

REPUBLIC OF KOSOVO

Ministry of Environment and Spatial Planning
Inter Ministerial Water Council

The SIDA Framework Environmental Programme
For Kosovo

C8
A8.03
D8.03.01

Kosovo Environmental Programme

(2016/07076)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

28th February, 2018

Sweden
Sverige

Project Title:	Kosovo Environmental Programme (KEP)
Financing:	Swedish International Development Cooperation Agency (Sida)
Reference No:	2016/07076
Starting Date:	4 July 2016
End Date (Duration):	3 July 2020
Contract Number:	C00045
Contracting Authority:	Embassy of Sweden in Pristina Mr. Fatos MULLA, Programme Officer Str. Perandori Justinian, No. 111, Pejton – 10000 Pristina Tel.:+381-(0)38-245795, ext.8221 Fax:+381-(0)38-245791 Email: fatos.mulla@gov.se
Beneficiaries:	Ministry of Environment and Spatial Planning (MESP) of Kosovo Environmental and Water Protection Department Mr. Muhamet MALSIU, Director and Project Coordinator Former Rilindja Building, 15 th Floor – 10000 Prishtina (Kosovo) Tel.:+381-(0)38-20033222; Fax:+381-(0)38-517558 Email: Muhamet.Malsiu@rks-gov.net Interministerial Water Council (IMWC) of Kosovo Mr. Baton BEGOLLI, Advisor Prime Minister Building – 10000 Prishtina (Kosovo) Tel.:+377-(0)44-503914 Email: Baton.Begolli@rks-gov.net
Contractor:	FCG Swedish Development (Lead Company) Mr. Per GIERTZ Dalagatan 7 – 11123 Stockolm (Sweden) Tel.: +46-(0)8-4067627 / Mob.: +46-(0)70-6749191 Fax: +46-(0)8-210269 Email: per.giertz@fcgsweden.se In Consortium with: EPTISA Servicios de Ingenieria S.L. (Partner) Mr. Juan RUANO MOHALES Emilio Muñoz, 35-37 – 28037 Madrid (Spain) Tel.: +34-915-949500 Fax: +34-914-465546 Email: jruano@eptisa.com
Project Director:	Jorge MALUENDA FCG Swedish Development Dalagatan 7 – 11123 Stockolm (Sweden) Tel.: +46-(0)8-4067627 Fax: +46-(0)8-210269 Email: Jorge.Maluenda@fcgsweden.se
Programme Manager / Contractor Representative:	Mr. Giuseppe RAZZA c/o Ministry of Environment and Spatial Planning of Kosovo Former Rilindja Building, 15 th floor – 10000 Prishtina (Kosovo) Tel.:+377-(0)44-908421 Email: giuseppe.razza@yahoo.it / grazza@eptisa.com / Giuseppe.razza@fcgsweden.se
Title of the Report	English-Albanian Water Glossary (EAWG) [C8-A8.03-D8.03.01]
Date of preparation	28 February 2018
Authors of the Report	Ms. Mihaela POPOVICI, Component Team Leader (CTL 6-8); Ms. Virginia VILLANUEVA CALDERÓN, Senior International STE on Water Glossary Ms. Blerta GASHI, Junior Regional/National STE on Albanian-English Water Glossary
Quality check	Mr. Giuseppe RAZZA (Programme Team Leader) Mr. Baton BEGOLLI, Water Policy Advisor, Inter-Ministerial Water Councils Secretariat (IMWC)

Disclaimer

The opinions expressed in this Report are those of the authors and do not necessarily reflect the opinions of the Swedish Embassy in Kosovo or any other organisation mentioned. As a result, these will be verified before implementation of any of the recommendations contained herein.

TABLE OF CONTENTS

Page

1	PREFACE	1
2	INSTITUTIONAL FRAMEWORK	3
3	METHODOLOGY FOR THE DEVELOPMENT OF THE ENGLISH - ALBANIAN AND ALBANIAN-ENGLISH WATER GLOSSARY (WG).....	5
3.1	OBJECTIVES OF THE WG.....	5
3.2	GENERAL APPROACH TO THE METHODOLOGY	5
3.3	REVISION OF THE EU, ALBANIAN AND KOSOVAN LEGISLATIVE DOCUMENTS, OTHER POLICIES AND REGULATIONS.....	6
3.4	CLUSTERING TERMS IN GROUPS OF WATER RELATED TOPICS.....	11
3.5	STAKEHOLDERS INVOLVEMENT	12
3.6	FORMATS OF THE WG	13
4	ENGLISH-ALBANIAN WATER GLOSSARY (WG).....	15
4.1	AA.....	15
4.2	BB.....	21
4.3	CC.....	27
4.4	DD	35
4.5	EE	42
4.6	FF.....	50
4.7	GG	56
4.8	HH	60
4.9	Ii	65
4.10	JJ	69
4.11	KK.....	70
4.12	LL.....	71
4.13	MM.....	73
4.14	NN	76
4.15	Oo	79
4.16	Pp	84
4.17	Qq.....	95
4.18	Rr.....	96
4.19	Ss.....	102
4.20	Tt	113
4.21	Uu	117
4.22	Vv.....	118
4.23	Ww.....	119
4.24	Xx	124
4.25	Yy	125
4.26	Zz	126
5	REFERENCES	127

GLOSSARY OF ACRONYMS

Acronyms	Meaning
AI	Administrative Instruction
AoK	Assembly of Kosovo
BAT	Best Available Techniques
BOD	Biochemical Oxygen Demand
CIS	Common Implementation Strategy
COD	Chemical Oxygen Demand
CTL	Component Team Leader
DPSIR	Driver, Pressure, State, Impact and Response framework for environmental analysis
EAWG	English-Albanian Water Glossary
EC	European Commission
EIA	Environmental Impact Assessment
EQS	Environmental Quality Standards
EU	European Union
EUR	Euro (European currency)
GoK	Government of Kosovo
IED	Industrial Emission Directive
IFI	International Financing Institution
IMWC	Inter Ministerial Water Council
IMPRESS	Impact Pressures Working Group
KEP	Kosovo Environmental Programme
MESP	Ministry of Environment and Spatial Planning
MS	Member State
PM	Project/Programme Management / Programme Manager
PTL	Programme Team Leader
RB	River Basin
RBD	River Basin District
RBMP	River Basin Management Plan
SEA	Strategic Environmental Assessment
SC	Steering Committee
Sida	Swedish International Development Cooperation Agency
ToR	Terms of Reference
UWW	Urban Waste Water
UWWT	Urban Waste Water Treatment
WD	Water Department
WG	Water Glossary
WFD	Water Framework Directive

The Inter-Ministerial Water Council (IMWC) provides the forum for collecting and evaluating the positive experiences in the water sector, but also the drawbacks in implementation, communication and cooperation. Furthermore, it offers a platform for the development of policies for reforming the water sector considering different perspectives, from the one of the water users to the one of the water service providers. The IMWC also develops and approves the policies required to ensure the sustainability of the reforms and the investments in the water sector.

In this frame, the IMWC represents one of the main reference institutions for the International Donors that are contributing to the implementation of the water policies and related projects in the Republic of Kosovo.

The Swedish International Development and Cooperation Agency (Sida) has recently funded the Kosovo Environmental Programme (KEP) aiming, between other objectives, to support the Inter-Ministerial Water Council through the implementation of several tasks and activities. One of them was the development of a Pan-Albanian Water Glossary to record the water terminology throughout the last decades, prepared in the light of new documentary evidence and modern European legal developments.

This comprehensive Glossary is an important reference tool for all those interested in water and environmental science and studies. Written in a clear and accessible style, the dictionary includes up to 800 definitions organized in alphabetical order and also clustered in “thematic” groups.

Entries in the Glossary for scientific words have been identified from the findings of the Glossary’s various extensive documentations.

The Glossary seeks to cite references from the European policies, legislation and directives, which are accessible to readers in Albania, in Kosovo and in other neighbouring countries where Albanian minorities are located.

It is not intended to provide either a rigid terminology or definitive advice on how to use different definitions related to water topics. Rather, this document represents the first step and it is intended to be further developed and continuously updated in the years to come as new demand emerges and knowledge improves. We are also sure that similar work could interest other economic and technical sectors in the future.

This project would never have been completed without the work of a number of people and professionals working for the implementation of the water components of the KEP. I want to express my profound appreciation to such working team and in particular to the Programme Team Leader, Mr. Giuseppe Razza, who managed and coordinated the overall technical assistance of the Kosovo Environmental Programme, to the Team Leader of the Water Components, Ms. Mihaela Popovici who identified and checked the English terminologies of the Glossary in accordance with the EU Directives and to Ms. Blerta GASHI, who taken care of the Albanian terminologies and the quality check, taking also into consideration the Kosovan and Albanian legislation of the sector.

Baton BEGOLLI
Advisor of the Prime Minister
Inter-Ministerial Water Council

1 PREFACE

On **June 2015** the Ministry of Environment and Spatial Planning of Kosovo (MESP) together with the Inter-Ministerial Water Council (IMWC) of the Republic of Kosovo, finalised the “**Kosovo Environmental Programme**”, hereinafter also called “the Programme” or “KEP” to be proposed to the Swedish International Development Cooperation Agency (Sida) to receive the corresponding financial resources necessary to its implementation.

On **28 October 2015** Sweden, represented by Sida, signed a “**Specific Agreement**” with the Government of Kosovo, represented by the MESP confirming the financing of the KEP, to be implemented by using the financial resources coming from the following two main budget lines:

- 1) a Framework Programme providing the Technical Assistance Services foreseen by the KEP from an independent Consultant to be identified through an opened tender procedure;
- 2) a Procurement Plan providing procurement services, the supply of identified equipment and the implementation of specific works.

In accordance with the Terms of Reference (ToR), the aim of the Programme is supporting the IMWC and the development of the capacity of the MESP, Municipalities, and other Stakeholders in environmental monitoring and management.

Capacity development support includes also the strengthening of the institutional gender capacities. To achieve the objectives above, the KEP has been divided in the following 8 Components:

KEP components
1. Strengthening KEPA’s capacity for environmental monitoring, assessment and reporting
2. Conservation of bio-diversity through Red Book of animal species in Kosovo
3. Strengthening the management of trans-boundary natural areas
4. Establishment of groundwater monitoring network in Kosovo
5. Strengthening capacity for implementation of environmental legislation at central-local level
6. Groundwater investigation in Drini River Basin
7. River basin management plan for Drini River Basin
8. Support to Inter-Ministerial Water Council

The Component 8 of the KEP has been designed to support the Inter-Ministerial Water Council and included several short-term assignments covering, between others, the development of an English-Albanian and Albanian-English water glossary, which represents the focus of this report.

Within such Component 8, the following specific task A8.03 and related activities were requested:

A8.03	Development of a pan-Albanian (English-Albanian) water sector glossary in coordination with other donors
A8.03.01	Reconnaissance visits to academic institutions and water stakeholders to discuss the initiative
A8.03.02	Linking up with other similar projects, in particular the GIZ project in Albania
A8.03.03	Identification and analysis of best procedure and address to push the initiative for compiling-publishing the WG
A8.03.04	Suggesting and establishing a working group
A8.03.05	Drafting and preparation of the glossary for printing

This English-Albanian Water Glossary is the deliverable related to the implementation of the above mentioned tasks and activities.

At this purpose, when we refer to an Albanian term, word and definition, we refer to the term, word and definition used in Albania and Kosovo, i.e. to the language spoken and written by Albanian ethnicity population located in these countries. Whenever any difference between such Albanian dialects is encountered in the text, the territory where such terminology is used is indicated.

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

Due to the fast development of legislation both at national and the EU level, the water sector is still characterised by a diversity of terms and definitions used in the scientific literature and in the technical and legislative context. Basic terms like 'hazard', 'potential impact' and 'potential risk' are frequently used in various contexts. The same term can have diverse meanings depending on the user and the user's communication intention, the recipient audience, the actual situation, the perspectives, the circumstances, location, language, culture, and the context in general. For example, the Water Framework Directive (2000/60/EC) talks about 'hazardous substance', while the SEVESO II Directive (96/82/EC) defines 'dangerous substance', while, for example, the Water Law No 04/L-147 of Kosovo defines '*Harmful water impacts*' as the water actions that cause damages of property and present a risk for human health or 'the Hazardous materials' as toxic substances or group of substances that are resistant and the substances with bio-accumulative characters or groups of substances which cause the same level of risk.

Even if a term is defined with scientific rigour or legal accuracy, the same term can have various definitions in different scientific fields or in pieces of legislation, and these definitions can change as scientific knowledge evolves and society develops. Scientific definitions are available in textbooks and research papers, while legislative definitions are found in legal documents such as EU directives.

Therefore, there is a need for the review of currently used terminology and for the development of a consistent 'vocabulary' of water terms and definitions. The work needs to be based on the review of EU *acquis* from a terminological aspect related to water topics. The terms defined by legislation are of primary concern. It is also recommended to extend the work done in this report for the Water Sector to the overall Environmental Sector.

2 INSTITUTIONAL FRAMEWORK

The aim of the KEP is supporting the Ministry of Environment and Spatial Planning (MESP) and the Inter-Ministerial Water Council (IMWC) and the development of the capacity of the MESP, municipalities, and other stakeholders in environmental monitoring and management. In particular, Component 8 is designed to support the Inter-Ministerial Water Council.

The story of the Inter-Ministerial Water Council (IMWC) started on 2008 when the Government of Kosovo established the Water Task Force (WTF) to advance the country's water sector reform. The WTF was an inter-ministerial decision-making body shaping the sector's policy & strategy frame-work and related action plans, as well as coordinating the domestic and external sector actors. To transform the successful WTF into a permanent institution, an Inter-Ministerial Water Council (IMWC) was introduced (Art.15) into the Law N.04/L-147 "on Waters of Kosovo" approved on 2013.

In accordance with Art.17 of the same Water Law, the main functions of the IMWC are:

- To propose laws and other sub-legal acts relating to the regulation of matters of the water field in general;
- To implement the laws and other sub-legal acts relating to water management;
- To draft and approve the National Water Strategy;
- To develop the policy in the field of water;
- To resolve the financial policy in the water field.

Therefore, the IMWC, located within the Prime Minister Office, is a coordinating and decision-making body composed by relevant Government Ministers chaired by the Deputy Prime Minister, which is responsible for improving the situation in the water sector through the examination of the systematic issues of water, the harmonization of the different needs and interests and the proposal of measures for the development, utilization and protection of water resources and water system of Kosovo (Art. 15 of the Law N.04/L-147 "on Waters of Kosovo").

The IMWC provides the forum for collecting and evaluating the positive experiences in the water sector, but also the drawbacks in implementation, communication and cooperation. Furthermore, it offers a platform for the development of policies for reforming the water sector considering different perspectives, from the one of the water users to the one of the water service providers. The IMWC also develops and approves the policies required to ensure the sustainability of the reforms and the investments in the water sector.

This document was prepared within the frame of Kosovo Environmental Programme, funded by Sida, through the contributions of a team of one Senior International Expert, one Junior National Expert, coordinated by the Team Leader of Component 6-8, and with the overall supervision of the IWMC Secretariat and of the Programme Team Leader (PTL).

3 METHODOLOGY FOR THE DEVELOPMENT OF THE ENGLISH - ALBANIAN AND ALBANIAN-ENGLISH WATER GLOSSARY (WG)

3.1 OBJECTIVES OF THE WG

The terminology development has been prepared based on the thorough review of existing terminologies which are provided by the EU legislative documents, with directives in force in first place, and taking into account the relevant national legislation of Albania and Kosovo. Therefore, following this approach a consistent terminology coherent with EU legislation is proposed. It is not intended to provide either a rigid terminology or definitive advice on how to use different definitions related to water topics. Rather the objective is to offer guidance on the possible uses of related terminology and to provide a possible starting point for further development towards the consistent use of water terminology in the decision support and decision making systems of environmental and water authorities and other users in Albanian speaking territories. Therefore, this final document represents the first step and it is intended to be further developed and continuously updated in the future as new demand emerges and knowledge improves, mainly through the consultation with Universities, Academic Institutions and Key Stakeholders of the different countries where the Albanian language is spoken.

3.2 GENERAL APPROACH TO THE METHODOLOGY

The concrete definition of a given term has been extracted from the relevant binding EU legislative documents in first place, while those terminologies that are not defined according to any EU legislation have been defined according to the specialised literature available online. Each definition is written in English and Albanian. The terms are listed alphabetically and clustered in groups of topics.

The final outcome of the EA WDG includes suggestions from stakeholders, resulted from a consultation process organised based on a previous final draft. The chart of the following **Figure 3.2.1** represents the general methodology for the development of the WG.

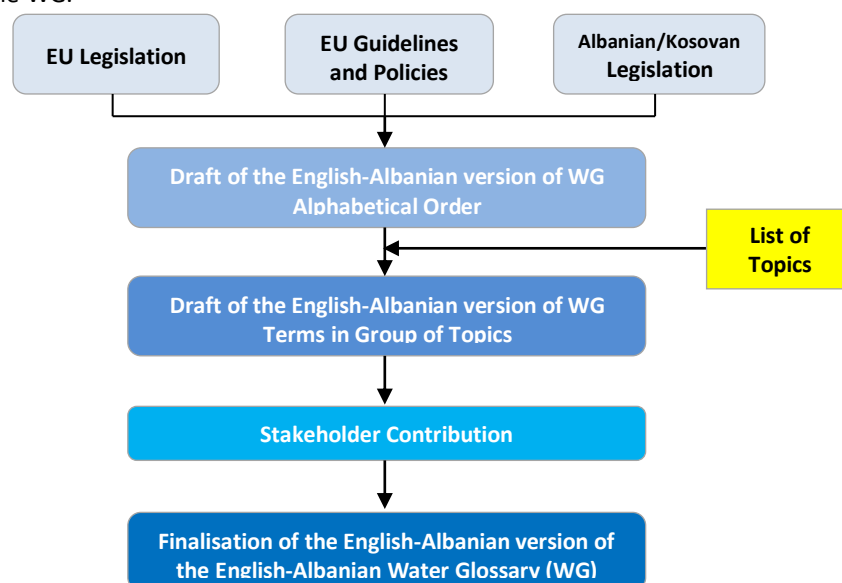

Fig.3.2.1: General Methodology used to finalise the English-Albanian Water Glossary

3.3 REVISION OF THE EU, ALBANIAN AND KOSOVAN LEGISLATIVE DOCUMENTS, OTHER POLICIES AND REGULATIONS

EU legislative package on water protection is governed by Framework Water Directive (WFD) which establishes the main principles of water management and protection, which are further elaborated through directives on protection of drinking water, groundwater, directive on urban waste water treatment, directive on floods, etc.

The main EU Directives and Regulations dealing with water issues are:

- **Directive 2000/60/EC** of the European Parliament and the Council of 23 October 2000 *“establishing a framework for community action in the field of water policy”*, (Water Framework Directive-WFD);
- **Council Directive 91/271/EEC** of 21 May 1991 *“concerning urban waste water treatment”* (Urban Waste Water Treatment Directive);
- **Council Directive 91/676/EEC** of 12 December 1991 *“on the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources”* (Nitrates Directive);
- **Council Directive 98/83/EC** of 3 November 1998 *“on the quality of water intended for human consumption”*, (Drinking Water Directive);
- **Directive 2007/60/EC** of the European Parliament and of the Council of 23 October 2007 *“on the assessment and management of flood risks”* (Floods Directive);
- **Directive 2008/105/EC** of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 *“on environmental quality standards in the field of water policy”*, amending and subsequently repealing Council Directives 82/176/EEC, 83/513/EEC, 84/156/EEC, 84/491/EEC, 86/280/EEC and amending Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council;
- **Directive 2006/118/EC** of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 *“on the protection of groundwater against pollution and deterioration”* (Groundwater Directive);
- **Directive 2006/7/EC** of the European Parliament and of the Council of 15 February 2006 *“concerning the management of bathing water quality and repealing Directive 76/160/EEC”*;
- **Directive 2006/44/EC** *“on the quality of fresh waters needing protection or improvement in order to support fish life”* (Fish Directive);
- **Directive 2009/54/EC** of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 *“on the exploitation and marketing of natural mineral waters”*.

In addition, for the preparation of this WDG, the following EU Directives related to other water related topics as natural environment, environmental assessment and pollution have been considered:

1. ENVIRONMENTAL ASSESSMENT OF PROJECTS, PLANS AND PROGRAMMES AND AUDITS
 - **Directive 2001/42/EC** of the European Parliament and of the Council *“on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment”* (SEA Directive);
 - **Directive 2011/92/EU** of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 *“on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment”*;
 - **Directive 2014/52/EU** of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 amending **Directive 2011/92/EU** *“on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment”*;
 - **Regulation (EC) No 1221/2009** of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 *“on the voluntary participation by organisations in a Community eco-management and audit scheme (EMAS)*, repealing Regulation (EC) No 761/2001 and Commission Decisions 2001/681/EC and 2006/193/EC”.
2. POLLUTION:
 - **Council Directive 86/278/EEC** of 12 June 1986 *“on the protection of the environment, and in particular of the soil, when sewage sludge is used in agriculture”*;
 - **Council Directive 1999/31/EC** of 26 April 1999 *“on the landfill of waste”*;
 - **Directive 2004/35/CE** of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 *“on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental damage”* (Environmental Liability Directive);
 - **Directive 2008/98/EC** of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 *“on waste and repealing certain Directives”* (Waste Framework Directive);

- **Directive 2006/21/EC** of the European Parliament and of the Council of 15 March 2006 “*on the management of waste from extractive industries and amending Directive 2004/35/CE*”;
 - **Directive 2010/75/EU** of the European Parliament and the Council of 24 November 2010 “*on industrial emissions (integrated pollution prevention and control)*” (**Industrial Emissions Directive**);
 - **Directive 2012/18/EU** of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 “*on the control of major-accident hazards involving dangerous substances*”, amending and subsequently repealing Council Directive 96/82/EC (**SEVESO III Directive**);
 - **Regulation (EC) No 166/2006** of the European Parliament and of the Council of 18 January 2006 “*concerning the establishment of a European Pollutant Release and Transfer Register*” and amending Council Directives 91/689/EEC and 96/61/EC.
3. NATURAL ENVIRONMENT:
- **Council Directive 92/43/EEC** of 21 May 1992 “*on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora*” (**Habitats Directive**).
4. ENVIRONMENTAL INFORMATION AND PUBLIC INFORMATION:
- **Directive 2003/35/EC** of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 “*providing for public participation in respect of the drawing up of certain plans and programmes relating to the environment and amending with regard to public participation and access to justice Council Directives 85/337/EEC and 96/61/EC - Statement by the Commission*” (**Public Participation Directive**);
 - **Directive 2003/4/EC** of the European Parliament and of the Council of 28 January 2003 “*on public access to environmental information* and repealing Council Directive 90/313/EEC”.
5. OTHER EU POLICIES, REGULATIONS AND GUIDES:
- **Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions** - A blueprint to safeguard Europe's water resources (COM(2012) 673 final, 14.11.2012);
 - **Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions** - Report on the Review of the European Water Scarcity and Droughts Policy. (SWD(2012) 380 final, 14.11.2012);
 - **Decision 2455/2001/EC** of the European Parliament and of the Council of 20 November 2001 “*establishing the list of priority substances in the field of water policy*” and amending Directive 2000/60/EC;
 - **Common Agricultural Policy**;
 - “**59 Terms and Definitions under Water Framework Directive**”. Extracted from European Commission guidance: Glossary of key terms from guidance documents (excluding Article 2 Terms);
 - “**Terms and Definitions of the Urban Waste Water Treatment Directive 91/271/EEC**”. Brussels, 16 January 2007;
 - **Guidance Documents of the Water Framework Directive Common Implementation Strategy**;
 - **The Convention on the protection and use of transboundary watercourses and international lakes** approved on 17 March 1992 in Helsinki (**The Water Convention**).

The main Albanian and Kosovan legislation related to water management is:

- Law No. 04/L-147 “*on Waters of Kosovo*” adopted by the AoK on 19.03.2013. Promulgated by Presidential Decree No.DL-011-2013, dated 05.04.2013 repealing the Law No. 2004/24 “on Water” approved by the AoK on 08.07.2004 and promulgated by the SRSG on 14.10.2004;
- Law No. 02/L-79 “*on Hydro-Meteorological Activities*” adopted by the AoK on 15.06.2006 and promulgated by the SRSG on 09.01.2007;
- Law No. 05/L-042 “*on Regulation of Water Services*” adopted by the AoK on 14.12.2015. Promulgated by Presidential Decree No.DL-001-2016, dated 05.01.2016;
- Law No. 02/L-85 “*on Fisheries and Aquaculture*” approved by the AoK on 10.10.2006;
- Law No. 04/L-027 “*for Protection against Natural and other Disasters*” adopted by the AoK on 22.09.2011 and Promulgated by Presidential Decree No. DL-037-2011, dated 07.10.2011;
- Law No.111/2012 “*on Integrated Management of Water Resources*”, approved by the Assembly of the Republic of Albania on 15.11.2012;
- AI No. 2/99 “*on Testing and Enforcing Minimum Standards of Drinking Water Quality*”;
- AI No. 23/05-MESP “*on the Determination of the Evidence Manner and the Legitimacy of Water Inspector*” dated 11.10.2005;

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

- AI No. 24/05-MESP *"on the Content, Form, Conditions and Method of Issuing and Retaining the Water Permit"*, dated 11.10.2005;
- AI No. 06/2006-MESP *"on the Structure of Water Charges"*, dated 02.2006;
- AI No. 06/07-MESP *"on the Content of Water Infrastructure"*, dated 08.06.2007;
- AI No. 13/07-MESP *"on the Criteria's for Defining the Water Protected Zones and their Protection Measures for Water Resources used for Drinking Water"*, dated 23.11.2007;
- AI No. 13/2008 *"on the Limit Values of Effluents Discharged to the Water Bodies and in the Public Sewage Network"*, dated 18.07.2008;
- AI No. 08/26 *"on Limit Values of Effluents Discharged in Water Bodies and in Public Sewage Network"* approved by the Government of Kosovo (GoK) on 09.07.2008;
- AI No. 16/2012 *"on the Quality of Water intended for Human Consumption"*, dated 14.12.2012;
- AI No. 12/2013 *"Water Information System"*, dated 17.06.2013;
- AI No. 21/2014 *"for waste management from the extractive industry and mining"*, dated 05.11.2014;
- AI No. 28/2014 *"on the Sanitary Protected Areas"* dated 23.12.2014;
- AI No. 29/2014 *"on Sludge Management by Treatment of Polluted Waters"*, dated 30.12.2014;
- AI No. 30/2014 *"on the manners, conditions, parameters and Limit Values for Wastewater discharge into the Public Sewerage Network and in the Water bodies"* dated 30.12.2014;
- AI No. 12/2015 *"for determining the criteria on Protected Areas for Strategic Purposes"* dated 20.11.2015;
- AI No. 19/2015 *"on Protection from Harmful effect of Water"*, dated 16.12.2015;
- AI No. 20/2015 *"on the criteria for the Washing Areas"* dated 17.12.2015;
- AI No. 02/2016 *"on the Water Payment Structure"* dated 18.02.2016;
- AI No. 05/2016 *"on the Regulation of Water Resources Status"*, dated 29.09.2016;
- AI No. 04/2016 *"on Criteria and Procedures to protect watercourse banks and accumulations"*, dated 07.09.2016;
- AI No. 09/2016 *"on the Organizational Structure and Additional Tasks of the River Basin District Authority"*, dated 23.12.2016;
- Regulation No. 02/2016 *"on Manner for Determining the Acceptable Ecological Flow Rates"*, dated 11.09.2016;
- AI No. 11/2016 *"for determining, manner and procedures for the protection of erosive areas"*, dated 23.12.2016;
- AI No. 16/2017 *"on the Classification of Surface Water Bodies"*, dated 08.12.2017;
- AI No. 17/2017 *"on the Classification of Groundwater bodies"*, dated 08.12.2017;
- AI No. 09/2017 *"on instruction for design, construction and use of dams"*, dated 04.07.2017.

Other important **Environmental National Albanian and Kosovan legislation (primary and secondary) that affects the water sector** includes the following laws and sublegal acts:

- Law No. 03/L-025 *"on Environmental Protection"* approved by the Assembly of Kosovo (AoK) on 26.02.2009 and promulgated by the President Decree on 19.03.2009;
- Law No. 04/L-175 *"on the Inspectorate of Environment, Waters, Nature, Spatial Planning and Construction"*, approved on 02.10.2013 and promulgated by Presidential Decree No. DL-053-2013, dated 21.10.2013. It repealed the AI No. 02/2004 and the Regulation N.2003/9;
- Law No. 03/L-160 *"on Air Protection from Pollution"* approved by the Assembly of Kosovo (AoK) on 25.02.2010 and promulgated by the President Decree No. DL-012-2010 on 12.03.2010;
- Law No. 10 431 *"on Environment Protection"*, approved by the Assembly of the Republic of Albania on 09.06.2011;
- Law No. 81/2017 *"on Protected Areas"*, approved by the Assembly of the Republic of Albania on 28.04.2017 and promulgated by Presidential Decree No.10335, dated 18.05.2017;
- Law No. 9587 *"on Biodiversity Protection"*, approved by the Assembly of the Republic of Albania on 20.07.2006;
- Law No. 68/2014 *"on supplementation and amendment of the amended Law No. 9587 "on Biodiversity Protection"*, approved by the Assembly of the Republic of Albania on 03.07.2014;
- Law No. 8906 *"on Protected Areas"*, approved by the Assembly of the Republic of Albania on 06.06.2002;
- AI No. 02/2004-MESP *"on the Establishment of Environmental Protection Inspectorate"*, dated 18.02.2004;
- AI No. 2004/09-MESP *"on the Cadastre of Environmental Polluter Emissions. Forms and Instructions on Form Application"*, dated 03.08.2005;
- AI No. 17/2013 *"on the Cadastre of Environmental Pollution Discharge"*, dated 06.08.2013;
- AI No. 22/03-MESP *"on Organisation of the Kosovo Environmental Protection Agency"*, dated 06.10.2003;
- Decision No.633 *"on Eco Management and Auditing Schemes"*, dated 15.07.2015 of the Republic of Albania;

- Law No. 03/L-214 **"on Environmental Impact Assessment"** approved by the AoK on 23.09.2010 and promulgated by the Presidential Decree No. DL-048-2010 of 14.10.2010. It replaced the Law No. 03/L-024 approved by the AoK on 26.02.2009;
- Law No. 10 440 **"on Environmental Impact Assessment"**, approved by the Assembly of the Republic of Albania on 07.07.2011;
- AI No. 03/2004-MESP **"for Licensing of Persons and Enterprises on Drafting an Environmental Impact Assessment Report"**, dated 27.04.2004;
- AI No. 09/2004-MESP **"on Environmental Impact Assessment"**, dated 14.07.2004;
- AI No. 07/11 **"on licensing compilers of Environmental Impact Assessment"**, dated 13.07.2011;
- AI No. 9/11 **"on information, public participation and interested parties in the environmental impact assessment procedures"**, dated 13.07.2011;
- AI No. 10/2011-MESP **"for preventing quantity accidents involving hazardous substances"** dated 13.07.2011;
- AI No. 11/2011 **"to determine the amount of the fee for services relating to the environmental impact assessment"**, dated 13.07.2011;
- AI No. 16/2015 - MESP **"on Information, Public Participation and Interested Parties in the proceedings of Environmental Impact Assessment"**, dated 01.12.2015;
- Law No. 03/L-230 **"on Strategic Environmental Assessment"** approved by the AoK on 30.08.2010 and promulgated by the Presidential Decree on 18.10.2010. It replaced the Law No.03/L-015 approved by the AoK on 12.02.2009;
- The Law No. 03/L-043 **"on Integrated Prevention Pollution Control"** approved by AoK on 26.03.2009 and promulgated by the Presidential Decree No. DL-010-2009 of 23.04.2009;
- Law No. 05/L-081 **"on Energy"** approved by AoK on 16.06.2016 and promulgated by the Presidential Decree No. DL-025-2016, dated 01.07.2016;
- Law No. 04/L-060 **"on Waste"** approved by the AoK on 24.05.2012 and promulgated by the Decree of the President of Kosovo No.DL-027-2012, dated 08.06.2012. This new waste law repealed the Law No. 02/L-30 with exception of Annex 1 **"Waste catalogue"** (OJ nr 7, June 29, 2012);
- Law No. 10 463 **"on Integrated Waste Management"** approved by the assembly of the Republic of Albania on 22.09.2011;
- Law No. 04/L-197 **"on Chemicals"**, approved by the AoK on 27.02.2014 and promulgated by the Decree of the President of Kosovo No.DL-05-2014, dated 14.03.2014;
- Law No. 10 433 **"on Inspection in the Republic of Albania"**, approved by the Assembly of the Republic of Albania on 16.06.2011;
- Draftlaw **"on Control of Major Accident Hazards involving Dangerous Substances"** of the Republic of Albania;
- Law No. 2003/3 **"on Kosovo Forests"** approved by the AoK on 13.02.2003 and promulgated by the SRSB on 20.03.2003 (UNMIK Regulation No. 2003/6). This Law was amended by Law No. 2004/29 approved by the AoK on 28.07.2004 and by the Law No. 03/L-153 approved by the AoK on 25.02.2010;
- Law No. 9385 **"on Forests and Forestry Service"** of the Republic of Albania, approved on 04.05.2005 and updated on 05.05.2016;
- Law No. 03/L-233 **"on Nature Protection"** approved by the AoK on 30.09.2010 and promulgated by the Presidential Decree No. DL-054-2010 of 18.10.2010. It replaced the Law No. 02/L-18 **"on Nature Conservation"** approved by the AoK on 23.03.2005;
- Law No. 02/L-53 **"on Hunting"** approved by the AoK on 16.12.2005 and promulgated by the SRSB on 11.08.2006 (UNMIK Regulation No. 2006/41);
- AI No. 04/2006-MESP **"on the form and manner to manage a Central Register of Nature Protected Areas"** dated 05.10.2006;
- AI No. 01/07-MESP **"on the form and manner for the determination of Natural Protected Areas"** dated 25.01.2007;
- AI No. 11/07-MESP **"on the Management Plans of Nature Protected Areas"**, dated 02.11.2007;
- AI No 08/2011 **"for the protection of protected wild plants species with the purpose of processing and trading"**, dated 13.07.2011;
- AI No. 26/05-MESP **"on Issuing Ecological Permit/Licence"**, dated 07.11.2005;
- AI No. 08/2010-MESP **"on Licence requirements for specific types of operations and plants"**, dated 16.08.2010;
- AI No. 01/2011-MESP **"on Procedures for the development and approval of documents referring to the Best Available Techniques"**, dated 31.03.2011;
- AI No. 03/2011-MESP **"on Form, content and filing method of application for an integrated permit"**, dated 31.03.2011;

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

- AI No. 09/2012 *"on the Contents and manner of holding the register of integrated issued permits"*, dated 18.06.2012";
- AI No. 17/2010 *"for Licence requirements for specific types of operations and plants"*, dated 16.08.2010;
- AI No. 06/2007 *"on the Rules and standards of the discharges on the air by the stationary sources of pollution"*, dated 04.06.2007;
- AI *"on Criteria for defining air quality monitoring points, number and frequency of measurements, classification of pollutants which are monitored, the methodology of work, form and timing of data reporting"*, dated 15.08.2010;
- AI *"on Waste management from extractive industry and mining"*.

3.4 CLUSTERING TERMS IN GROUPS OF WATER RELATED TOPICS

Terms are presented clustered in groups of predefined topics. The list of topics includes the following categories (provided also in Albanian language):

- Agriculture and irrigation - Bujqësi dhe ujitje
- Drinking water - Ujë i pijshëm
- Drought - Thatësi
- Economic analysis - Analizë ekonomike
- Environmental assessment - Vlerësim mjedisor
- Environmental objectives - Objektiva mjedisore
- Environmental problems - Probleme mjedisore
- Floods - Përmbytje
- Hydraulics - Hidraulikë
- Impact assessment - Vlerësim i ndikimit
- Industry - Industri
- Information systems - Sisteme Informative
- Institutional and legal aspects - Aspekte institucionale dhe ligjore
- Measures - Masat
- Monitoring - Monitorim
- Pollution - Ndotje
- Pressure assessment - Vlerësim i presioneve
- Protected areas - Zona të mbrojtura
- Public health - Shëndet publik
- Public information, consultation and participation - Informim, konsultim, dhe pjesëmarrje publike
- Risk - Rreziku
- River basin - Pellg lumor (Basen ujqor)
- Sewerage and waste water treatment - Kanalizim dhe trajtim i ujërave të ndotura
- Transboundary issues, international agreements - Çështje ndërkufitare, marrëveshje ndërkombëtare
- Water bodies status - Status i trupave ujqor
- Water bodies - Trupa ujqor
- Water management - Menaxhim i ujërave
- Water quality - Cilësi e ujërave
- Water supply - Furnizim me ujë

3.5 STAKEHOLDERS INVOLVEMENT

The Draft of the WG was presented to several Kosovan stakeholders in order to collect their feedback on the document. They were informed of the initiative, the objectives, methodologies and expected results. Also, they were asked to review the Draft of the WG and contribute to it within a specific period of time.

Further consultation is foreseen with stakeholders of Albania, Macedonia and Montenegro in order to complete the English-Albanian check of the corresponding terminologies.

Valuable comments, suggestions and appreciation have been submitted and considered in the finalization of the report and the database (the electronic format of the PWDG), by the experts in the Regional River Basin Authorities (RRBA), in the Environmental and Water Department of MESP, Kosovo Environmental Protection Agency (KEPA), universities, other international projects - GEF Project "***Enabling Transboundary Cooperation and Integrated Water Resources Management in the Extended Drin River Basin***".

3.6 FORMATS OF THE WG

Creating and maintaining technical glossaries is a long-standing challenge, and thus it requires extensive flexibility in designing the glossary output. To accommodate this requirement, the final English-Albanian Water Glossary (WG) is presented in two formats: a) as a MS Access Database, and as b) printable word document.

MS Access database

The MS Access database will be a living tool allowing updates. The long-term support and maintenance of the Water Dictionary/Glossary Database is equally important and it needs a decision from the MESP to be secured. The database structure is described below.

➤ *Table of “Main References”*

Id	Code of reference	Name of reference
1	Directive 2014/52/EU	Directive 2014/52/EU of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 amending Directive 2011/92/EU on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment (Text with EEA relevance).
2	Directive 86/278/EEC	Council Directive 86/278/EEC of 12 June 1986 on the protection of the environment, and in particular of the soil, when sewage sludge is used in agriculture.
3	Directive 91/676/EEC	Council Directive of 12 December 1991 concerning the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources (91 / 676 / EEC).
4	Directive 91/271/EEC	Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991 concerning urban waste water treatment.
5	Directive 98/83/EC	Council Directive 98/83/EC of 3 November 1998 on the quality of water intended for human consumption.
6	Directive 1999/31/EC	Council Directive 1999/31/EC of 26 April 1999 on the landfill of waste.
7	Directive 2000/60/EC	Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy.
8	Directive 2001/42/EC	Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council of 27 June 2001 on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment.
9	Directive 2004/35/CE	Directive 2004/35/CE of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on environmental liability with regard to the prevention and remedying of environmental (Environmental Liability Directive).
10	Directive 2006/118/EC	Directive 2006/118/EC of the European Parliament and the Council of 12 December 2006 on the protection of

➤ *Table of “Topics”*

It includes a selection option to choose from a drop-down list.

Topic - Tema
Agriculture and irrigation; Bujqësi dhe ujë
Drinking water; Ujë i pijshëm
Drought; Thatësira
Economic analysis; Analizë ekonomike
Environmental assessment; Vlerësim mjedisor
Environmental objectives; Vlerësim mjedisor
Environmental problems; Probleme mjedisore
Floods; Përmytje
Hydraulics; Hidraulikë
Impact assessment; Vlerësim i ndikimit
Industry; Industri
Information systems; Sistemet Informative
Institutional and legal aspects; Aspektet institucionale dhe ligjore
Measures; Masat
Monitoring; Monitorim
Pollution; Ndotja
Pressure assessment; Vlerësim i presioneve
Protected areas; Zona të mbrojtura
Public health; Shëndeti publik
Public information, consultation and participation; Informim konsultim, dhe pjesëmarrje publike
Risk; Rreziku
River basin; Pellg Lumor (Basen Ujor)
Sewerage and waste water treatment; Kanalizim dhe trajtim i ujërave të ndotura
Transboundary issues, international agreements;
Water bodies status; Statusi i trupave ujor

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

➤ Tables of the terminologies

For each letter of the alphabet: A, B, C, D, etc, there is a table with terms which begin with that letter.

The table “Topics” is linked to the field “Topic” in the tables containing the terminology according to alphabetic letters (see the figure below), so consistency on the clustering as described in Section 3.4 is guaranteed.

Term - Term	Definition in Albanian - Përkufizimi në gjuhën shqipe	Definition in English - Përkufizimi në gjuhën angleze	Topic - Tema	Main references - Referenca kryesore
Absorbent	Absorbent (lëndë përthithëse) - Substancë e cila i thithë molekulat brenda strukturës së saj	Substance that takes up molecules into its structure	Sewerage and waste water treatment; Kanalizim dhe trajtim i ujërave të ndotura	
Absorption	Absorbim (përthithje) - procesi në të cilin një substancë depërton në trupin e një substance tjetër, që ndryshe quhet absorbent (lëndë përthithëse). Një	The process in which one substance penetrates into the body of another substance, termed the absorbent. An example is the absorption of water into soil	Sewerage and waste water treatment; Kanalizim dhe trajtim i ujërave të ndotura	
Abstraction	Nxjerrja - procesi i marrjes së ujit nga ujërat sipërfaqësore apo ujërat nëntokësore, qoftë përkohësisht apo në mënyrë të përhershme, me qëllim të shfrytëzimit të tij	The process of taking water from surface waters or groundwaters, either temporarily or permanently in order to be used	Water supply; Furnizim me ujë	Directive 2000/60/EC
Accumulation tank	Rezervuar akumulues (grumbullues) - enë apo rezervuar në të cilin uji magazinohet (ruhet) për përdorim sipas kërkesës	Container or reservoir in which water is stored for use upon request	Water supply; Furnizim me ujë	
Accuracy	Saktësia - afria e përputhshmërisë ndërmjet një rezultati testi dhe vlerës së pranuar referente	Closeness of an agreement between a test result and the accepted reference value	Water quality; Trupat ujor	Directive 2000/60/EC
Acid rain	Shi acidik - Shiu i cili ka nivel jashtëzakonisht të ultë të pH-së, si pasojë e kontaktit me ndotësit atmosferik siç janë oksidet e squfurit	Rain that has a flamboyantly low pH, due to contact with atmospheric pollutants such as sulphuric oxides	Environmental problems; Probleme mjedisore	
Acidity of	Aciditet i ujërave - kapaciteti sasior i ujit për të marrë më shumë ujë të fortë alkalinë për të neutralizuar aciditetin	The quantitative capacity of water to neutralize a base, expressed in ppm as calcium carbonate	Water quality; Trupat ujor	

➤ Forms

There is a form for each table containing the terminologies.

Term - Term	Absorbent
Definition in Albanian - Përkufizimi në gjuhën shqipe	Absorbent (lëndë përthithëse) - Substancë e cila i thithë molekulat brenda strukturës së saj
Definition in English - Përkufizimi në gjuhën angleze	Substance that takes up molecules into its structure
Topic - Tema	Sewerage and waste water treatment; Kanalizim dhe trajtim i ujërave të ndotura
Main references - Referenca kryesore	

Printable Word Document

The English -Albanian and Albanian – English Water Glossary which comprises the comments and suggestions from stakeholders consulted for this purpose is presented in this Document in Chapter 4.

4 ENGLISH-ALBANIAN WATER GLOSSARY (WG)

4.1 Aa

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Absorbent	Substance that takes up molecules into its structure	Absorbent (lëndë thithëse)	Substancë e cila i thithë molekulat brenda strukturës së saj	Sewerage and waste water treatment	
Absorption	The process in which one substance penetrates into the body of another substance, termed the absorbent. An example is the absorption of water into soil	Absorbim (thithje)	Procesi në të cilin një substancë depërton në trupin e një substance tjetër, që ndryshe quhet absorbent (lëndë thithëse). Një shembull i këtillë është absorbimi i ujit në tokë	Sewerage and waste water treatment	
Abstraction	The process of taking water from surface waters or groundwaters, either temporarily or permanently in order to be used	Nxjerrja	Procesi i marrjes së ujit nga ujërat sipërfaqësore apo ujërat nëntokësore, qoftë përkohësisht apo në mënyrë të përhershme, me qëllim të shfrytëzimit të tij	Water supply	Directive 2000/60/EC
Accumulation Tank	Container or reservoir in which water is stored for use upon request	Rezervuar akumulues (grumbullues)	Enë apo rezervuar në të cilin uji magazinohet (ruhet) për përdorim sipas kërkesës	Water supply	
Accuracy	Closeness of an agreement between a test result and the accepted reference value	Saktësia	Afërsi e përputhshmërisë ndërmjet një rezultati testi dhe vlerës së pranuar referente	Water quality	Directive 2000/60/EC
Acid rain	Rain that has a flamboyantly low pH, due to contact with atmospheric pollutants such as sulphuric oxides	Shi acid	Shiu i cili ka nivel jashtëzakonisht të ultë të pH-së, si pasojë e kontaktit me ndotësit atmosferik siç janë oksidet e squfurit	Environmental objectives	
Acidity of waters	The quantitative capacity of water to neutralize a base, expressed in ppm or mg/L calcium carbonate equivalent. In polluted water, acidity is due to dissolved carbon dioxide or organic acids that come from the watering of the soil. Atmospheric pollution can also cause acidity in the water by precipitation	Aciditet i ujërave	Kapaciteti sasior i ujit për të neutralizuar një bazë, që shprehet në ppm apo mg/L ekuivalent karbonati të kalciumit. Në ujin e ndotur, aciditeti rezulton nga dioksidi i karbonit të tretur në të apo nga acidet organike që rezultojnë nga ujitja e tokës. Ndotja atmosferike gjithashtu mund të shkaktojë aciditet në ujëra përmes reshjeve	Water quality	
Acinetobacter	Bacter capable of accumulating polyphosphates up to 20% of its cell mass. It plays a very important role in removing phosphorus. In some cases they can be considered as pathogenic bacteria	Acinetobakter	Bakter që rëndom gjendet në tokë dhe ujë, i aftë për të akumuluar polifosfate deri në 20% të masës së tij qelizore. Luan rol shumë të rëndësishëm në largimin e fosforit. Në disa raste mund të konsiderohet si bakter patogjen	Sewerage and waste water treatment	
Action Programme	Set of measures established according to the provisions of the national or EU legislation, to reach the respective objectives	Program Veprimi	Grup masash të përcaktuara në pajtim me dispozitat e legjisllacionit kombëtar apo të BE-së, për arritjen e objektivave përkatëse	Measures	Directive 91/676/EEC
Activated carbon	The most commonly used adsorption medium, found in block, granulated, or powdered form, produced by heating carbonaceous substances or cellulose bases, such as coal, wood, or coconut shells, in the absence of air. It has a very porous structure and is commonly used to remove organic matter and dissolved gases from water	Karboni aktiv	Mjedis adsorbues (ndajthithës) që rëndom përdoret e që gjendet në formë masivi, në formë të granular apo në formë pluhuri, që prodhohet me nxehjen në mungesë të ajrit të substancave me përmbajtje karboni apo bazave celuloze, siç është thëngjilli (qymyri), druri apo lëvozhga e arrës së kokosit. Karboni i aktivizuar ka strukturë shumë poroze dhe rëndom përdoret për largimin nga uji të materieve organike dhe gazeve të tretur në të	Sewerage and waste water treatment	
Activated carbon filter	Filters usually employed in the process of removing organic compounds and/or extracting free chlorine from water.	Filtër i karbonit të aktivizuar	Filtra që zakonisht përdoren në procesin e largimit të komponimeve (bashkëdyzimeve) organike dhe/ose heqjen e klorit të lirë nga uji	Sewerage and waste water treatment	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Activated sludge process	Oxygen dependent biological process that serves to convert soluble organic matter to solid biomass, that is removable by gravity or filtration	Procesi i përfitimit të lymit (llumit) aktiv	Proces biologjik i varur nga prania e oksigjenit që shërben për shndërrimin e materieve të tretshme organike në biomasë solide, që mund të largohet me gravitet apo filtrim	Sewerage and waste water treatment	
Adaptation	Measures taken ahead of time to reduce vulnerability to climate change	Adaptim (përshtatje)	Masat e marra paraprakisht për të zvogëluar cenueshmërinë ndaj ndryshimeve klimatike	Measures	European Water Scarcity and Droughts Policy
Adhesive water	Water retained by soil constituents as a result of the molecular attraction between the water and the soil	Ujë adheziv (lidhës)	Uji që mbahet nga përbërësit e dheut si rezultat i tërheqjes molekulare ndërmjet ujit dhe dheut	Agriculture and irrigation	
Adsorption	The physical process occurring when liquids, gases, or suspended matters adhere to the surfaces of, or in the pores of, an adsorbent media such as activated carbon. Adsorption is a physical process which occurs without chemical reaction	Adsorbim (ndajthithje)	Procesi fizik i aderimit (ngjitjes) të lëngjeve, gazeve, apo materieve të suspenduara për sipërfaqet apo porët e një mjedisi adsorbues (ndajthithës) siç është karboni i aktivizuar Adsorbimi (ndajthithja) është një proces fizik i cili zhvillohet pa ndonjë reaksion kimik	Sewerage and waste water treatment	
Aerated lagoon	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bacterial stabilization of wastewater in a natural or artificial wastewater treatment pond in which mechanical or diffused air aeration is applied to supplement the oxygen supply; 2. A holding and/or treatment pond that speeds up the natural process of biological decomposition of organic waste by stimulating the growth and activity of bacteria that degrade organic waste 	Lagunë e ajruar (lagunë e ajruar aerobe apo pellg i ajruar)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stabilizimi bakterial i ujërave të ndotura në një pellg natyral apo artificial të trajtimit të ujërave të ndotura, në të cilin aplikohet ajrimi mekanik apo ajrimi difuziv me ajër, për të plotësuar furnizimin me oksigjen; 2. Një pellg (rezervuar) mbajtës dhe/apo trajtues i cili e përshpejton procesin natyral të dekompozimit biologjik të mbeturinave (mbetjeve) organike duke e stimuluar rritjen dhe aktivitetin e baktereve të cilat e bëjnë degradimin organik të mbeturinave (mbetjeve) 	Sewerage and waste water treatment	
Aeration	Technique that is used with water treatment that demands oxygen supply, commonly known as aerobic biological water purification. Either water is brought into contact with water droplets by spraying or air is brought into contact with water by means of aeration facilities. Air is pressed through a body of water by bubbling and the water is supplied with oxygen	Ajrim	Teknikë e cila përdoret në trajtimin e ujit për të cilën nevojitet furnizimi me oksigjen, që rëndomë njihet si teknikë e pastrimit aerob biologjik të ujit. Qoftë uji sillet në kontakt me pikëzat e ujit përmes spërkatjes (sprucimit) qoftë ajri sillet në kontakt me ujin përmes aeratorëve. Ajri presohet në një trup ujqor përmes fluskimit dhe uji pasurohet me oksigjen	Sewerage and waste water treatment	
Aeration paddle	A device that utilizes air-to-water contact to transfer oxygen from the air in the atmosphere to the water. It can be with vertical or horizontal axis	Lopatëz (përzierëse) ajrimi	Një pajisje e cila e shfrytëzon kontaktin ajër-ujë për të transferuar oksigjenin prej ajrit atmosferik në ujë. Kjo pajisje mund të përmbajë qoftë një bosht vertikal apo horizontal	Sewerage and waste water treatment	
Aeration tank	A tank (usually 3-5 m deep) that is used for mixing and dispersing contaminated water in an active sludge process by injecting air into water	Rezervuar Ajrimi	Rezervuar zakonisht 3-5 m i thellë që përdoret për përzierjen dhe shpërndarjen e ujit të kontaminuar në një proces me lym (llum) aktiv duke e injektuar ajrin në ujë	Sewerage and waste water treatment	
Aeration valve	Device that activates and deactivates the aeration of water in an aeration system	Valvul ajrimi	Pajisje e cila e aktivizon dhe e deaktivizon ajrimin e ujit në një sistem ajrimi	Sewerage and waste water treatment	
Aerator	Device that serves to disperse oxygen into water or waste water. It can also serve for the purging of unwanted gases	Ajrues	Pajisje që shërben për shpërndarjen e oksigjenit në ujë apo në ujë të ndotur. Gjithashtu mund të shërbejë edhe për largimin e gazeve të padëshiruara	Sewerage and waste water treatment	
Aerobic	A process that takes place in the presence of oxygen, such as the digestion of organic matter by bacteria in an oxidation pond	Aerob	Një proces që zhvillohet në prani të oksigjenit, siç është p.sh. tretja e materieve organike nga bakteret në një pellg oksidimi	Sewerage and waste water treatment	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Aerobic biological treatment	Any waste water treatment process using aerobic microorganisms for biodegradation or removal of organic and inorganic compounds	Trajtim biologjik aerob	Çdo proces i trajtimit të ujërave të ndotura që përdor mikroorganizmat aerob për biodegradimin apo largimin e komponimeve (bashkëdyzimeve) organike dhe inorganike	Sewerage and waste water treatment	
Aerobic digestion	A bacterial process of waste water treatment in the presence of oxygen designed to reduce the volume of sewage sludge to be suitable for subsequent use	Tretje (zbërthim) aerobe	Një proces bakterial i trajtimit të ujërave të ndotura në prani të oksigjenit, i dizajnuar për zvogëlimin e vëllimit të lymit (llumit) të ujërave të ndotura ashtu që të jetë i përshtatshëm për përdorim të mëtejshëm	Sewerage and waste water treatment	
Aerobic organism	An organism that can survive and grow in an oxygenated environment. There are several categories of aerobics such as Obligate aerobes and Facultative anaerobes	Organizëm aerob	Një organizëm i cili mund të mbijetojë dhe të rritet në një mjedis të oksigjenuar. Eksitojnë disa kategori të organizmave aerob si p.sh. aerobët e detyruara dhe aerobët fakultative	Sewerage and waste water treatment	
Aerosol	Particles that have so small dimensions that are suspended in the air	Aerosol	Grimca të cilat kanë dimensione aq të vogla sa qëndrojnë pezull në ajër	Pollution	
Aesthetic contaminants	Pollutants that affect the taste, smell, color and appearance of the waters, without posing a risk to human health if they are present in drinking water	Ndotës estetikë	Ndotës që ndikojnë në shijen, erën, ngjyrën dhe pamjen e ujërave, por që në vetvete nuk përbëjnë rrezik për shëndetin e njeriut nëse janë të pranishëm në ujën e pijes	Water quality	
Aging of lakes	Natural process by which a lake fills in over geologic time with erosional materials carried in by tributary streams, with materials deposited directly from the atmosphere, and with materials produced within the lake itself	Plakja e liqeneve	Proces natyral me anë të të cilit një liqë gjatë kohës gjeologjike mbushet me materie nga erozioni të mbartura nga rrydat e degëve që derdhen në të, si dhe me materie të depozituara drejtpërdrejt nga atmosfera, dhe me materie të krijuara brenda vetë liqenit	Environmental problems	
Agent, surface active (surfactant)	Surfactants are materials that lower the surface tension (or interfacial tension) between two liquids or between a liquid and a solid. There are 4 types of surfactants: nonionic, anionic, cationic, amphoteric	Agjent tensioaktiv (Surfaktant)	Surfaktantët janë materie të cilat e zvogëlojnë tensionin sipërfaqësor (apo tensionin ndërfaqësor) ndërmjet dy lëngjeve apo ndërmjet një lëngu dhe një trupi të ngurtë. Ekzistojnë 4 lloje të surfaktantëve: jojonik, anionik, kationik dhe amfoterik	Sewerage and waste water treatment	
Agglomeration	An area where the population and/or economic activities are sufficiently concentrated for urban waste water to be collected and conducted to an urban waste water treatment plant or to a final discharge point	Agglomerat	Një zonë ku popullsia dhe/apo veprimtaritë ekonomike janë me përqendrim të mjaftueshëm ashtu që të bëhet grumbullimi i ujërave të ndotura urbane dhe përcimi i tyre deri në një impiant të trajtimit të ujërave të ndotura urbane apo deri në një pikë fundore të shkarkimit	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/271/EEC
Agriculture	The growing of all types of commercial food crops, including for stock-rearing purposes	Bujqësi	Rritja e të gjitha llojeve të drithërave ushqimore komerciale, përfshirë ato që përdoren për rritjen e bagëtisë	Agriculture and irrigation	Directive 86/278/EEC
Air filter	A filter composed of fibrous materials which removes solid particulates such as dust, pollen, mould, and bacteria from the air	Filtër ajri	Një filtër i përbërë nga lëndë fibroze i cili i largon nga ajri grimcat e ngurta si pluhurin, polenin, mykun dhe bakteret	Pollution	
Air valve	A device for controlling the flow of air in a pipe	Valvul ajri	Një pajisje për kontrollimin e qarkullimit të ajrit në një gyp (tub)	Water supply	
Algae	Single or multi-celled organisms that are commonly found in surface water, such as duckweed. They produce their own food through photosynthesis. The algae population is divided up into green algae and blue algae, of which the blue algae are very damageable to human health. Excessive algae growth may cause the water to have undesirable odors or tastes. Decay of algae diminishes oxygen supplies in the water	Alga	Organizma një apo shumëqelizor që rëndom gjenden në ujërat sipërfaqësore, si p.sh. alga 'duckweed' që gjendet në sasi të mëdha në ujërat amull. Algat e prodhojnë ushqimin e vetë përmes fotosintezës. Popullata e algave ndahet në alga të gjelbra dhe alga blu, prej të cilave algat blu janë shumë të dëmshme për shëndetin e njeriut. Rritja e tepërt e algave mund të shkaktojë erë apo shije të pakëndshme të ujit. Kalbja e algave i zvogëlon rezervat e oksigjenit në ujë	Pollution	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Algae bloom	Phenomenon of enlarged algal growths that affect water quality. Algal blooms indicate potentially hazardous changes in the chemistry of water	Lulëzim i algave	Fenomeni i rritjes së shtuar të algave që ndikon në cilësinë e ujërave. Lulëzimi i algave tregon për ndryshimet potencialisht të rrezikshme në kiminë e ujit	Pollution	
Alkalinity	It represents the capacity of the water to neutralize itself. It prevents the water pH levels from becoming too basic or acid. It also adds carbon to water. Alkalinity stabilizes water at pH levels around 7. However, when the acidity is high in water the alkalinity decreases, which can cause harmful conditions for aquatic life. In water chemistry alkalinity is expressed in ppm or mg/L of equivalent calcium carbonate. Total alkalinity of water is the sum of all three sorts of alkalinity: carbonate, bicarbonate and hydroxide alkalinity	Alkaliniteti	Paraqet kapacitetin e ujit për të neutralizuar (buferizuar) vetveten. Pengon që nivelet e pH së ujit të bëhen shumë bazike apo shumë acidike. Po ashtu ia shton karbonin ujit. Alkaliniteti e stabilizon ujin në një nivel të pH-së prej rreth 7.0. Mirëpo, kur aciditeti në ujë është i lartë, alkaliniteti zvogëlohet, gjë që mund të shkaktojë kushte të dëmshme për jetën ujore. Në kiminë e ujërave alkaliniteti shprehet në ppm (pjesë për milion) apo mg/L të ekuivalentit të karbonatit të kalciumit. Alkalinitetit total i ujërave paraqet shumën e tri llojeve të alkalinitetit: alkalinitetit si rezultat i komponimeve alkaline karbonate, bikarbonate, dhe hidrokside	Water quality	
Alkalinization (Alkalinisation)	The process of becoming alkaline, or making alkaline	Alkalinizimi	Procesi kur diçka bëhet apo shndërrohet në alkaline	Water quality	
Alluvium	Deposits of clay, silt, sand, gravel, or other particulate material that has been deposited by a stream or other body of running water in a streambed, on a flood plain, on a delta, or at the base of a mountain	Aluvium (lyshëtër, lymërishtë)	Depozitimet e argjilës, lymit (fundërrësës), rrësës, zhavorrit, apo të materieve të tjera grimcore që janë depozituar nga një ujërrjedhë apo ndonjë trup tjetër ujor rrjedhës në një shtrat të një ujërrjedhe, në një lumare (fushë lymore), në një deltë, apo në bazën e një mali	Floods	
Ammoniacal nitrogen	A measure for the amount of ammonia, a toxic pollutant often found in landfill leachate and in waste products, such as sewage, liquid manure and other liquid organic waste products	Azoti amoniakal	Një masë matëse për sasinë e amoniakut, një ndotësi toksik (helmues) që shpeshherë gjendet në lëngun kullues nga deponitë (në Shqipëri -lëndfilllet) dhe në produktet e kthyer në mbeturina (në Shqipëri -mbetje), si në ujërat e ndotura shtëpiake, në plehun e lëngët dhe në produkte tjera organike të lëngëta të kthyer në mbeturina (mbetje)	Pollution	
Anaerobic	A process that takes place in the absence of oxygen	Anaerob	Një proces që zhvillohet në mungesë të oksigjenit	Sewerage and waste water treatment	
Anaerobic digestion	A series of biological processes of waste water treatment in which microorganisms break down biodegradable material in the absence of oxygen.	Zbërthim anaerob	Një varg procesesh biologjike të trajtimit të ujërave të ndotura ku mikroorganizmat i zbërthejnë materiet e biodegradueshme në mungesë të oksigjenit	Sewerage and waste water treatment	
Anaerobic organism	Any organism that does not require oxygen for growth. It may react negatively or even dies if oxygen is present	Organizëm anaerob	Çdo organizëm i cili për rritjen e vetë nuk kërkon oksigjen, por që në prani të tij reagon negativisht apo edhe vdes	Sewerage and waste water treatment	
Ancillary	Structures and units comprising the "non-sewer" part of the sewer system (pumping stations, storage tanks, etc.)	Ndihmës	Strukturat dhe njësitë që përfshijnë atë pjesë të sistemit të kanalizimit me përjashtim të gypave (tubave) të kanalizimit, siç janë stacionet e pompave, rezervuarët magazinues (të ruajtjes), etj.	Sewerage and waste water treatment	
Anion	A negatively charged ion in solution, such as bicarbonate, chloride, or sulfate. An anion [such as chloride (Cl-)] may result from the dissociation of a salt, acid, or alkali	Anion	Një jon i ngarkuar negativisht në gjendje të tretur, siç është bikarbonati, kloruri apo sulfati. Një anion [si kloruri (Cl-)] mund të rezultojë nga disocijimi i një kripte, acidi apo alkali	Water quality	
Anoxia	A condition characterized by an absence of oxygen	Anoksi	Një gjendje e karakterizuar me mungesë të oksigjenit	Water quality	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Anthropogenic processes or impacts	Anthropogenic effects, processes, objects, or materials are those that are derived from human activities, as opposed to those occurring in natural environments without human influences	Proceset apo ndikimet antropogjene	Efektet, proceset, objektet apo lëndët antropogjene janë ato që rrjedhin nga veprimtaritë njerëzore, për dallim prej atyre që ndodhin në mjediset natyrore pa ndikimet njerëzore	Environmental problems	
Apparent losses (see Commercial losses)	Apparent Losses, sometimes called commercial or non-physical losses, refers to volumes of authorised consumption that reach consumers, but are not billed. Apparent losses occur in utility operations due to customer meter inaccuracies, systematic data handling errors in customer billing systems and unauthorized consumption	Humbjet e dukshme apo humbjet administrative (Humbjet komerciale)	Humbjet e dukshme (humbjet administrative) ndonjëherë të quajtura humbje komerciale apo jofizike, i referohen vëllimit të konsumit të autorizuar i cili arrin tek konsumatorët por që nuk faturohet. Humbjet e dukshme u ndodhin ndërmarrjeve (kompanive) si rezultat i pasaktësisë së njehsorëve (p.sh. ujëmatësve) të konsumatorëve, si rezultat i gabimeve në menaxhimin sistematik të të dhënave në sistemet e faturimit, si dhe si rezultat i konsumit të pa-autorizuar	Water supply	International Water Association (IWA) Guidance notes on aparent losses and water loss reduction planning
Applicant	Any natural or legal person requesting environmental information or a permit/license	Aplikuesi	Çdo person fizik apo juridik, i cili kërkon informacione mjedisore apo një leje/licencë	Public information, consultation and participation	Directive 2003/4/EC Directive 1999/31/EC
Appropriate treatment	Any process and/or disposal system which after discharge allows the receiving waters to meet the relevant quality objectives and the relevant provisions of legislation	Trajtim i duhur	Çdo proces dhe/apo sistem shkarkues, i cili bënë që mjediset (ujërat) pritëse edhe pas shkarkimit t'i plotësojnë objektivat përkatëse të cilësisë, si dhe dispozitat përkatëse të parapara me legjislacion	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/271/EEC
Aquaculture	The cultivation of aquatic animals and plants, especially fish, shellfish, and seaweed, in natural or controlled marine or freshwater environments	Akuakulturë	Kultivimi i organizmave shtazorë dhe bimorë ujorë, posaçërisht i peshkut, molusqeve të ngrëshme (si gocat e detit), dhe i algave e bimësisë ujore, në mjediset natyrore apo të kontrolluara të ujërave të njelmëta apo të ëmbla	Environmental problems	
Aqueduct	Conduit or channel, typically in the form of a bridge across a valley or other gap, designed to transport water over a long distance usually by gravity	Urëkanali	Tub apo kanal, zakonisht në formë të një ure që shtrihet nëpër një luginë apo hapësirë tjetër, e projektuar për të transportuar ujë përgjatë një distance të gjatë zakonisht nën veprimin e gravitetit	Water supply	
Aquiclude	A low-permeability layer that forms either the upper or lower boundary of a groundwater flow system	Akuiklud	Një shtresë me përshkueshmëri të ultë e cila formon qoftë kufirin e sipërm apo të poshtëm të një sistemi të rrjedhës së ujërave nëntokësore	Water bodies	
Aquifer	A subsurface layer or layers of rock or other geological strata of sufficient porosity and permeability to allow either a significant flow of groundwater or the abstraction of significant quantities of groundwater	Akuifer	Një apo disa shtresa nën-sipërfaqësore të shkëmbinjeve apo formacioneve të tjera gjeologjike të tokës, me porozitet dhe përshkueshmëri të mjaftueshme që mundësojnë qoftë një rrjedhje të konsiderueshme të ujërave nëntokësore apo nxjerrjen e sasive të konsiderueshme të ujërave nëntokësore	Water bodies	Directive 2000/60/EC
Aquifuge	An absolutely impermeable layer that will neither store nor transmit water	Akuifiugj	Një shtresë krejtësisht e papërshkueshme e cila as nuk e mban e as nuk e tejçon ujin	Water bodies	
Aquitard	Low permeability unit that can store groundwater and also transmit it slowly from one aquifer to another	Akuitard	Njësi me përshkueshmëri të ultë e cila edhe mund t'i ruajë (magazinojë) ujërat nëntokësore edhe t'i tejçojë ato ngadalë nga një akuifer në akuiferin tjetër	Water bodies	
Artificial recharge	The process of injecting (or recharging) water into the groundwater in a controlled way, by means of special recharge wells	Rimbushje artificiale	Procesi i injektimit (apo rimbushjes) të ujërave në ujërat nëntokësore në mënyrë të kontrolluar me anë të puseve të posaçëm rimbushës	Measures	Directive 2000/60/EC
Artificial water body	Body of surface water created by human activity	Trup ujqor artificial	Është një trup ujqor sipërfaqësor i krijuar nga veprimtaria njerëzore	Water bodies	Directive 2000/60/EC

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Assimilative capacity	The capacity of natural water to receive waste waters or toxic materials without negative effects and without causing damage to aquatic life or humans who consume the water	Kapaciteti asimilues	Kapaciteti i ujërave natyrore për të pranuar ujërat e ndotura apo materiet toksike pa pas efekte negative dhe pa shkaktuar dëme tek organizmat ujor apo njerëzit të cilët i konsumojnë këta ujëra	Water quality	
Auditor	An individual or group of individuals, belonging to an organisation itself or a natural or legal person external to that organisation, acting on behalf of that organisation, carrying out an assessment of, in particular, the environmental management system in place and determining conformity with the organisation's environmental policy and programme, including compliance with the applicable legal requirements relating to the environment	Auditor (Revizor)	Një individ apo grup individësh që i takojnë një organizate, apo një person fizik apo juridik jashtë asaj organizate, që e përfaqëson atë, e që kryen në veçanti vlerësimin e sistemit ekzistues të menaxhimit mjedisor dhe që përcakton pajtueshmërinë me politikën dhe programin mjedisor të organizatës, përfshirë pajtueshmërinë me kërkesat ligjore lidhur me mjedisin	Measures	Regulation (EC) No 1221/2009
Autotroph organism	An organism that produces complex organic compounds. It is capable of synthesizing its own food from inorganic substances using light, water, carbon dioxide, or other chemicals	Organizëm autotrof	Një organizëm i cili prodhon komponime (bashkëdyzime) të përbëra organike dhe që është i aftë të sintetizojë ushqimin e vetë nga substancat inorganike duke shfrytëzuar dritën, ujin, dioksidin e karbonit apo kemikatet e tjera	Sewerage and waste water treatment	
Available groundwater resource	The long-term annual average rate of overall recharge of the body of groundwater less the long-term annual rate of flow required to achieve the ecological quality objectives for associated surface waters	Resurset (në Shqipëri "burimet") ujore nëntokësore të disponueshme	Norma mesatare vjetore afatgjate e rimbushjes së plotë të një trupi ujor nëntokësor pa normën vjetore afatgjate të prurjes së kërkuar për të arritur objektivat ekologjike të cilësisë për ujërat sipërfaqësore përkatës	Water bodies status	Directive 2000/60/EC

4.2 Bb

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Backflow	The flow of water in a medium in a direction opposite to normal flow. Flow is often returned into the system by backflow, if the waste water in a purification system is severely contaminated	Kundërrrjedhje	Prurja e ujit në një mjedis në drejtim të kundërt me rrjedhjen normale. Prurja zakonisht kthehet në sistem me kundërrrjedhje, kur ujërat e ndotura në një sistem pastrimi janë të kontaminuara rëndë	Hydraulics	
Background levels (geochemical)	High naturally-occurring levels of substances or ions or their indicators, contained either in a body of groundwater or in associated bodies of surface water, due to specific hydro-geological conditions, which are not covered by the definition of pollution.	Nivelet natyrore (gjeokimike)	Nivelet e larta të natyrshme të substancave ose joneve apo të indikatorëve të tyre, të cilat i përmban qoftë një trup ujour nëntokësor apo trupat ujorë sipërfaqësorë përkatës, që rezultojnë si pasojë e kushteve specifike hidrogeologjike, e të cilat nuk përfshihen në përkufizimin për "Ndotjen"	Impact assessment	Directive 2006/118/EC
Background level	Concentration of a substance or the value of an indicator in a body of water corresponding to no, or only very minor, anthropogenic alterations to undisturbed conditions	Niveli natyror	Përqendrimi i një substance apo vlera e një indikatorit në një trup ujour, i cili nuk i përgjigjet fare ose i përgjigjet fare pak alterimeve antropogjenike të kushteve natyrore intakte	Impact assessment	Directive 2000/60/EC, Directive 2006/118/EC
Backpressure	Pressure that can cause water to backflow into the water supply when a user's waste water system is at a higher pressure than the public system	Kundërpresion	Presioni i cili bënë që uji të kundërrrjedhë në drejtim të furnizimit me ujë, atëherë kur presioni në sistemin e ujërave të ndotura të një përdoruesi është më i lartë sesa presioni në sistemin publik	Hydraulics	
Backwater	A part of a river where the water does not flow, thus the water is stagnant. It refers either to a branch of a main river, which lies alongside it and then rejoins it, or to a body of water in a main river, backed up by the tide or by an obstruction such as a dam	Ujë i ndenjur (amull)	Një pjesë e lumit ku uji nuk rrjedh, ashtu që uji rri i ndenjur dhe i referohet qoftë një dege të një lumi kryesor, e cila shtrihet përgjatë këtij lumi duke iu ribashkuar më pas, ose i referohet një trupi ujour në një lum kryesor, të cilit i ndihmon batica apo një obstrukcion (pengesë) siç është p.sh. diga	Floods	
Bacteria	Microscopically small single-cell organisms, that reproduce by fission of spores	Baktere	organizma njëqelizorë mikroskopikisht të vegjël, të cilët riprodhohen me ndarjen e sporeve	Pollution	
Bacteria bed	A layer of sand or gravel used to expose sewage effluent, in its final stages, to air and the action of microorganisms	Shttrat (shtresë) bakteresh	Një shtresë rëre apo zhavorri që përdoret për ta ekspozuar në ajër si dhe për t'ia nënshtruar veprimin të mikroorganizmave efluentin e ujërave të ndotura shtëpiake në fazat e tij përfundimtare	Sewerage and waste water treatment	
Balancing tank; equalization tank	Tank with a sufficient volume to permit a nonuniform flow of waste water to be collected, mixed and pumped to a treatment system at a more uniform rate. Thus it is characterised by a fluctuating input flow rates and/or concentration with fairly constant output flow rates and/or concentrations	Rezervuar balancues (barazues)	Rezervuar me vëllim të mjaftueshëm për të mundësuar që një rrjedhje jo e njëtrajtshme e ujërave të ndotura, të grumbullohet, përzihet dhe pompohet në sistemin e trajtimit të ujërave të ndotura në mënyrë më uniforme. Kështu ky rezervuar karakterizohet me një prurje dhe/apo shkallë të përqendrimit hyrës të luhatshme, si dhe një prurje dhe/apo shkallë të përqendrimit në dalje mjaft konstante	Sewerage and waste water treatment	
Base flow, Basic flow	Sustained flow of a stream in the absence of direct runoff. It includes natural and human-induced stream flows. Natural base flow is sustained largely by groundwater discharges	Rrjedhje bazike	Një rrjedhje e pandërprerë e një rrjedhe (rrëkeje) në mungesë të një rrjedhje direkte sipërfaqësore. Përfshinë rrjedhjen e rrjedhave (rrëkeve) natyrore apo atyre të shkaktuara nga njeriu. Rrjedhja bazike natyrore ushqehet në masë të madhe nga prurjet volumetrike të ujërave nëntokësore	Water bodies	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Baseline condition (environmental damage)	The condition at the time of the damage of the natural resources and services that would have existed had the environmental damage not occurred, estimated on the basis of the best information available	Gjendja themelore (dëmtimi i mjedisit)	Gjendja e cila do të mbizotëronte në kohën e dëmtimit të resurseve (në Shqipëri-burimeve) dhe shërbimeve natyrore në rast se nuk do të ndodhte dëmtimi i mjedisit, vlerësuar në bazë të informacionit më të mirë në dispozicion	Impact assessment	Directive 2004/35/CE
Baseline level	The average value measured at least during the two reference years on the basis of monitoring programmes implemented under the river basin management plans	Niveli themelor (referent)	Vlera mesatare e matur së paku gjatë dy viteve referente në bazë të programeve monitoruese të implementuara nën planet për menaxhimin e pellgjeve lumore (në Shqipëri -Baseneve ujore)	Impact assessment	Directive 2006/118/EC
Baseline report	Information on the state of soil and groundwater contamination by relevant hazardous substances	Raporti bazë	Informacioni mbi gjendjen e kontaminimit të tokës dhe ujërave nëntokësore nga substancat e rrezikshme përkatëse	Pollution	Directive 2010/75/EU
Baseline scenario	Projection of the development of a chosen set of assumptions in the absence of policy interventions	Skenari bazë (referent)	Parashikimi i zhvillimit të një grupi të përzgjedhur supozimesh në mungesë të ndërhyrjeve të politikave	Measures	
Basin	It is the catchment area of a particular river and its tributaries or of a lake or sea	Pellg (basen)	Paraqet sipërfaqen ujëmbledhëse të një lumi të caktuar si dhe të degëve të tija, apo të një liqeni apo deti	River basin	EU Directive
Bathing season	The period during which large numbers of bathers can be expected	Sezoni i larjes	Periudha gjatë së cilës mund të pritet numër i madh i larësve	Public health	Directive 2006/7/EC
Bathing water	Any element of surface water where the competent authority expects a large number of people to bath and it has not imposed a permanent bathing prohibition, or issued permanent advice against bathing. Public swimming pools and spa pools are excluded from this definition	Ujërat për larje	Cilido element i ujërave sipërfaqësore në të cilin autoriteti kompetent pret që një numër i madh i njerëzve të lahen, dhe për të cilën zonë nuk ka vendosur masë të ndalimit të përhershëm për larje, apo për të cilën nuk ka lëshuar ndonjë këshillë të përhershme për moslarje. Pishinat publike për larje dhe pishinat me ujëra termale (Ilixhat) përjashtohen nga ky përkufizim	Public health	Directive 2006/7/EC
Bathing water quality assessment	The process of evaluating bathing water quality, using an assessment method	Vlerësimi i cilësisë së ujit për larje	Procesi i vlerësimit të cilësisë së ujit për larje duke përdorur një metodë vlerësimi	Public health	Directive 2006/7/EC
Bed	A mass of ion exchange resin particles or filter media contained in a column used for drinking water treatment	Shtrat	Në masë grimcash rrëshire jonoshkëmbëse apo lëndësh filtruese që i përmban një shtyllë (kolonë) që përdoret për trajtimin e ujit të pijshëm	Drinking water	
Bed (river)	The surface of the bottom of a river or channel	Shtrat (Lumë)	Sipërfaqja e fundit të një lumi apo kanali	Water bodies	
Bed depth	The height of the resin or filter media in a column after it has been properly conditioned for effective operation, usually expressed in inches. The quantity of resin required depends on the water flow, total hardness and time desired between regeneration cycles	Thellësia e shtratit	Lartësia e rrëshirës apo e lëndëve filtruese në një shtyllë (kolonë) pas përgatitjes së tyre në mënyrë të duhur për një funksionim efektiv, që zakonisht shprehet në inç. Sasia e rrëshirës së nevojshme varet nga rrjedhja e ujit, fortësia e përgjithshme e ujit si dhe nga koha ndërmjet cikleve të rigjenerimit	Drinking water	
Bed material, Bed sediment	Sediment particles resting on or near the channel bottom that are pushed or rolled along by the flow of water	Sediment i shtratit	Grimcat e sedimentit që shtrihen mbi apo afër fundit të kanalit, të cilat rrjedha e ujit i shtyn apo i rrokullisë nëpër këtë kanal	Water bodies	
Bed slope	The angle that the bed surface of a river or channel has to the horizontal so that some points on it are higher than others	Pjerrësia e shtratit	Këndi të cilin sipërfaqja e shtratit të një lumi apo kanali e formon me rrafshin horizontal, ashtu që disa pika në të janë më të larta se të tjerat	Hydraulics	
Bedrock	The solid rock that lies beneath soil, loose sediments, or other unconsolidated material	Shtrat i shtresës	Masivi i shkëmbit që shtrihet nën tokë, sedimentet e lirshme (të shkrufta), apo lëndët e tjera të pangurtësuar (të shkrufta)	Water bodies	
Belt press	Equipment that carries out sludge compression between two moving streaks, leading to sludge drying	Filtër shirit	Pajisje që bënë kompresimin e lymit (llumit) ndërmjet dy brezave lëvizës, që çon në tharjen e lymit (llumit)	Sewerage and waste water treatment	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Belt screen	A screen that is a sloping conveyor belt with holes (about 6 mm wide and 20 mm or more in length) in the belt to allow the water to flow through, that is used in water and waste water treatment processes. The solids are caught on the belt and drop off into a container at the top of the belt	Sitë-shirit	Një sitë që paraqet një shirit konvejeri transportues me vrima (rreth 6 mm të gjëra dhe 20 mm apo më shumë të gjata) të cilat mundësojnë kalimin e ujit nëpër shirit, e cila përdoret në proceset e trajtimit të ujërave dhe ujërave të ndotura. Grimcat e ngurta mbesin në shirit dhe bien në një kontejner (enë) që gjendet në majë të shiritit	Sewerage and waste water treatment	
Benchmarking	Methodology for monitoring and comparing performance indicators with a standard in a given sector based on performance over a given period of time	Analizë Krahasese	Metodologjia për monitorimin dhe krahasimin e performacens së indikatorëve me një standard, në një sektor të caktuar, bazuar në performancën e tyre përgjatë një periudhe të caktuar kohore	Monitoring	
Benthic Invertebrate Fauna	Invertebrate animals living at least for part of their lifecycles or in the benthic substrates of rivers, lakes, transitional waters or coastal waters	Fauna invertebrorë bentonikë	Organizmat shtazorë invertebrorë që jetojnë për të paktën një pjesë të ciklit të tyre jetësor në substratet bentonike të lumenjëve, liqeneve, ujërave kalimtare (në Shqipëri - ujërat e përkohshme) apo të ujërave bregdetare	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Benthic zone	It is one of the ecological regions of a body of water. It comprises the bottom—such as the ocean floor or the bottom of a lake—the sediment surface, and some sub-surface layers.	Zonë bentonike	Është një prej regjioneve ekologjike të një trupi ujqor. Përfshinë fundin (siç është p.sh. fundi i oqeanit apo fundi i një liqeni), sipërfaqen e sedimentit, si dhe disa shtresa nën-sipërfaqësore	Water bodies	
Bernoulli equation	The Bernoulli Equation can be considered to be a statement of the conservation of energy principle appropriate for flowing fluids. In fluid dynamics, Bernoulli's principle states that an increase in the speed of a fluid occurs simultaneously with a decrease in pressure or a decrease in the fluid's potential energy.	Ekuacioni i Bernulit	Ekuacioni i Bernulit paraqet parimin e ruajtjes së energjisë që i përgjigjet rrjedhjes së fluideve (lëngjeve dhe gazeve). Në dinamikën e fluideve, parimi i Bernulit thotë se një rritje në shpejtësinë e një fluidi ndodh njëkohësisht me zvogëlimin e presionit të tij apo me zvogëlimin e energjisë potenciale të fluidit	Hydraulics	HyperPhysics Concepts Dictionary
Best Available Techniques (BAT)	The most effective and advanced stage in the development of activities and their methods of operation which indicates the practical suitability of particular techniques for providing the basis for emission limit values and other permit conditions designed to prevent and, where that is not practicable, to reduce emissions and the impact on the environment as a whole	Teknikat më të Mira të Disponueshme (TMD)	Është stadi më efektiv dhe më i avancuar i zhvillimit të aktiviteteve dhe i metodave të tyre të operimit, që tregon për përshtatshmërinë praktike të teknikave të veçanta për të siguruar bazën për vlerat kufizuese të emisionit (në Shqipëri - vlerat kufizuese të shkarkimit) dhe për kushtet e tjera të lejes, të përcaktuara për të parandaluar dhe, kur kjo nuk është e mundur praktikisht, për të reduktuar emisionet (në Shqipëri -shkarkimet) dhe ndikimin në mjedis në tërësi	Industry	Directive 2010/75/EU
Best environmental management practice	The most effective way to implement the environmental management system by organisations in a relevant sector and that can result in best environmental performance under given economic and technical conditions	Praktika më e mirë e menaxhimit mjedisor	Forma më efektive e zbatimit të sistemit për menaxhimin mjedisor nga organizatat në një sektorë relevant, dhe që mund të rezultojë në performancën më të mirë mjedisore nën kushtet e caktuara ekonomike dhe teknike	Measures	Regulation (EC) No 1221/2009
Bicarbonates	Salts containing the anion HCO ₃ ⁻ . When acid is added, this ion breaks into H ₂ O and CO ₂ , and acts as a buffer	Bikarbonate	Kripërat që e përmbajnë anionin HCO ₃ ⁻ . Kur i shtohet acidi, ky jon shpërbëhet në H ₂ O dhe CO ₂ dhe vepron si pufer	Water quality	
Bioaccumulation	The increase in concentration of a substance in living organisms, as they take in contaminated air, water, or food, due to slow metabolization and excretion	Bioakumulimi	Rritja e përqendrimit të një substance në organizmat e gjallë, me marrjen e ajrit, ujit apo ushqimit të kontaminuar, për shkak të metabolizimit të ngadalshëm dhe ekskretimit të tyre të ngadalshëm	Pollution	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Biochemical Oxygen Demand (BOD)	It is also called biological oxygen demand, which is the amount of dissolved oxygen needed (i.e., demanded) by aerobic biological organisms to break down organic material present in a given water sample at certain temperature over a specific time period. The organic biodegradable load having a five-day biochemical oxygen demand (BOD5) of 60 g of oxygen per day is equivalent to 1 p.e. (population equivalent).	Shpenzimi (Kerkesa) Biokimike për Oksigjen (SHBO)	Ndryshe quhet edhe nevoja biologjike për oksigjen, që paraqet sasinë e oksigjenit të tretur që nevojitet (d.m.th. kërkohet) nga organizmat aerob biologjik për zbëthimin e materieve organike të pranishme në një mostër të caktuar uji, në temperaturë të caktuar, për një periudhë të caktuar kohore. Ngarkesa organike e biodegradueshme, që ka nevojë biokimike 5 ditore për 60 g oksigjen në ditë, është ekuivalente me 1 p.e. (ekuivalent populatë)	Pollution	Directive 91/271/EEC
Biodegradable	Substance capable of decomposing under natural conditions	Biodegradueshme	Substancë e aftë për t'u dekompozuar në kushte natyrore	Sewerage and waste water treatment	
Biodegradation	The process by which organic substances are decomposed by micro-organisms into simpler substances such as carbon dioxide, water and ammonia	Biodegradim	Procesi me anë të të cilit substancat organike dekompozohen nga mikroorganizmat në substanca më të thjeshta si në dioksid karboni, ujë dhe amoniak	Sewerage and waste water treatment	
Biofilm	Population of various microorganisms, trapped in a layer of slime and excretion products, attached to a surface	Biofilm	Popullatë mikroorganizmash të ndryshëm, të mbetura në një shtresë lymi (llumi) dhe produktesh ekskretimi, e cila popullatë është e ngjitur për një sipërfaqe	Sewerage and waste water treatment	
Biofilter	A pollution control technique using a bioreactor containing living material to capture and biologically degrade pollutants. In waste water treatment is one of the most important separation processes that can be employed to remove organic pollutants	Biofiltër	Një teknikë e kontrollit të ndotjes ku përdoret një bioreaktor që përmban materie të gjalla për kapjen dhe degradimin biologjik të ndotësve. Në trajtimin e ujërave të ndotura ky është njëri prej proceseve më të rëndësishme të separimit (ndarjes), i cili mund të përdoret për të larguar ndotësit organikë	Sewerage and waste water treatment	
Biogas	A mixture of methane (CH4) and carbon dioxide (CO2) which is released from anaerobic digestion of organic sludge. Can be combusted to generate electricity and heat, or can be processed into renewable natural gas and transportation fuels	Biogaz	Një përzierje e metanit (CH4) dhe e dioksidit të karbonit (CO2) e cila lirohet nga zbërthimi anaerob i lymit (llumit) organik. Mund të përdoret për gjenerim të energjisë elektrike dhe të nxehtësisë, apo mund të përpunohet në gaz natyror të ripërtrishëm dhe në lëndë djegëse për mjetet e transportit	Sewerage and waste water treatment	
Biological fluidised (fluidized) bed	The process of biological treatment of waters in which the water or waste water moves through a basin which contains a thin layer of solid material such as sand or activated carbon over which biomass is grown. In the treatment of waste waters this process can occur under anaerobic conditions for the treatment of high-polluting waters, also it can occur under anoxic conditions for denitrification of effluents of contaminated waters	Shtrat biologjik i fluidizuar (pseudo-lëngështuar)	Proces i trajtimit biologjik të ujërave ku uji ose uji i ndotur kalon nëpër një rezervuar (pellg, basen) i cili përmban një shtresë të hollë lëndësh të ngurta, si psh rërë ose karbon aktiv, mbi të cilën rritet biomasa. Në trajtimin e ujërave të ndotura ky proces mund të zhvillohet në kushte anaerobe për trajtimin e ujërave me ngarkesë të lartë ndotëse, gjithashtu mund të zhvillohet në kushte anoksike (në mungesë të oksigjenit) për denitrifikimin e efluentëve të ujërave të ndotura	Sewerage and waste water treatment	
Biological treatment	Any waste water treatment process that uses microorganisms to remove unwanted organic and inorganic pollutants	Trajtim biologjik	Cilido proces i trajtimit të ujërave të ndotura në të cilin përdoren mikroorganizmat për largimin e ndotësve të padëshiruar organik dhe inorganik	Sewerage and waste water treatment	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Biomass	Any of the products consisting of any vegetable matter from agriculture or forestry which can be used as a fuel for the purpose of recovering its energy content, or specific types of waste: vegetable waste from agriculture and forestry; from the food processing industry, if the heat generated is recovered; fibrous vegetable waste from virgin pulp production and from production of paper from pulp, if it is co-incinerated at the place of production and the heat generated is recovered; cork waste; and wood waste with the exception of wood waste which may contain halogenated organic compounds or heavy metals as a result of treatment with wood preservatives or coating and which includes, in particular, such wood waste originating from construction and demolition waste	Biomasë	Nënkupton cilëndo prej të mëposhtmeve: (a) produktet që përbajnë çfarëdo materie bimore nga bujqësia apo pylltaria që mund të përdoren si lëndë djegëse me qëllim të rikuperimit të energjisë që e përmbajnë; (b) mbeturinat (në Shqipëri- mbetjet) në vijim:(i) mbeturinat (mbetjet) bimore nga bujqësia dhe pylltaria; (ii) mbeturinat (mbetjet) bimore nga industria e përpunimit të ushqimit, nëse nxehtësia e gjeneruar rikuperohet; (iii) mbeturinat (mbetjet) bimore fijore nga prodhimi i masës drusore të virgjirë dhe nga prodhimi i letrës prej masës drusore, nëse bashkë-incinerohen në vendin e prodhimit dhe nëse nxehtësia e gjeneruar rikuperohet; (iv) mbeturinat (mbetjet) nga tapa; (v) mbeturinat (mbetjet) drusore me përjashtim të mbeturinave (mbetjeve) drusore të cilat mund të përmbajnë komponime (bashkëdyzime) organike të halogjenizuara apo metale të rënda si rezultat i trajtimit me konservues druri apo me shtresë mbuluese e që përfshinë, në veçanti, mbeturinat (mbetjet) drusore që rezultojnë prej mbeturinave (mbetjeve) nga ndërtimi dhe demolimi	Pollution	Directive 2010/75/EU
Bioremediation	The biological treatment of waste water and sludge, by inducing the breakdown of organics and hydrocarbons to carbon dioxide and water	Biopërtëritje (biosanim)	Trajtimi biologjik i ujërave të ndotura dhe lymit (llumit), duke e nxitur zbrëthimin e komponimeve (bashkëdyzimeve) organike dhe hidrokarbureve në dioksid karboni dhe ujë	Measures	
Biosolids	Organic matter recycled from sewage, especially for use in agriculture as soil conditioner	Biosolide	Materiet organike të ricikluara nga ujërat e ndotura shtëpiake, posaçërisht për përdorim në bujqësi si kondicionues të tokës	Sewerage and waste water treatment	
Biosphere	The part of the earth's crust, waters, and atmosphere that supports life	Biosferë	Paraqet pjesën e korës së Tokës, ujërave dhe atmosferës së saj që mundësojnë jetën në të	Water management	
Biota; biocoenosis	All living organisms in a region or ecosystem	Biotë, Biocenoza (Bashkësi jetësore)	Të gjithë organizmat e gjallë në një rajon apo ekosistem	Environmental assessment	
Biotechnology	Any technological application that uses biological systems, living organisms, or derivatives thereof, to make or modify products or processes for specific use	Bioteknologji	Çdo aplikim i teknologjisë i cili shfrytëzon sistemet biologjike, organizmat e gjallë, apo derivatet e tyre, për të bërë apo modifikuar produktet apo proceset për përdorim të tyre specifik	Measures	
Blockage	An obstruction that makes movement or flow difficult or impossible	Bllokim	Një obstruksion që e vështirëson apo e bën të pamundur lëvizjen apo rrjedhjen	Hydraulics	
Blue-green algae	Blue-green algae (also called cyanobacteria) are a type of bacteria found in many lakes, ponds, and reservoirs	Algat blu të gjelbëra	Algat blu të gjelbra që ndryshe quhen edhe cianobaktere janë një tip bakteresh të cilat ndodhen në shumë liqene, pellgje dhe rezervuare		
Body of groundwater	A distinct volume of groundwater within an aquifer or aquifers	Trup ujqor nëntokësor	Është një vëllim i caktuar i ujërave nëntokësore brenda një akuiferi apo disa akuiferëve	Water bodies	Directive 2000/60/EC
Body of surface water	A discrete and significant element of surface water such as a lake, a reservoir, a stream, river or canal, part of a stream, river or canal, a transitional water or a stretch of coastal water	Trup ujqor sipërfaqësor	Është një element i dallueshëm dhe i rëndësishëm i ujërave sipërfaqësorë si p.sh. një liqen, akumulim (në Shqipëri "rezervuar"), përrua, lumë ose kanal, një pjesë e një përroi, lumi ose kanali, ujërat kalimtare ose një shtrirje e ujërave bregdetare	Water bodies	Directive 2000/60/EC

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Boiler water	The liquid phase of steam within a boiler. The term may also be applied to raw water intended for use in boilers, treated boiler feedwater, steam condensate being returned to a boiler, or boiler blowdown being removed from a boiler	Ujë kaldaje (ujëngrohësi)	Faza e lëngët e avullit brenda një kaldaje (ujëngrohësi). Ky term po ashtu mund të përdoret edhe për "ujin e papërpunuar" që synohet të përdoret në kaldajë, po ashtu edhe për "ujin e përpunuar me të cilin mbushet kaldaja", "kondesatin e avullit që kthehet në kaldajë", apo për "ujin që zbrazet nga kaldaja" me qëllim të shmangies së papastërtive gjatë avullimit të vazhdueshëm të avullit	Industry	
Bottom water	The lowermost water mass in a water body, by its bottom, with distinct characteristics, in terms of physics, chemistry, and ecology	Ujë fundar	Masa e ujit që shtrihet në pjesën më të poshtme të një trupi ujor, në fundin e tij, me karakteristika dalluese në aspektin fizik, kimik dhe ekologjik	Water bodies	
Brackish water	Water that neither falls in the category of salt water, nor in the category of fresh water. It holds the middle between either one of the categories	Ujë i kripur	Ujë i cili as nuk i takon kategorisë së ujërave të kripur e as kategorisë së ujërave të ëmbël, por qëndron në mes këtyre dy kategorive	Water quality	
Buffer	A substance that reacts with hydrogen or hydroxyl ions in a solution, in order to maintain the pH of the solution relatively stable	Bufer	Substancë e cila reagon me hidrogjenin apo me jonet e hidrogjenit në një tretësirë, për të mbajtur pH-në e tretësirës relativisht stabile	Water quality	
Buffering capacity	Measure of the efficiency of a buffer in resisting changes in pH	Kapaciteti buferizues	Shkalla e efikasitetit të një buferi për t'i rezistuar ndryshimeve të pH-së	Water quality	
Bulk water	1) water supplied by a water provider to another water provider; 2) water intended for potable uses which is transported by tank trucks	Ujë i paambalazhuar	1) Ujë i furnizuar nga një furnizues uji tek një furnizues tjetër uji; 2) Ujë i destinuar për pije i cili transportohet me autobus (autocisternë)	Water supply	
Bulking, sludge	Bulking can occur in activated sludge plants when the sludge does not settle easily and has an excessive volume	Lym (llum) voluminoz (i stivuar)	Grumbullimi masiv i lymit mund të ndodhë në impiantet e përfitimit të lymit aktiv kur lymit nuk fundërron lehtësisht dhe ka vëllim të tepërt	Sewerage and waste water treatment	
Butterfly valve	A flow regulating disc valve. Its obturator rotates around an axis at right angles to the direction of flow and, in the open position flow passes around the obturator	Valvul flutur (droseluese)	Valvul në formë disku i cili e rregullon prurjen brenda tubacionit. Ky disk rrotullohet rreth një boshti i cili formon këndë të drejtë me drejtimin e prurjes dhe, kur disku është në të njëjtin drejtim me prurjen, valvuli qëndron i hapur plotësisht	Hydraulics	
Bypass	A secondary channel, pipe, or connection to allow a flow when the main one cannot be used (closed, blocked, overloaded, etc.)	Bajpas (shunt, kanal devijues)	Një kanal, tub (gyp) apo lidhje sekondare që mundëson rrjedhjen nëpër të, kur kanali, gypi (tubi) apo lidhjet kryesore nuk mund të përdoren për shkak të mbylljes, bllokimit, tejngarkimit të tyre, etj.	Hydraulics	

4.3 Cc

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Cake	Solid dewatered residue on a filter media after filtration	Kek (mbetje e shtrydhur)	Mbetjet e ngurta të thara (të cilave iu është hequr uji), që adsorbohen (ndajthithen) nga lëndët filtruese pas filtrimit	Sewerage and waste water treatment	
Calibration	Processes used to maintain instrument's accuracy by determining, checking, or rectifying the marking of the instruments giving quantitative measurements	Kalibrim	Proceset e përdorura për të ruajtur saktësinë e instrumenteve duke i përcaktuar, kontrolluar dhe korrigjuar treguesit e instrumenteve që tregojnë matjet sasiore	Monitoring	
Canal losses	Water that can escape from the canals that transport water in an irrigation systems, due to the deterioration of the canals lining, thus reducing efficiency of the system.	Humbjet në kanal	Uji i cili mund të humb nga kanalet që e transportojnë ujin në një sistem të ujitjes, si pasojë e dëmtimit të mbështjellësit të brendshëm të kanaleve, duke e reduktuar kështu efikasitetin e sistemit	Agriculture and irrigation	
Capillary water	Water that remains in the soil after gravitational water is drained out, that is subject to the laws of capillary movement, and that is in the form of a film around the soil grains	Ujë kapilar	Uji që mbetet në tokë pasi që uji gravitacional drenazhohet, dhe i cili i nënshtrohet ligjeve të lëvizjes kapilare, dhe që gjendet në formë të një filmi (cipe) rreth strukturës granulare të tokës	Agriculture and irrigation	
Catalyst	Chemical that increases the rate of a reaction but does not take a direct part in the reaction, so that it is still intact after the reaction has taken place	Katalizator	Kimikat i cili e rrit shpejtësinë e një reaksioni por nuk merr pjesë drejtpërsëdrejti në atë reaksion, ashtu që mbetet i pandryshuar edhe pas përfundimit të reaksionit kimik	Water quality	
Catchment area	A drainage basin or catchment basin is an extent or an area of land where all surface water from rain, melting snow or ice converges to a single point at a lower elevation, usually the exit of the basin, where the waters join another body of water, such as a river, lake, reservoir, estuary, wetland, sea, or ocean	Sipërfaqe ujëmbledhëse (pellg ujëmbledhës)	Një sipërfaqe drenimi (kullimi) apo pellg (basen) ujëmbledhës paraqet një sipërfaqe toke ku të gjitha ujërat sipërfaqësore nga të rreshurat, bora apo akulli i shkrirë konvergjojnë në një pikë të vetme në një lartësi më të ultë, zakonisht në dalje të pellgut (basenit), aty ku ujërat bashkohen me një trup tjetër ujqor, siç është p.sh. një lum, liqe, akumulim (në Shqipëri - rezervuar), estuarë, ligatinë, det apo oqean	River basin	
Cation	A positively charged particle or ion	Kation	Një grimcë apo jon i ngarkuar pozitivisht	Water quality	
Cavitation	The rapid formation and collapse of vapor pockets in a flowing liquid in regions of very low pressure, a frequent cause of structural damage to propellers, pumps, etc. It can happen while the pressure is reduced by the high speed of flow. Usually conjoined in the corrosion phenomenon	Formim boshllëku	Formimi dhe shkatërrimi i shpejtë i fluskave (bulëzave) të gazit apo avujve në lëngjet rrjedhëse në zonat me presion shumë të ulët në një tubacion, që është një prej shkaktarëve të shpeshtë të dëmtimeve strukturore të helikave, pompave, etj. Kjo mund të ndodhë gjatë kohës që presioni reduktohet nga shpejtësia e madhe e prurjes dhe zakonisht është bashkëpjesëmarrës në fenomenin e korrozionit	Hydraulics	
Centrifugal pump, radial flow pump	A rotodynamic pump that uses a rotating impeller to increase the pressure and flow rate of a fluid, where the fluid being pumped is discharged radially, i.e. at right angles to the pump shaft. Centrifugal pumps work by converting kinetic energy into potential energy measurable as static fluid pressure at the outlet of the pump	Pompë centrifugale, radiale	Pompë rotodinamike e cila përdor një helikë rrotulluese për të rritë presionin dhe shpejtësinë e rrjedhjes së një lëngu, ku lëngu i cili pompohet nxirret jashtë në mënyrë radiale, d.m.th nën kënd të drejtë me boshtin e pompës. Pompat centrifugale funksionojnë duke e konvertuar energjinë kinetike në energji potenciale që matet si presion statik i lëngut në dalje të pompës	Hydraulics	
Centrifugation	A separation process, which uses the action of centrifugal force to promote accelerated settling of particles in a solid-liquid mixture	Centrifugim	Një proces separimi, ku përdoret veprimi i forcës centrifugale për të nxitur një fundërrim të përsheptuar të grimcave në një përzierje të ngurtë-të lëngët	Hydraulics	
Channel	The natural or artificial path that the water follows along a certain bed	Kanal	Rruga natyrore ose artificiale që ndjek uji përgjatë një shtrati të caktuar	Agriculture and irrigation	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Characterisation (of water bodies)	A two-stage assessment of water bodies. Stage 1 identifies water bodies and describes their natural characteristics. Stage 2 assesses the pressures and impacts from human activities on the water environment. The assessment identifies those water bodies that are at risk of not achieving the environmental objectives.	Karakterizim i trupave ujq	Një vlerësim i i trupave ujq i përbërë prej dy stadesh. Stadi i 1rë i identifikon trupat ujq dhe i përshkruan karakteristikat e tyre natyrore. Stadi i 2të vlerëson presionet dhe ndikimet nga veprimtaria njerëzore në mjedisin ujq. Vlerësimi i identifikon ata trupa ujq të cilët rrezikojnë të mos i përmbushin objektivat mjedisore	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Check valve (non-return valve)	A valve that allows water to stream in one direction and will then close to prevent development of a back-flow	Valvul kontrolli (valvul e pakthyeshme, bllokuese)	Valvul e cila ia mundëson ujqit të kalojë në një drejtim të caktuar dhe më pas mbyllet për të parandaluar rrjedhjen e ujqit në drejtim të kundërt	Hydraulics	
Chemical adsorption	Chemisorption is a kind of adsorption which involves a chemical reaction between the surface and the adsorbate	Adsorbim (ndajthithje) kimike	Thithja kimike është një lloj adsorbimi i cili paraqet reaksionin kimik ndërmjet një sipërfaqeje dhe lëndës së ndajthithur (adsorbatisit)		
Chemical fertilizer	Any fertilizer which is manufactured by an industrial process	Pleh kimik	Çdo pleh i cili prodhohet përmes një procesi industrial	Agriculture and irrigation	Directive 91/676/EEC
Chemical Oxygen Demand (COD)	The amount of oxygen (measured in mg/L) that is consumed in the oxidation of organic and oxidisable inorganic matter, under test conditions. It is used to measure the total amount of organic and inorganic pollution in waste water.	Shpenzimi kimik i oksigjenit-SHKO	Sasia e oksigjenit e cila shpenzohet në oksidimin e materieve organike dhe materieve inorganike të oksidueshme, në kushte prove, e shprehur në mg/l. Përdoret për matjen e sasisë së përgjithshme të ndotjes organike dhe inorganike në ujërat e ndotura	Pollution	
Chemical Status (groundwaters)	Measure of degree of compliance with the conditions set out by the national or EU legislation	Statusi kimik i ujërave nëntokësore	Është masë matëse e shkallës së përmbushjes së kushteve të përcaktuara me legjislacionin kombëtar dhe atë të BE-së	Water bodies status	Directive 2000/60/EC Directive 2006/118/EC
Chemical Status (surface waters)	Measure of degree of compliance with the environmental standards for chemicals, which include priority substances, priority hazardous substances and eight other pollutants. Chemical status is recorded as good or fails. The chemical status classification for the water body, and the confidence in this (high or low), is determined by the worst test result	Statusi kimik i ujërave sipërfaqësore	Është matje shkallës së përmbushjes së standarteve mjedisore për kimikate, të cilat përfshijnë substancat prioritare, substancat prioritare të rrezikshme dhe tetë ndotës të tjerë. Statusi kimik regjistrohet si 'i mirë' apo 'i dështuar'. Klasifikimi i statusit kimik për trupat ujqorë, dhe besueshmëria në këtë (e lartë apo e ultë), përcaktohet me rezultatit më të keq të testit	Water bodies status	Directive 2000/60/EC Directive 2008/105/EC
Chemical treatment	Treatment of water by using chemicals in processes such as coagulation, pH regulation, precipitation of heavy metals, precipitation of phosphates, chlorine or ozone disinfection, sludge conditioning, etc	Trajtim kimik	Trajtimi i ujërave duke përdorur kimikate në proceset si koagulimi (ngjizja), rregullimi i pH-së, precipitimi i metaleve të rënda, precipitimi i fosfateve, dezinfektimi me klor ose ozon, kondicionimi i lymit (llumit) etj.	Sewerage and waste water treatment	
Chloramination	Use of chloramines, especially monochloramine (NH ₂ Cl), for disinfection of water	Kloraminim	Përdorimi i kloraminave, veçanërisht i monokloraminin (NH ₂ Cl), për dezinfektimin e ujqit	Drinking water	
Chloramine	A chemical complex that consists of chlorine and ammonia. It serves as a water disinfectant in public water supplies in place of chlorine because chlorine can combine with organics to form dangerous reaction products	Kloramin	Një përbërje kimike që përbëhet nga klori dhe amoniaku. Shërben si dezinfektues i ujqit në rrjetet publike të furnizimit me ujë në vend të klorit, meqë klori mund të lidhet me materiet organike dhe të formojë produkte të rrezikshme reaktive	Water supply	
Chlorination	A water purification process in which chlorine is added to water for disinfection, for the control of present microorganisms. It is also used in the oxidation of compound impurities in water	Klorizim	Proces i pastrimit të ujqit ku klori i shtohet ujqit për dezinfektim, për kontrollin e mikroorganizmave të pranishëm. Po ashtu përdoret edhe në oksidimin e papastërtive komplekse në ujë	Drinking water	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Chlorine (Cl ₂)	Gas widely used as a water disinfectant and as an oxidizing agent for organic matter. Chlorine interacts with organic substances present in the water forming trihalomethanes (THMs) and haloacetic acids (HAAs) known as substances with carcinogenic potential and other health related effects	Klori (Cl ₂) (forma e gaztë)	Gaz që përdoret gjërësisht si dezinfektues i ujit dhe si agjent oksidues për materiet organike. Klori bashkëvepron me substancat organike të pranishme në ujë duke formuar kështu trihalometanet (THM) dhe acidet haloacetike, të njohura si substanca me potencial kancerogjen dhe me efekte të tjera në shëndetin e njeriut	Drinking water	
Chlorine demand	A measure of the amount of chlorine which will be consumed by organic matter in a water before a chlorine residual will be found	Kërkesa për klor	Masë matëse për sasinë e klorit që do të shpenzohet nga materiet organike të pranishme në ujë, përpara se në të të gjendet ndonjë mbetje klori	Drinking water	
Clarification; sedimentation	A process in which the clarifiers - tanks or basins which hold water or waste water for a period sufficient to allow the floc and other suspended materials to settle to the bottom- undergo the clarification process which makes the water clear by removing all kinds of particles, sediments, oil, natural organic matter and color	Pastrim, Sedimentim	Proces në të cilin pastruesit (dekantuesit) - rezervuarët apo pellgjet (basenet) të cilat mbajnë ujë apo ujëra të ndotura për një periudhë të mjaftueshme sa për të mundësuar fundërrimin në fundin e tyre të flok-ut (grumbull papastërtish dhe bakteresh të formuara në fund të procesit të flokulimit) dhe të materieve tjera të suspenduara, i nënshtrohen procesit të pastrimit i cili e pastron ujin duke i larguar të gjitha llojet e grimcave, sedimenteve, vajrave, materieve organike natyrore dhe ngjyrave	Sewerage and waste water treatment	
Clay	A stiff, sticky fine-grained earth, typically yellow, red, or bluish-gray in color and often forming an impermeable layer in the soil	Argjilë	Tokë e ngjeshur, vjeshtullore kokërrizë- imtë, zakonisht me ngjyrë të verdhë, kuqe apo kaltër në të hirtë, e që shpeshherë formon një shresë të padepërtueshme në tokë	Hydraulics	
Climate	Day-to-day weather over a longer period of time	Klimë	Moti i ditëpërditshëm për një periudhë më të gjatë kohore	Risk	
Climate change	A change in global or regional climate patterns, in particular a change apparent from the mid to late 20th century onwards and attributed largely to the increased levels of atmospheric greenhouse gases produced by the use of fossil fuels. Also known as "Global climate change"	Ndryshimet klimatike	Një ndryshim në modelet klimatike globale apo rajonale, një ndryshim i vërejtur veçanërisht që prej mesit të shekullit XX e këtej, dhe që i është atribuar kryesisht niveleve të shtuara të gazeve serrë të prodhuara nga përdorimi i lëndëve djegëse fosile. Ndryshe njihen edhe me emrin "Ndryshimet klimatike globale"	Environmental problems	
Coagulation	Destabilisation of colloid particles by addition of a reactive chemical, called a coagulant that neutralizes the charges of the particles	Koagulim (ngjizje)	Destabilizimi i grimcave koloidale me shtimin e një kimikati reaktiv të quajtur koagulues (ngjizës) i cili i neutralizon ngarkesat e grimcave	Sewerage and waste water treatment	
Coarse screen	Device used for screening at waste water treatment plants. See definition for "screening"	Rrjetë (Sitë) me grila (vrima) të trasha (sitë e rrallë)	Pajsje që përdoret në Impiantet e trajtimit të ujërave të ndoturapër të larguar nga uji i ndotur lëndët e ngurta, fragmentet, dhe copëzat me përmasa të mëdha ashtu që të pengohet dëmtimi dhe bllokimi i pajsjeve, tubacioneve dhe i pajsjeve shtesë në pjesën e poshtme të rrjedhës. Shihni përkufizimin për "Screening - Filtrim përmes sitave (sitje) e ujërave të ndotura"	Sewerage and waste water treatment	
Coastal water	Surface water on the landward side of a line, every point of which is at a distance of one nautical mile on the seaward side from the nearest point of the baseline from which the breadth of territorial waters is measured, extending where appropriate up to the outer limit of transitional waters	Ujëra bregdetare	Janë ujëra sipërfaqësore, të cilët ndodhen në anën e brendshme (kah territori) të një vije imagjinare, e cila është e baraslarguar në secilën nga pikat e saj 1 milje detare (në drejtim të detit) nga pika më e afërt e vijës-bazë, prej ku matet gjerësia e ujërave territoriale, me mundësinë e shtrirjes gjer në kufirin e jashtëm të ujërave kalimtare	Water bodies	Directive 2006/118/EC, Directive 91/271/EEC

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Coating	Any preparation, including all the organic solvents or preparations containing organic solvents necessary for its proper application, which is used to provide a film with decorative, protective or other functional effect on a surface	Shtresë mbuluese (ngjyrë mbrojtëse)	Çfarëdo preparati, duke përfshirë të gjithë tretësit organik apo preparatet që përmbajnë tretës organik të nevojshëm për aplikimin adekuat të saj, që përdoret si film (shtresë) me efekt dekorativ, mbrojtës apo ndonjë efekt tjetër funksional mbi një sipërfaqe	Industry	Directive 2010/75/EU, Directive 2004/42/EC
Code	Those regulations which the department having jurisdiction may lawfully adopt	Kod	Rregulloret të cilat një departament që posedon jurisdiksion mundet ligjërisht t'i miratojë	Institutional and legal aspects	
Code of good agricultural practice	A practical guide to help farmers, growers and land use managers to minimise the risks of causing pollution and protect the environment in which they operate, meanwhile allowing a profitable and productive farming to develop	Kodi/Kodet e praktikës së mirë bujqësore	Një udhëzues praktik për t'i ndihmuar fermerët, kultivuesit dhe menaxhuesit e tokës që të minimizojnë rrezikun për të shkaktuar ndotje dhe të mbrojnë mjedisin në të cilin veprojnë, duke mundësuar njëkohësisht që të zhvillohet një bujqësi fitimprurëse dhe produktive	Agriculture and irrigation	Directive 91/676/EEC
Coliform (bacteria)	Bacteria that serve as indicators of pollution and pathogens when found in water. These are usually found in the intestinal tract of humans and warm-blooded animals	Baktere koliforme	Baktere që, po qe se gjenden në ujë, shërbejnë si tregues të ndotjes dhe të patogjenëve të tjerë të pranishëm në ujë. Këto baktere zakonisht gjenden në traktin gastrointestinal (përkatësisht në zorrë) të njerëzve dhe kafshëve me gjak të ngrohtë	Pollution	
Collecting system	System of conduits which collects and conducts urban waste water	Sistem grumbullues	Është një sistem i tubave i cili i grumbullon dhe i përçon ujërat e ndotura urbane	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/271/EEC
Collection efficiency	The fraction of droplets approaching a surface that actually deposit on that surface	Efiçienca e grumbullimit	Fraksioni i pikëzave që i afrohen një sipërfaqeje e që faktikisht depozitohen në atë sipërfaqe	Hydraulics	(2014) Climate Change Glossary
Collection tank	See "Balancing tank"	Rezervuar grumbullues (depozitues)	Shihni përkufizimin për "Balancing tank" - "Rezervuari balancues (barazues)"	Sewerage and waste water treatment	
Collector well	A central well with horizontal perforated collector pipes surrounded by a screen and arranged radially to increase yield. They are located at or close to rivers and other surface-water bodies	Pus grumbullues	Një pus qendror me gypa kolektor horizontal të perforuar dhe të mbështjellë me sitë, të cilët janë të renditur në mënyrë radiale për të rritur sasinë e ujit që sillet në pus. Këto puse gjenden në apo afër lumenjve dhe trupave të tjerë ujqor sipërfaqësorë	Water supply	
Colloidal suspension	Mixture in which very small particles of one component (in the range of 10-5 to 10-7 in diameter) are dispersed throughout a gas or liquid	Suspension koloidal	Përzierje ku grimcat shumë të imta të një komponenti (ndërmjet 10-5 deri 10-7 inç në diametër) janë të shpërndara në një gaz apo lëng	Sewerage and waste water treatment	
Combined approach	The control of discharges and emissions into surface waters through the establishment and/or implementation of any of the following: the emission controls based on best available techniques (BAT), or the relevant emission limit values, or in the case of diffuse impacts the controls including, as appropriate, best environmental practices set out in the legislation	Qasje e kombinuar (në Shqipëri - "Trajtim i kombinuar")	Kontrolli i shkarkimeve dhe i emisioneve në ujërat sipërfaqësore me përcaktimin dhe/apo zbatimin e cilës do prej të mëposhtmeve: kontrollet e emisioneve bazuar në teknikat më të mira të mundshme (në Shqipëri - teknikat më të mira të disponueshme), apo të vlerave përkatëse kufizuese të emisionit (vlerave kufizuese të shkarkimeve), apo në rast të ndikimeve difuze (të shpërndara) kontrollet që përfshijnë praktikën më të mira mjedisore të përcaktuara në legjisllacion	Pollution	Directive 2000/60/EC
Combined sewer overflow	Device, on a combined or partially separate sewer system, that relieves the system of excess flow	Tub shkarkimi i sistemit të kombinuar të kanalizimit	Një pajisje, në një sistem kanalizimi të kombinuar apo pjesërisht të ndarë, e cila e liron sistemin nga prurjet e tepërta	Sewerage and waste water treatment	
Commercial losses	See the definition for Apparent Losses	Humbjet komerciale	Shihni përkufizimin për "Humbjet e dukshme apo humbjet administrative"	Water supply	IWA Guidance notes on apparent losses and water loss reduction planning

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Compaction	The process by which the porosity of a given form of sediment is decreased as a result of its mineral grains being squeezed together by the weight of overlying sediment or by mechanical means	Kompaktësim (ngjeshje)	Procesi me anë të të cilët poroziteti i një forme të caktuar të sedimentit zvogëlohet si rezultat i grimcave të tija minerale të cilat shtypen (ngjishen) nga pesha e sedimentit që shtrihet mbi to apo nga mjetet mekanike	Agriculture and irrigation	
Competent Authority	Authority or authorities or bodies responsible under the national legal provisions of the States for carrying out the obligations arising from the EU Directives within its territory	Autoriteti kompetent	Është autoriteti ose autoritetet apo organet përgjegjëse sipas dispozitave ligjore të Shteteve për zbatimin brenda territorit të tyre të obligimeve që dalin nga Direktivat e BE-së	Institutional and legal aspects	Directive 2000/60/EC
Complaint	A statement in which a person can express the dissatisfaction with a particular situation, such as the standard of water services	Ankesë	Një deklaratë (parashtresë) në të cilën një person mund të shpreh pakënaqësinë e tij me një situatë të caktuar, si p.sh. me standardin e shërbimeve të ujit	Institutional and legal aspects	
Composting	A mixture of decayed or decaying organic matter used to fertilize soil	Kompostim	Një përzjerje e materieve organike të kalbura apo në kalbje e sipër, të cilat përdoren për të plehëruar tokën	Agriculture and irrigations	
Compressed air aeration	Aeration (see aeration) in which the air passes through the liquid by means of compressed air which is air kept under a pressure that is greater than atmospheric pressure	Ajrimi me ajër të kompresuar	Ajrimi (shihni përkufizimin për "aeration-ajrim") ku ajri kalon nëpër lëng me anë të ajrit të kompresuar, i cili është ajër që mbahet nën presion më të lartë sesa presioni atmosferik	Sewerage and waste water treatment	
Concentration of pollutants in water	Pollutants which are either dissolved or suspended in water are often measured or expressed in terms of "concentration," typically milligrams per liter (mg/l) or micrograms per liter (µg/l)	Përqendrimi i ndotësve në ujë	Ndotësit të cilët janë qoftë të tretur apo të suspenduar (në formë të pezullive) në ujë, në shumicën e rasteve maten apo shprehen në formë të "përqendrimit", dhe atë zakonisht në miligram për litër (mg/l) apo mikrogram për litër (µg/l)	Pollution	
Conceptual model	A conceptual understanding of the interrelationships occurring within a system, which is continuously refined as scientists obtain an improved understanding of the water bodies concerned and their vulnerability to pressures	Model konceptual	Një perceptim konceptual i marrëdhënieve të ndërsjella që ndodhin brenda një sistemi, i cili vazhdimisht përsoset me kuptimin gjithnjë e më të mirë nga ana e shkencëtarëve të trupave ujqor dhe të ndjeshmërisë së tyre ndaj presioneve	Water management	
Concession	The form of written contract, by which the competent authorities allow the holder of the concession to benefit of any exclusive right to extract, use and discharge of water, under the terms of the concession	Koncesion	Formë e kontratës së shkruar, me anë të së cilës autoritetet kompetente ia lejojnë bartësit të koncesionit të përfitojë cilëndo të drejtë ekskluzive për të nxjerrë, përdorë apo shkarkuar ujëra, në përputhje me kushtet e koncesionit	Institutional and legal aspects	
Condensation	The change of state from a gas to a liquid. It can be made using a condenser, which is a device or unit used to condense a substance by cooling it. It is the opposite process of evaporation	Kondensim	Ndryshimi i gjendjes agregate nga e gazta në të lëngët. Mund të realizohet përmes një kondensatori, i cili paraqet një pajisje apo njësi që përdoret për të kondensuar një substancë duke e ftohur atë. Kondensimi është proces i kundërt me avullimin	Hydraulics	
Conditioning agent	Substance or process that improves the quality of another material	Agjent kondicionues	Një substancë apo proces i cili e përmirëson cilësinë e një lënde tjetër	Sewerage and waste water treatment	
Conductivity	The amount of electricity the water can conduct. It is expressed in a chemical magnitude (in the International System of Units its unit is microsiemens). The more salts are dissolved in the water, the higher is the value of the electric conductivity	Përçueshmëria	Sasia e energjisë elektrike të cilën uji mund ta përçojë. Shprehet me madhësi kimike (në Sistemin Ndërkombëtar të Njësive, njësia e saj matëse është mikrosiemens). Sa më shumë kripëra që gjenden të tretura në ujë aq më e lartë është vlera e përçueshmërisë elektrike	Hydraulics	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Combined sewer system	Sewers that are designed to collect rainwater runoff, domestic sewage, and industrial waste water in the same pipe. Most of the time, combined sewer systems transport all of their waste water to a sewage treatment plant, where it is treated and then discharged to a water body	Sistem i kombinuar kanalizimesh	Sistem i tubacioneve të kanalizimit të projektuar për të pranuar ujërat e shirave, ujërat e ndotura shtëpiake, dhe ujërat e ndotura industriale në të njëjtin sistem kanalizimi. Në shumicën e rasteve sistemet e kombinuara të kanalizimit i transportojnë të gjitha ujërat e ndotura në një impiant të trajtimit të ujërave të ndotura, ku ato trajtohen dhe më pas shkarkohen në një trup ujor	Sewerage and waste water treatment	
Combustion	Combustion is a chemical process in which a substance reacts rapidly with oxygen and gives off heat	Djegje	Djegja është një proces kimik në të cilin një substancë reagon shpejtë në kontakt me oksigjenin me ç'rast vjen deri te lirimi i nxehtësisë	Industry	
Cone of depression	It occurs in an aquifer when groundwater is pumped from a well. In an unconfined aquifer (water table), this is an actual depression of the water levels. In confined aquifers (artesian), the cone of depression is a reduction in the pressure head surrounding the pumped well	Kon i depresionit	Shfaqet në një akuifer kur ujërat nëntokësore pompohen nga pusi. Në një akuifer të pakufizuar (pakonturuar) ky paraqet rënien aktuale të niveleve të ujit, ndërsa në akuiferët e kufizuar (konturuar), koni i depresionit paraqet një reduktim në lartësinë e presionit hidrostatik që e rrethon pusin pompues	Hydraulics	
Confined aquifer	A section of rock or sand that is overlain by a confining layer (e.g. clay aquitard on top) that restricts movement of water into another aquifer	Akuifer i kufizuar (i konturuar)	Një pjesë e shkëmbit apo e rërës mbi të cilën është e mbivendosur një shtresë kufizuese (p.sh. akuitardi argjilor) e cila e kufizon lëvizjen e ujit drejt një akuiferi tjetër	Water bodies	
Consent standard	Limitation in the physical, chemical and biological content of a discharge, given by numerical threshold values which are not to be exceeded	Standard pranimi	Kufizimi në përbërjen fizike, kimike, dhe biologjike të një shkarkimi, shprehur në vlerat numerike të pragut për to, të cilat nuk duhet të tejkalohen	Sewerage and waste water treatment	
Conservation status (natural habitat)	The sum of the influences acting on a natural habitat and its typical species that may affect its long-term natural distribution, structure and functions as well as the long-term survival of its typical species	Statusi i ruajtjes së vendbanimeve natyrore (habitateve)	Tërësia e ndikimeve që veprojnë mbi një vendbanim natyror (habitat) dhe mbi llojet e tij tipike, të cilat mund të ndikojnë në shtrirjen e tij natyrore afatgjate, në strukturën dhe funksionet e tij, si dhe në mbijetesën afatgjate të llojeve të tij tipike	Environmental problems	Directive 2004/35/CE , Directive 92/43/EEC
Conservation status (species)	The sum of the influences acting on the species that may affect the long-term distribution and abundance of its populations	Statusi i ruajtjes së llojeve	Tërësia e ndikimeve që veprojnë mbi llojet, të cilat mund të ndikojnë në shpërndarjen afatgjate të tyre dhe në begatinë e populacioneve të tyre	Environmental problems	Directive 2004/35/CE , Directive 92/43/EEC
Constructed wetland	An artificially created wetland usually with a waterproof lining for waste water purification. Detention, flow rates, types of plants and other parameters are controlled to improve Biochemical Oxygen Demand, Suspended solids and Nitrogen removal. Typical riparian plants like cattails and reeds are used to provide bacteria with an oxygenating root zone	Ligatinë artificiale	Një ligatinë e krijuar në mënyrë artificiale zakonisht me një mbështjellës të brendshëm rezistent ndaj ujit për pastrimin e ujërave të ndotura. Ndalimi (bllokimi), prurjet, llojet e bimëve dhe parametrat e tjerë kontrollohen për të përmirësuar reduktimin e Kërkesës Biokimike për Oksigjen, dhe për të larguar materiet e ngurta të suspenduara si dhe azotin. Bimët breglumore tipike si xunkthi dhe kallami përdoren për reduktimin e ngarkesës ndotëse duke iu ofruar baktereve një zonë rrënjore oksigjenuese	Sewerage and waste water treatment	
Consumptive water use	That part of water withdrawn that is evaporated, transpired by plants, incorporated into products or crops, consumed by humans or livestock, or otherwise removed from the immediate water environment, thus without return to a water resources system	Përdorimi konsumues i ujit	Ajo pjesë e ujit të marrë e cila avullon, transpiron (djersinë) nga bimët, inkorporohet në produkte dhe drithëra, konsumohet nga njerëzit apo bagëtia, apo që largohet në tjera mënyra nga mjedisi ujor i drejtpërdrejtë, ashtu që më nuk kthehet në sistemin e resurseve ujore (në Shqipëri - burimeve ujore)	Water management	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Contact time	The length of time of a substance which is in contact with a liquid, before it is removed by filtration or the occurrence of a chemical change. In the context of waste water treatment, the terms refers to the actual time which waste water remains in contact with an oxidizer, regenerator, or water conditioning media within a waste water treatment system. The amount of contact time determines the effectiveness of the system	Koha e kontaktit	Kohëzgjatja gjatë së cilës një substancë është në kontakt me një lëng, përpara se të largohet me filtrim apo përpara se të ndodh ndonjë ndryshim kimik. Në kuptim të trajtimit të ujërave të ndotura, koha e kontaktit i referohet kohës gjatë së cilës ujërat e ndotura mbesin në kontakt me një oksidues, regjenerues apo një mjet kondicionues të ujit brenda një sistemi të trajtimit të ujërave të ndotura. Kohëzgjatja e kohës së kontaktit e përcakton efikasitetin e sistemit	Sewerage and waste water treatment	
Contaminant	Any foreign and unwanted physical, chemical, biological or radiological substance which is present in the natural environment. The term is in some cases equivalent to pollution, where the main interest is the harm done on a large scale to humans or to organisms or environments	Ndotës	Çdo substancë e huaj dhe e padëshiruar fizike, kimike, biologjike apo radiologjike e cila është e pranishme në një mjedis natyror. Ky term në disa raste është ekuivalent me ndotjen, ku me interes është dëmi i shkallës së lartë i cili i shkaktohet njerëzve, organizmave apo mjedisit	Pollution	
Conveyance loss	Water loss in pipes, canals, or ditches by leakage or evaporation. Generally, the water is not available for further use	Humbje gjatë transportimit (bartjes)	Humbja e ujit në gypa (tuba), kanale apo hendeqe përmes rrjedhjes apo avullimit, çka bënë që ai më të mos jetë në dispozicion për përdorim të mëtejshëm	Water supply	
Conveyor system	A common piece of mechanical handling equipment that transports materials (usually heavy or bulky). In waste water treatment plants is used to convey dewatered biosolids, sludge, screenings or grit	Sistem transportimi (bartjeje)	Një pjesë e përbashkët e pajisjeve për manovrim mekanik, e cila transporton lëndë zakonisht të rënda apo masive. Tek impiantet e trajtimit të ujërave të ndotura ky sistem përdoret për të bartuar biosolidet e thara, lymin (Illumin), mbeturinat e sitjes apo gritin ¹	Sewerage and waste water treatment	
Cooling water	Water used to dissipate heat and is always in use where processes need to be cooled down. As open flow systems have a high demand of water and pose a temperature burden for receiving waters increased numbers of recirculation systems are in use today	Ujë ftohës	Ujë i cili përdoret për të shpërndarë nxehtësinë dhe që gjithherë gjen përdorim kurdo që proceset kanë nevojë të ftohen. Meqë sistemet me rrjedhje të hapur kanë kërkesë të lartë për ujë dhe bëjnë që ujërat pritëse të ballafaqohen me një ngarkesë të lartë temperature, sot përdoret një numër gjithnjë e më i madh i sistemeve me qarkullim me cikël të mbyllur të qarkullimit	Industry	
Corrosion	The destructive disintegration of materials (specially metals) by electromechanical means. Corrosion of iron and its alloys such as steel is commonly called rusting	Korrozion	Shpërbërja shkatërruese e lëndëve, veçanërisht e metaleve, me mjete elektromekanike. Korrozioni i hekurit dhe i aliazheve të tij siç është çeliku përgjithësisht quhet ndryshkje	Industry	
Corrosive	Substances and preparations which may destroy living tissue on contact	Agjent korroziv	Substancat dhe preparatet të cilat në kontakt me indet e gjalla mund t'i shkatërrojnë ato	Pollution	Directive 2008/98/EC
Cost recovery (of water services)	The total revenue to the water service provider equals (or exceeds) the cost of supply. Water prices must allow for the (adequate) cost recovery of water services, including environmental and resource costs	Kthimi i kostos së shërbimeve të ujit	Të ardhurat totale të ofruesit të shërbimeve të ujit janë të barabarta me apo tejkalojnë koston e furnizimit. Çmimet e ujit duhet të mundësojnë një kthim (adekuat) të kostos së shërbimeve të ujit, përfshirë koston mjedisore dhe atë të resurseve (burimeve)	Economic analysis	Directive 2000/60/EC

¹ Grit - grimca të forta të aglomeruara të ingredientit

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Cost-benefit analysis	The evaluation of an investment project with a long-perspective from the viewpoint of the economy as a whole by comparing the effects of undertaking the project with not doing so	Analiza kosto-benefit	Proces i vlerësimit të kostove dhe benefiteve të një vendimi, programi apo projekti (për një periudhë të caktuar kohore), si dhe vlerësimi i alternativave të tyre (brenda të njëjtës periudhë), ashtu që të fitohet një shkallë e vetme krahasimi për një vlerësim sa më të paanshëm	Economic analysis	Directive 2000/60/EC
Cost-effective combination of measures	A combination of measures chosen subject to a cost-effectiveness analysis (see 'cost-effectiveness analysis')	Kombinimi i masave me kosto efektive	Një kombinim masash të përzgjedhura në bazë të analizës së efektivitetit të koston (shihni përkufizimin për "cost-effectiveness analysis" - "analiza e efektivitetit të koston"	Economic analysis	Directive 2000/60/EC
Cost-effectiveness analysis	An economic tool to analyze the costs of alternative programmes of measures designed to meet given management objectives. The programme which costs least will be the most cost effective	Analiza e efektivitetit të koston	Një instrument ekonomik për të analizuar koston e alternativave të programeve të masave të hartuara për të përbushur objektivat menaxhuese të caktuara. Programi i cili kushton më pak paraqet programin me koston më efektive	Economic analysis	Directive 2000/60/EC
Critical depth	The depth of flow where energy is at a minimum for a particular discharge. Critical depth usually occurs at the point corresponding to an abrupt steepening of channel slopes, such as rapids	Thellësi kritike (e rrjedhës)	Paraqet thellësinë e një rrjedhe ku energjia e një shkarkimi të caktuar është me vlerë minimale. Thellësia kritike zakonisht ndodh në atë pikë ku ka një rënie të papritur të rrëpirë të pjerrësisë së kanaleve, siç janë rrëmbesat	Hydraulics	
Critical flow	The flow that occurs when the flow velocity in a river channel equals the wave velocity generated by a disturbance or obstruction.	Rrjedhje kritike	Rrjedhja e cila ndodh kur shpejtësia e rrjedhjes në një kanal lumi është e barabartë me shpejtësinë e valës që krijohet nga një trazim apo obstrukcion	Hydraulics	
Critical flow (environmental flow)	In the context of environmental flows, it is considered as the minimum flow needed for sustainability of freshwater ecosystems	Rrjedhje kritike (ujërrjedhat mjedisore)	Në kuptim të ujërrjedhave mjedisore, konsiderohet si rrjedhja minimale e nevojshme për mbajtjen në jetë të ekosistemeve të ujërave të ëmbla	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Cyanobacteria	A phylum of bacteria that obtain their energy through photosynthesis, and are the only photosynthetic prokaryotes able to produce oxygen. When the bathing water profile indicates a potential for cyanobacterial proliferation (an accumulation at or near a water surface of cyanobacteria in the form of a bloom, mat or surface scum), appropriate monitoring shall be carried out to enable timely identification of health risks	Cianobaktere	Një lloj bakteresh të cilët e përftojnë energjinë përmes fotosintezës, dhe janë të vetmit prokariot fotosintetik të aftë për të prodhuar oksigjen. Kur profili i ujërave për larje ² tregon se ekziston një potencial për proliferim të cianobaktereve ³ (formimi i kolonive të cianobaktereve në formë të lules, në formë të masës së gërshetuara apo në formë të shumës në apo afër sipërfaqes së ujërave), atëherë duhet të bëhet një monitorim adekuat për të mundësuar identifikimin me kohë të rreziqeve shëndetësore	Pollution	Directive 2006/7/EC
Cyprinid waters	Waters which support or become capable of supporting fish belonging to the cyprinids (Cyprinidae), or other species such as pike (Esox lucius), perch (Perca fluviatilis) and eel (Anguilla anguilla)	Ujëra ciprinide	Ujëra të cilat janë apo bëhen të afta për të mbajtur në jetë peshqit që i takojnë ciprinideve (Cyprinidae), apo llojet e tjera si mlyshin (Esox lucius), sharrmakun (Perca fluviatilis) dhe ngjalën (Anguilla anguilla)	Protected areas	Directive 2006/44/EC

² Profili i ujërave për larje - Shtete Anëtare të BE-së janë të obliguara të informojnë publikun për cilësinë e ujërave për larje dhe për menaxhimin e plazheve nëpërmjet të ashtuquajturave profile të ujërave për larje. Këto profile përmbajnë informata për llojin e ndotjes dhe burimet të cilat ndikojnë në cilësinë e ujërave për larje e që paraqesin rrezik për shëndetin e larësve (si p.sh. shkarkimet e ujërave të ndotura)

³ Proliferim i cianobaktereve - nënkupton grumbullimi e cianobaktereve në formën e lulëzimit, mvshjes ose shumës (AI No. 20/2015 "on criteria for washing areas", Article 3, Point 1.14 (Kosovan Legislation)

4.4 Dd

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Dam	A barrier constructed to retain or confine water and raise its level, the resulting reservoir being used in the generation of electricity or as a water supply	Digë	Një barrierë e ndërtuar për të mbajtur (ndaluar) apo kufizuar ujin dhe për të rritur nivelin e tij, ku rezervuari rezultues më pas përdoret për gjenerim të rrymës elektrike apo për furnizim me ujë	Hydraulics	Directive 2007/60/EC
Dam safety	Dams safety means that dams are built, maintained, operated and decommissioned in a safe manner that is aligned with national and international guidelines and best practices	Siguria e Digës	Siguria e digës nënkupton se digat ndërtohen, mirëmbahen, funksionojnë, dhe dekomisionohen në mënyrë të sigurt në përputhje me udhëzuesit dhe praktikatat më të mira kombëtare dhe ndërkombëtare	Hydraulics	
Damage	A measurable adverse change in a natural resource or measurable impairment of a natural resource service which may occur directly or indirectly	Dëmtim	Një ndryshim i matshëm negativ i cili ndodh në një resurs natyror (në Shqipëri - burim natyror), apo një dëmtim i matshëm i një shërbimi të resursit natyror që mund të ndodh drejtpërsëdrejti apo tërthorazi	Floods	Directive 2004/35/CE
Dangerous substance	Substances classified into one or several defined classes of danger and can characterise the type and severity of the adverse effects that they can cause. The packaging of dangerous substances protects individuals from their known risks, and the labelling of dangerous substances provides information about the nature of the substance's risks and about the safety measures to apply during handling and use	Substancë e rrezikshme	Substanca të klasifikuara në një apo disa klasa të rrezikut, të cilat e karakterizojnë llojin dhe seriozitetin e efekteve negative që i shkaktojnë. Paketimi i substancave të rrezikshme i mbron individët nga rreziqet e njohura të një substance, ndërsa etiketimi i substancave të rrezikshme jep informata për natyrën e rreziqeve të substancës si dhe për masat e sigurisë që duhen aplikuar gjatë përdorimit të tyre dhe manipulimit me to	Pollution	Directive 2012/18/EU
Dead load	Loads that are relatively constant over time. Dead loads are the sum of the weights of the tank, its associated piping and equipment and other fixed appurtenances	Ngarkesë e vdekur (konstante)	Ngarkesa që mbesin realtivisht konstante me kalimin e kohës. Ngarkesa e vdekur paraqet shumën e peshës së rezervuarit, gypave (tubave) dhe pajisjeve të tjera përcjellëse, si dhe të pjesëve ndihmëse fikse	Sewerage and waste water treatment	
Dead storage capacity, Dead storage	The volume of water in a reservoir below the level of the lowest outlet (the minimum supply level), thus it cannot be drained by gravity through a dam's outlet works, spillway or power plant intake and can only be pumped out	Vëllim i vdekur i depozitës së ujit	Vëllimi i ujit në një rezervuar nën nivelin e ujëshkarkuesit (ujëlëshuesit) më të ultë (nivelin minimal të furnizimit), ashtu që nuk mund të drenazohet me anë të gravitetit nëpër ujëshkarkuesin e thellësisë, konstruktionet ujëshkarkuese apo ujëmarrësin e termocentralit, por ky vëllim vetëm mund të pompohet jashtë	Water supply	
De-aeration, deoxygenation	A chemical reaction involving the removal of oxygen atoms from a molecule. An undesirable phenomenon of aerobic biological waste water treatment which is caused by the activity of aerosols that use oxygen to oxidize organic matter	Çajrosje, deoksigenim	Një reaksion kimik i cili përfshinë largimin e atomeve të oksigjenit nga një molekulë. Një fenomen i padëshiruar i trajtimit biologjik aerob të ujërave të ndotura që shkaktohet nga aktiviteti i aersoleve të cilat shfrytëzojnë oksigjenin për të oksiduar materiet organike	Sewerage and waste water treatment	
Decalcification	The removal of calcium, magnesium, and certain other metal cations in (hard) water. The resulting soft water is more compatible with soap and extends the lifetime of plumbing	Dekalcifikim	Largimi i kalciumit, magnezit dhe kationeve të metaleve të tjera të caktuara nga uji i fortë. Uji i butë rezultues është më i kompatibil me sapunin dhe e zgjat jetëgjatësinë e sistemit hidraulik	Water supply	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Decanting valve, telescopic valve	Valves designed for use in tanks, lagoons, ponds, water containment structures and waste water treatment plants, that are ideal for siphoning clean water from the surface of one tank or body into another, as they will not disturb the sediment that sinks to the bottom. They are also used for regulating fluid levels, either by draining one tank into another or filling an adjacent tank with a higher water level	Valvul dekantuese, valvul teleskopike	Valvule të projektuara për përdorim në rezervuare, laguna, pellgje, struktura ujëmbajtëse dhe në impiante të trajtimit të ujërave dhe të ujërave të ndotura, të cilat janë ideale për sifonimin e ujit të pastër nga sipërfaqja e një rezervuari apo trupi në tjetrin, meqë nuk e trazojnë sedimentin i cili fundërron në fund. Po ashtu përdoren edhe për rregullimin e niveleve të lëngjeve, qoftë me drenimin e njërit rezervuar në tjetrin, apo me mbushjen e një rezervuari fqinj me një nivel më të lartë uji	Hydraulics	
Dechlorination	The removal of excess or free chlorine from a water supply by adsorption with activated carbon or by catalytic type filter media	Deklorizim	Largimi i klorit të tepërt apo të lirë nga një ujëfurnizues përmes adsorbimit (ndajthithjes) me karbonin e aktivizuar apo me lëndët filtruese të tipit katalitik	Drinking water	
Decomposition	The break down of organic matter by bacteria and fungi, to change the chemical structure and physical appearance of matter	Dekompozim (zbërthim)	Zbërthimi i materieve organike nga bakteret dhe kërpudhat, duke e ndryshuar kështu strukturën e tyre kimike dhe formën e tyre fizike	Water quality	
Decontamination	The process of cleansing an object, substance or area by removing, neutralizing, or destroying contaminants such as micro-organisms or hazardous materials, including chemicals and radioactive substances	Dekontaminim	Procesi i pastrimit të një objekti, substance apo sipërfaqe duke i larguar, neutralizuar apo shkatërruar kontaminantët (lëndët ndotëse) si mikroorganizmat apo lëndët e rrezikshme, përfshirë kimikatet dhe substancat radioaktive	Environmental problems	
Deferrisation system	System for the removal of ferrous compounds in water. In the course of water treatment (atmospheric) oxygen will oxidise bivalent iron to trivalent iron, which is hardly soluble as brown metal oxide hydrate. This is often filterable quite well	Sistem deferrizimi	Sistem për largimin e komponimeve (bashkëdyzimeve) të hekurit nga uji. Gjatë trajtimit të ujërave, oksigjeni atmosferik e oksidon hekurin bivalent Fe^{2+} (hekuri ferroz) në hekur trevalent Fe^{3+} (hekuri ferrik), i cili është vështirë i tretshëm si hidroksid ferrik $Fe(OH)_3$ me ngjyrë kafe, por që në shumicën e rasteve filtrohet mjaft mirë	Sewerage and waste water treatment	
Deforestation	The removal of a forest or stand of trees where the land is thereafter converted to a non-forest use	Shpyllëzim	Largimi i një pylli apo i një grumbulli pyjor ⁴ me që rast toka pyjore shndërrohet në tokë për përdorim jopyjor	Environmental problems	
Degasification; degassing	The removal of dissolved gasses from water such as carbon dioxide, methane, hydrogen sulphide, and oxygen. This can be done by subjecting the water to below atmospheric pressure, or by passing air through the water at atmospheric pressure	Degazifikim; degazim	Largimi i gazeve të tretur në ujë siç është dioksidi i karbonit, metani, gazi sulfhidrik dhe oksigjeni. Kjo arrihet duke e vendosur ujin në presion më të ultë sesa presioni atmosferik, apo duke e kaluar ajrin nëpër ujë nën presion atmosferik	Sewerage and waste water treatment	
Dehydration; dewatering	The process of losing or removing water or moisture. In a waste water treatment process, in particular, in the treatment of the sludge, sludge dewatering serves for further reduction of sludge volume and mass by removal of sludge water from interstices between sludge particles	Dehidratim; çhidratim (tharje)	Procesi i humbjes apo largimit të ujit apo lagështisë. Gjatë procesit të trajtimit të ujërave të ndotura, posaçërisht, gjatë trajtimit të lymit (llumit), çhidratimi (tharja) e lymit shërben për reduktimin e mëtejshëm të vëllimit dhe masës së tij përmes largimit të ujit të lymit prej zbrazëtie (hapësirave) ndërmjet grimcave përbërëse të tij	Sewerage and waste water treatment	

⁴ "Grumbull pyjor" - është një sipërfaqe pyjore, homogjene nga pikëpamja e përbërjes së llojeve, moshës, klasës së prodhimit, dendësisë, kushteve mjedisore dhe mënyrës së trajtimit silvikulturor (Law No.9385 on Forests and Forestry Service of the Republic of Albania, Article 2, point 8)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Delineation of water bodies	Delineation of water bodies enables a first identification of "water bodies" in the river basin (districts), with the status of surface waters accurately described, making use of the results of the pressure and impact analysis	Përvijimi i trupave uhor	Mundëson identifikimin fillestar të "trupave uhorë" në rajonet e pellgjeve lumore, me përshkrimin e saktë të statusit të ujërave sipërfaqësore përmes rezultateve nga analiza e presioneve dhe ndikimeve në këta trupa uhorë	Water bodies	Directive 2000/60/EC
Demand (of water)	Total amount of water used by the users within the water supply system	Kërkesa për ujë	Sasia e përgjithshme e ujit që konsumohet nga përdoruesit brenda sistemit të furnizimit me ujë	Water supply	
Denitrification	A microbially facilitated process where nitrate is reduced and ultimately produces molecular nitrogen (N ₂) through a series of intermediate gaseous nitrogen oxide products	Denitrifikim	Një proces i ndërmjetësuar nga mikrobet ku nitrati reduktohet duke prodhuar në fund azotin molekular (N ₂) nëpërmjet një vargu ndërmjet-produktesh të gazta të oksideve të azotit	Sewerage and waste water treatment	
Density	The density of water is the weight of the water per its unit volume, which depends on the temperature of the water	Densitet	Densiteti i ujit paraqet masën e ujit për njësinë e vëllimit të tij, që varet nga temperatura e ujit	Hydraulics	
Desalination	The removal of dissolved inorganic solids (salts) from a solution such as water to make it free of dissolved salts. Typically accomplished by reverse osmosis, distillation, or electro dialysis	Shkripëzim	Largimi nga një tretësirë si p.sh. nga uji, i lëndëve të ngurta (kripërave) inorganike të tretura në të, për ta pastruar atë nga to. Normalisht kjo arrihet përmes osmozës reverse, distilimit apo elektrodializës	Water supply	
Desertification	The ultimate stage in the process of unnatural land degradation, when the fertility of the the soil has been completely and irreversibly destroyed	Shkretëzim	Stadi përfundimtar në procesin e degradimit jonatyror të tokës, ku pjelloria e tokës është shkatërruar plotsisht dhe në mënyrë të pakthyeshme	Environmental problems	
Desilting	Pre-treatment of untreated waste water by a sedimentation method for 0.5-1 hours, which is used for high-turbidity waters before the effluent is directed to the clarificator	Fundërrim (heqja e fundërrive)	Trajtimi paraprak i ujërave të ndotura të pa trajtuara, përmes një metode sedimentimi për 0.5 deri në 1 orë, e cila përdoret për ujërat me turbiditet të lartë përpara se efluenti të drejtohet për në klarifikator (pastrues, pajisje për filtrimin e ujërave të ndotura)	Sewerage and waste water treatment	
Detention tank	An artificial flow-control structure that is used to contain stormwater and waste water for a limited period of a time. The detention tank can be incorporated into the sewer network system at the waste water treatment plant or at factories	Rezervuar (pond) magazinimi	Një strukturë artificiale që rregullon rrjedhjen e ujërave e që përdoret për magazinimin për një periudhë të kufizuar kohore të ujërave të shiut dhe ujërave të ndotura. Rezervuari (pondi) i magazinimit mund të inkorporohet në sistemin e rrjetit të kanalizimit në impiantet e trajtimit të ujërave të ndotura apo në fabrikat (uzinat)	Sewerage and waste water treatment	
Detergent	Any material with cleansing powers such as soap, alkaline materials, synthetic detergents, solvents, and abrasives. Synthetic detergents are known as surfactants which foam and act like soap but are not made from fatty acids and lye ⁵	Detergjent (larës)	Çdo lëndë me aftësi pastruese siç është sapuni, lëndët alkaline, detergjentet sintetik, tretësit, dhe lëndët abrazive. Detergjentet sintetik njihen si surfaktant të cilët shkumëzojnë dhe veprojnë si sapunë por nuk përbajnë acide yndyrore dhe hidrokside të metaleve siç është soda kaustike (NaOH) apo hidroksidi i kaliumit (KOH)	Pollution	

⁵ Lye -a strongly alkaline solution, especially of potassium hydroxide, used for washing or cleansing. Lye is commonly an alternative name of sodium hydroxide or potassium hydroxide , though the term "lye" refers to any member of a broad range of metal hydroxides.

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Determinative fuel	The fuel which, amongst all fuels used in a multi-fuel firing combustion plant using the distillation and conversion residues from the refining of crude-oil for own consumption, alone or with other fuels, has the highest emission limit value or, in the case of several fuels having the same emission limit value, the fuel having the highest thermal input amongst those fuels	Lëndë djegëse determinative (përcaktuese)	Prej të gjitha lëndëve djegëse që përdoren në një impiant djegës i cili ndizet nga shumë lëndë djegëse e ku përdoren mbetjet (fundërresat) e distilimit dhe të konverzionit (shndërrimit) nga rafinimi i naftës së papërpunuar për konsum vetanak, lënda djegëse determinative (përcaktuese) është lënda djegëse e cila qoftë si lëndë e vetme apo bashkë me lëndët e tjera djegëse ka vlerën më të lartë kufizuese të emisionit (në Shqipëri - vlerën kufizuese të shkarkimit), apo, në rast të shumë lëndëve djegëse që kanë të njëjtën vlerë kufizuese të emisionit, ajo paraqet lëndën djegëse me të hyrën termike më të lartë krahasuar me lëndët tjera djegëse	Pollution	Directive 2010/75/EU
Dezincification	A form of corrosion and weakening of brass objects in which zinc is dissolved out of the brass alloy. Dezincification of copper/zinc alloys, particularly forged duplex brass is a problem for the Water Industry	Dezinkim (heqje e zinkut, dealiazhim)	Një formë e korrozionit dhe e dobësimit të objekteve nga tunxhi, ku zinku largohet nga aliazhi i tunxhit. Heqja e zinkut nga aliazhet e bakrit/zinkut, e veçanërisht nga tunxhi i dyfishtë i farkëtuar paraqet problem për industrinë e ujit	Drinking water	
Diametral stiffness (of a pipe)	Characteristic of a pipe which allows it to resist diametral deflection under loading	Shtangësi diametrale e një gypi (tubi)	Karakteristike për një gyp (tub), çka i mundëon atij t'i rezistojë defleksionit diametral gjatë ngarkimit (mbushjes)	Water supply	
Diesel engine	An internal combustion engine which operates according to the diesel cycle and uses compression ignition to burn fuel	Motor dizel	Është një motor me djegie të brendshme i cili funksionon në bazë të ciklit dizel dhe përdor ndezjen me shkëndijë për të djegur lëndën djegëse	Industry	Directive 2010/75/EU
Diffuse sources of pollution	Sources of pollution that are not discrete but originate from a spatially extensive land use (e.g. agriculture, settlements, transport, industry) and extend over a wide geographical area. Examples for diffuse source pollution are atmospheric deposition, run-off from agriculture, erosion, drainage and groundwater flow	Burimet difuze të ndotjes⁶ (në Shqipëri - burimet e shpërndara)	Burimet e ndotjes të cilat nuk janë të veçuara por burojnë nga një përdorim i gjerë hapësinor i tokës (p.sh. nga bujqësia, vendbanimet, transporti, industria) si dhe shtrihen mbi një sipërfaqe të gjerë gjeografike. Shembuj të burimeve difuze (të shpërndara) të ndotjes janë depozitimi atmosferik, rrjedhjet sipërfaqësore nga bujqësia, erozioni, drenazhimi (kullimi) dhe rrjedhja e ujërave nëntokësore	Pressure assessment	Directive 2000/60/EC, Regulation (EC) No 166/2006
Digester	A container in which chemical or biological reactions are carried out. Anaerobic Digester is one of the most commonly used method for treating organic sludges generally resulting from the biological treatment of waste waters through activated sludge processes	Autoklavë	Një rezervuar (depozitë) në të cilin kryhen reaksione kimike apo biologjike. Autoklava anaerobe është njëra prej metodave më të zakonata të trajtimit të lymit (llumit) organik që përgjithësisht rezultojnë nga trajtimi biologjik i ujërave të ndotura përmes proceseve të përfitimt të lymit (llumit) aktiv	Sewerage and waste water treatment	
Direct reuse	The beneficial use of appropriately treated waste water without interim storage in a surface water body or aquifer. The conversion of waste water directly into recycled water, irrigation water, process water or cooling water without any interim storage	Ripërdorimi i drejtpërdrejtë	Përdorimi i dobishëm i ujërave të ndotura të trajtuara në mënyrë adekuate pa magazinim të përkohshëm në një trup ujr sipërfaqësor apo në një akuifer. Shndërrimi i ujërave të ndotura drejtpërdrejtë në ujë të ricikluar, ujë për ujitje, në ujë prodhimi apo ujë për ftohje, pa asnjë lloj magazinimi të përkohshëm	Water management	

⁶ Burimet difuze të ndotjes - do të thotë burim i shpërndarjes gjithpërfshirëse të ndotjes, jo i lokalizuar, i pa orientuar me prejardhje antropogjene ose natyrore, (AI "on Criteria for defining air quality monitoring points, number and frequency of measurements, classification of pollutants which are monitored, the methodology of work, form and timing of data reporting", Article 3)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Discharge	The volume of water that passes a given location within a given period of time	Shkarkim	Vëllimi i ujërave që kalojnë nëpër një lokacion të caktuar brenda një periudhe të caktuar kohore	Water bodies	
Discharge (direct to groundwater)	Discharge of pollutants into groundwater without percolation throughout the soil or subsoil	Shkarkim i drejtpërdrejtë në ujërat nëntokësore	Shkarkim i ndotësve në ujërat nëntokësore pa u filtruar nëpër tokë apo nëntokë	Pressure assessment	Directive 2000/60/EC
Discharge (of waste water)	Waste water that is evacuated to a given point within a period of time	Shkarkim i ujërave të ndotura	Ujërat e ndotura që shkarkohen në një pikë të caktuar brenda një periudhe kohore	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/271/EEC
Discharge (pollution)	The release of polluting substances from individual or diffuse sources through effluent directly or indirectly into environment	Shkarkim (në kontekst të ndotjes)	Lirimi i substancave ndotëse, nga burimet pikore (individuale) apo difuze (të shpërndara) të ndotjes, nëpërmjet të efluentit drejtpërsëdrejti apo jo-drejtpërsëdrejti në mjedis	Pressure assessment	Directive 2000/60/EC
Discharge coefficient	The ratio of the actual discharge to the theoretical discharge	Koeficienti i shkarkimit	Raporti në mes të shkarkimit ekzistues dhe shkarkimit teorik	Hydraulics	
Dissolved air flotation	A water treatment process that clarifies waste waters (or other waters) by the removal of suspended matter such as oil or solids. The removal is achieved by dissolving air in the water or waste water under pressure and then releasing the air at atmospheric pressure in a flotation tank or basin	Flotacion me tretje të ajrit	Një proces i trajtimit të ujërave i cili i filtron ujërat e ndotura përmes heqjes së lëndëve të suspenduara në to, siç janë vajrat apo lëndët e ngurta. Heqja e tyre arrihet përmes tretjes së ajrit nën presion në ujërat apo ujërat e ndotura dhe më pas me lëshimin e ajrit nën presion atmosferik në një rezervuar apo pellgore flotacioni	Sewerage and waste water treatment	
Dissolved organic carbon	The organic matter that is able to pass through a filter (filters generally range in size between 0.7 and 0.22 um). It is used as a broad classification for organic molecules of varied origin and composition within aquatic systems	Karbon organik i tretur	Paraqet një materie organike që është e aftë të kalojë nëpër një filtër (filtrat zakonisht sillen në madhësi ndërmjet 0.7 dhe 0.22 um). Përdoret për klasifikimin e gjerë të molekulave organike me origjinë dhe përbërje të larmishme brenda sistemeve ujore	Pollution	
Dissolved oxygen	Microscopic bubbles of gaseous oxygen (O ₂) that are mixed in water and available to aquatic organisms for respiration	Oksigjen i tretur	Fluska mikroskopike të oksigjenit të gaztë (O ₂) të cilat janë të përziera me ujë dhe në dispozicion për t'u thithur nga organizmat ujor	Water quality	
Dissolved solids	Solids material (minerals, salts, metals, cations or anions) that totally dissolves in water and can be removed by means of filtration	Lëndë të ngurta të tretura	Materiet e ngurta (mineralet, kripërat, metalet, kationet apo anionet) të cilat plotësisht treten në ujë dhe mund të largohen prej tij me anë të filtrimit	Water quality	
Distribution network	A distribution network is an interconnected group of storage facilities and transportation systems that receive inventories of goods and then deliver them to customers	Rrjet shpërndarës	Rrjeti i shpërndarjes paraqet një grup të ndërlidhur të objekteve magazinuese (akumuluese) dhe sistemeve të transportimit, të cilat pranojnë inventarë mallrash dhe më pas i dërgojnë ato tek konsumatorët	Water Management	
Ditch	A narrow channel dug in the ground, typically used for drainage alongside a road or the edge of a field	Hendek	Një kanal i ngushtë i gërmuar në tokë, që normalisht përdoret për drenazhim (kullim) e që shtrihet përgjatë një rruge apo skaji të një fushe, are	Hydraulics	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Domestic distribution system	The pipework, fittings and appliances which are installed between the taps that are normally used for human consumption and the distribution network but only if they are not the responsibility of the water supplier, in its capacity as a water supplier, according to the relevant national law	Sistemi shpërndarës shtëpiak⁷	Është sistemi i tubave, rakorderve (pjesëve bashkuese), dhe i pajisjeve të cilat instalohen ndërmjet rubinetëve, që normalisht përdoren për konsum nga njerëzit, dhe rrjetit shpërndarës, mirëpo vetëm nëse nuk janë nën përgjegjësinë e furnizuesit të ujit, në kapacitetin e tij si furnizues i ujit, në përputhje me legjislacionin kombëtar përkatës	Water supply	Directive 98/83/EC
Dortmund tank	A deep tank, with conical bottom to which liquid sewage is supplied by a pipe reaching down nearly to the bottom. The resulting upward flow assists sedimentation of the sludge	Dekantuesi Dortmund	Një rezervuar i thellë, me pjesën e poshtme në formë koni ku ujërat e ndotura shtëpiake të lëngshme derdhen nga një tub që arrinë gjerë në afërsi të fundit të rezervuarit. Rrjedhja rezultuese që ngrihet lart e ndihmon sedimentimin e lymit (llumit)	Sewerage and waste water treatment	
Dosing siphon	A hydraulic device designed to discharge rapidly the contents of a dosing tank between predetermined water or sewage levels	Sifon dozues	Një pajisje hidraulike e projektuar për të shkarkuar shpejtë përbërjen e një rezervuari dozimi ndërmjet niveleve të paracaktuara të ujit apo ujërave të ndotura shtëpiake	Sewerage and waste water treatment	
Dosing tank	A watertight tank located between the septic tank and disposal field ⁸ and equipped with a pump or siphon, to store and deliver doses of septic tank effluent to the disposal field	Rezervuar dozimi	Rezervuar i papërshkueshëm nga uji që gjendet ndërmjet gropës septik dhe zonave deponuese (drenuese) ⁹ të këtyre ujërave të ndotura, i cili rezervuar është i pajisur me një pompë apo sifon, dhe shërben për të magazinuar dhe transferuar doza të efluentit nga gropa septike për në zonën deponuese (drenuese)	Sewerage and waste water treatment	
Downstream	Situated or moving in the direction in which a stream or river flows	Rrjedhë e poshtme	Që gjendet apo lëvizë në drejtimin e njëjtë me atë në të cilin rrjedhë një ujërrjedhë apo lumë, d.m.th. tutje prej burimit të tyre	Hydraulics	
Drain	To remove (liquid) from something by letting it flow away or out	Kullim	Largimi i (lëngut) nga diçka duke e lënë atë të rrjedh apo të derdhet jashtë	Hydraulics	
Drinking water	Water for human consumption which quality demands are in accordance with drinking water quality. It is also called potable water	Ujë i pijshëm	Ujë për konsum nga njerëzit kërkesat e cilësisë së të cilit janë në pajtim me cilësinë e ujit për pije	Drinking water	

⁷ Sistemi shtëpiak i shpërndarjes - nënkupton sistemin e tubave dhe pajisjet që instalohen mes rubinetëve që zakonisht përdoren për konsum nga njeriu dhe rrjeti qendror i shpërndarjes, por vetëm nëse nuk janë përgjegjësi e furnizuesit të ujit (**Administrative Instruction No. 16/2012 on the quality of water intended for human consumption, Article 2, point 1.2 (Kosovan Legislation)**)

⁸ Disposal field - an area of ground under whose surface the overflow from a septic tank is distributed in drain tile to be absorbed in the soil

⁹ Zonë deponuese (drenuese) - sipërfaqja e tokës nën të cilën ujërat e ndotura që rrjedhin nga gropa septike shpërndahen nëpërmjet tubave (gypave) drenazhues në tokë, prej ku më pas absorbohen

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Driver, Pressure, State, Impact and Response framework for environmental analysis	Driver: an anthropogenic activity that may have an environmental effect (e.g. agriculture, industry); Pressure: the direct effect of the driver (for example, an effect that causes a change in flow or a change in the water chemistry; State: the condition of the water body resulting from both natural and anthropogenic factors (i.e. physical, chemical and biological characteristics); Impact: the environmental effect of the pressure (e.g. fish killed, ecosystem modified); Response: the measures taken to improve the state of the water body (e.g. restricting abstraction, limiting point source discharges, developing best practice guidance for agriculture)	Korniza e Forcës Lëvizëse, Presioneve, Gjendjes, Ndikimeve dhe Përgjigjeve/Reagimeve (Korniza DPSIR) për analizën mjedisore	Forca lëvizëse (D) - një aktivitet antropogjen që mund të ketë një efekt mjedisor (p.sh. bujqësia, industria); Presionet (P) - efekti i drejtpërdrejt i forcës lëvizëse (p.sh. një efekt që shkakton një ndryshim në rrjedhën apo kiminë e ujërave); Gjendja (S): gjendja e trupit ujour që rezulton nga veprimi i faktorëve natyror dhe antropogjen (d.m.th. karakteristikat e tij fizike, kimike dhe biologjike); Ndikimi (I): efekti mjedisor i presionit (p.sh. ngordhja e peshqve, modifikimi i ekosistemit); Përgjigja/Reagimi (R): masat e marra për të përmirësuar gjendjen e trupit ujour (p.sh. kufizimi i nxjerrjeve (abstraksioneve), kufizimi i shkarkimeve nga burimet pikore të ndotjes, zhvillimi i udhëzimeve për praktikatat më të mira bujqësore)	Water management	Directive 2000/60/EC
Drought	A temporary decrease of the average water availability due to e.g. rainfall deficiency	Thatësirë¹⁰	Një rënie e përkohshme e disponueshmërisë mesatare të ujërave p.sh. për shkak të mungesës së reshjeve	Drought	EU Blueprint
Drum screen	A cylindrical drum shaped container made of non-rusting steel which rotates by removing solids. The technique is well suited to slurries, and liquids with a high solid content, which could clog other forms of filter so it is useful to remove solids from waste water at the entrance of the waste water treatment plant	Filtër (sitë) cilindrike, sitë tamburi	Një enë cilindrike në formë daulleje(tamburi) e përbërë nga çeliku që nuk zë ndryshk, e cila rrotullohet duke larguar lëndët e ngurta. Kjo teknikë është e qëlluar për përzierjet gjysmë të lëngshme (përzierjet e lëndëve të ngurta në formë pluhuri me një lëngë, kryesisht ujë) dhe për lëngjet me përbërje të lartë të lëndëve të ngurta, të cilat mund të bllokojnë format e tjera të filtrave, andaj ky lloj filtri (site) është i dobishëm për largimin e lëndëve të ngurta nga ujërat e ndotura në hyrje të impianteve të trajtimit të ujërave të ndotura	Sewerage and waste water treatment	
Dyke	An artificial wall, embankment, ridge, or mound, usually of earth or rock fill, built around a relatively flat, low-lying area to protect it from flooding; a levee. A dyke may be also be constructed on the shore or border of a lake to prevent inflow of undesirable water	Pritë (digë)	Një mur artificial, argjinaturë, kreshtë (ujëndarje), apo stom, zakonisht nga dheu apo gurët, e ndërtuar rreth një sipërfaqe relativisht të rrafshët me lartësi të ultë mbidetare për ta mbrojtur atë nga përmytjet; një sfrac (ledh). Prita mund të ngrihet edhe përgjatë bregut apo kufirit të një liqeni për të ndaluar derdhjen brenda tij të ujërave të padëshiruara	Floods	
Dynamic pressure	The kinetic energy per unit volume of a fluid particle	Presion dinamik	Paraqet energjinë kinetike për njësi të vëllimit të një grimce fluidi	Hydraulics	

¹⁰ Thatësirë - është periudha e gjatë kohore me prurje të vogla, të cilat janë të pamjaftueshme për të plotësuar nevojat për ujë të një kategorie përdoruesish.(Law No. 111/2012 on Integrated Management of Water Resources, Article 4, Point 75 (Albanian Law))

4.5 Ee

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Early warning system	The alarm and warning system seeks to forecast time-profiles of channel flows or river levels at various locations of a river basin and based on these forecasts to make decisions about whether warnings of floods should be issued to the general public. Early warning systems, as well as all aspects of flood risk management focusing on prevention, protection, preparedness, including flood forecasts, shall be part of Flood Risk Management Plans	Sistem i paralajmërimit të hershëm¹¹	Sistemi i alarmimit dhe paralajmërimit ka për qëllim të parashoh profilet-kohore të rrjedhjes nëpër shtretërit e lumenjve, përrenjve dhe kanaleve të tjera, apo të nivelit të lumenjve nëpër lokacione të ndryshme të një pellgu lumor (në Shqipëri - baseni ujqor), dhe në bazë të këtyre parashikimeve të vendos nëse paralajmërimet e përmbytjeve duhet t'i bëhen me dije publikut të gjerë. Sistemet e paralajmërimit të hershëm, si dhe të gjitha aspektet e menaxhimit të rreziqeve nga përmbytjet me fokus në parandalimin, mbrojtjen, gatishmërinë, përfshirë edhe parashikimet e përmbytjeve, duhet të jenë pjesë përbërëse e Planeve të Menaxhimit të Rreziqeve nga Përmbytjet	Drought, Floods	Directive 2007/60/EC
Ecological potential	The status of a heavily modified or artificial water body measured against the maximum ecological quality it could achieve given the constraints imposed upon it by those heavily modified or artificial characteristics necessary for its use. There are five ecological potential classes for Heavily Modified Water Bodies/Artificial Water Bodies (maximum, good, moderate, poor and bad)	Potencial ekologjik	Është statusi i një trupi ujqor të modifikuar konsiderueshëm (në Shqipëri "tepër të modifikuar") apo i një trupi ujqor artificial, i matur kundrejt cilësisë maksimale ekologjike që ai trup mund ta arrijë (e që është e nevojshme për përdorimin e tij), duke i marrë parasysh kufizimet e imponuara mbi të nga ato karakteristika të modifikuara konsiderueshëm (tepër) apo artificiale. Ekzistojnë pesë klasë të potencialit ekologjik për Trupat Ujqor të Modifikuar Konsiderueshëm/Trupat Ujqor Artificial (maksimal, i mirë, mesatar, i dobët (i varfër) dhe i keq)	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Ecological quality ratio	Ratio representing the relationship between the values of the biological parameters observed for a given body of surface water and values for these parameters in the reference conditions applicable to that body. The ratio shall be represented as a numerical value between zero and one, with high ecological status represented by values close to one and bad ecological status by values close to zero	Raport i cilësisë ekologjike	Një raport i cili paraqet marrëdhënien në mes të vlerave të parametrave biologjikë të vrojtuar për një trup ujqor sipërfaqësor të caktuar dhe vlerave për këta parametra në kushte referente që vlejné për atë trup ujqor sipërfaqësor. Raporti duhet të paraqitet në formë të vlerës numerike ndërmjet 0 dhe 1, me një status të lartë ekologjik që shprehet me vlera afër 1 (njëshit) dhe statusit të keq ekologjik me vlera aftër 0 (zeros)	Water bodies status	Directive 2000/60/EC

¹¹ Këshilli i basenit ujqor harton për rrethet e basenit ujqor të tij planin e menaxhimit të rrezikut nga përmbytjet, i cili fokusohet në parandalimin, mbrojtjen, gatishmërinë, përfshirë parashikimin e përmbytjeve dhe sistemet e paralajmërimit të hershëm, të cilin e paraqet për miratim në strukturat përgjegjëse për emergjencat civile. (Law on Integrated Management of Water Resources No.111/2012, Article 70, Point 2 (Albanian Legislation))

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Ecological status	It is an expression of the quality of the structure and functioning of aquatic ecosystems associated with surface waters. It applies to surface water bodies and is based on the following quality elements: biological quality, general chemical and physical-chemical quality, water quality with respect to specific pollutants (synthetic and non synthetic), and hydro-morphological quality. There are five classes of ecological status (high, good, moderate, poor or bad). Ecological status and chemical status together define the overall surface water status of a water body	Status ekologjik¹²	Është një shprehje e cilësisë së strukturës dhe funksionimit të ekosistemeve ujore që lidhen me ujërat sipërfaqësore. Vlen për trupat ujorë sipërfaqësorë dhe bazohet në elementet e cilësisë si në vijim: elementet e cilësisë biologjike, elementet e cilësisë së përgjithshme kimike dhe fiziko-kimike, elementet e cilësisë së ujit lidhur me ndotësit specifik (sintetik dhe jo sintetik), dhe elementet e cilësisë hidromorfologjike. Statusi ekologjik klasifikohet në pesë klasa (i lartë, i mirë, mesatar, i dobët (i varfër) dhe i keq). Statusi ekologjik bashkë me statusin kimik e përcaktojnë statusin e përgjithshëm të ujërave sipërfaqësorë të një trupi ujor	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Ecoregion	A large unit of land or water containing a geographically distinct assemblage of species, natural communities, and environmental conditions, encompassing an area within which important ecological and evolutionary processes most strongly interact	Ekoregjion	Një tërësi e madhe toke apo uji që përmban një grupim gjeografikisht të veçantë të llojeve, komuniteteve natyrore, dhe të kushteve mjedisore. Ekoregjioni mbulon një zonë brenda së cilës bashkëveprojnë fuqishëm procese të rëndësishme ekologjike dhe evolutive	Water bodies	Directive 2000/60/EC
Ecosystem	A complex set of relationships among the living resources, habitats, and residents of an area. It includes trees, plants, animals, fish, birds, microorganisms, water, soil and people. The community of organisms and their physical environment interact as an ecological unit	Ekosistem¹³	Një grup kompleks marrëdhëniesh në mes të organizmave të gjallë, vendbanimeve natyrore (habitateve) dhe banorëve të një zone. Ekosistemi përfshinë drunjtë, bimët, kafshët, peshqit, shpendët, mikroorganizmat, ujin, tokën dhe njerëzit. Komuniteti i organizmave dhe mjedisi i tyre fizik bashkëveprojnë ndërmjet vete si një njësi ekologjike	Protected areas	
Ecosystem approach	The comprehensive integrated management of human activities based on the best available scientific knowledge about the ecosystem and its dynamics, in order to identify and take action on influences which are critical to the health of the ecosystems, thereby achieving sustainable use of ecosystem goods and services and maintenance of ecosystem integrity	Qasja ekosistemike	Menaxhimi i integruar gjithëpërfshirës i veprimtarisë njerëzore bazuar në njohuritë më të mira shkencore në dispozicion rreth ekosistemit dhe dinamikave të tij, me qëllim të identifikimit dhe marrjes së masave për ndikimet të cilat janë të rrezikshme për shëndetin e ekosistemeve, duke arritur në këtë mënyrë një shfrytëzim të qëndrueshëm të të mirave dhe shërbimeve të ekosistemit, si dhe ruajtjen e integritetit të ekosistemit	Measures	
Ecotoxic	Waste which presents or may present immediate or delayed risks for one or more sectors of the environment	Ekotoksike	Mbeturinat (në Shqipëri -mbetjet) të cilat paraqesin apo mund të paraqesin rreziqe të menjëhershme apo të vonuara për një apo më tepër sektorë të mjedisit	Pollution	Directive 2008/98/EC
Effluent	Liquid (e.g. treated or untreated waste water) that flows out of a process or confined space	Efluent¹⁴ (ujërat e shkarkimeve, ndotësitë e lëngët)	Lëngë (p.sh. ujërat e ndotura të trajtuara apo të patrajtuara) i cili derdhet (shkarkohet) nga një hapësirë e mbyllur apo pas një procesi	Sewerage and waste water treatment	

¹² Statusi Ekologjik - nënkupton cilësinë e strukturs dhe funksionimit të ekosistemeve ujore që lidhet me ujërat sipërfaqësore dhe klasifikohet me akt nënligjor (Regulation MESP No.02/2016 on the Manner for Determining the Acceptable Ecological Flow Rates Article 3, point 1.9 (Kosovo legislation) Status ekologjik - është shprehja e cilësisë së strukturës dhe funksionimit të ekosistemeve ujore, që lidhen me ujërat sipërfaqësore dhe klasifikohet në përputhje me akte të veçanta ligjore. (Law on Integrated Management of Water Resources No.111/2012, Article 4, point 49)

¹³ Ekosistem – kompleks dinamik pak a shumë i kufizuar hapësinor i biocenozave dhe mjedisit abiotik i cili bashkëvepron si tërësi funksionale (Law on Nature Protection No.03/L-233, Article 7, point 1.4, (Kosovan Law)

¹⁴ Efluent - do të thotë çdo shkarkim apo depozitim, drejtpërdrejt apo tërthorazi i ujërave të tepërta të përdorura, të ndotura, mbeturinave, produkteve e nënprodukteve kimike, industriale apo substancave tjera, pavarësisht nga natyra e tyre në rezervat ujore në tokë, nëntokë, apo vende të gërmuara (AI No.13/2008 on the limit values of effluents discharged to the water bodies and in the sewerage network, Article 3, Kosovan Legislation)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Electrodialysis	A process that uses electrical currents, applied to permeable membranes, to remove minerals from water	Elektrodializë	Një proces i cili përdorë rrymën elektrike e cila aplikohet në membranat permeabile (të përshkueshme) për të larguar mineralet nga uji	Pollution	
Embankment	A wall or bank of earth or stone built to prevent a river flooding an area	Argjinaturë	Një mur apo ledh prej dheu apo gurësh e ngritur për të ndaluar përmbytjen e një sipërfaqeje nga një lumë	Floods	
Emerging technique	A novel technique for an industrial activity that, if commercially developed, could provide either a higher general level of protection of the environment or at least the same level of protection of the environment and higher cost savings than existing best available techniques	Teknikë e re	Është një teknikë e re për një aktivitet industrial që, nëse zhvillohet komercialisht, mund të sigurojë qoftë një nivel të përgjithshëm më të lartë të mbrojtjes së mjedisit apo së paku një nivel të njejtë mbrojtjeje mjedisore dhe kursim më të lartë në shpenzime sesa teknikat më të mira të mundshme (të disponueshme) ekzistuese	Pollution	Directive 2010/75/EU
Emission	The direct or indirect release of polluting substances, vibrations, heat, organisms or micro-organisms or noise from individual or diffuse sources in the installations into air, water or land including "discharges" (see the definition "discharge")	Emission¹⁵ (në Shqipëri - shkarkim)	I drejtpërdrejtë ose i tërthortë i substancave ndotëse si dridhjeve, nxehtësisë, organizmave ose mikroorganizmave apo zhurmës nga burimet individuale ose të shpërndara nga instalimet në ajër, ujë ose tokë duke përfshirë edhe "shkarkimet" (shih përkufizimin "Discharge - Shkarkim")	Pollution	Directive 2000/60/EC, Directive 2004/35/CE, Directive 2010/75/EU
Emission controls	Controls requiring a specific emission limitation, for instance an emission limit value, or otherwise specifying limits or conditions on the effects, nature or other characteristics of an emission or operating conditions which affect emissions	Kontrollet e emisioneve (në Shqipëri - "kontrollet e shkarkimeve")	Janë kontrollet që kërkojnë një kufizim specifik të emisionit (shkarkimit), si p.sh. një vlerë kufizuese të emisionit (shkarkimit) ose përndryshe përcaktimin e kufijve apo kushteve mbi efektet, natyrën ose karakteristikat e tjera të një emisioni apo të kushteve të operimit, të cilat ndikojnë në emisionet (shkarkimet)	Pollution	Directive 2000/60/EC
Emission levels associated with the best available techniques	The range of emission levels obtained under normal operating conditions using a best available technique or a combination of best available techniques, expressed as an average over a given period of time, under specified reference conditions	Nivelet e emisionit (shkarkimit) të lidhura me teknikat më të mira të mundshme (në Shqipëri-të disponueshme)	Paraqesin diapazonin e niveleve të emisionit (shkarkimit) që arrihen në kushte normale të operimit kur përdoret një teknikë më e mirë e mundshme (e disponueshme) apo një kombinim i teknikave më të mira të mundshme (të disponueshme), që shprehen si mesatarja përgjatë një periudhe kohore të caktuar, nën kushtet e specifikuar referente	Pollution	Directive 2010/75/EU

¹⁵ **Emission** - nënkupton shkarkimin direkt ose indirekt të substancave, vibracioneve, nxehtësisë ose zhurmës nga burimet individuale ose ato shpërndarëse të një impianti në ajër, ujë ose tokë (**Law No. 03/L-043 on Integrated Pollution Prevention and Control, Article 2, Kosovan Law**)
Shkarkim - është lëshimi i drejtpërdrejtë apo jo i drejtpërdrejtë i substancave, dridhjeve, rrezatimit, erërave të pakëndshme, nxehtësisë ose zhurmës nga burime të veçuara apo të përhapura në ajër, ujë ose tokë, si pasojë e veprimtarisë njerëzore. (**Law No. 10 431 on Environment Protection, Article 5, Point 18, Albanian Law**)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Emission limit values	The mass, expressed in terms of certain specific parameters, concentration and/or level of an emission, which may not be exceeded during any one or more periods of time. Emission limit values may also be laid down for certain groups, families or categories of substances, in particular for those identified under the EU legislation. The emission limit values for substances shall normally apply at the point where the emissions leave the installation, dilution being disregarded when determining them	Vlerat kufizuese të emisionit (në Shqipëri - "Vlerat kufizuese të shkarkimit")	Masa, e shprehur në kuptim të parametrave specifikë të caktuar, përqendrimi dhe/ose niveli i një emisioni (shkarkimi), i cili nuk mund të tejkalohet gjatë një ose më shumë afatesh (periudhash) kohore. Vlerat kufizuese të emisionit (shkarkimit) mund të përcaktohen edhe për grupe të caktuara, familje apo kategori të caktuara substancash, në veçanti për ato të përcaktuara në legjislacionin e BE-së. Vlerat kufizuese të emisionit (shkarkimit) të substancave, normalisht duhet të aplikohen në pikën ku emisionet (shkarkimet) dalin prej impiantit, ndërsa hollimi i tyre shpërfillet gjatë përcaktimit të tyre	Pollution	Directive 2000/60/EC, Directive 2010/75/EU
Enforcement authority	The relevant competent authorities as identified by the States to detect, prevent and investigate breaches of applicable legal requirements relating to the environment and, where required, take enforcement action	Autoriteti zbatues	Autoritetet kompetente përkatëse siç identifikohen nga Shtetet për të identifikuar, parandaluar dhe hulumtuar shkeljet e kërkesave ligjore në fuqi që lidhen me mjedisin dhe, kurdo që është e nevojshme, të ndërmarrin veprime për zbatimin e tyre	Institutional and legal aspects	Regulation (EC) No 1221/2009
Environment	Water, air, land, wild species of fauna and flora, and any interrelationship between them, as well as any relationship with living organisms	Mjedis	Uji, ajri, toka, llojet e egra të faunës dhe florës, dhe çdo raport i ndërsjellë në mes tyre, si dhe çfarëdo marrëdhënie e tyre me organizmat e gjallë	Environmental assessment	
Environmental aspect	An element of an organisation's activities, products or services that has or can have an impact on the environment	Aspekti mjedisor	Një element i aktiviteteve, produkteve apo shërbimeve të një organizate, i cili ka apo mund të ketë ndikim në mjedis	Environmental assessment	Regulation (EC) No 1221/2009
Environmental audit	Environmental audit is a systematic, documented, periodic and objective review by a regulated entity of facility operations and practices related to meeting environmental requirements	Auditim Mjedisor	Një shqyrtim sistematik, i dokumentuar, periodik dhe objektiv nga një subjekt i rregulluar për operimet dhe praktikatat e impianteve (ndërmarrjeve, objekteve) lidhur me përmbushjen e tyre të kërkesave mjedisore		
Environmental assessment	The assessment of the environmental consequences (positive and negative) of a plan, policy, program, or actual projects prior to the decision to move forward with the proposed action. In this context, the term "environmental impact assessment" (EIA) is usually used when applied to actual projects by individuals or companies and the term "strategic environmental assessment" (SEA) applies to policies, plans and programmes most often proposed by organs of state. Environmental assessments may be governed by rules of administrative procedure regarding public participation and documentation of decision making, and may be subject to judicial review	Vlerësimi mjedisor	Vlerësimi i pasojave mjedisore (pozitive dhe negative) të një plani, politike, programi, apo i projekteve aktuale përpara vendimit për të vazhduar përpara me veprimin e propozuar. Në këtë kontekst, kur përdoret termi "vlerësimi i ndikimit në mjedis" (VNM) zakonisht vlen për projektet aktuale të individëve ose kompanive, ndërsa kur përdoret termi "vlerësimi strategjik mjedisor" (VSM) atëherë ky vlen për politikatat, planet dhe programet, që në të shumtën e rasteve propozohen nga institucionet shtetërore. Vlerësimet mjedisore mund të rregullohen përmes rregullave të procedurës administrative në lidhje me pjesëmarrjen e publikut dhe dokumentacionin e vendimmarrjes, dhe mund t'i nënshtrohen shqyrtimit juridik	Environmental assessment	Directive 2001/42/EC, Directive 2011/92/EU
Environmental buffer	An environmental buffer may consist of a stretch of river, a water supply reservoir or a soil aquifer system to which recycled water is added. The need for an environmental buffer is an important component of risk management	Bufër mjedisor	Një bufer mjedisor mund të përbëhet nga një sipërfaqe lumi, një rezervuar (akumulim) ujëfurnizues apo nga një sistem ujëmbajtës nëntokësor, i cili shërben për të derdhur në të ujin e ricikluar. Nevoja për një bufer mjedisor është një komponentë me rëndësi për menaxhimin e rrezikut	Measures	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Environmental damage	Any damage that has significant adverse effects on reaching or maintaining the favourable conservation status of natural habitats, protected species or water bodies and any land contamination that creates a significant risk of human health being adversely affected as a result of the direct or indirect introduction, in, on or under land, of substances, preparations, organisms or micro-organisms	Dëmtim i mjedisit	Çdo dëmtim që ka efekte domethënëse negative në arritjen apo ruajtjen e statusit të favorshëm të ruajtjes së vendbanimeve natyrore (habitateve), llojeve të mbrojtura, apo të trupave ujorë, dhe çdo kontaminim i tokës që shkakton rrezik domethënës për të ndikuar negativisht në shëndetin e njeriut, si pasojë e futjes së drejtpërdrejt apo të tërthortë të substancave, preparateve, organizmave apo mikroorganizmave në tokë, mbi të apo nën të	Environmental problems	Directive 2004/35/CE
Environmental enhancement	The restoration or creation of wetlands, water parks etc that enhance the local environment	Përmirësim i mjedisit	Revitalizimi apo krijimi i ligatinave, parqeve ujore, etj. të cilat e përmirësojnë mjedisin lokal	Measures	
Environmental flows	The quantity, timing, and quality of water flow required to sustain freshwater and estuarine ecosystems and the human livelihoods and well being that depend on these ecosystems. The amount of water that, in the context of environmental flow assessment, is sometimes referred to as a "flow regime", is usually characterized by several components, which vary seasonally: Extreme low flows, Low flows, High flow pulses, etc.	Ujërrjedhat mjedisore	Paraqesin sasinë dhe cilësinë e rrjedhave të ujërave brenda një periudhe kohore të caktuar, të cilat janë të nevojshme për të mbajtur në jetë ekosistemet e ujërave të ëmbla dhe të estuarëve, si dhe të jetës së njerëzve dhe të sigurojnë mirëqenien e të gjithë atyre që varen nga këto ekosisteme. Sasia e ujërave, që në kontekst të vlerësimit të rrjedhave mjedisore, ndryshe quhet 'regjim i rrjedhjes', zakonisht karakterizohet nga një varg komponentësh, të cilët mund të ndryshojnë varësisht prej stinës: rrjedhje jashtëzakonisht të ulëta, rrjedhje të vogla, pulse të larta të rrjedhjes, etj.	Water bodies status	
Environmental impact	Any change to the environment, whether adverse or beneficial, wholly or partially resulting from an organisation's activities, products or services	Ndikim mjedisor	Çdo ndryshimi në mjedis, qoftë negativ apo pozitiv, që pjesërisht apo plotësisht rezulton nga aktivitetet, produktet apo shërbimet e një organizate	Environmental assessment	Directive 2011/92/EU, Regulation (EC) No 1221/2009
Environmental Impact Assessment (EIA)	See Environmental Assessment	Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis (VNM)	Shihni Vlerësimin Mjedisor		
Environmental information	Any information in written, visual, aural, electronic or any other material form on the state of the elements of the environment, and the interaction among these elements; factors, measures, such as policies, legislation, plans, programmes, environmental agreements, and activities affecting or likely to affect the environment; and reports on the implementation of environmental legislation	Informacion mjedisor¹⁶	Është çdo informatë e shkruar, vizuale, gojore, elektronike ose çdo formë tjetër e të dhënave mbi gjendjen e përbërësve të mjedisit, si dhe bashkëveprimin ndërmjet këtyre elementeve të mjedisit, faktorët, masat siç janë politikat, legjislacioni, planet, programet, marrëveshjet mjedisore, dhe aktivitetet që ndikojnë apo kanë gjasë të ndikojnë në mjedis, si dhe raportet mbi implementimin e legjislacionit mjedisor	Public information, consultation and participation	Directive 2003/4/EC

¹⁶ Informacion mjedisor - është çdo informatë e shkruar, vizuale, gojore, elektronike ose ndonjë material tjetër në lidhje me gjendjen e përbërësve të mjedisit, masat, raportet, kostbenefit analizat si dhe gjendja e shëndetit të njeriut (Law No. 03/L-025 on Environment Protection, Article 4)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Environmental inspection	All actions, including site visits, monitoring of emissions and checks of internal reports and follow-up documents, verification of self-monitoring, checking of the techniques used and adequacy of the environment management of the installation, undertaken by or on behalf of the competent authority to check and promote compliance of installations with their permit conditions and, where necessary, to monitor their environmental impact	Inspektim mjedisor¹⁷	Të gjitha veprimet, përfshirë vizitat në terren, monitorimin e emisioneve (në Shqipëri - shkarkimeve) dhe kontrollet e raporteve të brendshme dhe të dokumenteve të përcjelljes së zbatimit të tyre, verifikimin e vetë-monitorimit, kontrollin e teknikave të përdorura dhe të përshtatshmërisë së menaxhimit mjedisor të impiantit, të ndërmarra nga apo në emër të autoritetit kompetent për të kontrolluar dhe nxitur përputhshmërinë e impianteve me kushtet e tyre të lejes dhe, kurdo që është e nevojshme, për të monitoruar ndikimin e tyre në mjedis	Environmental assessment	Directive 2010/75/EU
Environmental management system	The part of the overall management system that includes the organisational structure, planning activities, responsibilities, practices, procedures, processes and resources for developing, implementing, achieving, reviewing and maintaining the environmental policy and managing the environmental aspects	Sistemi i menaxhimit mjedisor	Pjesë e sistemit të përgjithshëm të menaxhimit që përfshinë strukturën organizative, aktivitetet e planifikimit, përgjegjësitë, praktikat, procedurat, proceset dhe resurset (burimet) për zhvillimin, implementimin, arritjen, shqyrtimin dhe mirëmbajtjen e politikave mjedisore dhe menaxhimin e aspekteve mjedisore	Measures	Regulation (EC) No 1221/2009
Environmental objectives	An overall environmental goal, arising from the environmental policy, that an organisation sets itself to achieve, and which is quantified where practicable	Objektiva mjedisore	Një qëllim i përgjithshëm mjedisor që rrjedh nga politikat mjedisore, të cilat një organizatë ia vë vetes për qëllim që t'i përmbushë, dhe të cilat përcaktohen në aspektin sasior kurdo që një gjë e tillë është e mundur praktikisht	Environmental objectives	Directive 2000/60/EC
Environmental performance	The measurable results of an organisation's management of its environmental aspects	Performancë mjedisore	Rezultatet e matshme të menaxhimit të aspekteve mjedisore të një organizate	Measures	Regulation (EC) No 1221/2009
Environmental policy	The overall intentions and direction of an organisation relating to its environmental performance as formally expressed by top management including compliance with all applicable legal requirements relating to the environment and also a commitment to continuous improvement of environmental performance. It provides a framework for action and for the setting of environmental objectives and targets	Politikë mjedisore	Qëllimet e përgjithshme dhe orientimi i një organizate që lidhen me performancën e saj mjedisore, ashtu siç deklarohen zyrtarisht nga menaxhmenti i saj i nivelit të lartë, përfshirë përputhshmërinë me të gjitha kërkesat ligjore në fuqi që lidhen me mjedisin, si edhe një zotim për përmirësimin e vazhdueshëm të performancës mjedisore. Politika mjedisore ofron një kornizë veprimi (në Shqipëri - kuadër veprimi) si dhe për përcaktimin e objektivave dhe caqeve (synimeve) mjedisore	Measures	Regulation (EC) No 1221/2009
Environmental programme	A description of the measures, responsibilities and means taken or envisaged to achieve environmental objectives and targets and the deadlines for achieving the environmental objectives and targets	Program mjedisor	Një përshkrim i masave, përgjegjësisë dhe i mjeteve të ndërmarra ose të parashikuara për t'i arritur objektivat dhe caqet (synimet) mjedisore, si dhe afatet kohore për arritjen e objektivave dhe caqeve (synimeve) mjedisore	Measures	Regulation (EC) No 1221/2009

¹⁷ Inspektim i mjedisit - kontrollë dhe mbikëqyrje inspektive, me qëllim të respektimit të normave, standardeve dhe zbatimin e legjislacionit në fushën e mjedisit (**Law No. 04/L-175 on Inspectorate of Environment, Waters, Nature, Spatial Planning and Construction, Article 3, Point 1.11, Kosovan Law**)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Environmental quality standards	The set of requirements which must be fulfilled at a given time by a given environment. It can also be defined as the concentration of a particular pollutant or group of pollutants in water, sediment or biota which should not be exceeded in order to protect human health and the environment	Standarde të Cilësisë Mjedisore¹⁸ (SCM)	Grup kërkesash të cilat duhet të përmbushen në një periudhë të caktuar nga një mjedis i caktuar. Po ashtu mund të përkufizohet si: përqendrimi i një ndotësi të veçantë apo grupi ndotësish në ujë, në sediment ose biotë, i cili nuk duhet të tejkalohet, me qëllim të mbrojtjes së shëndetit njerëzor dhe të mjedisit	Water bodies status	Directive 2000/60/EC, Directive 2008/105/EC, Directive 2012/18/EU
Environmental report	It identifies, describes and evaluates the likely significant environmental effects including health, of implementing the plan or programme and its reasonable alternatives taking into account the objectives and the geographical scope of the plan or programme	Raporti mjedisor	Identifikon, përshkruan dhe vlerëson efektet e mundshme domethënëse në mjedis, (përfshirë shëndetin e njeriut), me rastin e zbatimit të një plani apo programi dhe të alternativave të tij të arsyeshme duke i marrë parasysh objektivat dhe fushëveprimin gjeografik të planit apo programit	Environmental assessment	Directive 2001/42/EC
Environmental review	An initial comprehensive analysis of environmental aspects, environmental impacts and environmental performance related to an organisation's activities, products and services	Shqyrtim mjedisor (në Shqipëri - analizë mjedisore)	Një analizë fillestare gjithëpërfshirëse e aspekteve mjedisore, ndikimeve mjedisore dhe e performancës mjedisore në lidhje me aktivitetet, produktet dhe shërbimet e një organizate	Measures	Regulation (EC) No 1221/2009
Environmental statement	The comprehensive information to the public and other interested parties regarding an organisations: a) structure and activities; b) environmental policy and environmental management system; c) environmental aspects and impacts; d) environmental programme, objectives and targets, and e) environmental performance and compliance with applicable legal obligations relating to the environment	Deklaratë mjedisore	Informacioni gjithëpërfshirës i vënë në dispozicion të publikut dhe palëve të tjera të interesuara lidhur me të dhënat në vijim të një organizate: a) strukturën dhe aktivitetet; b) politikën mjedisore dhe sistemin e menaxhimit mjedisor; c) aspektet dhe ndikimet mjedisore; d) programin, objektivat dhe caqet (synimet) mjedisore; dhe e) performancën mjedisore dhe përputhshmërinë me detyrimet ligjore në fuqi që lidhen me mjedisin	Measures	Regulation (EC) No 1221/2009
Equivalent per million	The unit chemical weight of solute per million unit weights of solution. The epm of a solute in solution is equal to the ppm (parts per million) divided by the equivalent weight	Ekuivalent për milion, e.p.m	Njësi e peshës së një substance të tretur për milion njësi të peshës së tretësirës. E.p.m. e një substance të tretur në një tretësirë është e barabartë me p.p.m. (pjesë për milion) pjesëtuar për peshën e saj ekuivalente	Water quality	
Erosion	The process of eroding or being eroded by wind, water, or other natural agents. In the water environment context, it is the destruction of rocks and soil by the activity of water, that brings deepening (vertical erosion) or enlargement of the flowing basin	Erozion¹⁹	Proces i erodimit apo i gërryerjes nga era, uji, apo agjentët e tjerë natyror. Në kuptim të mjedisit ujor, erozioni paraqet shkatërrimin e shkëmbinjve dhe të tokës nga veprimtaria e ujërave, që sjell thellimin (erozionin vertikal) apo zgjerimin e shtratit të rrjedhës	Environmental problems	
Escherichia coli	A rod-shaped bacterium with a length of 2 to 4 µm and a diameter of ca. 1 µm. E. coli constitutes the normal flora of the human gut, and represent 90% of the coliform bacteria that are found in feces. Drinking water shall not contain E.coli, as it is a dangerous pathogen that poses threat to human health by causing liver and kidney damage	Escherichia coli (E. Coli)	Bakter në formë shkopi (baktere koliforme) me gjatësi prej 2-4 µm dhe me diametër prej rreth 1 µm. E. coli është florë normale në zorrën e njeriut dhe përbënë 90% të grupit të bakteve koliforme që ndodhen në feces (feçe). Ujërat e pijshëm nuk duhet të përmbajnë E.coli pasi ky patogjen i rrezikshëm mund të shkaktojë sëmundje që çojnë në dëmtim të mëlçisë dhe veshkave	Pollution	

¹⁸ Standardi i cilësisë së mjedisit - nënkupton tërësinë e kushteve dhe kërkesave të cilat mjedisi ose një pjesë e caktuar e tij duhet t'i plotësojë në kohën e caktuar sipas dispozitave ligjore në fuqi. (Law No. 03/L-043 on Integrated Prevention Pollution Control, Article 2, Kosovan Law)

Standarde të cilësisë mjedisore - është përqendrimi i ndotësve të veçantë ose i grupit të ndotësve në ujë, sedimente ose biota, i cili nuk duhet të tejkalohet, me qëllim mbrojtjen e shëndetit njerëzor dhe të mjedisit (Law on Integrated Management of Water Resources No.111/2012, Article 4, point 59, Albanian Law)

¹⁹ Erozion - shkatërrim i shkëmbinjve nga veprimtaria e ujërave, që sjell thellimin apo zgjerimin e shtratit të rrjedhës (Law No. 04/L-147 on Waters, Article 4, Point 1.7, Kosovan Law)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Establishment	The whole area under the control of an operator where dangerous substances are present in one or more installations, including common or related infrastructures or activities	Impiant (në Shqipëri - Ndërmarrje)	Është i tërë lokacioni nën kontrollin e një operatori ku substancat e rrezikshme janë të pranishme në një apo më shumë njësi, përfshirë infrastrukturën apo aktivitetet e përbashkëta apo ato të ndërlidhura	Pollution	Directive 2012/18/EU
Estuary	The transitional area at the mouth of a river between fresh-water and coastal waters	Estuarë	Është zona kalimtare në grykëderdhjen e një lumi ndërmjet ujërave të ëmbla dhe ujërave bregdetare	Water bodies	Directive 91/271/EEC
Euglenophyta, phytoflagellate protozoa	A group of unicellular algae with flagella, which are both photosynthetic and heterotrophic mostly inhabiting fresh water (e.g. Euglena, which can be abundant in stagnant, nutrient rich waters such as waste stabilisation ponds)	Euglenophyta, phytoflagellate protozoare	Një grup algash njëqelizore me fshikuj, të cilat janë fotosintetike dhe heterotrofike që kryesisht i popullojnë ujërat e ëmbla (p.sh. Euglena, e cila mund të jetë e bollshme në ujërat e ndenjura të pasura me lëndë ushqyese si p.sh. në pellgoret e stabilizimit të mbeturinave)	Water bodies status	
Euphotic zone	The layer closer to the surface in a reservoir that receives enough light for photosynthesis to occur	Zonë eufotike (zona e rrezeve të diellit)	Shtresë që shtrihet më afër sipërfaqes së një rezervuari, e cila merr mjaftë dritë sa për të mundur zhvillimin e fotosintezës	Water bodies	
Eutrophication	The enrichment of water by nutrients, especially compounds of nitrogen and/or phosphorus, causing an accelerated growth of algae and higher forms of plant life to produce an undesirable disturbance to the balance of organisms present in the water and to the quality of the water concerned	Eutrofikim	Është pasurimi, ngarkimi i ujit me përbërës ushqyes, veçanërisht me komponime të azotit dhe/ose të fosforit, duke shkaktuar kështu një rritje të shtuar të algave dhe formave më të larta bimore që shkaktojnë një çrregullim të padëshirueshëm në ekuilibrin e organizmave të pranishëm në ujë, si dhe të cilësisë së këtij uji	Environmental problems	Directive 91/676/EEC, Directive 91/271/EEC
Evaporation	The process of liquid water becoming water vapor, including vaporization from water surfaces, land surfaces, and snow fields, but not from leaf surfaces	Avullim	Procesi i shëndërrimit të ujit prej gjendjes së lëngët në gjendje të gaztë (avull), përfshirë avullimin nga sipërfaqet ujore, tokësore dhe nga fushat me borë, por duke përjashtuar avullimin (transpirimin) nga sipërfaqet e gjetheve të bimëve	Water management	
Evapo-transpiration	The sum of evaporation and transpiration	Evapotranspirim	Shuma e avullimit dhe transpirimit	Water management	
Exemptions	Exemptions to the general objectives of a River Basin Management Plan that allow for less stringent objectives, extension of deadline or the implementation of new projects. Common to all these exemptions are strict conditions that must be met and a justification must be included in the river basin management plan	Përjashtimet	Përjashtimet nga objektivat e përgjithshme të një Plani Menaxhues të Pellgjeve Lumore (në Shqipëri - Baseneve Ujore) të cilat lejojnë objektiva më pak të rrepta, zgjatje të afateve përfundimtare apo zbatimin e projekteve të reja. E përbashkëta e të gjitha këtyre përjashtimeve janë kushtet e rrepta të cilat duhet të përmbushen si dhe përfshirja e një justifikimi në planin menaxhues të pellgut lumor (basenit ujor)	Environmental objectives	
Explosive	Substances and preparations which may explode under the effect of flame or which are more sensitive to shocks or friction than dinitrobenzene	Eksploziv (lëndë plasëse)	Substancat dhe preparatet të cilat mund të eksplozojnë nën efektin e flakës apo të cilat janë më të ndjeshme ndaj goditjeve apo fërkimit sesa dinitrobenzeni	Pollution	Directive 2008/98/EC
Extractive industries	All establishments and undertakings engaged in surface or underground extraction of mineral resources for commercial purposes, including extraction by drilling boreholes, or treatment of the extracted material	Industri ekstraktive	Të gjitha impiantet (në Shqipëri - ndërmarrjet) dhe sipërmarrjet e përfshira në nxjerrjen sipërfaqësore apo nëntokësore të burimeve minerare për qëllime komerciale, përfshirë nxjerrjen e tyre përmes shpimit të vrimave në thellësi, apo trajtimin e këtyre materieve të nxjerra	Pollution	Directive 2006/21/EC

4.6 Ff

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Facility	One or more installations on the same site that are operated by the same natural or legal person	Objekt	Një apo më shumë objekte në të njëjtën vendndodhje të cilat operohen nga i njëjti person fizik apo juridik	Environmental assessment	Regulation (EC) No 166/2006
Factor of safety	It describes the load carrying capacity of a system beyond the expected or actual loads, thus it measures how much stronger the system is than it usually needs to be for an intended load	Faktori i sigurisë	Shpreh kapacitetin e bartjes së një ngarkese nga një sistem përtej ngarkesave të pritshme apo atyre ekzistuese, duke matur në këtë mënyrë se sa më i fortë është një sistem sesa që realisht nevojitet të jetë për një ngarkesë të synuar (planifikuar)	Sewerage and waste water treatment	
Facultative anaerobic	Organisms which use oxygen if it is available, but also have anaerobic methods of energy production, thus grow with or without oxygen because they can metabolise energy aerobically or anaerobically	Anaerobe fakultative	Organizma të cilët për prodhimin e energjisë së vet e shfrytëzojnë oksigjenin, po që i pranishëm, mirëpo mund të shfrytëzojnë edhe metoda anaerobe, d.m.th. mund të rriten me ose pa prezencën e oksigjenit, meqë mund ta përfitojnë energjinë në mënyrë aerobe apo anaerobe	Sewerage and waste water treatment	
Facultative pond	Waste water ponds with some form of aeration for oxygen replenishment. Can also use algae and other plants for oxygen replenishment	Pellgore (rezervuar) fakultativ	Pellgore (rezervuar) e ujërave të ndotura që posedon një formë ajrimi me qëllim të pasurimit me oksigjen. Po ashtu këto pellgore mund të përdorin alga apo bimë të tjera për pasurim me oksigjen	Sewerage and waste water treatment	
Fat separator	A device designed to separate oils and fats in waste water treatment	Separator (veçues) yndyrash	Një pajisje e dizajnuar për të ndarë vajrat nga yndyrat gjatë trajtimit të ujërave të ndotura	Sewerage and waste water treatment	
Fecal matter	The solid or semisolid metabolic waste from an animal's digestive tract. Urine and feces together are called excreta	Materie fekale (feçe)	Mbeturinat (në Shqipëri - mbetjet) metabolike të ngurta apo gjysmë të ngurta nga trakti tretës i një shtazë Urina dhe feçet së bashku quhen Jashtëqitje (ekskrete)	Sewerage and waste water treatment	
Fermentation; fermenting	A metabolic process that consumes sugar in the absence of oxygen. The products are organic acids, gases, or alcohol	Fermentim	Një proces metabolik i cili konsumon sheqer në mungesë të oksigjenit ndërsa produktet e tij janë acidet organike, gazet apo alkoole	Sewerage and waste water treatment	
Fertilizer	A chemical or natural substance added to soil or land to increase its fertility and to enhance growth of vegetation; it may include livestock manure, the residues from fish farms and sewage sludge	Pleh	Një kimikat apo substancë natyrore e cila i shtohet tokës për të shtuar pjellorinë e saj si dhe për të shtuar rritjen e bimësisë; mund të përfshijë plehun e bagëtisë, mbetjet nga fermat e peshqve dhe lymi (llumi) i ujërave të ndotura shtëpiake	Agriculture and irrigation	Directive 91/676/EEC
Filter backwash	In terms of water treatment, including water purification and sewage treatment, backwashing refers to pumping water backwards through the filters media, sometimes including intermittent use of compressed air during the process.	Pompim i ujit në drejtim të kundërt nëpër filtra (medieme filtruese)	Në kuptim të trajtimit të ujërave, përfshirë pastrimin e ujit dhe trajtimin e lymit (llumit), kundërrymimi i referohet pompimit të ujit në drejtim të kundërt nëpër filtra (medieme filtruese), që nganjëherë përfshinë edhe përdorimin e kohëpaskohshëm të ajrit të kompresuar gjatë procesit	Sewerage and waste water treatment	
Filter bed	A tank or pond containing a layer of sand or gravel, used for filtering large quantities of liquid	Shtresë filtruese (fushë filtrimi)	Një rezervuar apo pellgore që përmban një shtresë rëre apo zhavorri, që përdoret për të filtruar sasi të mëdha lëngu	Sewerage and waste water treatment	
Filter drain (French drain)	A trench filled with gravel or rock or containing a perforated pipe that redirects surface water and groundwater away from an area (drain the land). It can have perforated hollow pipes along the bottom to quickly vent water that seeps down through the upper gravel or rock	Kanal drenazhimi me filtër (Kanal francez drenazhimi)	Një kanal (hendek) i mbushur me zhavorr apo gurë, ose që përmban një tub të perforuar (shpuar) i cili i ridrejton ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore tutje prej një sipërfaqeje (bënë drenazhimin e tokës). Ky kanal mund të përmbajë tuba të perforuar e të thelluar që shtrihen përgjatë fundit të tij, për të larguar shpejt ujin i cili kullohet poshtë zhavorrit apo gurëve	Agriculture and irrigation	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Filtration	Any of various mechanical, physical or biological operations that separate solids from fluids (liquids or gases) by adding a medium through which only the fluid can pass	Filtrim	Cilado prej proceseve të ndryshme mekanike, fizike apo biologjike e cila i ndanë materiet e ngurta nga fluidet (lëngjet apo gazet) përmes shtimit të një mediumi nëpër të cilin vetëm fluidi mund të depërtojë	Sewerage and waste water treatment	
Final settlement tank	Used to settle out the biological material flowing from the secondary treatment plant.	Rezervuar i fundërrimit përfundimtar	Përdoret për të stabilizuar (fundërruar) lëndët biologjike të cilat dalin prej impiantit të trajtimit sekondar	Sewerage and waste water treatment	
Fine screen	Appliances in waste water treatment plants that serve to remove solid pollutants of small size. Fine screen openings typically range from 1,5 to 6 mm. Very fine screens with openings of 0.2 to 1.5 mm placed after coarse or fine screens can reduce suspended solids to levels near those achieved by primary clarification	Sitë me vrima të vogla	Pajisje në impiantet e trajtimit të ujërave të ndotura të cilat shërbejnë për të larguar ndotësit e ngurtë me përmasa të vogla. Vrimat e këtyre sitave zakonisht sillen prej 1.5 deri në 6 mm. Vetëm sitat me vrima shumë të vogla (ku vrimat e tyre kapin madhësinë prej 0.2 deri në 1.5 mm) të cilat gjenden të vendosura pas sitave me vrima të mëdha apo me vrima të vogla, kanë mundësi t'i reduktojnë lëndët e ngurta të suspenduara deri në nivele të afërta me ato të arritura përmes pastrimit (filtrimit) primar	Sewerage and waste water treatment	
Fire hydrant	A branch pipe, usually in a street, connected to the water supply system, which enables a fire hose to be connected to the main	Hidrant zjarrfikës	Një tub dege, zakonisht në një rrugë, i lidhur me sistemin e furnizimit me ujë, i cili mundëson që një tub gome për shuarjen e zjarrit të lidhet me tubin qendror	Water supply	
First flush	First part of the storm flow ²⁰ . In the early stages of a storm, the stormwater flow in the sewer will wash off pollutants accumulated on the surface or flush out solids that have settled in the sewer etc. Consequently, the first flush may be heavily polluted	Shpëlarja e parë e rrebeshtë	Pjesa e parë e rrjedhjes së ujërave të rrebeshtë të shiut. Në fazat e hershme të një stuhie, rrjedhja e ujërave të rrëmbyeshëm të shiut nëpër kolektorët e ujërave të ndotura do t'i shpërlajë ndotësit e grumbulluar në sipërfaqe apo lëndët e ngurta të fundërruara në kolektor, etj. Si rezultat shpëlarja e parë e rrebeshtë mund të jetë tejet e ndotur	Sewerage and waste water treatment	
Fishery / fish farms	Fish farming or pisciculture involves raising fish commercially in tanks or enclosures such as fish ponds, usually for food. It is the principal form of aquaculture	Kultivimi i peshkut / vivar	Kultivimi i peshkut apo peshkrritja përfshinë kultivimin komercial të peshqve në rezervuare apo vivarë (pellgje të rrethuara) siç janë pellgjet e peshqve, zakonisht për ushqim. Përndryshe kultivimi i peshkut paraqet formën kryesore të akuakulturës	Water resources	
Fixation of nitrogen	Process carried out by Nitrogen-fixing bacteria of transforming atmospheric nitrogen into fixed nitrogen (inorganic compounds usable by plants)	Fiksimi i azotit	Proces i realizuar nga bakteret që e fiksojnë azotin, ku azoti atmosferik shndërrohet në azot të fiksuar (komponime inorganike që përdoren nga bimët)	Sewerage and waste water treatment	
Fixed bed adsorption	Use of a bed with material such as active carbon to carry the adsorption of some pollutants from waste water	Adsorbim (ndajthithje) mbi shtrat të fiksuar (i quajtur ndryshe -filtrim)	Përdorimi i një shtrati të fiksuar që përmban lëndë si karboni i aktivizuar për të bërë adsorbimin e disa ndotësve nga ujërat e ndotura	Sewerage and waste water treatment	
Fixed bed biofilm reactor	A process in waste water treatment in which is used aerated submerged fixed open structured plastic media for the support of the biofilm. These systems are generally operated without sludge recirculation in order to avoid clogging of the support media	Reaktor i zhytur me biofilm mbi shtrat të fiksuar	Një proces në trajtimin e ujërave të ndotura ku përdoren mjete plastike të ajruara, të fiksuara, me strukturë të hapur e që janë të zhytura dhe për të cilat është i ngjitur biofilmi. Në përgjithësi operojnë pa riqarkullimin e lymit (llumit) me qëllim që të shmanget bllokimi i këtyre mjeteve ndihmëse (mbajtëse)	Sewerage and waste water treatment	

²⁰ Stormflow - the runoff of surfacewater from rainfall

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Flammable	Liquid substances and preparations having a flash point equal to or greater than 21 °C and less than or equal to 55 °C	Të ndezshme	Substancat dhe preparatet e lëngshme që kanë pikë të ndezjes të barabart me apo më të madhe se 21°C, dhe më të vogël apo të barabart me 55°C	Pollution	Directive 2008/98/EC
Flange	A method of connecting pipes, valves, pumps and other equipment to form a piping system. It also provides easy access for cleaning, inspection or modification	Flanxhë	Një metodë e lidhjes së tubave (gypave), valvuleve, pompave dhe pajisjeve të tjera për të formuar një sistem tubash, duke mundësuar kështu një çasje më të lehtë për pastrimin, inspektimin apo modifikimin e tyre	Water supply	
Flanged joint	Joints that are bolting together two flanges with a gasket between them to provide a seal	Lidhje me flanxhë	Bashkuese të cilat mbërthejnë dy flanxha me një mbushje (permistop) ndërmjet tyre me qëllim të ngjitjes së tyre në mënyrë hermetike	Water supply	
Flap valve	Valves put on the end of a flanged pipe to allow the flow of water out of the pipe, but prevent anything from flowing back in	Valvul e nyjtuar	Valvule të vendosura në fund të një tubi flanxhë që lejojnë rrjedhjen e ujit jashtë tubit, por pengojnë që çfarëdo tjetër të futet brenda	Water supply	
Floating sludge; scum	The bubbles and contaminants rise to the surface of waste water being treated by "Dissolved air flotation" treatment and form a floating bed of material that is removed by a surface skimmer into an internal hopper for further handling	Lym (llum) pluskues; shkumë	Fluskat dhe kontaminantët ngrihen në sipërfaqen e ujërave të ndotura të cilat trajtohen me "flotacion me tretje të ajrit" dhe formojnë një shtresë pluskuese të lëndëve, të cilat largohen përmes një shkumëheqësi sipërfaqësor drejt një kanali të brendshëm të pranimit, për trajtim të mëtejshëm	Sewerage and waste water treatment	
Flocculant	Physico-chemical reagents such as polyelectrolytes that promotes the clumping of particles, especially one used in treating waste water in order to settle or filter particles from the water. A flocculant can also act as a coagulant	Flokules, flokëformues	Reagensë fiziko-kimik siç janë polielektrolitët të cilët nxisin bashkimin (grumbullimin) e grimcave, veçanërisht reagensët që përdoren në trajtimin e ujërave të ndotura me qëllim të sedimentimit apo filtrimit të grimcave nga uji. Një flokulues mund të veprojë edhe si koagulant	Sewerage and waste water treatment	
Flocculation	A process wherein colloids come out of suspension in the form of floc or flake, either spontaneously or due to the addition of a clarifying agent	Flokulim	Një proces ku koloidet dalin prej një suspensiononi në formë flokësh apo fjollash, qoftë spontanisht apo për shkak të shtimit të një agjenti pastrues (filtrues)	Sewerage and waste water treatment	
Flood	The temporary covering by water of land not normally covered by water. This shall include floods from rivers, mountain torrents, ephemeral water courses, and floods from the sea in coastal areas, and may exclude floods from sewerage systems	Përmytje	Është mbulimi i përkohshëm me ujë i një toke që normalisht nuk mbulohet nga uji. Këtu përfshihen përmytjet nga lumenjtë, rrëket (përrenjtë) malore, nga rrjedhat ujore mesdhetare kohëshkurtëra, dhe përmytjet nga deti në zonat bregdetare, me përjashtim të përmytjeve nga sistemet e kanalizimit të ujërave të ndotura	Floods	Directive 2007/60/EC
Flood absorption effect (of a reservoir)	A reduction in a flood discharge by the storage of water in a reservoir	Efekt i absorbimit të përmytjes nga një rezervuar	Një reduktim në shkarkimin e një përmytjeje, me magazinimin e ujit në një rezervuar	Floods	
Flood control	Engineered preventive measures implemented to reduce damage caused by flooding	Kontrolli i përmytjes	Masat e inxhinieruara parandaluese, të cilat zbatohen për të reduktuar dëmin e shkaktuar nga përmytjet	Floods	
Flood hazard maps	Maps that cover the geographical areas which could be flooded according to the following scenarios: floods with a low probability, or extreme event scenarios; floods with a medium probability (likely return period ≥ 100 years); and floods with a high probability, where appropriate	Hartat e Rrezikshmërisë nga Përmytjet	Harta që përfshijnë zonat gjeografike të cilat mund të përmythen sipas skenarëve në vijim: përmytjet me probabilitet të ultë, apo skenarët e ndodhive ekstreme; përmytjet me probabilitet mesatar (me periudhë të mundshme të përsëritjes ≥ 100 vite); përmytjet me probabilitet të lartë, kurdo që konsiderohet e përshtatshme	Floods	Directive 2007/60/EC
Flood peak	The highest value of the storage or discharge attained by a flood.	Piku i Përmytjes	Vlera më e lartë e akumulimit apo e shkarkimit e arritur nga një përmytje	Floods	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Flood probability	The statistical determination that the occurrence of a flood of a specified magnitude will be equaled or exceeded within a given period of time	Probabiliteti i një përmbetjeje	Përcaktimi statistikor se ndodhia e një përmbetjeje me magnitudë të caktuar do të barazohet apo do të tejkalohet brenda një periudhe të caktuar kohore	Floods	
Flood risk management plan	Plan, developed for a River Basin District, that establishes appropriate objectives for the management of flood risks for the areas for which have been conclude that potential significant flood risks exist or might be considered likely to occur. FRMPs focus on the reduction of potential adverse consequences of flooding for human health, the environment, cultural heritage and economic activity, and, if considered appropriate, on nonstructural initiatives and/or on the reduction of the likelihood of flooding	Plani i Menaxhimit të Rreziqeve nga Përmbytjet (PMRP)	Plan i hartuar për Rajonin e Pellgut Lumor (në Shqipëri- basenit ujour) i cili i përcakton objektivat e duhura për menaxhimin e rreziqeve nga përmbytjet për zonat për të cilat është konkluduar se ekzistojnë rreziqe me potencial të konsiderueshëm për përmbetje, apo që konsiderohet se ka gjasa të ndodhin. PMRP-të fokusohen në reduktimin e pasojave potenciale negative të përmbetjeve për shëndetin e njeriut, mjedisin, trashëgimin kulturore dhe veprimtarinë ekonomik, dhe, nëse konsiderohet e përshtatshme, ato fokusohen edhe në iniciativat jostrukturore dhe/apo reduktimin e gjasës për përmbetje	Floods	Directive 2007/60/EC
Flood risk maps	Maps, developed for a River Basin District, that show the potential adverse consequences associated with flood scenarios referred to in "Flood Hazard Maps" and expressed in terms of the following: the indicative number of inhabitants potentially affected; type of economic activity of the area potentially affected; installations as referred in specific legislation in this regard which might cause accidental pollution in case of flooding and potentially affected protected areas identified in the corresponding legislation; and other useful information such as the indication of areas where floods with a high content of transported sediments and debris floods can occur and information on other significant sources of pollution	Hartat e Rrezikut nga Përmbytjet	Hartat e përpiluara për Rajonin e Pellgut Lumor (në Shqipëri- basenit ujour) të cilat i tregojnë pasojat potenciale negative të lidhura me skenarët e përmbetjeve të përmendura në përkufizimin për "Hartat e Rrezikshmërisë nga Përmbytjet" dhe të shprehura në kuptimet si më poshtë: a) numri indikativ i banorëve potencialisht të prekur; b) tipi i veprimtarisë ekonomike i zonës potencialisht të prekur; c) impiantet (në Shqipëri -instalimet) siç përcaktohen në legjislacionin përkatës, të cilat mund të shkaktojnë ndotje aksidentale në rast përmbetjeje, dhe zonat e mbrojtura potencialisht të prekura të identifikuar në legjislacionin përkatës; d) informacioni tjetër i dobishëm, sië është p.sh. tregimi i zonave ku mund të ndodhin përmbetje me përbërje të lartë të sedimenteve të bartura dhe përmbetje nga lumenjtë malor që përmbajnë copëza shkëmbinjsh, si dhe informacioni mbi burimet e tjera të konsiderueshme të ndotjes	Floods	Directive 2007/60/EC
Flood routing	The process of computing the reservoir stage, storage volume and outflow rates corresponding to a particular hydrograph of inflow. In a flood forecasting system, routing studies are used to compute the probable flood levels with respect to time at downstream points	Rrjedhshmëri e përmbytjes	Procesi i llogaritjes së stadiit të rezervuarit, vëllimit magazinues dhe shpejtësisë së rrjedhjes dalëse që i përgjigjen një hidrografi të caktuar të rrjedhës hyrëse. Në një sistem të parashikimit të përmbetjeve, studimet e 'rrjedhshmërisë' së përmbytjes përdoren për të llogaritur nivelet e mundshme të përmbytjes në lidhje me kohën në pikat poshtë rrjedhës	Floods	
Flood wave	A rapid rise of water in a river that occurs when a head of storm runoff develops and moves downstream. The flood travels along a river as a wave, with velocity and depth continuously changing with time and distance	Valë e përmbytjes	Një ngritje e shpejtë e nivelit të ujit në një lumë, e cila ndodh kur zhvillohet një rrjedhje sipërfaqësore e ujërave të rrëmbyeshme të reshjeve, e cila lëvizë poshtë rrjedhës së lumit. Përmbytja udhëton përgjatë një lumi në formë vale, me shpejtësi dhe thellësi që ndryshojnë vazhdimisht me kalimin e kohës dhe të distancës	Floods	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Floodplain	An area of low-lying ground adjacent to a river, formed mainly of river sediments and subject to flooding. By retaining water, floodplains can buffer the effects of heavy rainfall and in this way protect economic activities and communities further downstream from flood damage	Lumare (fushë lymore)	Është sipërfaqja e ultë e tokës e puthitur me lumë, që formohet kryesisht nga sedimentet e lumit dhe që mund të përmytet nga ujërat. Duke e mbajtur ujin, lumaret (fushat lymore) mund t'i zbusin efektet nga reshjet e mëdha, dhe kështu t'i mbrojnë veprimtaritë ekonomike dhe komunitetet që shtrihen në pjesën e poshtme nga ku është shkaktuar dëmi prej përmytjes	Floods	Directive 2007/60/EC
Flotation tank	Tank that is used in the process for waste water treatment of "Dissolved air flotation". The feed water to the "float tank" is often dosed with a coagulant to coagulate the colloidal particles and/or a flocculant to conglomerate the particles into bigger clusters	Rezervuar flotacioni	Një rezervuar i cili përdoret në procesin e trajtimit të ujërave të ndotura me "flotacion me tretje të ajrit". Uji me të cilin furnizohet "rezervuari me rregullues pluskues" zakonisht dozohet me një koagulant për t'i koagulluar (ngjizur) grimcat koloidale, dhe/apo me një flokulues (flokëformues) për t'i konglomeruar (grumbulluar) grimcat në grumbuj më të mëdha	Sewerage and waste water treatment	
Flow	The discharge rate of a resource, expressed in volume during a certain period of time	Prurje (Rrjedhje)	Shkalla e shkarkimit të një resursi (në Shqipëri - burimi), shprehur në vëllim për një periudhë të caktuar kohore	Hydraulics	
Flow equalization	Flow equalization is a method to overcome problems related to fluctuations in flow rate	Stabilizim i prurjes	Stabilizimi i prurjes është metodë për të tejkaluar problemet lidhur me fluktuimet (lëkundjet) në prurje (shpejtësinë e rrjedhjes)	Hydraulics	
Flow line	Used on a drilling rig, is a large diameter pipe that is connected to the bell nipple (under the drill floor) and extends to the possum belly (on the mud tanks) and acts as a return line, (for the drilling fluid as it comes out of the hole), to the mud tanks	Vija e rrjedhjes	Përdoret në një pajisje shpimi, paraqet një tub me diametër të madh i cili është i lidhur me rakord (nipel) në formë kambane (nën horizontin e shpimit) dhe shtrihet deri tek 'barku i oposumit' ²¹ (në rezervuarët e tretësirës së shpimit), dhe shërben si tub kthyes për tretësirën e shpimit sapo kjo të del nga vrima e shpimit, duke e çuar atë drejt rezervuarëve të tretësirës së shpimit	Water supply	
Flow regulator (dynamic/static)	Device used to regulate the flow input into a system by providing constant and maximum flow rates. These flow regulators can be classified into dynamic and static	Rregullues i prurjes (dinamik/statik)	Pajisje që përdoret për të rregulluar prurjen e cila hynë në një sistem duke siguruar kështu një prurje konstante dhe maksimale. Këta rregullues të prurjes mund të klasifikohen në rregullues dinamik dhe statik	Hydraulics	
Flow-meter logging	The measurement of horizontal and vertical flow of water. Conducted in both streams and downhole in boreholes and wells	Regjistrim i të dhënave të prurjematësit	Matja e prurjes horizontale dhe vertikale të ujit, e cila bëhet si në ujërrjedha ashtu edhe në vrima dhe puse, me anë të sondës së shpimit që zbret poshtë tyre	Floods	
Fluidized bed	Physical phenomenon occurring when a quantity of a solid particulate substance (usually present in a holding vessel) is placed under appropriate conditions to cause a solid/fluid mixture to behave as a fluid	Shtrat i fluidizuar	Dukuri fizike që ndodh kur një sasi e një substance të ngurtë me natyrë grimcore (zakonisht e pranishme në një enë mbajtëse) vendoset në kushte të përshtatshme për të shtyrë që një përzierje e ngurtë/lëngët të sillet si një fluid	Sewerage and waste water treatment	
Fluidized bed reactor	A type of reactor device that can be used to carry out a variety of multiphase chemical reactions based on a fluidized bed process	Reaktor me shtrat fluidizues	Një lloj reaktori i cili mund të përdoret për të kryer një varg reaksionesh kimike shumëfazore bazuar në një proces me shtrat të fluidizuar	Sewerage and waste water treatment	

²¹ Në një pajisje shpimi, 'barku i oposumit' paraqet një kontejner (enë) metalike në kokën e sitës shkundëse të argjilës shitore që pranon prurjet e tretësirës së shpimit dhe që është e lidhur direkt në fundin e linjës së rrjedhjes

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Flux	In crossflow filtration (also referred to as tangential flow filtration), it is the product flow rate through a reverse osmosis, electrodialysis or ultrafiltration membrane. It is usually given in terms of volume unit per time per membrane area	Fluks	Tek filtrimi me rrjedhje kryqëzore (ndryshe të quajtur filtrim me rrjedhje tangjenciale), fluksi paraqet prurjen rezultuese përmes osmozës reverse, elektrodializës apo membranës ultrafiltruese. Zakonisht shprehet me njësinë e vëllimit për njësinë e kohës dhe të sipërfaqes së membranës	Drinking water	
Fragmentation (of habitat)	The complete process by which habitat loss results in the division of large, continuous habitats into a greater number of smaller patches of lower total area, isolated from each other by a matrix of dissimilar habitats, and is not just the pattern of spatial arrangement of remaining habitat	Fragmentim i vendbanimeve natyrore (habitateve)	Është një term i përbashkët për gjithë procesin përmes të cilit humbja e vendbanimeve natyrore (habitateve) rezulton në ndarjen e vendbanimeve natyrore të mëdha e të pandërprera në një numër të madh parcelash të vogla me sipërfaqe të përgjithshme më të vogël, që janë të izoluara prej njëra tjetrës me një matricë vendbanimesh natyrore të pangjashme, dhe nuk paraqet vetëm një një strukturë të radhitjes hapësinore të vendbanimit natyror që mbetet	Environmental problems	
Freeboard	The vertical distance between a bed of filter media or ion exchange material and the overflow or collector for backwash water; the height above the bed of granular media available for bed expansion during backwashing. It may be expressed either as a linear distance or a percentage of bed depth	Lartësi mbi ujë	Distanca vertikale ndërmjet një shtrati (shtrese) të lëndës filtruese apo një materiali jonoshkëmbyes dhe një tubi shkarkues të tepcës së ujit apo një kolektori për ujërat me rrjedhje të kundërt. Lartësia mbi shtratin (shtresën) e lëndës granulare e cila është në dispozicion për zgjerimin e shtratit gjatë rrjedhjes së ujit në drejtim të kundërt. Mund të shprehet qoftë si një distancë lineare ose si një përqindje e thellësisë së shtratit	Sewerage and waste water treatment	
Freeboard (dam)	The vertical distance between the crest of the embankment and the reservoir water surface. Free board can be defined in different terms such as "Normal freeboard" (the difference in elevation between the crest of the dam and the normal reservoir water level as fixed by design requirements) and "Minimum freeboard" (the difference in elevation between the crest of the dam and the maximum reservoir water surface that would result should the inflow design flood occur and the outlet works and spillway function as planned)	Mbilartësia e ujit (në kontekst të digës)	Distanca vertikale midis kurorës së argjinaturës dhe sipërfaqes së ujit të rezervuarit. Mbilartësia e ujit mund të përkufizohet në kuptime të ndryshme si "Mbilartësi normale" (dallimi në lartësi midis kurorës së digës dhe nivelit normal të rezervuarit të ujit siç përcaktohet nga kërkesat e projektimit), dhe si "Mbilartësi minimale" (dallimi në lartësi midis kurorës së digës dhe nivelit maksimal të sipërfaqes së ujit të rezervuarit, e cila do të rezultonte po qe se do të ndodhte tejkalimi i konsumit të llogaritur ujëshkarkues (në rast përmbytjeje), kur ujëshkarkuesi (ujëlëshuesi) dhe kapërderdhësi funksionojnë sipas planit	Floods	
Freshwater	Naturally occurring water having a low concentration of salts, or generally accepted as suitable for abstraction and treatment to produce potable water	Ujëra të ëmbla	Ujë i ndodhur natyrshëm, i cili përmban përqendrim të ultë të kripërave, që shpeshherë është i pranueshëm si i përshtatshëm për nxjerrje apo trajtim, me qëllim të prodhimit të ujit të pijshëm	Drinking water	Directive 91/676/EEC, Directive 2000/60/EC

4.7 Gg

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Friction head	In fluid flow, friction loss (or skin friction) is the loss of pressure or "head" that occurs in pipe or duct flow due to the effect of the fluid's viscosity near the surface of the pipe or duct.	Humbje në fërkim e presionit të fluidit	Në kontekst të rrjedhjes së fluideve (lëngjeve apo gazeve), humbja në fërkim (apo fërkimi në sipërfaqe) paraqet humbjen e presionit të fluidit e cila ndodh gjatë rrjedhjes së tij nëpër gypa apo tuba për shkak të viskozitetit të fluidit afër sipërfaqes së gypit apo tubit	Hydraulics	
Fuel	Any solid, liquid or gaseous combustible material	Lëndë djegëse	Çdo lëndë e ngurtë, e lëngët apo e gaztë që është e ndezshme	Industry	Directive 2010/75/EU
Gas engine	An internal combustion engine which operates according to the Otto cycle and uses spark ignition or, in case of dual fuel engines, compression ignition to burn fuel	Motor me gaz	Është një motor me djegie të brendshme i cili funksionon në bazë të ciklit të Otto's dhe përdorë ndezjen me shkëndijë apo, në rastin e motorëve me lëndë djegëse të dyfishtë, këta motor përdorin ndezjen me kompresion (presion të lartë) për të djegur lëndën djegëse	Industry	Directive 2010/75/EU
Gas turbine	Any rotating machine which converts thermal energy into mechanical work, consisting mainly of a compressor, a thermal device in which fuel is oxidised in order to heat the working fluid ²² , and a turbine	Turbinë me gaz²³	Çdo makinë rrotulluese e cila e shndërron energjinë termike në punë mekanike, që kryesisht përbëhet nga një turbinë dhe një kompresor, i cili paraqet një pajisje termike në të cilën lënda djegëse oksidohet me qëllim të nxehjes së fluidit punues (lëngut apo gazit nën presion që vë në funksion një makinë)	Industry	Directive 2010/75/EU
Gauging station	Technique used to measure the discharge, or the volume of water moving through a channel per unit time in a specific location of a stream	Stacion hidrometrik	Teknikë që përdoret për të matur shkarkimin, apo vëllimin e ujit që lëvizë nëpër një kanal për njësinë e kohës në një lokacion specifik të një ujërrjedhe	Monitoring	
General binding rules	Emission limit values or other conditions, at least at sector level, that are adopted with the intention of being used directly to set permit conditions	Rregullat e përgjithshme detyruese	Nënkuptojnë vlerat kufizuese të emisionit (në Shqipëri- shkarkimit) apo kushtet e tjera, të paktën në nivel sektori, të cilat miratohen me qëllim që të përdoren drejtpërsëdrejti për të përcaktuar kushtet e lejes	Institutional and legal aspects	Directive 2010/75/EU
Geographic information	Information that is referenced to the earth's surface, whether by co-ordinates or by identifiers such as addresses	Informacion gjeografik (gjeohapësinor)	I referohet çdo të dhëne të regjistruar që ka një referencë në sipërfaqen e tokës, qoftë përmes koordinatave gjeografike apo përmes identifikuesve të tillë siç janë adresat	Information systems	
Good ecological potential	Those surface waters which are identified as Heavily Modified Water Bodies and Artificial Water Bodies must achieve 'good ecological potential' (good potential is a recognition that changes to morphology may make good ecological status very difficult to meet)	Potencial i mirë ekologjik	Ujërat sipërfaqësore që identifikohen si Trupa Ujorë të Modifikuar Konsiderueshëm (në Shqipëri "Tepër të Modifikuar") dhe si Trupa Ujorë Artificial, duhet të arrijnë një 'potencial të mirë ekologjik' (potenciali i mirë na bënë të kuptojmë se ndryshimet në morfologji mund ta vështirësojë arritjen e një statusi të mirë ekologjik)	Water bodies status	Directive 2000/60/EC

²² Working fluid - a pressurized gas or liquid that actuates a machine

²³ Turbinë me gaz - paisje me të cilën gazrat e nxehtë, të krijuara nga djegia, për t'u shndëruar në energji mekanike, direkt futen nëpër turbinë. Në qoftëse gazrat e nxehtë pas kalimit nëpër turbinën me gaz përdoren për prodhimin e avullit, për futjen në lëvizje të turbinës së avullit, ky lloj stabilimenti i kombinuar quhet "kombi-blok i gazit" (AI No. 06/2007-MESP on the Rules and Standards of the Discharges on the Air by the Stationary Sources of Pollution, Article 4, Kosovan Legislation)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Good ecological status	The status of a body of surface water, (rivers, lakes, transitional waters and coastal waters) that complies the following: "The values of the biological quality elements for the surface water body type show low levels of distortion resulting from human activity, but deviate only slightly from those normally associated with the surface water body type under undisturbed conditions"	Status i mirë ekologjik²⁴	Është statusi i një trupi ujq sipërfaqësor (lumenjve, liqeneve, ujërave kalimtare dhe ujërave bregdetare), që përfshinë konstatimin në vijim: "Vlerat e elementeve biologjike të cilësisë për llojin e trupit ujq sipërfaqësor tregojnë nivele të ulëta të ndotjes si rezultat i veprimtarisë së njeriut, por devijojnë shumë pak nga vlerat që normalisht e karakterizojnë llojin e trupit ujq sipërfaqësor në kushte kur ai është i pacenuar"	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Good groundwater chemical status	The chemical status of a body of groundwater, which meets all the following conditions: concentrations of pollutants do not exhibit the effects of saline or other intrusions do not exceed the quality standards applicable under other relevant legislation are not such as would result in failure to achieve the environmental objectives for associated surface waters nor any significant diminution of the ecological or chemical quality of such bodies nor in any significant damage to terrestrial ecosystems which depend directly on the groundwater body; changes in conductivity are not indicative of saline or other intrusion into the groundwater body	Statusi i mirë kimik i ujërave nëntokësore	Është statusi kimik i një trupi ujq nëntokësor, që i përmbush të gjitha kushtet në vijim: përqendrimet e ndotësve nuk shfaqin efekte kripe apo të ndërhyrjeve të tjera; nuk i tejkalojnë standardet e cilësisë mjedisore të përcaktuara në legjislacionin tjetër përkatës; nuk janë të tilla sa të shkaktojnë dështim në arritjen e objektivave mjedisore për ujërat sipërfaqësore përkatëse, as ndonjë zvogëlim të konsiderueshëm të cilësisë ekologjike apo kimike të këtyre trupave, si dhe as të shkaktojnë ndonjë dëm të konsiderueshëm në ekosistemet tokësore të cilat varen drejtpërdrejt nga trupi ujq nëntokësor; si dhe ndryshimet në përçueshmëri nuk janë tregues të ndonjë ndërhyrjeje me natyrë kriporë apo të ndonjë ndërhyrjeje tjetër në trupin ujq nëntokësor	Water bodies status	Directive 2000/60/EC, Directive 2006/118/EC
Good potential	The status achieved by a heavily modified or an artificial body of water when both the ecological potential (see good ecological potential) and its chemical status (see 'Good surface water chemical status') are at least good	Potencial i mirë	Është statusi i arritur nga një trup ujq i modifikuar konsiderueshëm (në Shqipëri "tepër i modifikuar") apo nga një trup ujq artificial ku edhe potenciali i tij ekologjik (shihni 'potencialin e mirë ekologjik') edhe statusi i tij kimik (shihni 'statusi i mirë kimik i ujërave sipërfaqësorë') konsiderohen së paku si "të mirë"	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Good quantitative status	The status of a body of groundwater that compiles the following: The level of groundwater in the groundwater body is such that the available groundwater resource is not exceeded by the long-term annual average rate of abstraction	Statusi i mirë sasior²⁵	Është statusi i një trupi ujq nëntokësor që përfshinë konstatimin në vijim: "nivele i ujërave nëntokësore në trupin ujq nëntokësor është i tillë që resursi i disponueshëm i ujërave nëntokësore nuk tejkalohet nga norma mesatare vjetore afatgjate e nxjerrjes së ujit"	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Good status (surface and groundwater)	The status achieved by a surface water body when both the ecological status and its chemical status are at least good or, for groundwater, when both its quantitative status and chemical status are at good status	Status i mirë i ujërave sipërfaqësorë²⁶	Është statusi i arritur nga një trup ujq sipërfaqësor, ku edhe statusi i tij ekologjik edhe statusi i tij kimik konsiderohen të paktën si të mirë	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
		Status i mirë i ujërave nëntokësore²⁷	Është statusi i arritur nga një trup ujq nëntokësor, ku edhe statusi i tij sasior edhe statusi i tij kimik konsiderohen të paktën si të mirë	Water bodies status	Directive 2000/60/EC

²⁴ **Status i mirë ekologjik** - është statusi ekologjik i arritur nga një trup ujq sipërfaqësor që vlerësohet po aq "i mirë" sa është përcaktuar në akte të veçanta ligjore (**Law on Integrated Management of Water Resources No.111/2012, Article 4, point 50, Albanian Law**)

²⁵ **Status i mirë sasior i ujërave nëntokësore** - është statusi sasior i një trupi ujq nëntokësor që vlerësohet po aq "i mirë", siç përcaktohet në aktet ligjore në fuqi (**Law on Integrated Management of Water Resources No.111/2012, Article 4, point 55, Albanian Law**).

²⁶ **Status i mirë i ujërave sipërfaqësore** - është gjendja e arritur nga një trup ujq sipërfaqësor, ku si gjendja e tij ekologjike, ashtu edhe gjendja e tij kimike janë vlerësuar të paktën po aq "të mira", siç përcaktohet në aktet ligjore në fuqi (**Law on Integrated Management of Water Resources No.111/2012, Article 4, point 52, Albanian Law**)

²⁷ **Status i mirë i ujërave nëntokësore** - është statusi i arritur nga një trup me ujëra nëntokësore, kur si statusi i tij sasior, ashtu edhe statusi i tij kimik vlerësohen të paktën po aq "të mirë", siç përcaktohet në aktet ligjore në fuqi. (**Law on Integrated Management of Water Resources No.111/2012, Article 4, point 51**).

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Good surface water chemical status	The chemical status achieved by a body of surface water in which concentrations of pollutants do not exceed the environmental quality standards	Status i mirë kimik i ujërave sipërfaqësore	Është statusi kimik i arritur nga një trup ujqor sipërfaqësor ku përqendrimet e ndotësve nuk tejkalojnë standardet e cilësisë mjedisore	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Gravitational water, Free water	Water that moves through soil under the influence of gravity and must be removed from the soil before this can attain field capacity ²⁸	Ujë gravitacioni, ujë i lirë	Ujë i cili lëvizë nëpër tokë nën veprimin e gravitetit (forcës së rëndësës) dhe i cili duhet të largohet nga toka përpara se të arrihet ngopja e dheut me ujë ²⁹	Agriculture and irrigation	
Grease trap	A small skimming tank typically with a retention time of 10 to 30 min, large enough to hold and cool the grease delivered in the waste water. The inlet is below the surface and the outlet is at the bottom, normally separated from the inlet by a baffle that holds back the grease	Yndyrëndarës (veçues yndyrash, yndyrëkapës)	Një rezervuar i vogël yndyrëheqës me kohë të retencionit zakonisht prej 10 deri në 30 minuta, me madhësi të mjaftueshme për të mbajtur dhe ftohur yndyrën në përbërje të ujërave të ndotura. Kanali (tubi) hyrës i këtij rezervuari gjendet nën sipërfaqe, ndërsa kanali (tubi) nxjerrës gjendet në fundin e rezervuarit, që normalisht është i ndarë nga kanali hyrës me një mburojë ndarëse e cila e mban yndyrën dhe nuk e lë të kalojë nëpër të	Sewerage and waste water treatment	
Greases and fats	Total of oils and fats extracted from liquid solvents or suspensions according to determined laboratory procedures and which includes, but is not limited to, hydrocarbons, oils, greases, waxes and fatty acids with high molecular densities	Dhjamërat dhe yndyrat	Totali i vajrave dhe yndyrave të nxjerra nga tretësit e lëngshëm apo suspensionet, sipas procedurave laboratorike të përcaktuara dhe që përfshin, por nuk kufizohet vetëm me, hidrokarburet, vajrat, dhjamërat, dyllin, si dhe acidet yndyrore me densitet të lartë molekular.	Pollution	
Grey water (sullage)	All waste water generated in households or office buildings from streams without fecal contamination	Ujëra gri	Të gjitha ujërat e ndotura të gjeneruara nga ekonomitë shtëpiake apo nga ndërtesat zyrtë të cilat nuk janë të kontaminuara me fekale (ujërat e ndotura nga lavamanët në kuzhinë, nga banjat e dushet, me përjashtim të ujit nga tualetet)	Sewerage and waste water treatment	
Grit	Sand in the waste waters. The term "sand" includes the sand itself, gravel, ashes, metal particles, glass, seeds, etc.	Gurë ranor	Paraqesin rërën në ujërat e ndotura. Termi "rërë" përfshin vet rërën, zhavorrin, hirin, grimcat metalike, xhamin, dheun nga shpëlarja e tokës, etj.	Sewerage and waste water treatment	
Grit removal	The process used to remove sand, silt and grit from water. Grit (and sand) removal is often found in the headworks of wastewater treatment plants. Sand removers are designed to withstand a horizontal shore of 0.3 m/s so that the sand falls off contaminated water but the organic matter remains. Grit removal can also be used to remove sand from river water intakes prior to processing for potable water, use in industrial applications to remove fine abrasives, as well as being used to remove grit entrained in sludge	Largimi i rërës	Proces i cili përdoret për largimin e rërës, fundërresave, dhe gurëve ranor nga uji. Largimi i gurëve ranor (dhe i rërës) shpeshherë haset në konstruksionin kryesor të impianteve të trajtimit të ujërave të ndotura. Larguesit e rërës janë të projektuar për të përballuar një shpejtësi horizontale prej 0.3 m/s në mënyrë që rëra të precipitohet nga ujërat e kontaminuara, mirëpo materiet organike mbesin aty. Largimi i gurëve ranor mund të përdoret edhe për largimin e rërës nga ujëmarrësit e ujërave të lumenjve përpara përpunimit të tyre për t'i kthyer në ujë të pijshëm, po ashtu ky proces gjen zbatim edhe në industri për largimin e abrazivëve të imtë, si dhe përdoret edhe për largimin e gurëve ranor të bartur nga lymii (llumi)	Sewerage and waste water treatment	

²⁸ **Field Capacity** - water that remains in soil after excess moisture has drained freely from that soil. Usually it is measured as the percentage of the weight or volume of oven-dry soil

²⁹ **Ngopja e dheut me ujë** - uji i cili mbetet në tokë pasi që lagështia e tepërt është drenuar (kulluar) lirshëm nga toka. Zakonisht matet si përqindje e peshës apo vëllimit të dheut të tharë-në-furrë

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Grit washer; grit classifier	Device used in the process of grit removal in a waste water treatment plant, in which the organics are separated from the mineral particles. After removal of the organic material in the grit washers, the clean grit is removed through a classifying screw, statically dewatered and discharged into a container	Shpëlarës i gurëve ranor; Klasifikues (klasifikator) i gurëve ranor	Pajisje e cila përdoret në procesin e largimit të gurëve ranor në një impiant të trajtimit të ujërave të ndotura, ku lëndët organike ndahen prej grimcave minerale. Pas largimit të lëndëve organike në shpëlarësit e gurëve ranor, gurët ranor të pastër largohen përmes një helike klasifikuese, iu hiqet uji në mënyrë statike dhe shkarkohen në një kontejner	Sewerage and waste water treatment	
Groundwater	All water which is below the surface of the ground in the saturation zone and in direct contact with the ground or subsoil	Ujërat nëntokësore	Janë të gjithë ujërat që gjenden nën sipërfaqen e tokës në zonën e ngopjes (ujëmbajtëse) dhe në kontakt direkt me tokën ose nëntokën (tabanin)	Water bodies	Directive 2000/60/EC, Directive 91/676/EEC
Groundwater dependent ecosystem	An ecosystem that relies on groundwater, to some degree, for its survival	Ekosistemi i varur nga ujërat nëntokësore	Një ekosistem që deri diku për mbijetesën e vet mbështetet në ujërat nëntokësore	Environmental problems	
Groundwater runoff	That part of the runoff which has passed into the ground, becomes groundwater, and is discharged into a stream channel as spring of percolation water	Rrjedhje e ujërave nëntokësore	Ajo pjesë e rrjedhjeve sipërfaqësore e cila ka kaluar nën tokë, zhvillohet në rrjedhë nëntokësore, dhe shkarkohet në një kanal ujërrjedhe si burim i ujit të filtruar	Water bodies	
Groundwater trench	A stream gully or valley or a drainage ditch cut below the general level of groundwater produces a trench in water table which apexes under bed or drainage ditch	Kanal (transhe) e ujërave nëntokësore	Një hendek ujëmbledhës i një ujërrjedhe apo një lug (vijë) ujëmbledhëse, ose një kanal drenazhimi i hapur nën nivelin e përgjithshëm të ujërave nëntokësore, i cili e krijon një kanal në tablon ujore që kulmon nën shtratin apo kanalën e drenazhimit	Water supply	
Guideline value	The concentration or measure of a water quality characteristic that, based on present knowledge, either does not result in any significant risk to health of the consumer (or users) (health-related guideline value), or is associated with good quality water (aesthetic guideline value)	Vlerë referente	Përqendrimi apo masa matëse e një karakteristike të cilësisë së ujërave e cila bazuar në njohuritë e deritanishme nuk paraqet ndonjë rrezik domethënës për shëndetin e konsumatorit (apo të përdoruesve) (vlerë referente që ndërlidhet me shëndetin), ose e cila ka të bëjë me ujë të cilësisë së mirë (vlerë referente estetike)	Water quality	

4.8 Hh

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Habitat (of species)	An environment defined by specific abiotic and biotic factors, in which the species lives at any stage of its biological cycle	Vendbanim (habitat) i një lloji	Një mjedis që përcaktohet nga faktorë specifikë abiotikë dhe biotikë, në të cilin lloji jeton në çdo fazë të ciklit të tij biologjik	Protected areas	Directive 92/43/EEC
Halophytes	Plants that grow in waters of high salinity, coming into contact with saline water through its roots or by salt spray, such as in saline semi-deserts, mangrove swamps, marshes and sloughs and seashores	Halofite	Bimë të cilat rriten në ujërat me kripshmëri të lartë, të cilat vijnë në kontakt me ujëra të njelmëta përmes rrënjëve të tyre apo nga spërkatja me kripë, siç ndodh në gjysmë shkretëtirat e njelmëta, moçalet e rizofoveve, kënetat dhe baltinat (moçalishtet) si dhe brigjet e detit	Protected areas	
Hardness (of water)	Total concentration of calcium and magnesium ions present in water. Iron, magnesium and strontium compounds also contribute to water hardness, which is usually measured with ppm CaCO ₃ . Water with a hardness of over 80 ppm CaCO ₃ is usually treated with a water softener so as not to create mortar when passing water to the pipes and not affect the effectiveness of washing detergents	Fortësi e ujit	Përqendrimi total i joneve të kalciumit dhe magnezit të pranishme në ujë. Komponentet e hekurit, magnezit dhe stronciumit po ashtu kontribuojnë në fortësinë e ujit, e cila zakonisht matet me ppm CaCO ₃ . Uji me fortësi mbi 80 ppm CaCO ₃ zakonisht trajtohet me një zbutës uji (antibigorr) ashtu që të mos krijohet gëlqere në tubat nëpër të cilët kalon, dhe të mos ndikojë në efikasitetin e detergjenteve larëse	Water quality	
Harmful	Substances and preparations which, if they are inhaled or ingested or if they penetrate the skin, may involve limited health risks	Të dëmshme	Substancat dhe preparatet të cilat po qe se nuhaten apo gëlltiten, apo nëse e depërtojnë lëkurën, mund të paraqesin rreziqe të kufizuara për shëndetin	Pollution	Directive 2008/98/EC
Hazard	Intrinsic property of a dangerous substance or physical situation, with a potential for creating damage to human health and/or the environment	Rrezik	Nënkupton karakteristikën e brendshme të një substance të rrezikshme apo të një situatë fizike, me potencial për t'i shkaktuar dëm shëndetit të njeriut apo mjedisit	Pollution	Directive 2012/18/EU
Hazardous substances	Substances or groups of substances that are toxic, persistent and liable to bio-accumulate, and other substances or groups of substances which give rise to an equivalent level of concern	Substanca të rrezikshme	Substanca apo grupe substancash, të cilat janë helmuese (toksike), persistente (të qëndrueshme) dhe me prirje për t'u bioakumuluar, si dhe substanca të tjera apo grupe të tjera substancash, të cilat shkaktojnë nivel të njëjtë të rrezikut	Pollution	Directive 2000/60/EC, Directive 2006/118/EC, Directive 2010/75/EU
Hazardous waste	Waste which displays one or more of the hazardous properties	Mbeturinë (mbetje) e rrezikshme	Është mbeturina që shfaq një apo më shumë tipare të rrezikshme	Pollution	Directive 2008/98/EC
Head gate	A control gate at the upstream end of a canal or lock	Mbyllës i përparmë (ballor)	Një portë kontrolli në fundin e një kanali në rrjedhën e sipërme të tij apo në fundin e një kyçi	Water supply	
Head loss	Dissipation of energy due to friction in a real moving fluid, that is divided into two main categories, "major losses" associated with energy loss per length of pipe, and "minor losses" associated with bends, fittings, valves, etc.	Humbje e presionit	Shpërhapja e energjisë për shkak të fërkimit në një lëngë që realisht lëvizë, e që kjo humbje ndahet në dy kategori kryesore, "humbjet e mëdha" që lidhen me humbjet e energjisë përgjatë gjatësisë së tubit, dhe "humbjet e vogla" të lidhura me bërrylat e tubave, rakordet, valvulet, etj.	Hydraulics	
Head regulator	Structure for controlling the flow through a canal	Rregullator i kreut të një kanali	Strukturë për kontrollin e rrjedhjes nëpër një kanal	Water supply	
Headworks	The beginning of the treatment plant where the waste water influent begins treatment	Konstruksioni kryesor	Pjesa fillestare e impiantit të trajtimit ku influenti (që derdhet brenda impiantit) fillon të trajtohet	Sewerage and waste water treatment	
Heap	An engineered facility for the deposit of solid waste on the surface	Terrikon (pirg hedhurinash)	Një objekt inxhinierik për depozitimin e mbeturinave (mbetjeve) të ngurta në sipërfaqe	Pollution	Directive 2006/21/EC

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Heavily modified water body	Body of surface water which as a result of physical alterations by human activity is substantially changed in character. The surface water bodies within the river basin district are identified as falling within either one of the following surface water categories — rivers, lakes, transitional waters or coastal waters — or as artificial surface water bodies or heavily modified surface water bodies	Trup uhor i modifikuar rëndë ³⁰	Është një trup uhor sipërfaqësor, i cili si rezultat i ndryshimeve fizike nga aktiviteti njerëzor ndryshon rrënjësisht karakterin e tij. Trupat uhor sipërfaqësorë brenda rajonit të pellgut lumor (në Shqipëri - rajonit të basenit uhor) klasifikohen në njërin prej kategorive në vijim të ujërave sipërfaqësorë - lumenj, liqene, ujëra kalimtare apo ujëra bregdetare - apo si trupa uhorë artificial apo trupa uhorë të modifikuar konsiderueshëm	Water bodies	Directive 2000/60/EC
Heavy metals	Metals that have a density of 5.0 or higher and a high elemental weight. Most are toxic to humans, even in low concentrations	Metalet e rënda	Metale të cilat kanë densitet të barabartë apo më të lartë se 5.0 dhe peshë të madhe elementare. Shumica prej tyre janë toksikë për njerëzit edhe në përqendrime të ulta	Pollution	
Heterotroph	An organism that ingests or absorbs organic carbon (rather than fix carbon from inorganic sources such as carbon dioxide) in order to be able to produce energy and synthesize compounds to maintain its life	Heterotrof	Një organizëm i cili e gëlltitë apo e absorbon karbonin organik (më parë sesa ta fiksojë atë nga burimet inorganike siç është dioksidi i karbonit) për të qenë në gjendje që të prodhojë energji dhe t'i sintetizojë komponimet e nevojshme për të plotësuar nevojat e veta jetike	Sewerage and waste water treatment	
Highly flammable	Liquid substances and preparations having a flash point below 21 °C (including extremely flammable liquids); or substances and preparations which may become hot and finally catch fire in contact with air at ambient temperature without any application of energy; or solid substances and preparations which may readily catch fire after brief contact with a source of ignition and which continue to burn or to be consumed after removal of the source of ignition; or gaseous substances and preparations which are flammable in air at normal pressure; or substances and preparations which, in contact with water or damp air, evolve highly flammable gases in dangerous quantities	Shumë të ndezshme	Substancat dhe preparatet e lëngshme që kanë pikë të ndezjes nën 21 °C (përfshirë lëngjet jashtëzakonisht të ndezshme); apo substancat dhe preparatet të cilat mund të nxehen dhe në fund të ndizen (të marrin flakë) në kontakt me ajrin në temperaturë të mjedisit pa aplikuar fare energji; apo-substancat dhe preparatet e ngurta të cilat mund të ndizen lehtë pas kontaktit të shkurtër me një burim të ndezjes dhe që vazhdojnë të digjen apo të konsumohen edhe pas largimit të burimit të ndezjes; apo substancat dhe preparatet e gazta të cilat janë të ndezshme në ajër në presion normal; apo substancat dhe preparatet të cilat, në kontakt me ujë apo me ajrin e njomë, evoluojnë në gazra jashtëzakonisht të ndezshme në sasi të rrezikshme	Pollution	Directive 2008/98/EC
Holding tank	A sealed, buried tank used to hold waste from a house or other building	Rezervuar depozitues (grumbullues)	Një rezervuar i mbyllur, i nëndheshëm që përdoret për t'i mbajtur mbeturinat (në Shqipëri - mbetjet) e një shtëpie apo të një ndërtese tjetër	Sewerage and waste water treatment	
Horizon, soil	A layer within a soil profile from the soil above or below it in one or more soil morphological characteristics including color, texture, rock fragment content, structure and consistence of each soil horizon or parent material ³¹	Horizont (shtresë) gjeologjike	Shtresë që shtrihet paralelisht me sipërfaqen e tokës, karakteristikat fizike të së cilës dallojnë prej shtresave mbi dhe nën të. Horizontet në shumicën e rasteve përcaktohen në bazë të tipareve fizike të tokës siç është ngjyra, tekstura, përbërja e fragmenteve të shkëmbinjve, struktura dhe konsistenca e secilit horizont gjeologjik apo shkëmbi mëmë ³²	Agriculture and irrigation	

³⁰ **Trup uhor i modifikuar rëndë** - nënkupton një trup uhor sipërfaqësor i cili si rezultat i ndryshimeve fizike nga aktivitetet njerëzore ka ndryshuar substancialisht në karakter dhe që është klasifikuar si i tillë me akt nënligjor (**Regulation No. 02/2016 on Manner for Determining the Acceptable Ecological Flow Rates, Article 3, point 1.10, Kosovan Legislation**)

Trup uhor tepër i modifikuar - është trupi uhor sipërfaqësor, i cili, si rezultat i ndryshimeve fizike nga aktiviteti njerëzor, ka ndryshuar rrënjësisht karakterin e tij në krahasim me atë që është shpallur me legjislacionin përkatës nga autoriteti kompetent (**Law on Integrated Management of Water Resources No.111/2012, Article 4, point 74, Albanian Legislation**)

³¹ **Parent material** is the underlying geological material (generally bedrock or a superficial or drift deposit) in which soil horizons form:

³² **Shkëmb mëmë** - materiali gjeologjik mbi të cilin ndërtohen horizontet (shtresat) gjeologjike (në përgjithësi shtrati i shtresës (shkëmbi shtrues bazë) apo depozitimet sipërfaqësore apo depozitimet me prejardhje akullnajore (mbushja akullnajore)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Humus tank	Sedimentation tank that comes after drip filters used to separate the biomass formed in the dew point filter from the effluent treated in an activated sludge process. This biomass is known as humus sludge	Rezervuar humusi	Rezervuar sedimentimi (dekantues) që gjendet i vendosur pas filtrave me pikim që përdoret për të veçuar biomasën e formuar në filtrin me pikim nga efluenti i trajtuar në një proces të përfundimit të lymit (llumit) aktiv. Kjo biomasë njihet si lym (llum) humusor	Sewerage and waste water treatment	
Hydraulic conductivity	A coefficient of proportionality describing the rate at which water can move through a permeable medium. It can be determined by dividing the transmissivity of the aquifer by the aquifer thickness	Përçueshmëria hidraulike	Një koeficient i proporcionalitetit që shpreh shpejtësinë me të cilën uji mund të lëvizë nëpër një mjedis permeabil (të depërtueshëm). Mund të përcaktohet duke e pjesëtuar përshkueshmërinë (depërtueshmërinë) e akuiferit me trashësinë e akuiferit	Hydraulics	
Hydraulic gradient	A line joining the points of highest elevation of water in a series of vertical open pipes rising from a pipeline in which water flows under pressure.	Gradient hidraulik	Vija e cila i bashkon pikat e elevacionit (ngritjes) më të lartë të ujit në një varg tubash (gypash) vertikal të hapur, të cilët ngriten nga një tubacion nëpër të cilin uji rrjedh nën presion	Hydraulics	
Hydraulic gradient (groundwater)	A vector gradient between two or more hydraulic head measurements over the length of the flow path. It is also called the 'Darcy slope', since it determines the quantity of a Darcy flux or discharge	Gradient hidraulik i ujërave nëntokësore	Një gradient vektorial ndërmjet dy apo më shumë matjeve të presionit hidraulik përgjatë gjatësisë së trajektorës së rrjedhës. Ndryshe quhet edhe 'pjerrësia Darcy-Darcy-slope', meqë e përcakton sasinë e fluksit Darcy apo të shkarkimit	Monitoring	
Hydraulic jump	A phenomenon which is frequently observed in open channel flow such as rivers and spillways. When liquid at high velocity discharges into a zone of lower velocity, a rather abrupt rise occurs in the liquid surface	Kërcim hidraulik	Një dukuri e cila vërehet shpesh në rrjedhjet nëpër kanalet e hapura siç janë lumenjtë dhe kanalet e shkarkimit. Kur një lëng me shpejtësi të madhe shkarkohet në një zonë me shpejtësi më të ultë, ndodh një ngritje e papritur në sipërfaqen e lëngut	Hydraulics	
Hydraulic loading	(a) the water or wastewater flow in a tank or treatment process divided by the volume of the tank or reactor; (b) the water or wastewater flow in (or onto) the tank or treatment process divided by the surface area of the tank or reactor, i.e. the surface loading rate or wetting rate ; (c) the flow of water or effluent onto (or into) a soil divided by the surface area of land onto which the liquid is being applied	Ngarkesë (mbushje) hidraulike	(a) prurja e ujërave apo e ujërave të ndotura në një rezervuar apo në një proces trajtimi pjesëtuar për vëllimin e rezervuarit apo të reaktorit, (b) prurja e ujërave apo e ujërave të ndotura në një rezervuar apo në një proces trajtimi pjesëtuar për sipërfaqen e rezervuarit apo të reaktorit, d.m.th shpejtësinë e ngarkimit të sipërfaqes apo shkallën e njomjes, (c) prurja e ujërave apo e efluentit në apo mbi tokë pjesëtuar për sipërfaqen e tokës mbi të cilën aplikohet lëngu	Hydraulics	
Hydrodynamic separator	Stormwater management devices that use cyclonic separation ³³ to control water pollution. They are designed as flow-through structures with a settling or separation unit to remove sediment and other pollutants. They are considered structural best management practices (BMPs) ³⁴ , and are used to treat and pre-treat stormwater runoff	Ndarës (separator) hidrodinamik	Pajisje për menaxhimin e ujërave të rrëmbyeshme të reshjeve, të cilat përdorin separimin (ndarjen) ciklonike ³⁵ për të kontrolluar ndotjen e ujërave. Ato janë të dizajnuara si struktura nëpër të cilat depërtojnë ujërat dhe që përmbajnë një njësi filtrimi apo separimi për të larguar sedimentin dhe ndotësit e tjerë. Këto pajisje konsiderohen si teknikat më të mira të trajtimit apo kontrollit, dhe përdoren për trajtimin apo trajtimin paraprak të rrjedhave të krijuara nga ujërat e rrëmbyeshme të reshjeve	Sewerage and waste water treatment	

³³ A **cyclonic separation** is a method of removing particulates from an air, gas or liquid stream, without the use of filters, through vortex separation. When removing particulate matter from liquids, a hydrocyclone is used.

³⁴ **Best management practices (BMP)** is a term used in the United States and Canada to describe a type of water pollution control. In stormwater management (both urban and rural) and wetland management, BMPs may refer to a principal control or treatment technique as well.

³⁵ **Separim (ndarje) ciklonike** - ndarje e thërmijave të ngurta nga lëngjet përmes separimit shtjellor me anë të hidrociklonit, pa përdorimin e filtrave

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Hydroelectricity	Electricity created by channeling water through turbines in power stations located below dams	Hidroelektricitet	Energjia elektrike e gjeneruar përmes drejtimit të ujërave në turbinat e centraleve të energjisë të lokalizuara poshtë digave	Industry	
Hydrogeological boundary	Lateral discontinuity in geological material, marking the transition from the permeable material of an aquifer to a material of significantly different hydrogeological properties	Kufi hidrogeologjik	Diskontinuitet anësor në materialin gjeologjik, që shënon kalimin nga materiali permeabil (i depërtueshëm) i një akuiferi në një material me veçori rrënjësisht tjera hidrogeologjike	Water bodies	
Hydrology	The science that deals with water as it occurs in the atmosphere, on the surface of the ground, and underground	Hidrologjia	Shkenca që merret me ujin që ndodhet në atmosferë, në sipërfaqen e tokës dhe nëntokë	Water management	
Hydrogeology	Hydrogeology is a branch of the earth sciences dealing of the movement and storage of water in the crust of Earth and other rocky planetary bodies	Hidrogeologjia	Është një degë e shkencave të tokës që merren me lëvizjen dhe ruajtjen e ujit në koren e Tokës dhe trupave të tjerë shkëmborë ne tokë	Water management	
Hydrograph	A graph showing the rate of flow (discharge) versus time past a specific point in a river, or other channel or conduit carrying flow. The rate of flow is typically expressed in cubic meters or cubic feet per second (cms or cfs)	Hidrograf	Një grafik që tregon prurjen (shkarkimin) kundrejt kohës në një pikë specifike në një lumë, apo në ndonjë kanal apo tub tjetër nëpër të cilat kalon rrjedha. Prurja zakonisht shprehet në metra kub apo këmbë kub për sekondë (cms apo cfs)	Hydraulics	
Hidrolisis	The decomposition of organic compounds by interaction with water	Hidrolizë	Dekompozimi i komponimeve organike me anë të bashkëveprimit me ujin	Water quality	
Hydrologic cycle	The cyclic transfer of water vapor from the Earth's surface via evapotranspiration into the atmosphere, from the atmosphere via precipitation back to earth, and through runoff into streams, rivers, and lakes, and ultimately into the oceans	Cikël hidrologjik	Transferi ciklik i avullit të ujit nga sipërfaqja e Tokës përmes evapotranspirimit në atmosferë, prej atmosferës përmes reshjeve në tokë, dhe më pas përmes rrjedhjeve sipërfaqësore në përrrenj, lumenj e liqene, dhe përfundimisht në oqeanë	Water management	
Hydrological regime	Variations in the state and characteristics of a water body which are regularly repeated in time and space and which pass through phases, e.g. seasonal. It is also considered as an hydromorphological element supporting the biological elements of water bodies status which is characterized through the quantity and dynamics of water flow and the connection to groundwater bodies	Regjim hidrologjik	Variacionet në gjendjen dhe karakteristikat e një trupi ujqor të cilat përsëriten në mënyrë të rregullt në kohë dhe hapësirë, dhe të cilat kalojnë nëpër faza, p.sh. sezonale. Po ashtu konsiderohet edhe si një element hidromorfologjik që mbështetë elementët biologjik, ku ky regjim hidrologjik karakterizohet me anë të sasisë dhe dinamikës së rrjedhjes së ujërave, si dhe me lidhjen rezultuese me trupat ujqorë nëntokësorë	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Hydromorphology	The physical characteristics of the shape, the boundaries and the content of a water body. Hydromorphological quality elements are used in the classification of ecological status of surface water bodies	Hidromorfologji	Karakteristikat fizike të formës, kufijve dhe përbërjes së një trupi ujqor. Elementet e cilësisë hidromorfologjike përdoren në klasifikimin e statusit ekologjik të trupave ujqor sipërfaqësorë	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Hydrophilic	Substances that have a tendency to mix with, dissolve in, or be wetted by water	Hidrofilik	Substanca me afinitet ndaj ujit, të cilat kanë tendencë të përzihen apo të treten në ujë, si dhe të njomen me të	Water quality	
Hydrophobic	Substances that tend to repel or fail to mix with water	Hidrofobik	Substanca të cilat nuk shprehin afinitet ndaj ujit, që kanë tendencë ta refuzojnë (zmbropsin) ujin apo të mos përzihen me të	Water quality	
Hydropower plant	The most common type of hydroelectric power plant is an impoundment facility. An impoundment facility, typically a large hydropower system, uses a dam to store river water in a reservoir	Hidrocentral	Lloji më i shpeshtë i centraleve hidroelektrike është ai në formë të objekteve akumuluese. Një objekt akumulues siç është një sistem i madh hidroenergjik, shfrytëzon digat për të bërë akumulimin e ujit të lumenjëve në një rezervuar	Hydraulics	
Hygroscopic water	Water absorbed from the atmosphere and held very tightly by the soil particles, so that it is unavailable to plants in amounts sufficient for them to survive	Ujë higroskopik	Ujë të cilin e absorbon toka nga atmosfera dhe i cili mbahet fuqishëm nga grimcat e dheut, ashtu që nuk është në dispozicion në sasi të mjaftueshme për mbijetesën e bimëve	Agriculture and irrigation	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Hypoxic waters	Waters with dissolved oxygen concentrations of less than 2 mg/l, the level generally accepted as the minimum required for life and reproduction of aquatic organisms	Ujëra hipoksike	Ujëra me përqendrim të ultë të oksigjenit të tretur prej më pak se 2 mg/l, nivel ky që përgjithësisht pranohet si niveli minimal i kërkuar për jetën dhe riprodhimin e organizmave ujor	Environmental problems	

4.9 li

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Imhoff cone	A clear, cone-shaped container used to measure the volume of settleable solids in a specific volume of water.(usually one liter) of water or waste water	Koni Imhoff	Enë e tejdukshme me formë konike e shkallëzuar, që përdoret për të matur vëllimin e lëndëve të ngurta me aftësi për t'u sedimentuar në një vëllim specifik (zakonisht prej 1 litri) të ujërave ajo ujërave të ndotura	Sewerage and waste water treatment	
Imhoff tank	Chamber suitable for the reception and processing of sewage. It may be used for the clarification of sewage by simple settling and sedimentation, along with anaerobic digestion of the extracted sludge. It consists of an upper chamber in which sedimentation takes place, from which collected solids slide down inclined bottom slopes to an entrance into a lower chamber in which the sludge is collected and digested	Dekantuesi Imhoff	Një dhomëz (depozitë) e përshtatshme për pranimin dhe përpunimin e ujërave të ndotura shtëpiake. Mund të përdoret për filtrimin e këtyre ujërave të ndotura përmes filtrimit të thjeshtë dhe sedimentimit, krahas zbrërthimit anaerob të lymit (llumit) të ekstraktuar. Përbëhet nga një dhomëz e sipërme ku kryhet sedimentimi, prej ku lëndët e ngurta të grumbulluara rrëshqasin poshtë me anë të kanaleve të pjerrëta në pjesën e fundme drejt një hyrjeje në një dhomëz të poshtme ku grumbullohet dhe zbrërthet lymi (llumi)	Sewerage and waste water treatment	
Imminent threat of damage	Sufficient likelihood that environmental damage will occur in the near future	Rrezik i menjëhershëm për dëmtim të mjedisit	Gjasë e mjaftueshme se do të ndodh një dëmtim i mjedisit në të ardhmen e afërt	Risk	Directive 2004/35/CE
Impact	The environmental effect of a pressure (e.g. fish killed, ecosystem modified)	Ndikimi	Efekt i ndikimit në mjedisin (p.sh. ngordhja e peshqve, modifikimi i ekosistemeve)	Impact assessment	Directive 2000/60/EC
Impact, Flood	The adverse effect of floods	Ndikimi i përmbytjeve	Efekt negativ i përmbytjeve	Floods	Directive 2007/60/EC
Index of wetness	A numerical index, often expressed as a percentage, corresponding to the ratio of the runoff from a basin in a given year to the annual average	Indeksi i njomjes (lagështisë)	Një indeks numerik, shprehësi i shprehur si përqindje, që i përgjigjet raportit në mes të rrjedhjes nga një pellg (në Shqipëri - basen) në një vit të caktuar dhe mesatares vjetore	Agriculture and irrigation	
Indirect reuse	The beneficial use of appropriately treated waste water with interim storage in a surface water body or aquifer, or the use of reclaimed water ³⁶ for irrigation or other non potable applications after a period of storage in surface or a groundwater body	Ripërdorimi indirekt (jo i drejtpërdrejt)	Përdorimi i dobishëm i ujërave të ndotura të trajtuara në mënyrë adekuate, përmes magazinimit të tyre të përkohshëm në një trup ujqor sipërfaqësor apo akuifer, apo përdorimi i ujit të ricikluar ³⁷ për ujëjitje apo për përdorime të tjera me përjashtim të përdorimit të tij për pije, pas një periudhe të magazinimit të tij në një trup ujqor sipërfaqësor apo nëntokësor	Water management	

³⁶ Reclaimed water or recycled water, is former wastewater (sewage) that is treated to remove solids and impurities, and used in sustainable landscaping irrigation, to recharge groundwater aquifers, to meet commercial and industrial water needs, and for drinking.

³⁷ Ujë i ricikluar (rigjeneruar) - ujërat e ndotura të trajtuara në atë mënyrë që iu hiqen lëndët e ngurta dhe papastërtitë

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Inert waste	Waste that does not undergo any significant physical, chemical or biological transformations. Inert waste will not dissolve, burn or otherwise physically or chemically react, biodegrade or adversely affect other matter with which it comes into contact in a way likely to give rise to environmental pollution or harm human health. The total leachability and pollutant content of the waste and the ecotoxicity of the leachate must be insignificant, and in particular not endanger the quality of surface water and/or groundwater	Mbeturina inerte (në Shqipëri mbetje inerte)	Mbeturinat (mbetjet) që nuk pësojnë ndonjë transformim të rëndësishëm fizik, kimik apo biologjik. Mbeturinat (mbetjet) inerte nuk treten, nuk digjen apo të reagojnë fizikisht apo kimikisht, nuk biodegrodhen apo të ndikojnë negativisht në materiet e tjera me të cilat bien në kontakt, në mënyrë të tillë që mund të shkaktojnë ndotje të mjedisit apo dëmtim të shëndetit të njeriut. Aftësia totale për të lëngëzuar (kulluar) dhe përbërja e ndotësve të mbeturinave (mbetjeve), si dhe ekotoksiciteti i lëngjeve kulluese duhet të jenë të papërfillshme, e në veçanti të mos e rrezikojnë cilësinë e ujërave sipërfaqësorë dhe/ose ujërave nëntokësore	Pollution	Directive 2006/21/EC, Directive 1999/31/EC
Infectious	Substances and preparations containing viable micro-organisms or their toxins which are known or reliably believed to cause disease in man or other living organisms	Infektive	Substanca të cilat përmbajnë mikroorganizma të gjallë apo toksinat e tyre, të cilat njihen apo besohet se shkaktojnë sëmundje tek njeriu apo organizmat e tjerë të gjallë	Pollution	Directive 2008/98/EC
Infiltration	Penetration of water into a medium, for instance the soil	Infiltrim	Depërtimi i ujit në një mjedis siç është p.sh. toka	Agriculture and irrigation	
Inflow	The amount of water entering a system or a body of water (e.g. a reservoir)	Rrjedhja (derdhja) brenda	Sasia e ujërave që futen në një sistem apo në një trup ujour (p.sh. në një rezervuar)	Hydraulics	
Influent	The water entering a water treatment system	Influent	Ujë i cili futet në një sistem trajtimi	Sewerage and waste water treatment	
Information (held by a public authority)	Environmental information in its possession which has been produced or received by that authority	Informacion i mbajtur nga një autoritet publik	Është informacioni mjedisor që autoriteti publik e ka në posedim i cili është përpiluar apo të cilin e ka pranuar ai autoritet	Public information, consultation and participation	Directive 2003/4/EC
Information System (for water resources management)	Computer based system that allows the collection, organization, storage and communication of information and is used effectively in decision-making by water management institutions and, eventually, in making information accessible to the general public and stakeholders	Sistemi Informativ për menaxhimin e resurseve ujore (në Shqipëri-burimeve ujore)	Një sistem kompjuterik i cili mundëson grumbullimin, organizimin, ruajtjen dhe komunikimin e të dhënave, i cili përdoret me sukses në vendim-marrje nga institucionet që merren me menaxhimin e ujërave si dhe, po ashtu përdoret për të vënë informacionet në dispozicion për publikun e gjerë dhe palët e interesit	Information systems	
Inland water	All standing or flowing water on the surface of the land, and all groundwater on the landward side of the baseline from which the breadth of territorial waters is measured	Ujërat e brendshëm	Të gjithë ujërat e ndenjura (amull) ose ujërat që rrjedhin mbi sipërfaqen e tokës, dhe të gjithë ujërat nëntokësore në anën e brendshme (kah territori) i vijës-bazë, prej së cilës matet gjerësia e ujërave territorialë	Water bodies	Directive 2000/60/EC
Inlet	An indentation of a shoreline, usually long and narrow, such as a small bay or arm, that often leads to an enclosed body of salt water, such as sound, bay, lagoon, or marsh	Gji i ngushtë	Një thellim në vijën bregdetare, zakonisht i gjatë dhe i ngushtë, si një gji i vogël apo një zgjatje e ngushtë e detit, e cila shpeshherë krijon një trup të mbyllur të ujit të njelmët, siç është p.sh. ngushtica, gjiri, laguna apo kënetat	Water management	
Inlet chamber	It is the first unit of primary waste water treatment. The inlet chamber is mainly used to control the velocity of raw influent and also for its smooth distribution of flow to the fine screen channel	Dhomë pranuese e ujërave të ndotura	Paraqet njësinë e parë të trajtimit primar të ujërave të ndotura. Dhoma e këtitillë kryesisht përdoret për të kontrolluar shpejtësinë e influentit të papërpunuar si dhe për të siguruar rrjedhjen e tij të njëtrajshme drejt kanalit me 'sitë me vrima të imta'	Sewerage and waste water treatment	
Inorganic matter	Matter which is not derived from living organisms and contains no organically produced carbon. It includes rocks, minerals and metals	Materie inorganike	Materie e cila nuk e ka origjinën nga organizmat e gjallë dhe e cila nuk përmban karbon që prodhohet në mënyrë organike, por ajo përfshinë shkëmbinjë, mineralet dhe metalet	Water quality	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Inside pipe diameter	It is the Nominal Diameter . "Nominal" refers to pipe in non-specific terms and identifies the diameter of the hole with a non-dimensional number.	Diametër i brendshëm i tubit (gypit)	Madhësia e tubit (gypit) specifikohet me dy numra të papërmasë (jo-dimensional): (a) madhësinë nominale të një tubi dhe me (b) trashësinë nominale të murit të tubit (gypit), ku marrëdhënia në mes këtyre dy numrave e përcakton diametrin e brendshëm të një tubi. Sa i përket madhësisë nominale të gypit, emërtimi "Nominal" i referohet tubit në kushte jo specifike, dhe përcakton diametrin e vrimës me një numër të papërmasë	Water supply	
Inspection	All actions, including site visits, checks of internal measures, systems and reports and follow-up documents, and any necessary follow-up, undertaken by or on behalf of the competent authority to check and promote compliance of establishments with the requirements of legislation and permits	Inspektim	Të gjitha veprimet, përfshirë vizitat në terren, kontrollin e masave, sistemeve dhe raporteve të brendshme dhe të dokumenteve që e përcjellin progresin e tyre, si dhe çfarëdo ndjekje të nevojshme të zbatimit të tyre, të cilat ndërmerren nga autoriteti kompetent apo në emër të tij, për të verifikuar dhe nxitur respektimin e kërkesave të legjislacionit përkatës dhe të lejeve nga ana e impianteve (në Shqipëri - ndërmarrjeve)	Measures	Directive 2012/18/EU
Installation	A stationary technical unit within which one or more specific activities (listed in legislation) are carried out, and any other directly associated activities on the same site which have a technical connection with those activities listed in those and which could have an effect on emissions and pollution	Instalime	Është një njësi statike teknike brenda së cilës kryhen një apo më shumë aktivitete (të renditura në legjislacionin përkatës), si dhe çfarëdo aktiviteteve tjera drejtpërsëdrejti të lidhura me to që zhvillohen në po atë vendndodhje, të cilat kanë një lidhshmëri teknike me aktivitetet e renditura në legjislacionin përkatës, dhe të cilat mund të kenë ndikim në emisionet (në Shqipëri - shkarkimet) dhe në ndotje	Pollution	Directive 2012/18/EU, Directive 2010/75/EU, Regulation (EC) No 166/2006
Intake	The place or opening at which a fluid is taken into a channel, pipe, etc.	Ajërmbledhës/ Ujëmarrës	Vendi apo hapja (gërmimi) prej nga një fluid (lëngë apo gaz) merret përmes një kanali, tubi (gypit), etj.	Water supply	
Intercalibration	An exercise designed to ensure that the high/good and good/moderate class boundaries for assessing the status of water bodies are consistent with the normative definitions in the EU legislation	Interkalibrim	Një ushtrim i dizajnuar për të siguruar që kufijtë e klasës i <i>lartë/ i mirë</i> dhe kufijtë e klasës i <i>mirë/ mesatar</i> , që përdoren për vlerësimin e statusit të një trupi ujqor, janë në përputhje me përkufizimet normative në legjislacionin e BE-së	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Interceptor sewer	It receives the waste water from trunk sewers and convey it to a waste water treatment plant	Interceptor (kolektor derdhjeje)	Mbledh ujqërat e ndotura nga kolektorët e përgjithshëm të kanalizimit dhe i dërgon ato drejt impinateve të trajtimit të ujqërave të ndotura	Sewerage and waste water treatment	
Intermittent sand filtration	A type of land treatment of waste water that consists of shallow beds of sand (600 to 750 mm deep). The process can be used to treat settled waste water or further treat waste water effluent or a septic tank effluent	Filtrim intermitent i rërës	Një lloj i trajtimit në tokë të ujqërave të ndotura ku përdoren shtretër të cektë rëre (me thellësi prej 600 deri në 750 mm). Ky proces mund të përdoret për të trajtuar ujqërat e ndotura të sedimentuara apo për trajtimin e mëtuqjeshëm të efluentit të ujqërave të ndotura, apo të efluentit të gropave septike	Measures	
Intrusion of saltwater	A natural process that occurs in virtually all coastal aquifers. It consists in salt water (from the sea) flowing inland in freshwater aquifers. This behavior is caused by the fact that sea water has a higher density (which is because it carries more solutes) than freshwater	Intruzion (futje) i ujqërave detarë	Një proces natyror i cili ndodh në pothuajse të gjithë akuiferët bregdetarë. Paraqet rrjedhjen e ujit të detit duke u futur në brendësi të territorit në akuiferët me ujqëra të ëmbla. Ky veprim shkaktohet duke e marrë parasysh faktin se ujqërat detarë kanë densitet më të lartë (duke qenë se përmbajnë më shumë lëndë të tretura në to) sesa ujqërat e ëmbla	Environmental problems	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Invasive species	A plant, fungus, or animal species that is not native to a specific location (an introduced species), and which has a tendency to spread to a degree believed to cause damage to the environment, human economy or human health	Llojet invazive	Një lloj i bimëve, kërpudhave apo kafshëve, të cilat nuk janë lloje autoktone (vendore) të një zonë të caktuar (një lloj i introduktuar, i futur në ekosistemin e kësaj zone), të cilat kanë tendencë të shkaktojnë dëmtim të mjedisit, të veprimtarisë ekonomike apo të shëndetit të njeriut	Environmental problems	
Iron removal; deferrisation	See the definition "Deferrisation system"	Largim i hekurit, deferrizim	Shihni përkufizimin për " Deferrisation system - Sistem deferrizimi"	Sewerage and waste water treatment	
Irrigation	The supply of water to agricultural land or crops to help growth, typically by pipes or channels	Ujitje	Furnizimi i tokave bujqësore dhe i kulturave bujqësore me ujë për të ndihmuar rritjen e tyre, që kryesisht realizohet me anë të tubave ose kanaleve	Agriculture and irrigation	
Irritant	Non-corrosive substances and preparations which, through immediate, prolonged or repeated contact with the skin or mucous membrane, can cause inflammation	Irrituese (H4)	Substancat dhe preparatet jokorrozive të cilat, në kontakt të menjëhershëm, të zgjatur apo të përsëritur me lëkurën apo membranat mukozale, mund të shkaktojnë inflamacion (pezmatim)	Pollution	Directive 2008/98/EC
Isolating valve	A valve in a fluid handling system that stops the flow of process media to a given location, usually for maintenance or safety purposes. They can also be used to provide flow logic (selecting one flow path versus another), and to connect external equipment to a system	Valvul izoluese	Një valvul në një sistem manovrimi me fluide, i cili e bllokoi rrjedhjen drejt një vendi të caktuar të lëndëve të dala pas një procesi, zakonisht për qëllime mirëmbajtjeje apo sigurie. Po ashtu këto valvule mund të përdoren për të bërë përzgjedhjen logjike (përzgjedhjen e një trajektoreje të rrjedhjes krahas një tjetre), si dhe për lidhjen e pajisjeve të jashtme me një sistem	Hydraulics	

4.10 Jj

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Jet	A stream of fluid that is projected into a surrounding medium, usually from some kind of a nozzle, aperture or orifice	Curril	Një rrjedhë e fluidit që hedhet (fluron ³⁸) në mjedisin përreth, zakonisht nga ndonjë grykë, aperturë apo hapje (çarje)	Hydraulics	
Jet aerator	A device that works through aspirating technology by simultaneously introducing large volumes of high kinetic energy liquid and air through one or more jet nozzles. Jet aerators are applied across a wide range of water, waste water and biosolids treatment applications	Ajrues me injektim	Një pajisje e cila punon përmes teknologjisë së aspirimit (thithjes) duke futur njëkohësisht vëllime të mëdha të lëngut me energji të lartë kinetike si dhe të ajrit, përmes një apo më shumë hundëzave (grykëzave) injektuese. Ajruesit me injektim gjejnë aplikim në një varg trajtimesh të ujërave, ujërave të ndotura dhe të biosolideve	Sewerage and waste water treatment	
Joint seal	It reestablishes watertight conditions in pipes and manhole joints when infiltration occurs due to their exposition to high ground water pressures	Hermetizim i tegelit (ngjitjes)	I bënë tubat (gypat) dhe tegelat (ngjitjet) e pusëve të papërshkueshme nga uji, në rastin kur ndodh infiltrimi i tyre si pasojë e ekspozimit të tyre ndaj presionit të lartë të ujërave nëntokësore	Water supply	
Junction	A point where two or more pipes are joined	Lidhje e tubave (rakord)	Pika ku dy apo më shumë tuba bashkohen	Water supply	

³⁸ Fluron - shképutet nga trupi që e përmban dhe përhapet në ajër (për një lëndë të gaztë)

4.11 Kk

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Kubel test	Test to analyze low concentrations of organic substances in water, such as potassium permanganate water for 10 minutes. The value is about 3-fold higher than that obtained by craving for 4 hours at a temperature of 27 °C	Testi Kubel	Test për të analizuar përqendrimet e ulëta të lëndëve organike në ujë, siç është zierja e ujit me permanganat kaliumi për 10 minuta. Vlera është rreth 3-fish më e lartë sesa ajo që përfitohet nga zierja për 4 orë në temperaturë 27 °C	Pollution	

4.12 LI

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Lake	Lake means a body of standing inland surface water	Liqe	Është një trup i ujërave të brendshëm sipërfaqësorë të ndenjurë (amull)	Water bodies	Directive 2000/60/EC
Laminar flow	A flow regime characterized by high momentum ³⁹ diffusion and low momentum convection. When a fluid is flowing through a closed channel such as a pipe or between two flat plates, either of two types of flow may occur depending on the velocity and viscosity of the fluid: laminar flow or turbulent flow	Rrjedhje laminare	Një regjim i rrymimit të fluidit që karakterizohet me një shpërndarje të lartë të sasisë së lëvizjes dhe një konveksion të ultë të sasisë së lëvizjes. Kur një fluid rrjedh nëpër një kanal të mbyllur si p.sh. nëpër një tub apo ndërmjet dy pllakave të rrafshëta, varësisht nga shpejtësia dhe viskoziteti i fluidit mund të ndodh njëra prej këtyre dy llojeve të rrjedhjes: rrjedhja laminare apo rrjedhja turbulente	Hydraulics	
Land application	It is spreading on the surface of the land, injection into the land, placing below the surface of the land or mixing with the surface layers of the land	Aplikimi (futja) në tokë	Shtimi i materieve në tokë qoftë përmes shpërndarjes së tyre në sipërfaqen e tokës, injektimit në tokë, vendosjes nën sipërfaqen e tokës apo përzierjes me shtresat sipërfaqësore të tokës	Agriculture and irrigation	Directive 91/676/EEC
Land drainage	Process to allow water in wet or swampy ground to rapidly drain away or to relieve hydrostatic pressure	Drenazhim (kullim) i tokës	Proces nëpërmjet të cilit uji kullohet (drenazhohet) prej tokës së lagësht apo moçalore, apo proces përmes të cilit zvogëlohet shtypja hidrostatike	Agriculture and irrigation	
Landfill	A waste disposal site for the deposit of the waste onto or into land	Deponi (në Shqipëri - Lendfill) ⁴⁰	Vendi për deponimin (në Shqipëri - asgjësimin) e mbeturinave (në Shqipëri - mbetjeve) mbi apo nën tokë	Pollution	Directive 1999/31/EC
Landfill gas	All the gases generated from the landfilled waste	Gaz deponie (lendfilli)	Të gjitha gazet të cilat gjenerohen nga mbeturinat (mbetjet) e deponisë (në Shqipëri - lendfillit)	Pollution	Directive 1999/31/EC
Leachate	Any liquid percolating through the deposited waste and emitted from or contained within a waste facility, including polluted drainage, which may adversely affect the environment if not appropriately treated	Lëng kullues	Është çdo lëng që filtrohet nëpër mbeturinat (mbetjet) e depozituara dhe që shkarkohet prej apo mbetet brenda një objekti mbeturinash (mbetjesh), përfshirë kullimin (drenazhin) e ndotur, i cili mund të ndikojë negativisht në mjedis nëse nuk trajtohet siç duhet	Pollution	Directive 2006/21/EC, Directive 1999/31/EC
Leak (of water)	A way (usually an opening) for fluid to escape a container or fluid-containing system, such as a tank or a ship's hull, through which the contents of the container can escape or outside matter can enter the container.	Rrjedhje e ujit	Një shteg (zakonisht një e hapur) përmes së cilës një fluid del prej një depozite (kontejneri) apo një sistemi fluidmbajtës, siç është një rezervuar (cisternë) apo trup anijeje, ku përmes kësaj hapjeje përmbajtja e depozitës (rezervuarit) mund të del jashtë saj apo në të mund të futen lëndët nga jashtë	Water supply	
Legal compliance	Full implementation of applicable legal requirements, including permit conditions, relating to the environment	Përputhshmëri ligjore	Zbatimi i plotë i kërkesave ligjore në fuqi, përfshirë kushtet e lejeve, të cilat ndërliidhen me mjedisin	Institutional and legal aspects	Regulation (EC) No 1221/2009
Level meter	Device to measure the depth to water in wells, boreholes, standpipes, and tanks	Tregues niveli (nivelmatës)	Pajisje për matjen e thellësisë së ujit në puse, vrima shpimi, tuba vertikale (tuba ushqyes të kolonave të ujit) dhe në rezervuare	Hydraulics	

³⁹ Linear momentum, translational momentum, or simply momentum (pl. momenta) is the product of the mass and velocity of an object ($p=m*v$)
Prodhimi në mes të masës dhe shpejtësisë përkthetë quhet '**sasi e lëvizjes**'.

⁴⁰ **Deponi** - vendi i caktuar dhe rregulluar për mbeturina, ku do të vendosen mbeturinat nën apo mbi sipërfaqe të tokës (Law No. 04/L-060 on Waste, Article 4, Point 1.20, Kosovan Law)
Lendfill - është fusha e asgjësimit të mbetjeve të ngurta mbi ose nën tokë (Law No. 10463 on Integrated Waste Management, Article 3, Point 16, Albanian Law)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Lift pump	A simple pump consisting of a piston moving in a cylinder, both parts incorporating a valve.	Pompë ujëngritëse	Një pompë e thjeshtë që përbëhet prej një piston i cili lëvizë brenda një cilindri, ku që të dyja pjesët e përbajnë nga një valvul	Water supply	
Lime stabilization	Lime Stabilisation is a cost effective and environmentally beneficial way of treating soils in order to improve them in-situ	Stabilizimi i tokës (dheut) me gëlqere	Stabilizimi i tokës (dheut) me gëlqere është një mënyrë e trajtimit të tokës me kosto efektive si dhe fqinjësore për mjedisin e cila përdoret me qëllim të përmirësimit të tokës në vendin e aplikimit të saj	Environmental problems	
Livestock	Domesticated animals raised in an agricultural setting to produce commodities such as food, fiber, and labor	Bagëti	Kafshët shtëpiake që rriten në një mjedis bujqësor dhe që mbahen për përdorim apo përfitim	Pollution	Directive 91/676/EEC
Livestock manure	Waste products excreted by livestock or a mixture of litter and waste products excreted by livestock, even in processed form	Pleh i bagëtisë	Produktet mbeturinë të ekskretuara (jashtëqitura) nga bagëtia, apo një përzierje e plehut të stallës me produktet mbeturinë të ekskretuara (jashtëqitura) nga bagëtia, qoftë edhe në formën e tyre të përpunuar	Pollution	Directive 91/676/EEC
Load	The transfer of material, dissolved or particulate, associated with a flow of water. In the context of waste water treatment plants, the load entering the treatment plant, expressed in population equivalent (p.e.), shall be calculated on the basis of the maximum average weekly load during the year, excluding unusual situations such as those due to heavy rain	Ngarkesa	Bartja e lëndëve të tretura apo në formë grimcash në rrjedhën e ujërave. Në kontekst të impianteve të trajtimit të ujërave të ndotura, ngarkesa e cila futet në impiantin e trajtimit, e shprehur në ekuivalent popullsie (p.e.), duhet të llogaritet duke e marrë parasysh ngarkesën mesatare maksimale javore gjatë vitit, përjashtuar situatat e pazakonta me reshje të fuqishme	Pollution	Directive 91/271/EEC
Loss coefficient	Dimensionless number (characteristic coefficient) to calculate the head loss (HL)	Koeficienti i ultë	Një numër i papërmasë (koeficient karakteristik) për të llogaritur humbjet e presionit	Hydraulics	

4.13 Mm

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Macro-invertebrates	Small animals without a backbone that can be seen by the unaided eye, e.g. species of flies, worms, leeches, snails, etc. These animals are good bioindicators in relation to the level of pollution of some aquatic ecosystems	Makroinvertebrorë	Shtazë të vogla pa shtyllë kurrizore të cilat mund të shihen me syrin e lirë, p.sh. llojet e mizave, krimbave, shushunjave, kërmijve, etj. Këto shtazë janë bioindikator (tregues biologjikë) të nivelit të ndotjes së disa ekosistemeve ujore	Water bodies status	
Macrophytes	All aquatic higher plants, mosses and characean algae, but excluding single celled phytoplankton or diatoms. It is a biological quality element for classification of ecological status of surface water bodies	Makrofite	Të gjitha bimët e larta ujore, myshqet dhe algat characean, me përjashtim të fitoplanktonit njëqelizorë apo të bimëve ujore diatome. Paraqet një element të cilësisë biologjike për klasifikimin e statusit ekologjik të trupave ujqor sipërfaqësorë	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Major accident	An occurrence such as a major emission, fire, or explosion resulting from uncontrolled developments in the course of the operation of any establishment, and leading to serious danger to human health or the environment, immediate or delayed, inside or outside the establishment, and involving one or more dangerous substances	Aksident madhor	Është një ndodhi si p.sh. një emision (në Shqipëri - shkarkim), zjarr, apo shpërthim madhor që rezulton nga zhvillime të pakontrolluara në rrjedhën e operimit të cilitdo impianti (në Shqipëri - ndërmarrrjeje), dhe që çon në rrezik serioz për shëndetin e njeriut apo mjedisin, qoftë të menjëhershëm apo të vonuar, brenda apo jashtë impiantit (ndërmarrrjes), dhe që shkaktohet nga një ose më shumë substanca të rrezikshme	Pollution	Directive 2012/18/EU, Directive 2006/21/EC
Manhole	An access opening into any tank, boiler, etc., large enough for a person to pass through	Pusetë (vrinë hyrjeje)	Një hapje (hyrje, dritare) që mundëson qasjen në një rezervuar, bojler (kaldajë), etj., e cila është mjaft e madhe sa për të lejuar që një person të kalojë nëpër të	Sewerage and waste water treatment	
Manometer	A pressure measuring instrument consisting of a U-tube containing a liquid or system of liquids. When one leg of U is under higher gas pressure on its surface than the other, the liquid in it is correspondingly lower. The difference in liquids level corresponds to the pressure difference between the liquid surfaces	Manometër	Një instrument i cili shërben për matjen e shtypjes, i përbërë nga një tub në formë të shkronjës U i cili përmban një lëngë apo sistem lëngjesh. Kur njëri krah i tubit- U i nënshtrohet një shtypjeje gazi më të lartë në sipërfaqen e tij në krahasim me krahun tjetër, atëherë niveli i lëngut në të do të jetë më i ultë sesa në krahun tjetër. Ndryshimi në mes të nivelit të lëngut në njërin dhe tjetrin krah i përgjigjet ndryshimit të shtypjes ndërmjet sipërfaqeve të lëngut në njërin dhe tjetrin krah	Hydraulics	
Maturation pond	An aerobic waste water stabilisation pond, which is usually very shallow (0.9 – 1 m depth), to allow light penetration to the bottom and aerobic conditions throughout the whole depth. Primarily designed for tertiary waste water treatment, generally following either a primary or a secondary facultative pond	Pond (pellg, rezervuar) maturimi	Një pond aerob i stabilizimit të ujërave të ndotura, që rëndomë është shumë i cekët (0.9 - 1 m thellësi), duke mundësuar kështu depërtimin e dritës deri në fundin e tij, si dhe duke krijuar kushte aerobe gjatë gjithë thellësisë së vetë. Është projektuar kryesisht për trajtimin terciar të ujërave të ndotura, që zakonisht gjendet pas një pondi fakultativ primar ose sekondar	Sewerage and waste water treatment	
Maturing	The process of acquiring a balanced population of bacteria, etc., to purify the waste water passing through it	Maturim (pjekje)	Maturim i një biofiltri, procesi i përfutimit të një popullate të balancuar bakteresh, etj., për të pastruar ujërat e ndotura që kalojnë nëpër këtë filtër. Një biofiltër i ri për t'u maturuar i duhet 6 muaj në periudhë dimri dhe vetëm disa javë në kohë të nxehtë.	Sewerage and waste water treatment	
Maximum daily flow	The largest volume of flow anticipated to occur during a one-day period, expressed as a daily average	Prurja maksimale ditore	Vëllimi maksimal i prurjes që parashihet të ndodh brenda periudhës një ditore, e shprehur si mesatare ditore	Hydraulics	
Maximum hourly flow	The largest volume of flow anticipated to occur during a one-hour period, expressed as a daily or hourly average	Prurja maksimale për orë	Vëllimi maksimal i prurjes që parashihet të ndodh brenda periudhës njëorëshe, e shprehur si mesatare njëorëshe	Hydraulics	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Maximum yield coefficient	It is defined as the ratio of maximum mass of cells formed to the mass of substrate utilized	Koeficienti maksimal i prodhimit	Përkufizohet si raporti ndërmjet 'masës maksimale të qelizave të formuara' dhe 'masës së substratit të përdorur'	Agriculture and irrigations	
Meander	The winding of a stream channel	Meandër (dredhë, brryl, kthesë)	Gjarpërim i kanalit të një ujërrjedhe	Water bodies	
Measure	An action which will be taken to help achieve specific objectives	Masë	Një veprim i cili merret për të ndihmuar arritjen e objektivave specifike	Measures	
Mechanism	It refers to the policy, legal and financial tools which are used to bring about actions (measures). Mechanisms include for example: legislation, economic instruments; codes of good practice; negotiated agreements; promotion of water efficiency; educational projects; research; development and demonstration projects	Mekanizëm	I referohet instrumenteve politike, ligjore e financiare të cilat përdoren për të ndërmarr masa (veprime). Mekanizmat përfshijnë p.sh.: legjislacionin, instrumentet ekonomike, kodet e praktikave më të mira, marrëveshjet e negociuara, promovimin e efikasitetit të ujit, projektet arsimore, projektet kërkimore, zhvillimore e demonstruese	Measures	
Membrane filtration	Process in which water under high pressure is forced through a permeable membrane, a thin material with very small pores, stopping small particles (including bacteria, so that waste-water can be disinfected in this way)	Filtrim membranor	Proces në të cilin uji nën presion të lartë kalon nëpër një membranë të përshkueshme (permeabile), të përbërë nga një material i hollë me pore shumë të vogla, e cila i ndalon grimcat e vogla (përfshirë bakteret) duke bërë kësaj dezinfektimit të ujërave të ndotura	Drinking water	
Mesotrophic	Reservoirs and lakes which contain moderate quantities of nutrients and are moderately productive in terms of aquatic animal and plant life	Mezotrofik	Rezervuarët dhe liqenet të cilat përmbajnë sasi mesatare të substancave ushqyese dhe janë mesatarisht të frytshme (produktive) për sa i përket organizmave ujorë shtazorë e bimorë	Water quality	
Metadata	Description of the characteristics of a set of data	Meta-të-dhënat (Metadata)	Përshkrimi i karakteristikave të një grupi të dhënash	Information systems	
Microfiltration	A type of physical filtration process where a contaminated fluid is passed through a special pore-sized membrane to separate microorganisms and suspended particles from process liquid	Mikrofiltrim	Një lloj procesi i filtrimit fizik ku fluidi i kontaminuar kalon nëpër një membranë me pore të një madhësie specifike, për të veçuar mikroorganizmat dhe grimcat e suspenduara (pezullitë) nga lëngut që del prej këtij procesi	Drinking water	
Milligrams per liter	A unit of the concentration of a constituent in water or waste water. It represents 0.001 gram of a constituent in 1 liter of water. It is approximately equal to one part per million (PPM).	Miligram për litër	Njësi e përqendrimit të një përbërësi në ujëra apo ujëra të ndotura. Paraqet 0.001 gram të një përbërësi në 1 litër ujë. Përafërsisht është i barabartë me një pjesë për milion (PPM)	Water quality	
Mitigation (droughts)	Actions that can be taken before, or at the beginning of, drought to help reduce the impacts of drought. It includes actions as diverse as drought planning, implementing land use practices that increase the organic content and water-holding capacity of soil, and designing agricultural policy that doesn't encourage short-term economic gains at the expense of long-term productive capacity	Masa zbutëse (lehtësuese) të thatësirave	Masa të cilat mund të merren paraprakisht apo në fillim të shfaqjes së thatësirave, për të ndihmuar në zvogëlimin e ndikimeve të tyre. Këto masa janë të shumëllojshme dhe përfshijnë planifikimin e thatësirave, zbatimin e praktikave të përdorimit të tokës të cilat e rrisin përbërjen organike dhe kapacitetin ujëmbajtës të tokës (dheut), dhe hartimin e politikave bujqësore të cilat nuk mbështesin përfitimet ekonomike afatshkurtra në dëm të kapacitetit prodhues afatgjatë	Measures	European Water Scarcity and Droughts Policy

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Mixed Liquor Suspended Solids	The amount of biomass within the reactor of and activated sludge process for waste water treatment	Lëndët e ngurta të suspenduara në një lëng (tretësirë) të përzier	Sasia e lëndëve të ngurta të biomasës në një reaktor biologjik të ujërave të ndotura të përziara me lëndët e ngurta të avullueshme dhe të pabiodegradueshme, si dhe me lëndët e ngurta inerte inorganike të suspenduara, të cilat rezultojnë pas kombinimit të lymit (llumit) të ricikluar me ujërat e ndotura të influentit në një impiant të trajtimit të ujërave të ndotura përmes procesit biologjik me lym (llum) aktiv	Sewerage and waste water treatment	
Mixing zones	Zones that are adjacent to points of discharge in which concentrations of one or more substances listed in the specific legislation may exceed the relevant environmental quality standards within such mixing zones if they do not affect the compliance of the rest of the body of surface water with those standards	Zonat e përziara	Zona të cilat gjenden afër pikave të shkarkimit, ku përqendrimet e një apo më shumë substancave, të renditura në legjislacionin specifik, mund t'i tejkalojnë Standardet përkatëse të Cilësisë Mjedisore (SCM-të) brenda këtyre zonave të përziara, po qe se nuk ndikojnë në përmbushjen e këtyre standardeve nga pjesa e mbetur e trupit uhor sipërfaqësor	Pollution	Directive 2008/105/EC
Mixture⁴¹	A combination of different things in which the component elements are individually distinct	Përzierje	Nënkupton një kombinim lëndësh të ndryshme, ku elementet përbërëse të saj janë të ndryshme nga njëra tjetra	Water quality	Directive 2012/18/EU
Modelling, water quality	Water quality modeling involves the prediction of water pollution using mathematical simulation techniques	Modelimi i cilësisë së ujërave	Modelimi i cilësisë së ujërave përfshinë parashikimin e ndotjes së ujit përmes përdorimit të teknikave simuluese matematikore	Water quality	
Monitoring frequency	Selecting the sampling frequency is one of the most important tasks in the design of a regulatory water quality monitoring program, aiming to detect violations of water quality standards.	Shpeshtësia e monitorimit	Përzgjedhja e shpeshtësisë së marrjes së mostrave (mostrimit) është njëra prej detyrave më të rëndësishme në përpilimin e një programi rregullator të monitorimit të cilësisë së ujërave me qëllim të zbulimit të shkeljeve (mosrespektimit) të standardeve të cilësisë së ujërave	Water quality	
Monitoring point	A location within a water body where different environmental parameters are measured, including biological, chemical, hydromorphological, physico-chemical, and priority and priority-hazardous substances for surface waters	Pikë monitorimi	Një lokacion brenda një trupi uhor ku maten parametrat e ndryshëm mjedisor, përfshirë parametrat biologjikë, kimikë, hidromorfologjikë, fiziko-kimik, si dhe matjen në ujërat sipërfaqësore të substancave prioritare dhe substancave prioritare të rrezikshme	Monitoring	Directive 2000/60/EC
Multipurpose reservoir	A reservoir constructed and equipped to provide storage and release of water for two or more purposes such as flood control, power development, navigation, irrigation, recreation, pollution abatement, domestic water supply, etc.	Rezervuar shumëqëllimësh	Një rezervuar i ndërtuar dhe i pajisur për të magazinuar dhe shkarkuar ujin për dy apo më shumë qëllime, si p.sh. për kontrollin e përmbajtjeve, gjenerimin e energjisë, për lundrim, ujitje, rekreacion, zvogëlim të ndotjes, furnizim me ujë të ekonomive shtëpiake, etj.	Water management	
Mutagenic	Substances and preparations which, if they are inhaled or ingested or if they penetrate the skin, may induce hereditary genetic defects or increase their incidence	Mutagjene	Substancat dhe preparatet të cilat nëse nuhaten apo gëlltiten apo nëse e depërtojnë lëkurën, mund të shkaktojnë defekte gjenetike hereditare (të trashëgueshme) apo të rrisin incidencën e tyre	Pollution	Directive 2008/98/EC

⁴¹ **Përzierje** - përzierje ose tretësirë e përbërë nga dy ose më shumë substanca kimike. Fjala "Preparat" e përdorur deri me tani ka kuptimin e njëjtë dhe duhet të zavendësohet me fjalën "përzierje" sipas Rregullores EC 1272/2008 (Law No. 04/L-197 on Chemicals, Article 3, Point 1.3, Kosovo Law)

4.14 Nn

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Nanofiltration	A relatively recent membrane filtration process used most often with low total dissolved solids ⁴² water such as surface water and fresh groundwater, with the purpose of softening (polyvalent cation removal) and removal of disinfection by-product precursors such as natural organic matter and synthetic organic matter	Nanofiltrim	Një proces relativisht i ri i filtrimit membranor që më së shpeshti përdoret për ujërat që përmbajnë një sasi të ultë të lëndëve totale të ngurta të tretura në to (përbërja e kombinuar e substancave organike dhe inorganike që gjenden në një lëngë në formë molekulare, të jonizuar apo në formë të mikrogranulave të suspenduara), siç është rasti me ujërat sipërfaqësore dhe ujërat nëntokësore. Ky filtrim përdoret me qëllim të zbutjes së ujërave (heqjes së kationit polivalent) dhe largimit nga to të prekursorëve të nënprodukteve (në Shqipëri- ndërmjet produkteve) të dezinfektimit siç janë lëndët organike natyrore dhe sintetike	Drinking water	
Natural habitat	Terrestrial or aquatic areas distinguished by geographic, abiotic and biotic features, whether entirely natural or semi-natural	Vendbanime (habitate) natyrore	Janë sipërfaqet tokësore ose ujore, të dallueshme për nga tiparet gjeografike, abiotike dhe biotike, pavarësisht nëse janë tërësisht natyrore ose gjysmënatyrore	Protected areas	Directive 92/43/EEC
Natural habitat types (priority)	Natural habitat types in danger of disappearance and for the conservation of which the European Community has particular responsibility in view of the proportion of their natural range	Tipat e vendbanimeve (habitateve) natyrore me prioritet	Tipat e vendbanimeve (habitateve) natyrore në rrezik zhdukjeje, për ruajtjen e të cilave Komuniteti Evropian ka përgjegjësi të posaçme duke marrë parasysh proporcionin e shtrirjes së tyre natyrore	Protected areas	Directive 92/43/EEC
Natural habitat types of Community interest	Those which, within the territory of a State, are in danger of disappearance in their natural range; or have a small natural range following their regression or by reason of their intrinsically restricted area; or present outstanding examples of typical characteristics of one or more of the five following biogeographical regions: Alpine, Atlantic, Continental, Macaronesian and Mediterranean	Tipat e vendbanimeve (në Shqipëri - habitateve) natyrore me interes për Komunitetin Evropian	Vendbanimet (habitatet) të cilat, brenda territorit të një Shteti, janë në rrezik zhdukjeje në shtrirjen e tyre natyrore; apo kanë një shtrirje të vogël natyrore si pasojë e regresit të tyre ose sipërfaqe së tyre të kufizuar; apo përfaqësojnë shembuj të jashtëzakonshëm të karakteristikave tipike të një apo disa prej pesë rajoneve biogjeografike në vijim: rajoni Alpin, Atlantik, Kontinental, Makaronezian dhe Mesdhetar	Protected areas	Directive 92/43/EEC
Natural mineral water	Microbiologically wholesome water originating in an underground water table or deposit and emerging from a spring tapped at one or more natural or bore exits. Natural mineral water can be clearly distinguished from ordinary drinking water by its nature, which is characterised by its mineral content, trace elements or other constituents and, where appropriate, by certain effects and by its original purity, both characteristics having been preserved intact because of the underground origin of such water, which has been protected from all risk of pollution	Ujëra natyrore minerale	Ujëra mikrobiologjikisht të pastra të cilat burojnë nga një tablo ujore nëntokësore apo nga një depozitë nëntokësore, dhe të cilat nxirren në sipërfaqe nga një burim uji përmes një apo më shumë puseve natyrore apo të shpuara. Ujërat natyrore minerale dallohen qartë nga uji i zakonshëm për pije, në bazë të: (a) natyrës së tyre të cilën e karakterizon përmbajtja e tyre minerale, elementet në gjurmë apo përbërësit e tjerë, si dhe sipas nevojës edhe efektet e caktuara; si dhe në bazë të (b) pastërtisë së tyre origjinale, ku që të dy këto karakteristika janë ruajtur të pacenuara për shkak të origjinës nëntokësore të këtyre ujërave, të cilat janë mbrojtur nga çdo rrezik i ndotjes së tyre	Drinking water	Directive 2009/54/EC

⁴² Total dissolved solids (TDS) is a measure of the combined content of all inorganic and organic substances contained in a liquid in molecular, ionized or micro-granular suspended form.

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Natural resource	Protected species and natural habitats, water and land	Resurset (në Shqipëri - burimet) natyrore	Janë llojet e mbrojtura dhe vendbanimet (habitatet) natyrore, ujërat dhe toka	Environmental assessment	Directive 2004/35/CE
Natural resources services	Functions performed by a natural resource for the benefit of another natural resource or the public	Shërbimet e resurseve (burimeve) natyrore	Funksionet e kryera nga një resurs (burim) natyror (shihni përkufizimin më lartë 'Natural Resource' - 'Resurset natyrore') në dobi të një ressursi tjetër natyror apo në dobi të publikut	Economic analysis	Directive 2004/35/CE
Neutralisation	The addition of substances to neutralize water, so that it is neither acid, nor basic. Neutralization does not specifically mean a pH of 7.0, it just means the equivalent point of an acid-base reaction	Neutralizim	Shtimi i substancave për neutralizimin e ujit, ashtu që uji më të mos jetë as acidik e as bazik. Neutralizimi nuk nënkupton medoemos një pH prej 7.0, por thjeshtë nënkupton një pikë ekuivalente në një reaksion acido-bazik	Water quality	
Nitrate	A chemical compound that includes nitrogen and oxygen.	Nitrat	Një komponim kimik i cili përfshinë azotin dhe oksigjenin	Pollution	
Nitrification	The biological oxidation of ammonia or ammonium to nitrite followed by the oxidation of the nitrite to nitrate. The transformation of ammonia to nitrite is usually the rate limiting step of nitrification. It is slow at temperatures below 10 ° C and can be slowed down or stopped as a process due to toxic pollutants	Nitrifikim	Oksidimi biologjik i amoniakut dhe i joneve të amonit në nitrit, që pasohet me oksidimin e nitritit në nitrat. Shndërrimi i amoniakut në nitrit zakonisht paraqet hapin kufizues të shpejtësisë së nitrifikimit, i cili është i ngadalshëm në temperatura nën 10 °C dhe mund të ngadalësohet ose të ndërpritet krejtësisht si proces për shkak të ndotësve toksikë	Sewerage and waste water treatment	
Nitrifying bacteria	A narrow taxonomic group in the environment, found in highest numbers where considerable amounts of ammonia are present (areas with extensive protein decomposition, and sewage treatment plants).	Baktere nitrifikuese	Një grup i ngushtë taksonomik që ndodhet në mjedis, i cili në numër të madh gjendet aty ku janë të pranishme sasi të konsiderueshme të amoniakut (zonat me dekompozim të madh proteinik, si dhe në impiantet e trajtimit të ujërave të ndotura shtëpiake)	Sewerage and waste water treatment	
Nitrites	NO ₂ compounds which are in a volatile, temporary and easily oxidising state in NO ₃ nitrate. In domestic waste water, concentrations of nitrite rarely exceed 1 mg / l, while in groundwater this value is much lower, about 0.1 mg / l. Ammonia is converted into nitrite by bacteria, mainly Nitrosococcus and Nitrosomonas	Nitritet	Komponime të NO ₂ të cilat janë në gjendje të paqëndrueshme e të përkohshme dhe lehtësisht të oksidueshme në nitrate NO ₃ . Në ujërat e ndotura shtëpiake përqendrimet e nitriteve rrallëherë e tejkalojnë vlerën prej 1 mg/l, ndërsa në ujërat nëntokësore kjo vlerë është shumë më e ulët, rreth 0.1 mg/l. Amoniaku shndërrohet në nitrite me ndihmën e bakteve, kryesisht Nitrosococcus dhe Nitrosomonas	Sewerage and waste water treatment	
Nitrobacter	Nitrifying bacteria that convert the nitrite into nitrates, playin an important role in the nitrogen cycle by oxidizing nitrite into nitrate in soil and marine systems	Nitrobaktere	Baktere nitrifikuese që bëjnë shndërrimin e nitriteve në nitrate, duke luajtur një rol të rëndësishëm në ciklin e azotit me oksidimin e nitriteve në nitrate në sistemet detare dhe tokësore	Sewerage and waste water treatment	
Nitrogen compound	Any nitrogen-containing substance except for gaseous molecular nitrogen	Komponim i azotit	Çdo substancë që përmban azot me përjashtim të azotit molekular të gaztë	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/676/EEC
Nitrogen removal	The removal of nitrogen from the waste water by a variety of methods, as ion exchange and denitrification	Largim i azotit	Largimi i azotit nga ujërat e ndotura bëhet përmes një sërë metodash, ku ndër me kryesoret janë shkëmbimi jonik dhe denitrifikimi	Sewerage and waste water treatment	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Nitrogen, total	There are three forms of nitrogen that are commonly measured in water bodies: ammonia, nitrates and nitrites. Total nitrogen is the sum of total kjeldahl nitrogen ⁴³ (ammonia, organic and reduced nitrogen) and nitrate-nitrite.	Azoti total	Ekzistojnë tri forma të azotit të cilat rëndomë maten në trupat ujor: amoniaku, nitratat dhe nitritet. Azoti total paraqet shumën e azotit total Kjeldahl ⁴⁴ (amoniakut, azotit organik dhe të reduktuar) dhe të nitrateve-nitriteve	Pollution	
Non-revenue water	Non revenue water (NRW) is water that has been produced and is "lost" before it reaches the customer.	Ujë i pafaturuar	Uji i pafaturuar është uji i cili është prodhuar dhe i cili humbet përpara se të arrijë tek konsumatori	Water management	
Normal Water Surface Elevation	The lowest crest level of overflow on a reservoir with a fixed overflow level (spillway crest elevation). For a reservoir whose outflow is controlled wholly or partly by movable gates, siphons, or other means, it is the maximum level to which water may rise under normal operating conditions, exclusive of any provision for flood surcharge	Lartësia normale e sipërfaqes së ujërave	Paraqet nivelin më të ultë të kreshtës së ujëshkarkimit (kapërderdhjes) në një rezervuar me një nivel të fiksuar të ujëshkarkimit (lartësia e kreshtës së kapërderdhjes (ujëshkarkuesit)). Për një rezervuar rrjedhja dalëse (derdhja) e të cilit kontrollohet tërësisht apo pjesërisht me porta lëvizëse, sifone, apo me mjete të tjera, kjo lartësi paraqet nivelin maksimal deri ku uji mund të ngritet në kushte normale operimi, duke përjashtuar çfarëdo mbingarkese të rezervuarit në rast përmbytjeje	Floods	
Nutrient	Elements such as phosphorus, potassium, magnesium, iron, calcium, copper, sulfur, zinc etc., which serve as food for plant and microbial life. Although oxygen and water are vital to life, they are not usually called nutrients	Lëndë ushqyese	Elemente si fosfori, kaliumi, magnezi, hekuri, kalciumi, bakri, squfuri, zinku etj, të cilat shërbejnë si ushqim për organizmat bimorë dhe mikroorganizmat. Edhe pse oksigjeni dhe uji janë thelbësorë për jetën ata gjithsesi nuk quhen si lëndë ushqyese	Pollution	
Nutrient enrichment	The increase of nutrients concentrations in water, especially compounds of nitrogen and/or phosphorus (see "eutrophication")	Pasurim me lëndë ushqyese	Rritja e përqendrimeve të lëndëve ushqyese në ujë, veçanërisht i komponimeve të azotit dhe/apo fosforit (<i>shihni përkufizimin për 'eutrophication'- 'eutrofikim'</i>)	Environmental problems	

⁴³ The Kjeldahl method or Kjeldahl digestion in analytical chemistry is a method for the quantitative determination of **nitrogen** contained in organic substances plus the **nitrogen** in inorganic ammonia and ammonium (NH₃/NH₄⁺).

⁴⁴ **Metoda Kjeldahl** apo **zberthimi Kjeldahl** - në kiminë analitike paraqet metodën për përcaktimin sasior të **azotit** në përbërje të substancave organike, si dhe të **azotit** në amoniakun inorganik dhe në jonet e amonit

4.15 Oo

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Obligate aerobe	Organisms which need oxygen to grow as they use oxygen to metabolise substances, like sugars or fats, to obtain energy	Aerobe obligative	Organizma të cilët rriten detyrimisht në prani të oksigjenit, meqë për përfitim e energjisë e shfrytëzojnë oksigjenin për t'i metabolizuar substancat si sheqernat apo yndyrat	Sewerage and waste water treatment	
Obligate anaerobe	Anaerobe organism does not require oxygen for growth. It may react negatively or even die if oxygen is present. Obligate anaerobe grow only in the absence of oxygen	Anaerobe obligative	Organizma anaerob të cilët rriten pa praninë e oksigjenit, dhe të cilët reagojnë negativisht apo edhe mund të vdesin në prani të oksigjenit. Anaerobet obligative rriten vetëm në mungesë të oksigjenit	Sewerage and waste water treatment	
Observation well	Well that is used to monitor changes in groundwater levels during a given period or during a water pumping phase	Pus vrojtues	Pus i cili përdoret për të monitoruar ndryshimet në nivelet e ujërave nëntokësore gjatë një periudhe të caktuar apo gjatë fazës së pompimit të ujit	Monitoring	
Occupational activity	Any activity carried out in the course of an economic activity, a business or an undertaking, irrespectively of its private or public, profit or non-profit character	Veprimtari profesionale	Çdo aktivitet i kryer gjatë një veprimtarie ekonomike, biznesore apo sipërmarrëse, pavarësisht karakterit të tij privat apo publik, fitimprurës apo jofitimprurës	Environmental assessment	Directive 2004/35/CE
Odour	Sensation that is due to the presence of substances that have an appreciable vapour pressure and that stimulate the human sensory organs in the nasal and sinus cavities. Drinking water should be purely and fit for consumption and therefore odourless	Erë e keqe	Ndjesi që vjen si rezultat i pranisë së substancave që kanë një shtypje avulli të ndjeshme dhe të cilat stimulojnë organet shqisore të njeriut në zgavrën e hundës dhe në hapësirat sinusale. Uji i pijes duhet të jetë i pastër dhe pa erë që të jetë i denjë për konsumim	Pollution	
Odour control	Process to control odorous gas emissions from urban and industrial waste water treatment plants by capturing gases as soon as they are emitted and by covering emission areas	Kontrolli i erërave të këqija	Procesi i kontrollit të emisioneve (në Shqipëri -shkarkimeve) të gazeve me erë të keqe nga impiantet e trajtimit të ujërave industriale, i cili proces realizohet përmes kapjes së gazeve sapo ata të shkarkohen, si dhe përmes mbulimit të zonave të emisioneve (shkarkimeve)	Sewerage and waste water treatment	
Off-shore	That area of the sea and seabed extending from the low water mark of ordinary or medium tides outwards	Në det të hapur	Është ajo sipërfaqe e detit dhe shtratit të detit që shtrihet në drejtim të jashtëm prej shenjës së poshtme të nivelit të ujit të baticave të rëndomta apo mesatare	Water management	Directive 2006/21/EC
Off-site transfer	The movement beyond the boundaries of a facility of either pollutants or waste destined for recovery or disposal and of pollutants in waste water destined for waste-water treatment	Transferim jashtë vendndodhjes	Zhvendosja përtej kufijve të një objekti (impianti): (a) i ndotësve apo i mbeturinave (në Shqipëri - mbetjeve) të destinuara për rikuperim apo deponim (në Shqipëri - asgjësim), dhe (b) i ndotësve në ujërat e ndotura të destinuara për trajtim	Pollution	Regulation (EC) No 166/2006
Oil removal; oil separation	Process to separate gross amounts of oil and suspended solids from the waste water effluents (usually of oil refineries, petrochemical plants, chemical plants, natural gas processing plants and other industrial oily water sources)	Largim i vajrave, ndarje e vajrave	Proces i ndarjes së sasive të mëdha të vajrave dhe të lëndëve të ngurta të suspenduara, nga efluentët e ujërave të ndotura (zakonisht nga rafineritë e naftës, impiantet petrokimike, impiantet kimike, impiantet e përpunimit të gazit natyror dhe nga burimet e tjera të ujërave industriale vajorë)	Sewerage and waste water treatment	
Oligotrophic	Reservoirs and lakes deep clear, with few nutrients, little organic matter and a high dissolved-oxygen level	Oligotrofike	Akumulimet (në Shqipëri - rezervuarët) dhe liqenet e kthjella gjerë në thellësi të tyre, të cilat përmbajnë sasi të vogla të lëndëve ushqyese, sasi të pakta të lëndëve organike dhe që posedojnë nivel të lartë të oksigjenit të tretur	Water quality	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
On-site treatment of waste water	System by which the waste water is treated locally by septic tanks, drying beds, reed beds, etc. or the treatment at source such as on an industrial site	Trajtim i ujërve të ndotura në vendgjenerimin e tyre	Sistem me anë të së cilit ujërat e ndotura që gjenerohen, trajtohen lokalisht përmes gropave septike, shtretërve të tharjes, shtretërve me kallamishte, etj. apo ato trajtohen në vendgjenerimin e tyre si p.sh. në një vendndodhje industriale	Sewerage and waste water treatment	
Open channel flow	Fluid flow with a free surface open to the atmosphere, such as streams, rivers and culverts not flowing full	Rrjedhje nëpër një kanal të hapur	Rrjedhja e ujërave me sipërfaqen e lirë të tyre të hapur kah atmosfera, siç janë p.sh. përrenjt (rrëketë), lumenjt dhe ujëprurësit (tubat e ujit, të drenazhimit) të cilët nuk janë tërësisht të mbushur	Water supply	
Operating hours	The time, expressed in hours, during which a facility, in whole or in part, is operating and discharging emissions, excluding start-up and shut-down periods	Orët e operimit	- është koha, e shprehur në orë, gjatë së cilës një objekt (impiant, fabrikë), në tërësi apo pjesërisht, operon dhe shkarkon emisione në ajër, me përjashtim të periudhës së ndezjes dhe ndaljes së tij	Industry	Directive 2010/75/EU
Operation and maintenance	All that broad spectrum of services required to assure the built environment will perform the functions for which a facility was designed and constructed. It includes the supporting infrastructure, such as the utility systems ⁴⁵ , parking lots, roads, drainage structures and grounds in a condition to be used to meet their intended function during their life cycle. O&M is a crucial element of sustainability, covering not only technical issues, but also managerial, social, financial and institutional issues	Operimi dhe mirëmbajtja	O&M përfshinë tërë spektrin e gjerë të shërbimeve të kërkuara për të siguruar që një strukturë (objekt) i ndërtuar do t'i kryej funksionet për të cilat është projektuar dhe ndërtuar. Operimi dhe mirëmbajtja përfshijnë aktivitetet dhe proceset e kërkuara për të mbajtur tërë strukturën/objektin e ndërtuar bashkë me infrastrukturën e tyre mbështetëse (siç është sistemi elektrik, i ujësjellësit dhe kanalizimit, i lëndëve djegëse, i telekomunikimit, etj,) vendparkingjet, rrugët, strukturat drenazhuese si dhe sipërfaqet rrethuese të tyre, në kushte të tilla që këto të funksionojnë gjatë gjithë cilit të jetës së tyre ashtu siç janë planifikuar.	Measures	
Operational monitoring programme (groundwater)	Monitoring undertaken in the periods between surveillance monitoring programmes in order to establish the chemical status of all groundwater bodies or groups of bodies determined as being at risk and establish the presence of any long term anthropogenically induced upward trend in the concentration of any pollutant	Programi i monitorimit operacional të ujërave nëntokësore	Monitorimi i ndërmarr në periudhat ndërmjet programeve të monitorimit mbikëqyrës me qëllim të përcaktimit të statusit kimik të të gjithë trupave ujorë nëntokësorë apo të grupeve të trupave ujorë të cilët është konstatuar se janë në rrezik, si dhe monitorimi me qëllim të përcaktimit të pranisë afatgjate të trendeve në rritje të përqendrimeve të ndotësve si pasojë e aktivitetit antropogjenik	Monitoring	Directive 2000/60/EC
Operational monitoring programme (surface water)	Monitoring undertaken in the periods between surveillance monitoring programmes. The parameters used should be those indicative of the biological and hydro-morphological quality elements most sensitive to the pressures to which the body is subject, as well as all priority substances discharged and other substances discharged in significant quantities	Programi i monitorimit operacional të ujërave sipërfaqësorë	Monitorimi i ndërmarr në periudhat ndërmjet programeve të monitorimit mbikëqyrës. Parametrat të cilët përdoren duhet të jenë parametra tregues të elementeve të cilësisë biologjike dhe hidromorfologjike të cilat janë më të ndjeshmet ndaj presioneve të cilave iu nënshtrohet trupi ujor, si dhe të jenë parametra tregues të të gjitha substancave prioritare e substancave të tjera të shkarkuara në sasi të konsiderueshme në trupin ujor	Monitoring	Directive 2000/60/EC

⁴⁵ **Utility Systems** - service several buildings an/or other structures of an installation, including HVAC, sewage, fuel, water, electrical systems, telecommunication systems, satellite dishes, switching devices, and cabling/wiring for these systems

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Operator	Any natural or legal, private or public person or corporate body who operates, hold or controls an establishment, installation, facility or an activity or, where this is provided for in national legislation, to whom decisive economic power over the technical functioning of such establishment, installation, facility or activity has been delegated	Operator	Nënkupton çdo person fizik apo juridik i cili operon ose kontrollon një impiant (në Shqipëri - ndërmarrje), një instalim (në Shqipëri - njësi), objekt apo një aktivitet apo, të cilit i është deleguar fuqi ekonomike vendimtare ose fuqi vendim-marrëse, me legjislacionin vendor në fuqi, për operimin teknik të impiantit (ndërmarrjes) apo instalimit (njësisë), objektit apo aktivitetit të tillë	Institutional and legal aspects	Directive 2004/35/CE , Directive 2006/21/EC, Directive 2010/75/EU, Directive 2012/18/EU, Regulation (EC) No 166/2006
Organic compound	Any compound containing at least the element carbon and one or more of hydrogen, halogens, oxygen, sulphur, phosphorus, silicon or nitrogen, with the exception of carbon oxides and inorganic carbonates and bicarbonates	Komponim organik	Është çdo substancë e cila të paktën përmban elementin e karbonit dhe një apo më shumë elemente hidrogjeni, halogjene, oksigjeni, sqfuri, fosfori, silici apo azoti, me përjashtim të oksideve të karbonit dhe karbonateve e bikarbonateve inorganike	Pollution	Directive 2010/75/EU
Organic compound (volatile)	Any organic compound as well as the fraction of creosote, having at 293.15 K a vapour pressure of 0.01 kPa or more, or having a corresponding volatility under the particular conditions of use	Komponime organike të avullueshme (në Shqipëri - Komponime volatile organike)⁴⁶	Çdo komponim organik si dhe fraksion i krezotit i cili në 293.15K ka një presion avulli prej 0.01kPa apo më tepër, apo që ka një avullueshmëri pëkatëse nën kushtet e caktuara të përdorimit	Pollution	Directive 2010/75/EU
Organic matter	Substances of (dead) plant or animal matter, with a carbon-hydrogen structure	Lëndë organike	Substancat me prejardhje nga lëndët e bimëve apo kafshëve (të ngordhura), të cilat përmbajnë një strukturë të ndërtuar nga atomet e karbonit dhe të hidrogjenit	Pollution	
Organic nitrogen	Nitrogen present in domestic waste water that exists in combined forms. The most common organic compounds are amino acids, proteins or ureas which are determined by the Kjeldahl method (see the definition for 'Nitrogen, total'). Ammonia and its compounds and nitrates are not organic nitrogen forms	Azot organik	Azoti i pranishëm në ujërat e ndotura shtëpiake i cili ekziston në forma të kombinuara. Komponimet organike më të shpeshta janë aminoacidet, proteinat ose urea, të cilat përcaktohen me anë të metodës së Kjeldahl-it (shihni përkufizimin për 'Nitrogen, total' - 'Azotin total'). Amonia dhe komponimet e tjera, si dhe nitratet nuk janë forma të azotit organik	Sewerage and waste water treatment	
Organic solvent	Any carbon-based solvent, which have carbon atoms present in the structure, and are capable of dissolving other substances. It is used alone or in combination with other agents, and without undergoing a chemical change, to dissolve raw materials, products or waste materials; as a cleaning agent to dissolve contaminants; as a dissolver; as a dispersion medium; as a viscosity adjuster; as a surface tension adjuster; as a plasticiser and as a preservative	Tretës organik	Çdo tretës me bazë karboni, i cili në strukturën e vet përmban atome të karbonit, dhe është i aftë të tret substancat e tjera. I cili përdoret: (a) si i vetëm apo në kombinim me agjent të tjerë, pa iu nënshtruar asnjë ndryshimi kimik, për tretjen e lëndëve të para, produkteve apo materialeve mbeturinë (mbetje); (b) si lëndë kulluese për tretjen e papastërtive; (c) si tretës; (d) si mjedis shpërhapës (shpërndarës); (e) si rregullues viskoziteti; (f) si rregullues i tensionit sipërfaqësor; (g) si plastifikues; (h) si lëndë konservuese	Industry	Directive 2010/75/EU
Organic sludge deposit	Water treatment also produces a sludge from the chemical coagulation and separation of impurities. The treatment and disposal of these sludges should be considered as an integral part of the treatment process	Depozitim i lymit (llumit) organik	Gjatë trajtimit të ujërave të ndotura po ashtu prodhohet edhe lym (llum) nga ngjizja kimike (koagulimi kimik) si dhe separimi (ndarja, veçimi) i papastërtive. Trajtimi dhe deponimi i këtyre lymrave (llumrave) duhen konsideruar si pjesë përbërëse e procesit të trajtimit		

⁴⁶ Bashkëdyzimet organike të avullueshme (BOA) - bashkëdyzime organike që në 293.15K, dhe në shtypje të avullit prej 0.01kPa ose më shumë, kanë avullim në kushte të caktuara (Law No. 03/L-160 on Air Protection from Pollution, Article 2, Point 1.29, Kosovan Law)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Osmosis	The movement of water molecules through a thin membrane. The osmosis process is one method of desalinating saline water	Osmozë	Lëvizja (depërtimi) i molekulave të ujit nëpër një membranë të hollë. Procesi i osmozës është njëra prej metodave që përdoren për shkripëzimin e ujit të njelmët	Sewerage and waste water treatment	
Outfall	The place where a sewer, drain, or stream discharges; the outlet or structure through which reclaimed water or treated effluent is finally discharged to a receiving water body	Kanal ujëheqës (grykë e shkarkimit)	Vendi prej ku një tub shkarkimi (kolektor) i ujërave të ndotura, një kanal drenazhimi, apo një ujërrjedh shkarkohet; një vrimë lëshimi (shkarkimi) apo strukturë nëpërmjet së cilës uji i ricikluar apo efluenti i trajtuar shkarkohet përfundimisht në një trup ujqor pritës	Sewerage and waste water treatment	
Outlet	An opening through which water can be freely discharged from a reservoir	Vrimë lëshimi	Një hapje nëpërmjet së cilës uji lirshëm shkarkohet nga një rezervuar	Floods	
Outlet discharge structure	Protects the downstream end of the outlet pipe from erosion and is often designed to slow down the velocity of released water to prevent erosion of the stream channel	Strukturë e ujëshkarkuesit	Mbron skajin e poshtëm të një tubi shkarkues nga erozioni, dhe shpeshherë është i projektuar për të ngadalësuar shpejtësinë e ujërave të shkarkuara për të parandaluar erozionin e kanalit të ujërrjedhës	Hydraulics	
Overflow	Flow over the brim of a receptacle or to flow or run over, as rivers. Also it refers to the excessive discharge into a well, usually as a result of malfunction of the flow control devices	Kapërderdhje	Rrjedhja jashtë skajit të sipërm (buzëve) të një depozite (rezervuari) apo derdhja e lëngut të tepërt prej saj. Kapërderdhja po ashtu i referohet edhe prurjes së tepërt të shkarkuar në një pus, zakonisht si rezultat i keqfunksionimit të pajisjeve rregulluese të prurjes	Hydraulics	
Oxidation	A chemical reaction in which ions are transferring electrons, to increase positive valence	Oksidim	Një reaksion kimik ku bëhet kalimi i elektroneve prej një joni në tjetrin dhe rritet valenca pozitive	Water quality	
Oxidation pond; stabilisation pond	A man-made body of water in which waste is consumed by bacteria. The term includes aerated lagoons, aerobic ponds or a maturation ponds	Pellg oksidimi, pellg stabilizimi	Një trup ujqor i ndërtuar nga dora e njeriut në të cilin mbeturinat (në Shqipëri - mbetjet) konsumohen nga bakteret. Ky term përfshinë lagunat e ajruara, pellgjet (pondet) aerobe ose pellgjet (pondet, rezervuarët) e maturimit	Sewerage and waste water treatment	
Oxidizing	Substances and preparations which exhibit highly exothermic reactions when in contact with other substances, particularly flammable substances	Oksiduese (H2)	Substancat dhe preparatet të cilat shfaqin reaksione jashtëzakonisht ekzotermike në kontakt me substancat e tjera, posaçërisht me substanca të ndezshme	Pollution	Directive 2008/98/EC
Oxygen activated sludge	Activated sludge process in which oxygen is injected instead of air to help the conversion of soluble organic matter to solid biomass. Oxygen constitutes only 21% of the air, while injected pure oxygen can maintain high levels of dissolved oxygen and can withstand high levels of oxygen demand in the waste water	Oksigjenim i lymit (llumit) aktiv	Procesi i përfitimt të lymit (llumit) aktiv ku në basenet e ajrimit në vend të ajrit injektohet oksigjeni për të ndihmuar shndërrimin e materieve të tretura organike në biomasë të ngurtë. Oksigjeni përbën vetëm 21% të ajrit, ndërkaj oksigjeni i pastër i injektuar mund të mbajë nivel të lartë të oksigjenit të tretur, si dhe mund të përballojë nivele të larta të kërkesës për oksigjen në ujërat e ndotura	Sewerage and waste water treatment	
Oxygen demand	The need for molecular oxygen to meet the needs of biological and chemical processes in water. Even though very little oxygen will dissolve in water, it is extremely important in biological and chemical processes	Kërkesa për oksigjen	Nevoja që oksigjeni molekular t'i përmbushë nevojat e proceseve biologjike dhe kimike në ujë. Edhe pse një sasi shumë e vogël e oksigjenit realisht tretet në ujë, është jashtëzakonisht me rëndësi për proceset biologjike dhe kimike që zhvillohen në të	Water quality	
Oxygen depletion	The reduction of the dissolved oxygen level in a water body	Varfërim i sasive të oksigjenit	Zvogëlimi i nivelit të oksigjenit të tretur në një trup ujqor	Water quality	
Ozone	An unstable oxidizing agent, that consists of three oxygen atoms and can be found in the ozone layer in the atmosphere. It is produced by electrical discharge through oxygen or by specifically designed UV-lamps	Ozon	Një agjent oksidues i paqëndrueshëm, i cili përbëhet prej tri atomeve të oksigjenit dhe i cili mund të gjendet në shtresën e ozonit në atmosferë. Prodohet me nënshtrimin e oksigjenit ndaj rrymës me voltazh të lartë apo përmes UV-llambave të projektuara në mënyrë specifike për përfitimt e ozonit	Sewerage and waste water treatment	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Ozonisation	The process of producing ozone by exposing oxygen to high temperatures. This technique is used as advanced treatment of waste water after performing virulence and bacteria offset without producing harmful byproducts, having a very high cost because it requires a high amount of electricity	Ozonizim, ozonim	Procesi i prodhimit të ozonit duke e ekspozuar oksigjenin në temperatura të larta. Kjo teknikë përdoret si një trajtim i avancuar i ujërave të ndotura ku bëhet inaktivizimi i agjensëve viral dhe bakterial pa prodhim të nënprodukteve të dëmshme, mirëpo ka kosto shumë të lartë meqë për të nevojitet një sasi e madhe e energjisë elektrike	Sewerage and waste water treatment	

4.16 Pp

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Parallel flow	A pattern of movement of working liquids or gases in a heat exchanger whereby fluids divided by a wall flow in identical directions; the heat transfer occurs through the wall. With parallel flow the average temperature difference between the working liquids is substantially less than with counterflow, especially if the temperature difference at the outlet side is small	Rrjedhje paralele	Një formë e lëvizjes së lëngjeve apo gazeve teknologjike në një shkëmbyes nxehtësie ku fluidet (lëngjet apo gazet) të ndara në mes vete me një mur rrjedhin në drejtime identike dhe ku shkëmbimi i nxehtësisë ndodh nëpër këtë mur. Tek rrjedhja paralele, ndryshimi i temperaturës mesatare ndërmjet lëngjeve teknologjike është thelbësisht më i ultë sesa tek kundërrjedhja (rrjedhja e kundërt), posaçërisht nëse ndryshimi i temperaturës është i vogël në anën e vrimës shkarkuese	Hydraulics	
Parameter	A numerical or other measurable factor forming one of a set that defines a system or sets the conditions of its operation. In the context of the status of water bodies, parameters are monitored and the results are indicative of quality elements of the ecological status of surface water bodies	Parametër	Një faktor numerik apo faktor tjetër i matshëm që është pjesë përbërëse e një grupi faktorësh, të cilët e përcaktojnë një sistem apo i përcaktojnë kushtet e operimit të këtij sistemi. Në kuptim të statusit të trupave ujor, parametrat monitorohen dhe rezultatet e monitorimit të tyre janë treguesit e elementeve të cilësisë së statusit ekologjik të trupave ujorë sipërfaqësorë	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Partial pressure	The pressure that would be exerted by one of the gases in a mixture if it occupied the same volume on its own. Dalton's law of partial pressures states that the total pressure of a mixture of gases is the sum of the partial pressures of its components	Shtypje parciale	Shtypja e cila do të ushtrohej nga njëri prej gazeve në përbërje të një përzjerje, në qoftë se ai gaz si i vetëm do të zinte të njëjtin vëllim me atë të përzjerjes. Sipas Ligjit të Daltonit për shtypjet parciale, shtypja totale e një përzjerjeje të gazeve është e barabartë me shumën e shtypjeve parciale të gazeve përbërëse të saj	Hydraulics	
Parts per million (ppm)	It describes the concentration of something, usually in water or soil. One ppm is equivalent to 1 milligram of something per liter of water (mg/l) or 1 milligram of something per kilogram soil (mg/kg)	Pjesë për milion	Shprehet me ppm dhe është njësi matëse e përqendrimit, zakonisht në ujë apo tokë. Një ppm është ekuivalent me 1 mg të 'substancës (apo diçkaje) që matet' për 1 litër ujë (mg/l) apo një ppm është ekuivalent me 1mg të 'substancës (apo diçkaje) që matet' për kilogram të tokës (dheut) (mg/kg)	Water quality	
Pathogen	A disease-producing agent; usually applied to a living organism. Generally, any viruses, bacteria, or fungi that cause disease	Patogjen	Agjent që shkakton sëmundje tek organizmat e gjallë. Në përgjithësi, përfshinë çdo virus, bakter, apo kërpudhë që shkakton sëmundje	Public health	
Peak population	The maximum number of resident and non-resident population in a given area which is provided with water services.	Popullsi maksimale	Numri maksimal i popullsisë rezidente dhe jo-rezidente në një sipërfaqe të caktuar, të cilës i ofrohen shërbimet e ujit (shërbimet e ujësjellësit, ujërave të ndotura dhe furnizimi i ujit me shumicë)	Sewerage and waste water treatment	
Peakflow, peak discharge	The maximum instantaneous discharge of a stream or river at a given location. It usually occurs at or near the time of maximum stage	Rrjedhje maksimale, shkarkim maksimal	Shkarkimi maksimal i atypëratyshëm i një ujërrjedhe apo lumi në një vend të caktuar, që zakonisht ndodh afërsisht apo fiks në kohën e nivelit maksimal të ujit në të	Hydraulics	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Peat	An accumulation of partially decayed vegetation or organic matter that is unique to natural areas called peatlands, bogs, mires, moors, or muskegs. The peatland ecosystem is the most efficient carbon sink on the planet because peatland plants capture the CO ₂ which is naturally released from the peat	Torfë	Lëndë me ngjyrë të murrme në të zeze, që paraqet një grumbullim në shtresa të ngjeshura të mbeturinave të bimëve apo lëndëve organike pjesërisht të kalbura, të cilat janë unike për zonat natyrore të quajtura toka torfike, kënetat torfike, moçale, shqopishte (kënetat me shqopë, strugë), apo në troje torfike të lëngëta (kënetat liqenore). Ekosistemi i tokave torfike paraqet absorbuesin (thithësin) më eficient të karbonit në planetin tonë, sepse bimët e tokave torfike e kapin dioksidin e karbonit i cili më pas lirohet nga torfa në mënyrë natyrore	Protected areas	
Perched groundwater	Local saturated zones above the water table which exist above an impervious layer of limited extent	Ujërat nëntokësore të varura	Zona lokalisht të saturuara që gjenden mbi tablon ujore, të cilat shtrihen mbi një shtresë të papërshkueshme me shtrirje të kufizuar	Water bodies	
Percolation	The movement of water through the openings in rock or soil. It is also the entrance of a portion of the streamflow into the channel materials to contribute to groundwater replenishment	Filtrim	Lëvizja e ujit nëpër të çarat e shkëmbinjve apo tokës. Filtrimi paraqet edhe depërtimin e një pjesë të rrjedhës së ujit nëpër lëndët përbërëse të shtratit të ujërrjedhës duke kontribuar kështu në shtimin e sasisë së ujërave nëntokësore	Hydraulics	
Perennial stream	A stream that flows all year round	Ujërrjedhë gjithëvjetore	Një ujërrjedhë e cila rrjedh gjatë gjithë vitit	Water bodies	
Performance of the wastewater treatment plants	The integrated reporting of the WWTPs performance may provide to water utilities a tool which supports the management in finding activities with poor performance, and allowing them to take measures of control	Performanca e impianteve të trajtimit të ujërave të ndotura	Raportimi i integruar mbi performancën e impianteve të Trajtimit të Ujërave të Ndotura (ITUN) paraqet një instrument të rëndësishëm për ndërmarrjet (kompanitë) e ujit në gjetjen e aktiviteteve me performancë të dobët duke i mundësuar kështu këtyre ndërmarrjeve që të ndërmarrin masa për kontrollin e tyre	Water management	
Permeability	The ability of a material to allow the passage of a liquid, such as water through rocks. Permeable materials, such as gravel and sand, allow water to move quickly through them, whereas unpermeable material, such as clay, don't allow water to flow freely	Permeabiliteti (përshkueshmëria)	Aftësia e një lënde për të lejuar depërtimin e një lëngu nëpër të, siç është p.sh. depërtimi i ujit nëpër shkëmbinj. Lëndët permeabile (të përshkueshme), si zhavorri apo rëra, lejojnë kalimin e shpejtë të ujit nëpër to, ndërsa lëndët jopermeabile (të papërshkueshme), siç është p.sh. argjila, nuk e lejojnë kalimin e lirshëm të ujit nëpër to	Agriculture and irrigation	
Permit	Written decision granted by the authorities that allow activities that may have an adverse impact on water bodies' status, such as waste water discharges, artificial recharges, or water abstractions. It may grant the authorization to operate all or part of an installation, subject to certain conditions which guarantee that the installation complies with the requirements of the legislation. A permit may cover one or more installations or parts of installations on the same site operated by the same operator	Leje	Një vendim me shkrim i lëshuar nga autoritetet për lejimin e aktiviteteve të cilat mund të kenë ndikim negativ në statusin e trupave ujorë, si p.sh. shkarkimet e ujërave të ndotura, rimbushjet e trupave ujorë në mënyrë artificiale, apo nxjerrjet e ujit. Mund të përfshijë dhënien e autorizimit për të operuar në tërësi apo një pjesë të një impianti, sipas kushteve të caktuara që garantojnë se impianti është në përputhje me kërkesat e legjislacionit përkatës. Një leje mund të përfshijë një apo më shumë impiante apo pjesë të impianteve në të njëjtën vendndodhje që operohen nga i njëjti operator	Institutional and legal aspects	Directive 2000/60/EC, Directive 2010/75/EU
pH	Measure of the relative acidity or alkalinity of water. Water with a pH of 7 is neutral; lower pH levels indicate increasing acidity, while pH levels higher than 7 indicate increasingly basic solutions	pH	Njësi matëse e aciditetit apo alkalinitetit relativ të ujërave. Uji me pH 7.0 është neutral; vlerat më të ulta të pH-së tregojnë për aciditet në rritje, ndërsa vlerat më të larta të pH-së (mbi 7.0) tregojnë për një alkalinitet të shtuar	Water quality	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Phosphate elimination	It is the removal of phosphorus from domestic waste water. About 20% of phosphorus (in the form of phosphates) is removed by sedimentation and another 20% by bacterial activity in secondary treatment. A more complete removal of phosphorus can be achieved by adding calcium, aluminum or iron salts. If these compounds are added before the primary decanter, the lack of phosphorus can lead to decreased efficacy during biological treatments, and if these chemicals are added during biological treatment, their precipitation in the secondary decanter will occur	Eliminimi i fosfateve	Paraqet largimin e fosforit nga ujërat e ndotura shtëpiake. Rreth 20% e fosforit (në formë fosfatesh) largohet me anë të sedimentimit dhe 20% tjetër largohet përmes aktivitetit bakterial gjatë trajtimit sekondar të këtyre ujërave të ndotura. Largimi më në tërësi i fosforit mund të arrihet me anë të shtimit të kripërave të kalciumit, aluminit apo të hekurit. Nëse këto komponime shtohen para futjes së ujërave të ndotura në dekantuesin primar, mungesa e fosforit mund të çojë në zvogëlim të efikasitetit gjatë trajtimeve biologjike, ndërsa nëse këto kimikate shtohen gjatë trajtimit biologjik, do të ndodhë precipitimi i tyre në dekantuesin sekondar	Sewerage and waste water treatment	
Phosphate precipitation	Process used to remove the inorganic forms of phosphate by the addition of a coagulant and a mixing of waste water and coagulant. The multivalent metal ions most commonly used are calcium, aluminium and iron. It is expensive and causes an increase of sludge volume by up to 40%. An alternative is the biological phosphate removal	Precipitimi i fosfateve	Proces i cili përdoret për të larguar format inorganike të fosfateve me shtimin e një koaguluesi dhe me përzjerjen e ujërave të ndotura me koagulues në një mikser (përzjerëse) statik. Jonet shumëvalente të metaleve që më së shpeshti përdoren në këtë proces janë jonet e kalciumit, të aluminit dhe të hekurit. Ky proces është i shtrenjtë dhe shkakton një rritje të vëllimit të lymit (llumit) deri në 40%. Si alternativë e këtij procesi është largimi biologjik i fosfateve	Sewerage and waste water treatment	
Phosphorus	It is a major nutrient for bacteria and animals, and occurs naturally in water, usually as orthophosphates. Human activity adds these and other forms of phosphorus to waste waters	Fosfor	Është njëra prej lëndëve ushqyese kryesore të baktereve dhe organizmave shtazorë, i cili gjendet natyrshëm në ujë, zakonisht në formë të ortofosfatit. Veprimtaria e njeriut është shkaktar i pranisë së ortofosfateve dhe formave të tjera të fosforit në ujërat e ndotura	Pollution	
Phragmites australis, P. communis	The common reed, large perennial grass found in wetlands throughout temperate and tropical regions of the world. It is used for water treatment in bedding technology	Phragmites australis, P. Communis	Paraqet kallamin e rëndomtë, e cila është një bimë shumëvjeçare me kërcell të lartë që gjendet në ligatina, në rajonet me klimë të butë e tropikale të botës. Përdoret për trajtimin e ujërave përmes teknologjisë së trajtimit me shtretër me kallam	Sewerage and waste water treatment	
Phreatic Zone	It is also called the zone of saturation, below the water table where soil pores are filled with water	Zonë freatike, nëntokësore	Ndryshe quhet edhe si zonë e saturimit, e cila gjendet nën tablon ujore ku poret e dheut janë të mbushura me ujë	Water bodies	
Physical alterations	Modifications of the hydromorphology of a water body by human activity	Alterimet fizike	Modifikimet e hidromorfologjisë së një trupi ujor të shkaktuara nga veprimtaria njerëzore	Impact assessment	Directive 2000/60/EC
Physical pollution	Pollution caused by colour (change), suspended solids, foaming, temperature conditions or radioactivity	Ndotje fizike	Ndotje e ujërave e shkaktuar për shkak të ngjyrave (lëngjet, acidet zierëse që shkarkohen nga impiantet e celulozës), lëndëve të ngurta të suspenduara (pezullive), shumëformuesve (detergjenteve), ndryshimeve të temperaturës (ndotja termale për shkak të shkarkimit të ujërave të nxehta nga impiantet industriale), si dhe ndotja e ujërave nga radioaktiviteti	Pollution	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Physico-chemical purification	Process used to concentrate waste brine and to remove solid organics and ammonia from aqueous solutions. Physical treatment consists of reverse osmosis, dialysis, electro dialysis, evaporation, carbon, adsorption, ammonia stripping, filtration, sedimentation, and flocculation. Chemical treatment consists of ion exchange, neutralization, oxidation, reduction, precipitation, and calcination	Pastrimi fiziko-kimik	Proces i cili përdoret për të përqendruar mbetjet e shëllirës së gjeneruar pas një procesi trajtimi, si dhe për të larguar lëndët organike të ngurta dhe amoniakun nga tretësirat ujore. Trajtimi fizik konsiston në osmozën reverse (të kundërt), dializën, elektrodializën, avullimin, karbonin, adsorbimin (ndajthithjen), shpërthithjen e amoniakut nga ujërat e ndotura, filtrimin, sedimentimin dhe flokulimin (flokëformimin). Ndërkaq, trajtimi kimik konsiston në shkëmbimin e joneve, neutralizimin, oksidimin, reduktimin, precipitimin dhe kalcinimin (djegien, shkumbëzimin)	Sewerage and waste water treatment	
Physico-chemical treatment (waste water)	Process of waste water treatment that focuses primarily on the separation of colloidal particles. This is achieved through the addition of chemicals (called coagulants and flocculants). These change the physical state of the colloids allowing them to remain in an indefinitely stable form and therefore form into particles or flocs with settling properties. The physico-chemical process consists of coagulation, flocculation and sedimentation stages	Trajtimi fiziko-kimik (i ujërave të ndotura)	Proces i trajtimit të ujërave të ndotura i cili fokusohet kryesisht në ndarjen (separimin) e grimcave koloidale. Kjo arrihet përmes shtimit të kimikateve të quajtura koagulues (ngjizës) dhe flokulues (flokëformues), të cilat e ndryshojnë gjendjen fizike të koloideve duke lejuar që ato për kohë të pacaktuar të mbesin në formë stabile, për të formuar më pas grimca apo flokë me tipare sedimentuese. Ky proces fiziko-kimik përbëhet nga faza e koagulimit (ngjizjes), flokulimit (flokëformimit) dhe nga faza e sedimentimit	Sewerage and waste water treatment	
Phytobenthos	Vascular plants, heterotrophic organisms and photosynthetic algae (including cyanobacteria) living on or attached to substrate or other organisms in surface waters. It is a biological quality element for classification of ecological status of surface water bodies	Fitobentos	Nënkupton bimët vaskulare, organizmat heterotrofik dhe algat fotosintetike (përfshirë cianobakteret) të cilat jetojnë në apo janë të fiksuara për një substrat apo organizma të tjerë në ujërat sipërfaqësore. Paraqet një element të cilësisë biologjike që përdoret në klasifikimin e statusit ekologjik të trupave ujorë sipërfaqësorë	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Phytoplankton	Unicellular algae and cyanobacteria, both solitary and colonial, that live, at least for part of their lifecycle, in the water column of surface water bodies. It is a biological quality element for classification of ecological status of surface water bodies	Fitoplankton	Algat njëqelizore dhe cianobakteret, si të vetme apo në formë kolonish, të cilat jetojnë të paktën për një pjesë të ciklit të tyre jetësor, në shtyllën ujore të trupave ujorë sipërfaqësorë. Paraqet një element të cilësisë biologjike që përdoret në klasifikimin e statusit ekologjik të trupave ujorë sipërfaqësorë	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Piezometer	An instrument used to measure pressure head in a conduit, tank, soil, etc.	Pjezometër	Një instrument i cili përdoret për të matur lartësinë e shtypjes hidrostatike në një tub uji, rezervuarë, në dhé, etj.	Monitoring	
Pipe	A pressure-tight cylinder used to convey a fluid or to transmit a fluid pressure and that is ordinarily designated "pipe" in applicable material specifications	Tub (gyp)	Një cilindër i papërshkueshëm nga ajri (hermetik) i cili përdoret për të përçuar një fluid apo për të transmetuar shtypjen hidrostatike, dhe i cili zakonisht në specifikimet (kushtet teknike) të materialeve të aplikueshme emërtohet si "tub" ose "gyp"	Water supply	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Pipe network	An assembly of interconnected piping that is subject to the same set or sets of design conditions and is used to convey, distribute, mix, separate, discharge, meter, control, or snub fluids flows. It also includes pipe-supporting elements but does not include support structures, such as structural frames and foundations	Sistem (rrjet) tubash	Një sistem tubash të ndërlidhur mes vete, që i nënshtrohet të njëjtit grup apo grupeve të kushteve të projektimit, dhe i cili përdoret për të përçuar, shpërndarë, përzier, ndarë, shkarkuar, matur, kontrolluar, apo ndaluar (bllokuar) rrjedhjen e fluideve. Po ashtu sistemi i tubave përfshinë edhe elementet mbështetëse të tubave por nuk përfshinë konstruksionin mbajtës (mbështetës) të tyre siç janë skeletet dhe bazamentet strukturore	Water supply	
Pipeflow	Flow through a pipe that runs full	Rrjedhja nëpër një tub (gyp)	Rrjedhja nëpër një tub e cila zhvillohet e papengesë	Water supply	
Pipeline	A long pipe, typically underground, for conveying water over long distances	Tubacion	Një tub i gjatë, zakonisht në sipërfaqe të tokës, që shërben për transportimin e ujit në distanca të gjata	Water supply	
Point source of pollution	Identifiable and localized point of emissions to air and discharges to water, e.g. a sewage-outflow pipe	Burim pikor i ndotjes	Një pikë e identifikueshme dhe e lokalizuar e emisioneve (në Shqipëri - shkarkimeve) në ajër dhe e shkarkimeve në ujëra siç është p.sh. tubi shkarkues i ujërave të ndotura shtëpiake	Pressure assessment	Directive 2000/60/EC
Polder	A tract of low land, reclaimed from the sea or other body of water and protected by dikes, with no connection with outside water other than through manually operated devices	Vend kënetor i mbyllur me pendë	Një zonë e një ultësire, e bonifikuar nga deti apo ndonjë trup tjetër ujqor, e cila mbrohet me prita (penda), dhe e cila nuk ka komunikim me ujërat jashtë territorit të saj përveç përmes pajisjeve të cilat manovrohen manualisht	Floods	
Pollutant	Any substance or a group of substances liable to cause pollution and that may be harmful to the environment or to human health on account of its properties and of its introduction into the environment	Ndotës	Është çdo substancë apo grup substancash të prira për të shkaktuar ndotje dhe që mund të jenë të dëmshme për mjedisin dhe shëndetin e njeriut fal tipareve të tyre dhe futjes së tyre në mjedis	Pollution	Directive 2000/60/EC
Pollution	The direct or indirect introduction, as a result of human activity, of substances, microbiological contamination or heat into the air, water or land which may be harmful to human health or the quality of aquatic ecosystems or terrestrial which result in damage to material property, or which impair or interfere with amenities ⁴⁷ and other legitimate uses of the environment	Ndotje	Është futja e drejtpërdrejtë apo e tërthortë, si rezultat i veprimit të së njeriut, e substancave, ndotësve mikrobiologjik apo e nxehtësisë në ajër, ujë apo tokë, e cila mund të jetë e dëmshme për shëndetin e njeriut apo cilësinë e ekosistemeve ujore ose ekosistemeve tokësore që drejtpërdrejt varen nga ekosistemet ujore, që rezultojnë në dëmtimin e pronës materiale, apo në përkeqësimin ose interferimin (ndërhyrjen) në cilësinë e komoditeteve mjedisore ⁴⁸ dhe përdorimet e tjera të ligjshme të mjedisit	Pollution	Directive 2000/60/EC
Pollution (agricultural)	The discharge, directly or indirectly, of nitrogen compounds from agricultural sources into the aquatic environment, causing hazards to human health, harm to living resources and to aquatic ecosystems, damage to amenities or interference with other legitimate uses of water	Ndotje bujqësore	Është shkarkimi i drejtpërdrejtë apo i tërthortë, i komponimeve të azotit nga burimet bujqësore në mjedisin ujor, që paraqesin rrezik për shëndetin e njeriut, shkaktojnë dëme në organizmat e gjallë dhe ekosistemet ujore, dëmtojnë cilësinë e komoditeteve mjedisore apo ndërhyjnë në përdorimet e tjera të ligjshme të ujërave	Agriculture and irrigation	Directive 91/676/EEC

⁴⁷ An environmental amenity can include access to clean air or clean water, or the quality of any other environmental good that may reduce adverse health effects for residents or increase their economic welfare

⁴⁸ Një komoditet mjedisor mund të përfshijë qasjen në ajër të pastër dhe qasjen në ujë të pastër, apo mund të përfshijë cilësinë e çfarëdo të mire tjetër mjedisore e cila mund të pakësojë efektet negative në shëndetin e banorëve dhe të rrisë mirëqenien e tyre ekonomike

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Pollution (Transboundary)	Pollution that originates in one country but, by crossing the border through pathways of water, is able to cause damage to the environment in another country	Ndotje ndërkuftare	Ndotje e cila origjinon në një shtet por duke e kaluar kufirin përmes shtigjeve ujore është në gjendje të shkaktojë dëmtim të mjedisit në një shtet tjetër	Pollution	
Pollution prevention	Pollution prevention reduces the amount of pollution generated by industries, agriculture, or consumers	Parandalimi i ndotjes	Parandalimi i ndotjes redukton sasinë e ndotjes së gjeneruar nga industritë, bujqësia apo konsumatorët	Pollution	
Polyelectrolytes	Polymers (a large molecule, or macromolecule, composed of many repeated subunits) whose repeating units bear an electrolyte group. These groups dissociate in aqueous solutions (water), making the polymers charged	Polielektrolitë	Polimer (një molekulë e madhe apo makromolekulë e përbërë nga shumë nën-njësi të përsëritura), nën-njësitë e përsëritura të të cilit mbartin një grup elektrolitesh. Këto grupe disociojnë në tretësira ujore (në ujë) duke rezultuar kështu në polimerë të ngarkuar	Water quality	
Pond (management of waste)	Natural or engineered facility for disposing of fine-grained waste, normally tailings, along with varying amounts of free water, resulting from the treatment of mineral resources and from the clearing and recycling of process water	Pellg (pond, rezervuar)	Në kontekst të menaxhimit të mbeturinave, paraqet një objekt natyror apo të inxhinieruar për deponimin (në Shqipëri - asgjësimin) e mbeturinave (mbetjeve) të granuluara imtë, zakonisht të 'mbeturinave të mineraleve', bashkë me sasi të ndryshme të ujit të lirë (të palidhur), që rezultojnë prej trajtimit të burimeve minerale dhe prej pastrimit dhe riciklimit të 'ujit të prodhimit'	Sewerage and waste water treatment	Directive 2006/21/EC
Population equivalent	A measure of pollution representing the average organic biodegradable load per person per day. It is also defined as the organic biodegradable load having a five-day biochemical oxygen demand (BOD5) of 60 g of oxygen per day	Ekivalent popullsisë (p.e.)	Një masë matëse e ndotjes që parqet ngarkesën mesatare organike të biodegradueshme për person për një ditë. Po ashtu përkufizohet edhe si ngarkesa organike e biodegradueshme, që ka kërkesë pesëditore për shpenzimin biokimik të oksigjenit SHBOD5 (BOD5) prej 60g oksigjen në ditë	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/271/EEC
Population estimates	Estimates of the usually resident population of a country, by age and sex	Vlerësimi i popullsisë	Vlerësimi i popullsisë zakonisht rezidente të një vendi sipas moshës dhe gjinisë		
Pore pressure	The interstitial pressure of water within a mass of soil, rock, or concrete in gaps between particles	Shtypje intersticiale	Shtypja intersticiale e ujit përbrenda një mase dheu, shkëmbinjsh, apo betoni, konkretisht në poret (zbrazëtitë) ndërmjet grimcave përbërëse të tyre	Hydraulics	
Pore water	Water in gaps between particles (pores) within a mass of soil, rock, or concrete	Ujë intersticial	Uji i cili gjendet në poret (zbrazëtitë) ndërmjet grimcave në brendësi të një mase dheu, shkëmbinjsh, apo betoni	Agriculture and irrigation	
Porosity	The ratio of the volume of void spaces in a rock or sediment to the total volume of the rock or sediment, so it measures the water-bearing capacity of the material. With respect to water movement, it is not just the total magnitude of porosity that is important, but the size of the voids and the extent to which they are interconnected, as the pores in a formation may be open, or interconnected, or closed and isolated	Porozitet	Raporti i vëllimit të hapësirave të zbrazëta në një shkëmb apo sediment ndaj vëllimit të përgjithshëm të shkëmbit apo sedimentit, i cili shërben për matjen e kapacitetit ujëmbajtës të tyre. Sa i përket lëvizjes së ujit, nuk është me rëndësi thjesht vetëm shkalla e përgjithshme e porozitetit, mirëpo madhësia e zbrazëtimeve (poreve) si dhe deri në ç'masë ato janë të ndërlidhura me njëra tjetrën, sepse poret në një formacion mund të jenë të hapura, të ndërlidhura, apo të mbyllura dhe të izoluara	Hydraulics	
Post aeration	The aeration of effluents prior to discharge to the water course so that the effluent is high in dissolved oxygen. It can be achieved by flowing the effluent down a cascade or by mechanical aeration or diffused aeration	Post-ajrim	Ajrimi i efluentëve përpara shkarkimit të tyre në mjedisin ujor pritës, ashtu që efluenti të përmbajë përqendrimë të larta të oksigjenit të tretur. Kjo metodë mund të jetë e dobishme në mbajtjen e niveleve të larta të oksigjenit të tretur në ujërat pritës afër pikës së shkarkimit të efluentëve. Post-ajrimi mund të arrihet me derdhjen e efluentit poshtë një kaskade apo përmes ajrimit mekanik ose ajrimit difuziv me ajër	Sewerage and waste water treatment	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Potable water	See "Water intended for human consumption"	Ujë i pijshëm	Shihni përkufizimin për 'Water intended for human consumption' - 'Ujë i destinuar për konsum nga njerëzit'	Drinking water	
Potential evapotranspiration	The removal of water from the surface into the atmosphere by evaporation and transpiration assuming no limitation of water in the soil	Potencial evapotranspirues	Largimi i ujit nga sipërfaqja drejt atmosferës përmes avullimit dhe transpirimit, nëse konsiderohet se nuk ka kufizime në sasinë e ujit të cilën e përmban toka	Agriculture and irrigation	
Potentiometric surface	The surface to which water in an aquifer can rise by hydrostatic pressure	Sipërfaqe potenciometrike	Sipërfaqja deri në të cilën mund të ngritët uji në një akuifer me anë të shtypjes hidrostatike	Hydraulics	
Potometer	A device used for measuring the rate of water uptake of a leafy plant shoot. The main reason for water uptake by a cut shoot is transpiration (evaporation in plants) and is effected by the transpiration stream	Potometër	Një pajisje që përdoret për të matur ritmin e transpirimit (shkallën e thithjes së ujit nga një bimë gjethore prej rrënjëve e gjerë tek fidanët e saj). Arsyeja kryesore që e shtyn ngjitjen e ujit gjerë tek fidanët është transpirimi (avullimi) nga gjethet e bimës, ku përthithja dhe ngjitja e ujit nëpër bimë realizohet përmes rrymës së transpirimit (ngjitjes së ujit nëpër bimë prej rrënjëve nëpër enët e ksilemës e gjerë tek gjethet e saja)	Agriculture and irrigation	
Pre-aeration	A treatment of waste water before sedimentation tanks by blowing air through it. It may improve sedimentation, helping to keep it fresh and remove greases and fats by flotation. It may form part of grit removal in the aerated grit chamber	Ajrimi paraprak i ujërave të ndotura	Trajtimi i ujërave të ndotura duke fryrë ajër mbi të përpara se ato të futen në dekantues. Kjo metodë mund të ndikojë në përmirësimin e sedimentimit, duke e mbajtur atë të freskët dhe duke ndihmuar në largimin e dhjamërave dhe yndyrave përmes flotacionit. Mund të përdoret për largimin e rërës (gurëve ranor) në dhomëzat e ajruara të gurëve ranor (në të cilat rryma e ajrit gjenerohet nga një ajërfryrës, i cili ajër futet në këto dhomëza përmes një tubi që gjendet në fundit e tyre)	Sewerage and waste water treatment	
Precautionary principle	A principle in pollution control that prudent action should be taken to avoid or reduce environmental risk and taken before any serious environmental problem is encountered.	Parimi i parandalimit	Një parim që zbatohet në kontrollin e ndotjes, i cili parasheh ndërmarrjen e masave dhe veprimeve të matura për të shmangur apo zvogëluar rrezikun mjedisor, si dhe që këto të merren përpara se të ndodh ndonjë problem serioz mjedisor	Measures	
Precipitation	Any product of the condensation of atmospheric water vapor that is deposited on the earth's surface: rain, dew, snow, hail, sleet, etc., and measured as millimetres of rain	Reshjet	Cilido produkt i kondensimit të avujve atmosferikë të ujit i cili depozitohet në sipërfaqen e Tokës: shiu, vesa, bora, breshëri, bora me shi, etj., dhe që matet me shi matës ndërsa shprehet me milimetra	Water management	
Precision	Refinement in a measurement, calculation, or specification, especially as represented by the number of digits given. It is a measure of the statistical uncertainty	Përpikëri	Vërtetësia dhe përpikëria e metodave dhe rezultateve të matjes, llogaritjes apo specifikimeve, të cilën e tregon numri i shifrave të fituara. Saktësia paraqet një masë matëse të pasigurisë statistikore	Water quality	
Preliminary flood risk assessment	Assessment, based on available or readily derivable information, such as records and studies on long term developments, in particular impacts of climate change on the occurrence of floods, undertaken to provide an assessment of potential flood risks	Vlerësimi paraprak i rrezikut nga përmbytjet	Një vlerësim i ndërmarr me qëllim të ofrimit të një vlerësimi mbi rreziqet potenciale nga përmbytjet, i cili bëhet në bazë të informacioneve të disponueshme apo lehtësisht të qasshme, siç janë të dhënat dhe studimet mbi zhvillimet afatgjate e sidomos mbi ndikimet e ndryshimeve klimatike në shfaqjen e përmbytjeve	Floods	Directive 2007/60/EC

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Preliminary treatment (pre-treatment)	Any treatment of waste water that precedes primary sedimentation, partly aimed to remove anything that could hamper subsequent treatment processes. Depending on the quality of the water to be treated, several processes could be required, including screening, straining with a drum, grit removal, fat separation, etc.	Trajtim paraprak (paratrajtim)	Çdo trajtim i ujërave të ndotura l cili i paraprin sedimentimit primar, që pjesërisht ka për qëllim largimin e çdo gjëje që do të pengonte procesin pasues të trajtimit të tyre. Varësisht nga cilësia e ujërave që do të trajtohen, një varg procesesh mund të jenë të nevojshme, përfshirë (a) filtrimin me sitë me grila apo vrima të madhësive të ndryshme, (b) kullimin (filtrimin) përmes sitës cilindrike (sitës në formë tamburi), (c) largimin e gurëve ranor (rërës), (d) veçimin e yndyrave, etj.	Sewerage and waste water treatment	
Pressure	The direct effect of the driver (see "Driver, Pressure, State, Impact and Response"). Usually they are adverse effects on the environment	Presionet (P)	Efekti i drejtpërdrejt i forcës lëvizëse. Presionet zakonisht paraqesin efektet negative në mjedis (shihni përkufizimin për "Driver, Pressure, State, Impact and Response Framework for Environmental Analysis" - 'Korniza e Forcës Lëvizëse, Presioneve, Gjendjes, Ndikimeve dhe Përgjigjeve/Reagimeve (Korniza DPSIR) për analizën mjedisore'	Pressure assessment	Directive 2000/60/EC
Pressure gradient	A physical quantity that describes which direction and at what rate the pressure changes the most rapidly around a particular location. The pressure gradient is a dimensional quantity expressed in units of pressure per unit length, or Pa/m	Gradient i presionit (shtypjes)	Një madhësi fizike e cila tregon se në cilin drejtim dhe me çfarë shpejtësie ndryshon shtypja më së shpejti në një lokacioni të caktuar. Shprehet me njësinë e shtypjes për njësinë e gjatësisë (Pa/m)	Hydraulics	
Pressure head	The internal energy of a fluid due to the pressure exerted on its container. It may also be called static pressure head or simply static head (but not static head pressure). It is due to the internal molecular motion of a fluid that exerts a force on its container.	Lartësia e presionit hidrostatik	Energjia e brendshme e një fluidi (lëngu apo gazi) si rezultat i presionit (shtypjes) së ushtruar në rezervuarin (depozitën, enën) ku ai gjendet. Po ashtu mund të quhet edhe lartësi e presionit statik i cili vjen si rezultat i lëvizjes së brendshme të molekulave të një fluidi e cila ushtron forcë në rezervuarin (depozitën, enën) në të cilën gjendet fluidi	Hydraulics	
Pressure loss	Pressure loss (pL) is a pressure difference caused by wall friction (in pipes) and resistances (in valves, fittings etc.). It is calculated on the basis of the head loss (HL) which is independent of the fluid density (ρ): $pL = \rho * G * HL$, where $g = 9,81 \text{ m/s}^2$	Humbja e shtypjes (trypsisë)	Humbja e shtypjes (pL) paraqet ndryshimin e shtypjes që shkaktohet nga fërkimi në muret e tubave (gypave) dhe nga rezistenca në valvule, rakorde (gypa nipels). Humbja e shtypjes llogaritet si në formulën e mëposhtme, ku merret parasysh humbja e presionit (HL) që është e pavarur nga dendësia e fluidit (ρ): $pL = \rho * g * HL$, ku $g=9.81 \text{ m/s}^2$ (nxitimi, graviteti i tokës)	Hydraulics	
Pressure zones	In water supply, a distinct zone in which the quality of water is monitored. The normal maximum head in a zone is 70 m and the minimum head 30 m.	Zona me presion	Në furnizimin me ujë, ky term i referohet një zone të caktuar në të cilën cilësia e ujit mbahet nën monitorim. Lartësia e shtypjes normale maksimale në një zonë të këtillë është 70 m dhe lartësia e shtypjes minimale është 30 m	Hydraulics	
Preventive measures	Any measures taken in response to an event, act or omission that has created an imminent threat of environmental damage, with a view to preventing or minimising that damage	Masa parandaluese	Çdo masë e cila merret si përgjigje ndaj një ndodhie, akti apo mosveprimi që ka krijuar një rrezik të menjëhershëm për dëmtimin e mjedisit, e cila masë merret me qëllim të parandalimit apo minimizimit të këtij dëmtimi	Measures	Directive 2004/35/CE

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Primary sedimentation tanks	The Primary Settlement or sedimentation tanks are designed to reduce the velocity of the wastewater flow, allowing heavier organic solids (called raw sludge) to settle	Dekantuesit primar	Rezervuarët e fundërrimit apo sedimentimit primar janë të dizajnuar ashtu që të reduktojnë shpejtësinë e rrjedhjes së ujërave të ndotura, duke mundësuar fundërrimin e lëndëve të ngurta organike me peshë më të madhe (të cilat ndryshe quhen lym (llum) i papërpunuar kanalizimesh)	Sewerage and waste water treatment	
Primary waste water treatment	Treatment of urban waste water by a physical and/or chemical process involving settlement of suspended solids, or other processes in which the BOD5 of the incoming waste water is reduced by at least 20 % before discharge and the total suspended solids of the incoming waste water are reduced by at least 50 %	Trajtim parësor (i ujërave të ndotura)	Është trajtimi i ujërave të ndotura urbane me anë të një procesi fizik dhe/apo kimik që përfshin sedimentimin e materieve të ngurta të suspenduara (pezullive), apo proceseve të tjera në të cilat SHB05 (BOD5) e ujërave të ndotura hyrëse reduktohet me së paku 20% përpara shkarkimit, dhe totali i materieve të ngurta të suspenduara (pezullive) të ujërave të ndotura hyrëse reduktohet me së paku 50%	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/271/EEC
Priming (of pump)	The process in which the impeller of a centrifugal pump will get fully submerged in liquid without any air trap inside. It is especially required when there is a first start up	Lëshim (përgatitje) e pompës	Proces në të cilin helika e një pompe centrifugale (qendërikëse) do të zhytet plotësisht në lëngë pa përmbytur asnjë fluskë ajri brenda vetes, i cili proces kërkohet sidomos tek ndezjet fillestare	Hydraulics	
Priority hazardous substances	The priority hazardous substances (13) belong to the priority substance list and are substances which are toxic, persistent and likely to bioaccumulate, and other substances which give rise to equal concern. The emissions, discharges and losses of these substances need to be ceased or phased out	Substanca prioritare të rrezikshme	Substancat prioritare të rrezikshme (gjithsej 13) i takojnë listës së substancave prioritare dhe paraqesin substanca të cilat janë helmuese (toksike), persistente (të qëndrueshme) dhe me prirje për t'u bioakumuluar, bashkë me substancat e tjera që shfaqin rrezik të njëjtë. Emisionet, shkarkimet dhe humbjet e këtyre substancave duhet të ndërpriten apo të ndalohen	Pollution	Directive 2008/105/EC
Priority substances	Substances which present a significant risk to or via the aquatic environment, and are prioritised for action on the basis of risk to or via the aquatic environment	Substanca prioritare	Substanca të cilat paraqesin rrezik të konsiderueshëm për mjedisin ujor apo nëpërmjet mjedisit ujor, dhe të cilat prioritizohen në bazë të këtij rreziku me qëllim të ndërmarrjes së masave për ndërprerjen apo ndalimin e emisioneve, shkarkimeve dhe humbjeve të tyre	Pollution	Directive 2000/60/EC, Directive 2008/105/EC
Process	Process (engineering) is a set of interrelated tasks that transforms inputs into outputs	Proces	Në inxhinieri procesi paraqet një grup detyrash të ndërlidhura nëpërmjet të cilave inputet shndërrohen në produkte (rezultate) përfundimtare	Water management	
Programme of Measures	A group of actions designed to improve the environment in a river basin district and meet the objectives of the River Basin Management Plan	Program masash	Një grup masash të përpiluara për të përmirësuar mjedisin në një rajon të pellgut lumor (në Shqipëri - basenit ujor) dhe për të përmbytur objektivat e Planit të Menaxhimit të Pellgut Lumor	Measures	Directive 2000/60/EC
Public	One or more natural or legal persons and, in accordance with national law or practice, their associations, organisations or groups	Publiku	Nënkupton një apo më shumë persona fizikë apo juridikë dhe, në përputhje me legjislacionin apo praktikën kombëtare, shoqatat, organizatat apo grupimet e tyre	Public information, consultation and participation	Directive 2003/4/EC, Directive 2000/60/EC, Directive 2001/42/EC, Directive 2012/18/EU, Directive 2006/21/EC

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Public (concerned)	The public affected or likely to be affected by, or having an interest in, the environmental decision-making procedures; for the purposes of this definition, non-governmental organisations promoting environmental protection and meeting any requirements under national law shall be deemed to have an interest	Publiku i interesuar (në Shqipëri - publiku i ndikuar)	Është publiku i ndikuar apo që mund të ndikohet, apo që është i interesuar në proceset e vendimmarrjes mjedisore, për qëllimet e këtij përkufizimi, organizatat joqeveritare që promovojnë mbrojtjen e mjedisit dhe që përbushin cilatdo kërkesa që dalin nga ligjet vendore në fuqi duhet të konsiderohen të interesuara	Public information, consultation and participation	Directive 2003/35/EC, Directive 85/337/EEC, Directive 2006/21/EC
Public authority	Any of the following: government or other public administration, including public advisory bodies, at national, regional or local level; any natural or legal person performing public administrative functions under national law, including specific duties, activities or services in relation to the environment; and any natural or legal person having public responsibilities or functions, or providing public services, relating to the environment under the control of a body or person falling within the two previous cases	Autoriteti publik	Paraqet cilindo prej të mëposhtëmve: (a) qeveria apo organet e tjera të administratës publike, përfshirë organet këshilluese publike, në nivel qendror, rajonal apo lokal; (b) çdo person fizik apo juridik që ushtron funksione administrative publike sipas ligjeve vendore, përfshirë detyrat, aktivitetet apo shërbimet specifike lidhur me mjedisin; dhe (c) çdo person fizik apo juridik që ka përgjegjësi apo funksione publike, apo që ofron shërbime publike, që ndërlidhen me mjedisin dhe janë nën kontrollin e një organi apo personi të përmendur nën (a) apo (b)	Institutional and legal aspects	Directive 2003/35/EC
Public participation	The process that let the public to have an early and effective opportunity to participate in the preparation and modification or review of the plans or programmes. To that end, the public is informed, whether by public notices or other appropriate means such as electronic media where available, about any proposals for such plans or programmes or for their modification or review and that relevant information about such proposals is made available to the public including inter alia information about the right to participate in decision-making and about the competent authority to which comments or questions may be submitted; and the public is entitled to express comments and opinions when all options are open before decisions on the plans and programmes are made	Pjesëmarrja e publikut	Proces i cili i ofron publikut një mundësi të dobishme për të marrë pjesë qysh në fillim në përgatitjen dhe modifikimin apo shqyrtimin e planeve apo programeve përkatëse. Ku, publiku, qoftë përmes njoftimeve publike apo përmes formave të tjera siç janë p.sh. mediet elektronike (kudo që këto janë në dispozicion), informohet për çdo propozim të planeve apo programeve të tilla, apo për modifikimin ose shqyrtimin e tyre. Ky informacion vihet në dispozicion për publikun, përfshirë në mes tjerash informatat mbi të drejtën për të marrë pjesë në vendim-marrje, si dhe informatat për autoritetin kompetent të cilit mund t'i dorëzohen komentet apo pyetjet. Pra, publiku ka të drejtë t'i shpreh komentet dhe opinionet e veta atëherë kur shpalosen të gjitha opsionet, përpara se të merren vendimet mbi planet dhe programet përkatëse	Public information, consultation and participation	Directive 2000/60/EC, Directive 2003/35/EC
Public water supply	Water withdrawn by public governments and agencies, such as a county water department, and by private companies that is then delivered to users. Public suppliers provide water for domestic, commercial, thermoelectric power, industrial, and public water users	Ofruesi i shërbimeve të ujit	Çdo ofrues i shërbimeve të ujësjellësit, ujërave të ndotura dhe furnizuesit e ujit me shumicë, veprimtaria e të cilëve rregullohet nga autoriteti rregullator për shërbimet e ujit. Të gjitha këto shërbime i ofrohen shfrytëzuesve shtëpiak, komercial, industrial dhe publik	Water supply	
Puddling	It is both the material and the process of lining a water body such as a channel or pond with puddle clay (puddle, puddling) - a watertight (low hydraulic conductivity) material based on clay and water mixed to be workable	Puddlingim	Nënkupton si materialin ashtu edhe vetë procesin me të cilin veshet nga brenda një trup ujqor, siç është një kanal apo pellg (rezervuarë), të cilët veshen nga brenda me argjilë të shtypur (brumë argjilor) - e cila është një lëndë e papërshkueshëm nga uji (me përçueshmëri të ultë hidraulike) e përbërë nga argjila dhe uji të cilët janë përzier për t'u bërë kësaj të shfrytëzueshëm	Agriculture and irrigation	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Pump	A mechanical device using suction or pressure to raise or move liquids, compress gases, or force air into inflatable objects such as tyres	Pompë	Një pajisje mekanike e cila përmes thithjes apo presionit i vë lëngjet në lëvizje apo i tërheq ato në lartësi, i kompreson (ngjesh) gazet, apo e fryn ajrin në objekte që fryhen me ajër siç janë p.sh. gomat	Hydraulics	
Pumping head	Energy given to a fluid by a pump, usually expressed in meters of fluid	Shtypje (trysni) pompuese	Energjia që i jepet një fluidit me anë të një pompe, që zakonisht shprehet në metra të lartësisë së fluidit që pompohet	Hydraulics	
Pumping station	Facilities including pumps and equipment for pumping water or waste water from one place to another. They are used for a variety of infrastructure systems, such as the supply of water to canals, the drainage of low-lying land, and the removal of sewage to processing sites	Stacion pompimi	Objektet përfshirë pompat dhe pajisjet për pompimin e ujërave apo të ujërave të ndotura prej një vendi në një vend tjetër. Përdoren për një sërë sistemesh infrastrukturore, si p.sh. për furnizimin me ujë të kanaleve, për kullimin (drenazhimin) e tokave që gjenden në lartësi të ulëta mbidetare, si dhe për largimin dhe transportimin e ujërave të ndotura shtëpiake drejt vendeve të përpunimit të tyre	Hydraulics	
Pumping test	A pumping test is a field experiment in which a well is pumped at a controlled rate and water-level response (drawdown) is measured in one or more surrounding observation wells and optionally in the pumped well (control well) itself; response data from pumping tests are used to estimate the hydraulic properties of aquifers, evaluate well performance and identify aquifer boundaries	Test i pompimit	Testi i pompimit është një eksperiment i cili realizohet në terren, në të cilin një pus pompohet nën një ritëm të kontrolluar dhe ku reaksioni i përgjigjes së nivelit të ujit (boshatisjes së pusit) matet në një apo më shumë puse vrojtuese që gjenden përreth, si dhe në mënyrë opsionale mund të matet edhe në vet pusin e pompuar. Të dhënat e fituara nga testet e pompimit shfrytëzohen për të vlerësuar cilësitë hidraulike të akuiferëve, performancën e puseve, si dhe për përcaktimin e kufijve të akuiferëve	Monitoring	
Pumping well	A water well pump is a pump that is used in extracting water from a water well	Pus pompimi	Tek pusi pompues përdoren pompa të cilat e nxjerrin ujin nga pusi		
Purification	The removal of undesirable substances from water or waste water. It includes the disinfection of water by killing of microbial contaminants, such as coliform bacteria	Pastrim	Largimi i substancave të padëshiruara nga ujërat apo ujërat e ndotura, përfshirë dezinfektimin e ujërave përmes asgjësimit të ndotësve mikrobik si p.sh. të bakteve koliforme	Water quality	

4.17 Qq

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Quality Assurance	Procedures implemented to ensure that the results of monitoring programmes meet the required target levels of precision and confidence. It can take the form of standardised sampling and analytical methods, replicate analyses, ionic balance checks and laboratory accreditation schemes	Sigurimi i cilësisë	Procedurat e zbatuara për të siguruar që rezultatet e programeve të monitorimit i përmbushin nivelet e synuara të precizitetit dhe besueshmërisë të cilat kërkohen. Mund të jetë në formë të metodave të standardizuara të marrjes së mostrave dhe të metodave të standardizuara analitike, analizave të përsëritura, kontrolleve të ekuilibrit të joneve dhe skemave të akreditimit laboratorik	Monitoring	
Quality control	Quality control is a process through which a business seeks to ensure that product quality is maintained or improved and manufacturing errors are reduced or eliminated	Kontrolli i cilësisë	Kontrolli i cilësisë është një proces përmes të cilit një biznes kërkon të sigurojë që cilësia e produkteve të tija ruhet apo përmirësohet dhe gabimet në prodhim zvogëlohen apo eliminohen tërësisht		
Quality element	Elements that must be used for the assessment of ecological status (eg. composition and abundance of benthic invertebrate fauna). Quality elements include biological elements and elements supporting the biological elements, which are 'hydromorphological' and 'chemical and physicochemical'	Elementet e cilësisë	Elemente të cilat duhet të përdoren për vlerësimin e statusit ekologjik (p.sh. për përbërjen dhe begatinë e faunës së invertebrorëve bentik). Elementet e cilësisë përfshijnë elementet e cilësisë biologjike dhe elementet e cilësisë hidromorfologjike, kimike dhe fiziko-kimike, të cilat i mbështesin elementet e cilësisë biologjike	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Quantitative status	An expression of the degree to which a body of groundwater is affected by direct and indirect abstractions	Statusi sasior	Është një shprehje e shkallës deri në të cilën një trup ujor nëntokësor ndikohet nga nxjerrjet e drejtpërdrejta ose jo të drejtpërdrejta të ujërave	Water bodies status	Directive 2000/60/EC

4.18 Rr

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Race	A strong or rapid current of water flowing through a narrow channel	Rrjedhje (rrymë) e shpejtë	Një rrymë e fuqishme dhe e shpejtë e ujit e cila rrjedh nëpër një kanal të ngushtë	Hydraulics	
Race (tidal)	A natural occurrence whereby a fast moving tide passes through a constriction resulting in the formation of waves, eddies and hazardous currents	Lëvizje e shpejtë e baticës	Një dukuri natyrore ku një baticë me lëvizje të shpejtë kalon nëpër një ngushtim, me ç'rast rezulton në formimin e valëve (dallgëve), shtjellave (vorbullave), dhe të rrymave të rrezikshme	Hydraulics	
Radial flow pump	A centrifugal pump in which the water moves circularly by means of rotations around an axis, as in a centrifugal spike	Pompë me prurje radiale	Pompë në të cilën uji lëviz në mënyre rrethore me anë të rrotullimeve rreth një boshti, si në një pompë centrifugale	Hydraulics	
Radial flow sedimentation tank	A circular decanter in which the waste water enters at the centre through an upward flow pipe into a vertical walled drum. The drum distributes the waste water through its bottom and sides, and the effluent flows out over a perimeter weir	Dekantues me prurje radiale	Një dekantues me formë rrethore në të cilin uji i ndotur hyn nga qendra nëpërmjet një tubi nëpër të cilin uji i ndotur ngjitet prej poshtë lart dhe më pas kalon në një tambur të ngjitur për muri. Më pas tamburi i shpërndan ujërat e ndotura nëpër fundin dhe pjesët anësore të tij, dhe efluenti derdhet jashtë një kapërderdhësi rrethues	Sewerage and waste water treatment	
Raft lagoon	Waste water treatment system based on floating aquatic plants	Lagunë (pellg) me bimë ujore që pluskojnë në formë trungjesh	Sistem natyral i trajtimit të ujërave të ndotura me bimë ujore pluskuese, i cili konsiston në pellgjet (lagunat) me thellësi deri në 1.6 metra, në të cilat bimët ujore pluskuese rriten me qëllim të largimit të lëndëve ushqyese, posaçërisht të fosfateve	Sewerage and waste water treatment	
Rain	Water that is condensed from the aqueous vapor in the atmosphere and falls to earth in drops more than 1/50 inch (0.5 mm) in diameter	Shi	Ujë i cili kondensohet nga avujt atmosferik të ujit dhe bie në tokë në formë pikash me diametër prej më shumë se 0.5 mm (1/50 e inçit)	Water management	
Rainfall hyetograph	A graphical representation of the distribution of rainfall over time	Hietograf i reshjeve	Një paraqitje grafike e shpërndarjes së reshjeve gjatë një periudhe kohore	Hydraulics	
Rainfall Index, Standardized Precipitation Index	A tool for defining and monitoring meteorological drought on a range of timescales for any rainfall station with historic data. Mathematically, the SPI is based on the cumulative probability of a given rainfall event occurring at a station. The historic rainfall data of the station is fitted to a gamma distribution. On short timescales, the SPI is closely related to soil moisture, while at longer timescales, the SPI can be related to groundwater and reservoir storage	Indeksi i Reshjeve, Indeksi i Reshjeve të Standardizuara (IRS)	Një mjet për përcaktimin dhe monitorimin e thatësirës meteorologjike për një varg shkallësh kohore në çdo stacion të reshjeve që posedon të dhëna shumëvjeçare (d.m.th. të dhëna për ndodhitë dhe rrethanat që kanë ndodhur në të kaluarën). Matematikisht, IRS-ja bazohet në probabilitetin kumulativ të ndodhshmërisë së një eventi thatësire apo një eventi lagështie në një stacion reshjesh. Të dhënat shumëvjeçare të reshjeve të cilat i ka regjistruar stacioni, paraqiten në një kurbë shpërndarjeje statistikore gama. Për shkallët kohore të shkurtra, IRS-ja është e ndërlidhur ngushtë më lagështinë e dheut, ndërsa për shkallët kohore të gjata IRS-ja mund të lidhet me ujërat nëntokësore dhe me vëllimin e akumulimeve (në Shqipëri - rezervuarëve)	Drought	
Rate of desulphurisation	The ratio over a given period of time of the quantity of sulphur which is not emitted into air by a combustion plant to the quantity of sulphur contained in the solid fuel which is introduced into the combustion plant facilities and which is used in the plant over the same period of time	Shkalla e desulfurimit	Paraqet raportin, për një periudhë të caktuar kohore, në mes të sasisë së sqfurit i cili nuk emetohet në ajër nga një impiant djegës dhe të sasisë së sqfurit që gjendet në lëndën djegëse të ngurtë e cila futet në pajisjet e impiantit djegës dhe e cila përdoret në impiant gjatë po kësaj periudhë kohore	Pollution	Directive 2010/75/EU

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Rating curve	A graph showing the relationship between water surface elevation and discharge of a stream or river at a given location. Also called a stage-discharge curve	Kurbë vlerësimi	Një grafik që tregon marrëdhënien në mes të lartësisë së sipërfaqes së ujit dhe shkarkimit të një ujërrjedhe apo lumi në një vend të caktuar. Ndryshe quhet edhe si kurbë e shkarkimit në raport me horizontin e ujit në një pikë të caktuar në një ujërrjedhë, zakonisht në një stacion hidrometrik	Hydraulics	
Raw sewage	Untreated waste water and its contents	Ujërat e ndotura të papërpunuara	Ujërat e ndotura të patrajtuara, përfshirë edhe përbërësit e tyre	Sewerage and waste water treatment	
Raw water	Intake water before any treatment or use. The quality of raw water varies depending on its source	Ujë I patrajtuar	Ujë i marrë përmes ujëmarrësve përpara çfarëdo trajtimi apo përdorimi. Cilësia e ujit të patrajtuar varion varësisht prej burimit të tij	Water management	
Real losses (see Technical losses)	Real losses are the physical losses of water from the distribution system, including leakage and storage overflows	Humbjet e vërteta (shihni Humbjet teknike)	Humbjet e vërteta janë humbjet fizike të ujit nga sistemi i shpërndarjes, përfshirë rrjedhjet dhe përmytjet (derdhjet) e rezervuarëve akumulues të ujit në sistemin e furnizimit me ujë	Water supply	
Reach	A length of stream with relatively homogenous characteristics	Bërryl i lumit (i ujërrjedhës)	Gjatësia e një ujërrjedhe me karakteristika relativisht homogjene	Water bodies	
Reactant	Substance that takes part in and undergoes change during a reaction	Reaktant	Substancë e cila merr pjesë në një reaktion kimik dhe gjatë të cilit shndërrohet në një apo më shumë substanca (produkte)	Sewerage and waste water treatment	
Reaeration	It is the introduction of air into the lower layers of a reservoir, when the air bubbles form and rise through the water, and the oxygen dissolves into the water and replenishes the dissolved oxygen	Riajrosja	Paraqet futjen e ajrit në shtresat më të poshtme të një rezervuari, me ç'rast formohen fluskat e ajrit të cilat ngjiten lart duke kaluar nëpër ujë, dhe ku oksigjeni tretet në ujë duke e kompensuar kështu oksigjenin e shpërbërë	Sewerage and waste water treatment	
Reactor, fluidized bed	A type of reactor device that can be used to carry out a variety of multiphase chemical reactions. A fluid (gas or liquid) is passed through a solid granular material (usually a catalyst possibly shaped as tiny spheres) at high enough velocities to suspend the solid and cause it to behave as though it were a fluid	Reaktor me shtrat fluidizues	Një lloj reaktori i cili mund të përdoret për të kryer një varg reaksionesh kimike shumëfazore. Një rrymë fluidi (gazi apo lëngu) kalon nëpër një material granular solid (zakonisht një katalizator në formë të sferave të imta) me shpejtësi mjaft të madhe sa për të suspenduar lëndët e ngurta, duke i "lëngëzuar" ato (pra i bënë të sillen sikur të ishin fluid)	Sewerage and waste water treatment	
Recarbonization	Process in which carbon dioxide is bubbled into water being treated to lower the pH	Rikarbonizim	Proces ku në ujin i cili trajtohet për të ulur pH fluskoset dioksidi i karbonit (d.m.th. CO ₂ futet në këtë ujë në formë fluskash)	Sewerage and waste water treatment	
Receiving body of water	Surface waters, groundwater, transitional waters and coastal water that are receiving a specific discharge	Trup ujqor pritës	Ujërat sipërfaqësore, ujërat nëntokësore, ujërat kalimtare dhe ujërat bregdetare, të cilat e pranojnë një shkarkim specifik	Water bodies	Directive 2006/21/EC
Recharge	The process whereby groundwater is replenished by water entering the groundwater system. Recharge does not include water held in the soil in the unsaturated zone that may be evaporated, taken up by plants, or discharge at topographic lows	Rimbushje	Proces në të cilin ujërat nëntokësore pasurohen (rimbushen) me ujëra të cilët depërtojnë në sistemin e ujërave nëntokësore. Rimbushja nuk përfshin ujërat të cilët i mban dheu në zonën e pasaturuar të tij, të cilët mund të avullojë, të përthithen nga bimët apo të shkarkohen në zonat topografike të ulëta	Hydraulics	
Recirculation	A recirculation system ensures that water flows continually through the piping, drawn either by gravity or a pump back to the water heater from the farthest point in the plumbing	Riqarkullim (qarkullim me cikël të mbyllur)	Sistemi i qarkullimit me cikël të mbyllur siguron që uji vazhdimisht të rrjedhë nëpër gypa (tuba), i tërhequr qoftë nga graviteti apo nga një pompë prej pikës më të largët të sistemit hidraulik për tek ngrohësi i ujit	Water supply	
Reclaimed water	Domestic waste water that is under the direct control of a treatment plant owner/operator which has been treated to a quality suitable for a use	Ujë i ricikluar	Ujërat e ndotura shtëpiake të cilat janë nën kontrollin e drejtpërdrejt të një zotëuesi/operatori të një impianti të trajtimit të ujërave të ndotura, ku këto ujëra trajtohen deri në atë cilësi sa për të qenë të përshtatshme për t'u ripërdorë	Sewerage and waste water treatment	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Recovery	In the case of water, protected species and natural habitats, recovery, including natural recovery, means the return of damaged natural resources and/or impaired services to baseline condition and in the case of land damage, the elimination of any significant risk of adversely affecting human health	Rikuperim	Në kontekst të ujit, të llojeve të mbrojtura dhe të vendbanimeve (habitateve) natyrore, rikuperimi (përfshirë rikuperimin natyror) nënkupton kthimin e resurseve natyrore të dëmtuara dhe/apo të shërbimeve të dëmtuara në gjendjen e përafërt burimore, ndërsa në rastin e dëmtimit të tokës, rikuperimi nënkupton eliminimin e çdo rreziku domethënës i cili mund të ndikojë negativisht në shëndetin e njeriut	Measures	Directive 2004/35/CE
Recreational use of water	Recreational use of water in fresh and coastal waters as well as pools and spas can deliver important benefits to health and well-being	Përdorimi i ujit për rekreacion	Përdorimi i ujit për rekreacion në ujërat e ëmbla dhe ujërat bregdetar, si dhe në pishina dhe llixha mund t'i sjellë dobi të shumta shëndetit dhe mirëqenies së njeriut	Water management	
Recycled water; reclaimed water	Water that is used multiple times (either treated or non treated) before returning it to the natural environment	Ujë i ricikluar	Ujë i cili përdoret disa herë, qoftë si i trajtuar apo i patrajtuar, përpara se të kthehet në një mjedis natyror	Water supply	
Red tide	Algal bloom involving dinoflagellate phytoplankton species, such as <i>Gonyaulax monilata</i> and <i>Ptychodiscus brevis</i> , which naturally manufacture biotoxins, can cause fish kills and several types of shellfish poisoning	Baticë e kuqe	Lulëzimi i algave që përfshinë fitoplanktonin e llojit dinoflagellate, siç është <i>Gonyaulax monilata</i> dhe <i>Ptychodiscus brevis</i> , të cilat në mënyrë natyrore prodhojnë biotoksina të cilat shkaktojnë ngordhjen e peshqve si dhe një mori helmimesh të molusqeve	Environmental problems	
Reduce, reuse recycle	R3 is an environmental methodology and strategy for waste minimization, a hierarchical waste framework that is used to generate maximum product benefit with minimal waste, and a principle applied by people and organizations to evaluate viable and ecologically sound purchasing options	Redukto, ripërdor, riciklo	Këto tri R paraqesin një metodologji dhe strategji mjedisore për minimizimin (pakësimin) e mbeturinave (në Shqipëri - mbetjeve), e cila është një kornizë hierarkike e mbeturinave (mbetjeve) që përdoret për të gjeneruar përfitime maksimale nga produktet por duke krijuar sa më pak mbeturina (mbetje), parim ky i cili aplikohet nga njerëzit dhe organizatat për të vlerësuar opsionet e mundshme dhe ekologjike të blerjes	Pollution	
Reference conditions	Values of the physico-chemical, hydromorphological and biological quality elements for the surface water body type from those normally associated with that type under undisturbed conditions, in concordance with no, or only very minor, anthropogenic alterations. Reference conditions should be represented by values of the biological quality elements in calculation of ecological quality ratios and the subsequent classification of ecological status	Kushtet referente	Vlerat e elementeve të cilësisë fiziko-kimike, hidromorfologjike dhe biologjike që normalisht i karakterizojnë tipet e trupave ujorë sipërfaqësorë në kushte natyrore, ku nuk ka fare apo ka fare pak modifikime antropogjenike. Kushtet referente, në llogaritjet e raporteve të cilësisë ekologjike dhe më pas klasifikimit të statusit ekologjik, duhet të përfaqësohen nga vlerat e elementeve të cilësisë biologjike	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Regulator	A regulatory agency (also regulatory authority, regulatory body or regulator) is a public authority or government agency responsible for exercising autonomous authority over some area of human activity in a regulatory or supervisory capacity	Rregullatori	Një agjenci rregulatore (që ndryshe quhet edhe autoritet rregullator, organ rregullator apo thjeshtë vetëm rregullator) paraqet autoritetin publik apo agjencinë qeveritare përgjegjëse për të ushtruar autoritetin autonom mbi disa fusha të veprimtarisë njerëzore në rolin e saj rregullator apo mbikëqyrës	Water management	
Regulatory accounting	They are the primary source of information about the company's regulatory financial position and performance	Kontabiliteti rregullator	Paraqet burimin kryesor të informacionit mbi pozitën dhe performancën financiare nga aspekti rregullativ i një ndërmarrjeje (kompanie)	Water management	
Regulatory standards	The Regulator Body sets regulatory limits for the amounts of certain contaminants in water provided by public water systems	Standarde rregulatore	Organi rregullator përcakton kufijtë rregullator për sasi të disa ndotësve të caktuar në ujë të shkaktuara nga sistemet publike të ujit	Masa	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Refurbishment	Activities conducted to reconstruct existing facilities in order to achieve the required efficiency and performance	Rinovim (riparim)	Aktivitetet e ndërmarrë për rindërtimin e objekteve ekzistuese me qëllim të arritjes së eficiencës dhe performancës së kërkuar të tyre	Water supply	
Rehabilitation	Measures undertaken for the reconstruction and upgrading of infrastructures, such as waste water treatment plants, to increase their performance. The rehabilitation process involves repairing and renovating existing facilities. In the context of the environmental management, it is the treatment of the land affected by a facility in such a way as to restore the land to a satisfactory state, with particular regard to soil quality, wild life, natural habitats, freshwater systems, landscape and appropriate beneficial uses	Rehabilitimi, përtëritja (sanimi)	Masat e ndërmarrë për rindërtimin dhe përmirësimin e infrastrukturës p.sh. të impianteve të trajtimit të ujërave të ndotura, për të përmirësuar performancën e tyre. Procesi i rehabilitimit përfshinë riparimin, dhe renovimin e objekteve ekzistuese. Në kontekst të menaxhimit të mjedisit, përtëritja (sanimi) apo kthimi në gjendje e mëparshme, paraqet trajtimin e tokës së ndikuar nga një objekt (impiant) ashtu që të bëhet revitalizimi i tokës në gjendje të kënaqshme, duke i kushtuar rëndësi të posaçme cilësisë së dheut, kafshëve të egra, vendbanimeve (habitateve) natyrore, sistemeve të ujërave të ëmbla, peizazhit dhe përdorimeve të tyre të dobishme	Measures	
Release	Any introduction of pollutants into the environment as a result of any human activity, whether deliberate or accidental, routine or non-routine, including spilling, emitting, discharging, injecting, disposing or dumping, or through sewer systems without final waste water treatment	Shkarkim (në Shqipëri - çlirim)	Çdo futje e ndotësve në mjedis si rezultat i veprimtarisë së njeriut, qoftë kjo e qëllimite apo e paqëllimite, rutinore apo jorutinore, që përfshinë derdhjen, emetimin, shkarkimin, injektimin, deponimin (asgjësimin) apo hedhjen, apo nëpërmjet të sistemeve të kanalizimit pa u bërë trajtimi përfundimtar i ujërave të ndotura	Pollution	Regulation (EC) No 166/2006
Remedial measures	Any action, or combination of actions, including mitigating or interim measures to restore, rehabilitate or replace damaged natural resources and/or impaired services, or to provide an equivalent alternative to those resources or services	Masat sanuese	Çdo veprim, apo kombinim veprimesh, përfshirë masat zbutëse apo të përkohshme për të përtëritur, revitalizuar apo zëvendësuar resurset (në Shqipëri - burimet) natyrore të dëmtuara dhe/apo shërbimet e dëmtuara, apo për të ofruar një alternativë ekuivalente me ato resurse apo shërbime	Measures	Directive 2004/35/CE
Reservoir, basin	A natural or artificial basin for collecting and holding a supply of water: tanks, dammed areas, lakes or underground aquifers, where water is collected and used for water storage, regulation and control. Large bodies of ground water are called ground water reservoirs, water behind a dam is called a surface reservoir	Rezervuar (basen)	Një rezervuar (basen) natyral apo artificial që përdoret për grumbullimin dhe mbajtjen e ujit, që përfshinë: depozitat (cisternat, rezervuarët), zonat me pengim me pendë (kaptazhet), liqenet apo akuiferët nëntokësorë, në të cilat grumbullohet uji dhe të cilat përdoren për magazinimin, rregullimin dhe kontrollin e ujit. Trupat ujorë nëntokësorë të mëdhenj quhen rezervuarë të ujërave nëntokësore, ndërsa uji i cili pengohet me digë quhet rezervuarë sipërfaqësorë (akumulim)	Water management	
Resilience	The ability of an ecosystem to maintain or restore biodiversity, biotic integrity, and ecological structure and processes following disturbance	Aftësi ripërtëritëse	Aftësia e një ekosistemi për të mbajtur apo përtëritur biodiversitetin, integritetin biotik, si dhe strukturën e proceset ekologjike, pasi që të ketë ndodhur një dëmtim i tyre	Environmental problems	
Retention pond	A pond or lake, which is typically artificial, that is used to collect and store stormwater runoff and reduce stormflows downstream of the pond and alleviate flooding	Pellgore ujëmbajtëse	Një pellgore apo liqe që zakonisht është artificial, i cili përdoret për të grumbulluar dhe mbajtur rrjedhat e ujërave të rrebeshta të reshjeve, si dhe për të zvogëluar rrjedhjen e tyre në rrjedhën e poshtme të pellgore, e që në këtë mënyrë i minimizon përmbytjet	Floods	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Retention time	The actual time that an amount of water is in medium, which can be a settling basin or flocculating basin in a waste water treatment plant, or a lake or a reservoir	Koha e retencionit (mbajtjes) të ujërave të ndotura	Koha e vërtetë gjatë së cilës ujërat e ndotura qëndrojnë në një mjedis, i cili mund të jetë një dekantues apo pellg (rezervuar) flokulimi, në një impiant të trajtimit të ujërave të ndotura, apo një liq ose një akumulim (në Shqipëri -rezervuarë)	Water management	
Return activated sludge	Active sludge recovery from the settling tanks returned to the head of the aeration system to be mixed with waste water. It is used to maintain balance conditions in the aeration tank in waste water treatment plants	Riqarkullimi i lymit (llumit) aktiv	Rikthimi i lymit (llumit) aktiv në një rezervuar ajrimi për t'u përzier aty me ujin e ndotur. Riqarkullimi i lymit (llumit) aktiv zakonisht përdoret për të ruajtur kushtet e ekuilibrit në rezervuarin e ajrimit në një impiant të trajtimit të ujërave të ndotura	Sewerage and waste water treatment	
Return flow	Surface water that returns to the natural environment after diversion for beneficial uses, such as for irrigation	Rrjedhë devijuese	Ujërat sipërfaqësore të cilët kthehen në mjedisin natyror pas devijimit të tyre për përdorim të dobishëm të tyre, p.sh. për ujtje	Water management	
Return period	An estimate of the likelihood of an event, such as an earthquake, flood, landslide, or a river discharge flow to occur. It is also known as a recurrence interval	Periudha e kthimit	Një vlerësim i mundësisë së ndodhjes së një ngjarjeje, të tilla si një tërmet, përmbytje, rrëshqitje të tokës ose një rrjedhje lumore. Gjithashtu njihet edhe si intervali përsëritës i një ngjarje	Floods	
Revenue collection	It refers to the volumes of water that are billed during the reference period, regardless of whether those bills are paid or not by the customers	Mbledhja e të ardhurave	I referohet vëllimeve të ujit të cilat faturohen gjatë periudhës referente pavarësisht pagesës ose mospagesës së këtyre faturave nga ana e konsumatorëve	Water management	
Reverse osmosis	A water treatment method whereby water is forced through a semi-permeable membrane which filters out impurities	Osmozë reverse (e ktheshme)	Një metodë e trajtimit të ujërave ku uji nën presion të caktuar e përshkon një membranë semipermeabile (gjysmë të përshkueshme) e cila i filtron papastërtitë	Sewerage and waste water treatment	
Riparian zone	A stream and all the vegetation on its banks out to the high water mark	Zonë bregore	Një ujërrjedhë bashkë me gjithë vëgjetacionin që shtrihet në brigjet e saja gjerë tek shenja më e lartë e nivelit të ujit	Water bodies	
Risk	The likelihood of a specific effect occurring within a specified period or in specified circumstances	Rrezikshmëri	Është probabiliteti i një efekti specifik që të ndodh brenda një periudhe të caktuar apo në rrethana të caktuara	Environmental problems	Directive 2012/18/EU
Risk, flood	The combination of the probability of a flood event and of the potential adverse consequences for human health, the environment, cultural heritage and economic activity associated with a flood event	Rreziku nga përmbytja	Paraqet kombinimin e probabilitetit të një ndodhie përmbytjeje dhe të pasojave të mundshme negative për shëndetin e njeriut, mjedisin, trashëgiminë kulturore dhe veprimtarinë ekonomike që lidhet me një ndodhi përmbytjeje	Floods	Directive 2007/60/EC
River	A body of inland water flowing for the most part on the surface of the land but which may flow underground for part of its course	Lumë	Është një trup i ujërave të brendshëm, që në pjesën më të madhe të tij rrjedh mbi sipërfaqen e tokës, por që në një pjesë të rrjedhës së tij mund të rrjedhë edhe nën tokë	Water bodies	Directive 2000/60/EC
River basin	The area of land from which all surface run-off flows through a sequence of streams, rivers and, possibly, lakes into the sea at a single river mouth, estuary or delta	Pellg lumi (në Shqipëri - "Basen ujqor")	Sipërfaqja e tokës prej ku, përmes një numri të rrëqeve ("përrenjve"), lumenjve, dhe eventualisht liqeneve, të gjitha rrjedhat sipërfaqësore derdhen në det përmes një grykëderdhjeje të vetme lumi, estuarë (grykëderdhjeje të gjerë) apo delte	River basin	Directive 2000/60/EC
River basin district	The area of land and sea, made up of one or more neighbouring river basins together with their associated groundwaters and coastal waters, which is identified as the main unit for management of river basins	Rajon i pellgut lumor (në Shqipëri - "Rajon i basenit ujqor")	Sipërfaqja e tokës dhe e detit, e përbërë nga një apo më shumë pellgje lumenjsh fqinjë (basene ujore fqinje) përfshirë ujërat e tyre nëntokësore dhe ujërat bregdetare, i cili është identifikuar në legjislacionin përkatës si njësi kyçe për menaxhimin e pellgjeve lumore (baseneve ujore)	River basin	Directive 2000/60/EC

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
River basin district (international)	The area of land and sea lying within the territory of more than one State, made up of one or more neighbouring river basins together with their associated groundwaters and coastal waters, which is identified as the main unit for management of river basins	Rajon ndërkombëtar i pellgut lumor (në Shqipëri - "Rajon i basenit ujqor")	Sipërfaqja e tokës dhe e detit e cila shtrihet brenda territorit të më shumë se dy shteteve, e përbërë nga një apo më shumë pellgje lumenjsh fqinjë (basene ujore fqinje) përfshirë ujërat e tyre nëntokësore dhe ujërat bregdetare, i cili është identifikuar në legjislacionin përkatës si njësi kyçe për menaxhimin e pellgjeve lumore (baseneve ujore)	Transboundary issues, international agreements	Directive 2000/60/EC
River Basin Management Plan	A Plan prepared for the Competent Authority for a River Basin District, that sets out the environmental objectives for all the water bodies within the River Basin District and how they will be achieved. The plans are based upon a detailed analysis of the pressures on the water bodies and an assessment of their impacts, and it is reviewed and updated every six years	Plani i Menaxhimit të Pellgut Lumor (në Shqipëri - "basenit ujqor")	Një plan i përgatitur për Autoritetin Kompetent për një Rajon të Pellgut Lumor (Rajon të Basenit Ujqor), i cili i përcakton objektivat mjedisore për të gjithë trupat ujorë brenda Rajonit të Pellgut Lumor si dhe se si do të arrihen ato objektiva. Këto plane bazohen në një analizë të detajuar të presioneve të ushtruara në trupat ujorë si dhe në vlerësimin e ndikimeve të tyre. Planet e Menaxhimit të Pellgut Lumor rishikohen dhe përditësohen çdo gjashtë vite	Water management	Directive 2000/60/EC
Roughness coefficient (Manning's)	Coefficient ("n") is used in the Manning's formula to estimate the average velocity of a liquid flowing in a conduit that does not completely enclose the liquid, i.e., open channel flow. Units for values of "n" are often left off, however it is not dimensionless, having units of: (T/[L ^{1/3}]; s/[ft ^{1/3}]; s/[m ^{1/3}])	Koeficient ashpërsie (koeficienti i Manningut)	Koeficienti ("n") përdoret në formulën e Manningut për të vlerësuar shpejtësinë mesatare të rrymimit të një lëngu nëpër një tub i cili është i hapur (d.m.th nuk e mbyll tërësisht lëngun që paraqet rrjedhjen nëpër kanal të hapur). Ky koeficient nuk është i papërmashë, por shprehet përmes njësive në vijim: (T/[L ^{1/3}]; s/[ft ^{1/3}]; s/[m ^{1/3}])	Hydraulics	
Routing parameters	Coefficients that, along with mathematical routing equations, can be used to estimate the attenuation and lag (time delay) associated with the movement of flow through a length of stream channel	Parametrat e rutimit	Koeficientë të cilët bashkë me ekuacionet matematikore të rutimit, përdoren për të vlerësuar dobësimin (zvogëlimin e shpejtësisë) dhe prapambetjen (vonesën kohore) lidhur me lëvizjen e prurjes nëpër gjatësinë e një kanali ujërrjedhës	Floods	
Runoff	Runoff is that part of the precipitation, snow melt, or irrigation water that appears in uncontrolled surface streams, rivers, drains, or sewers	Rrjedhje	Rrjedhja sipërfaqësore paraqet ujërat sipërfaqësore të krijuara nga reshjet, shkrirja e borës apo ujitja, të cilat rrjedhin në mënyrë të pakontrolluar në formë rrëkesh (përrenjsh) e të cilat derdhen në lumenj, kanalet për kullimin e ujit (drenazhe) apo në tubat (kolektorët) e ujërave të ndotura	Water management	

4.19 Ss

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Safe yield	The annual amount of water that can be taken from a source of supply over a period of years without depleting that source beyond its ability to be replenished naturally in "wet years"	Prurje e sigurt	Sasia vjetore e ujit i cili mund të merret nga një burim furnizimi brenda një periudhe disavjeçare, pa e shterur atë burim përtej aftësisë së tij për t'u rimbushur në mënyrë natyrore gjatë "viteve me reshje të shumta"	Water supply	
Saline water	Water containing more than 1.000 parts per million (ppm) of dissolved solids of any type	Ujë i njelmët	Ujë i cili përmban më shumë se 1.000 pjesë për milion (ppm) të lëndëve të ngurta të çfarëdoshme të tretura në të	Drinking water	
Salinity	Amount of dissolved salts in a given volume of water	Kripshmëri	Sasia e kripërave të tretura në një vëllim të caktuar të ujit	Water quality	
Salmonid waters	Waters which support or become capable of supporting fish belonging to species such as salmon (<i>Salmo salar</i>), trout (<i>Salmo trutta</i>), grayling (<i>Thymallus thymallus</i>) and whitefish	Ujëra salmonide	Ujëra në të cilat jetojnë apo të cilat bëhen të të përshtatshme që të mundësojnë jetesën e peshqve që i takojnë llojeve si Salmonit (<i>Salmo salar</i>), Troftës (<i>Salmo trutta</i>), Losesë (<i>Thymallus thymallus</i>) - lloji i peshkut të hirtë në të argjend, si dhe peshkut të bardhë	Protected areas	Directive 2006/44/EC
Sample	A small portion of water or other substance taken at a given place and time for analysis; it is assumed to be representative of the whole body of water or the rest of the substance within specified statistical limits	Mostër (në Shqipëri - kampion)	Një sasi e vogël e ujit apo e një substance tjetër e marrë për analizë në një vend dhe kohë të caktuar, e cila konsiderohet që brenda kufijve të specifikuar statistikor e përfaqëson tërë trupin ujqor apo tërë substancën prej së cilës është marrë	Monitoring	
Sampling	The process of taking a portion of water for analysis or other testing	Marrja e mostrës (mostrimi)	Procesi i marrjes së një sasi të ujit për analiza apo për testime të tjera të tij	Monitoring	
Sand filter	Device that removes suspended solids from a waste water treatment plant effluent	Filtër rëre	Një pajisje e cila i largon lëndët e ngurta të suspenduara (pezullitë) nga efluentit i një impianti të trajtimit të ujërave të ndotura	Sewerage and waste water treatment	
Saturated zone	The area below the water table where all open spaces (in soil) are filled with water under pressure equal to or greater than that of the atmosphere	Zonë e saturuar (e ngopur)	Sipërfaqja nën tablon e ujit ku të gjitha zgavrat e hapura në tokë (poret e tokës) janë të mbushura me ujë nën një shtypje të barabartë apo më të lartë se shtypja atmosferike	Water management	
Saturation	The condition of a liquid when it has taken into solution the maximum possible quantity of a given substance at a given temperature and pressure	Saturim (ngopje)	Gjendja e një lëngu në të cilin është tretur në sasi maksimale një substancë e caktuar, në një temperaturë dhe presion të caktuar	Water quality	
Scarcity (of water)	Situation that occurs where there are insufficient water resources to satisfy long-term average requirements. It refers to long-term water imbalances, combining low water availability with a level of water demand exceeding the supply capacity of the natural system	Mungesë (pamjaftueshmëri) e ujit	Paraqet situatën e krijuar si rezultat i pamjaftueshmërisë së resurseve (në Shqipëri - burimeve) ujore për të përmbushur kërkesat afatgjate mesatare për ujë. Ky term i referohet disbalancit ujor afatgjatë, kombinimit pra të një disponueshmërie të ultë të ujërave, me një nivel të kërkesës për ujë i cili e tejkalon kapacitetin furnizues të sistemit natyror	Drought	EU Blueprint ⁴⁹
Scoping	The process of identifying the key environmental issues in the context of environmental assessment of projects, plans and programmes	Studimi	Procesi i identifikimit të çështjeve kyçe mjedisore në kuadër të vlerësimit mjedisor të projekteve, planeve dhe programeve	Environmental assessment	Directive 2001/42/EC

⁴⁹ " A Blueprint to Safeguard Europe's Water Resources" - "Plani për Mbrojtjen e Resurseve Ujore te Evropës"

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Scour	The erosive action of running water in streams, which excavates and carries away material from the bed and banks	Gërryerje nga uji	Veprimi eroziv i ujërave që rrjedhin në ujërrjedha, i cili veprim gërryen dhe rrëmben përpara materialet nga shtrati dhe brigjet e këtyre ujërrjedhave	Environmental problems	
Screen	Wastewater treatment equipment that removes large size objects from the inflow. The blinds can be vertical, horizontal or inclined and their cleaning can be done mechanically or manually	Sitë filtruese	Pajisje për trajtimin e ujërave të ndotura e cila i largon copëzat me përmasa të mëdha nga rrjedha hyrëse e ujërave të ndotura. Grilat e këtyre sitave mund të jenë me vendosje vertikale, horizontale apo të pjerrët, si dhe pastrimi i tyre mund të bëhet në mënyrë mekanike apo manuale	Sewerage and waste water treatment	
Screening	Procedure used to determine whether a proposed project, plan or programme is likely to have significant effects on the environment; it should normally take place at an early stage in the design of the project, plan or programme	Përzgjedhja	Procedurë që përdoret për të përcaktuar nëse një projekt, plan apo program i propozuar ka gjasa të ketë ndikime të konsiderueshme në mjedis. Kjo procedurë normalisht duhet të zhvillohet në një fazë të hershme të hartimit të një projekti, plani apo programi të tillë	Environmental assessment	Directive 2001/42/EC
Screening (waste water)	The first unit operation used at waste water treatment plants (WWTPs), to remove large size objects such as rags, paper, plastics, and metals to prevent damage and clogging of downstream equipment, piping, and appurtenances	Filtrim përmes sitave (sitje) e ujërave të ndotura	Operacioni i parë që përdoret në një impiant të trajtimit të ujërave të ndotura, me qëllim të largimit të copëzave me përmasa të mëdha siç janë fragmentet, letra, plastika dhe metalet, ashtu që të pengohet dëmtimi dhe bllokimi i pajisjeve, tubacioneve dhe i pajisjeve shtesë në pjesën e poshtme të rrjedhës	Sewerage and waste water treatment	
Scumboard	A platform partly immersed in flowing water to hold back foam, thus it prevents foam from joining the flow of effluent in a waste water treatment plant. Platforms at the exit of the settling tank or decanter are about 0.45m high, projected 75-100mm over the surface and saturate the entire width of the canal	Pllakë shkumëheqëse	Një platformë gjysmë e zhytur në ujërat e ndotura rrjedhëse, e cila e pengon shkumën që t'i bashkohet prurjes së efluentit në një impiant të trajtimit të ujërave të ndotura. Platformat që ndodhen në dalje të dekantuesve (kulluesve) janë rreth 0.45m të larta dhe 75-100mm të zgjatura mbi sipërfaqe, si dhe e përshkojnë gjithë gjerësinë e kanalit	Sewerage and waste water treatment	
Seal	The impermeable material, such as cement grout, bentonite, or puddling clay placed in the annular space between the borehole wall and the casing of a water well to prevent the downhole movement of surface water or the vertical mixing of artesian waters	Mbyllje (hermetizim)	Lëndë e papërshkueshme, siç është llaqi i lëngshëm i çimentos, bentoniti, apo brumi argjilor (argjila e ngjeshur) e cila vendoset në hapësirën unazore ndërmjet murit të vrimës së shpimit dhe shtresës së jashtme të një pusi uji, për të penguar rrjedhjen poshtë saj të ujërave sipërfaqësore apo përzierjen vertikale të ujërave arteziane	Water supply	
Secchi Disc	A practical, traditional measurement of water clarity, and is correlated with turbidity and the depth of the biological photic zone. It consists in an opaque, black and white disk lowered into water until the demarcation between the black and white portions is no longer visible	Disku Secchi	Është mjet apo instrument për matjen e kthjelltësisë së ujërave që paraqet një matje praktike, tradicionale e kthjelltësisë së ujit, dhe është e ndërlidhur me turbiditetin dhe me thellësinë e zonës biologjike fotike (me dritë). Kjo metodë matjeje konsiston në zhytjen në ujë të një disku jo të tejdukshëm bardhë e zi deri në atë nivel sa nuk shihet më vija e tij ndarëse ndërmjet pjesës së zezë dhe të bardhë	Monitoring	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Secondary treatment	Treatment of urban waste water by a physical and/or chemical process involving settlement of suspended solids, or other processes in which the BOD ₅ of the incoming waste water is reduced by at least 20 % (but generally removes 80 to 95 %) before discharge and the total suspended solids of the incoming waste water are reduced by at least 50 %. Activated sludge and trickling filters are two of the most common means of secondary treatment	Trajtim dytësor ⁵⁰	Është trajtimi i ujërave të ndotura urbane me anë të një procesi fizik dhe/apo kimik që përfshin fundërrimin e lëndëve të ngurta të suspenduara (pezullive), apo proceset e tjera ku NBO5 (BOD ₅) i ujërave të ndotura hyrëse zvogëlohet për së paku 20% përpara se ato të shkarkohen (mirëpo, përgjithësisht NBO5 (BOD ₅) zvogëlohet për 80 deri në 95%), dhe ku lëndët e ngurta totale të suspenduara të ujërave të ndotura hyrëse reduktohen për së paku 50%. Lymi (Ilumi) aktiv dhe biofiltrat janë dy prej metodave më të shpeshta të trajtimit dytësor	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/271/EEC
Sedimentary rock	Rock formed of sediment, and specifically sandstone and shale, formed of fragments of other rock transported from their sources and deposited in water, and rocks formed by or from secretions of organisms, such as most limestone	Gur sedimentar	Gur i formuar nga sedimentet, posaçërisht: (a) gurët ranor dhe argjila shistore (shisti), që formohen nga fragmentet e gurëve të tjerë të cilët janë transportuar nga burimi i tyre dhe janë depozituar në ujë, si dhe (b) gurët e formuar nga sekrecionet e organizmave, siç janë shumica e gurëve gëlqerorë	Agriculture and irrigation	
Sedimentation	A large scale water treatment process where suspended solids settle to the bottom of a sedimentation tank	Sedimentim (fundërrim)	Një proces i trajtimit gjithëpërfshirës të ujërave të ndotura ku lëndët e ngurta të suspenduara fundërron në pjesën e poshtme të një dekantuesi (rezervuari sedimentimi)	Sewerage and waste water treatment	
Sediments	Undissolved soil particles, sand and minerals washed from the land into aquatic systems as a result of natural and human activities. Usually applied to material in suspension in water or recently deposited from suspension	Sedimente (precipitat, fundërrësë)	Grimcat e patretura të dheut, rërës dhe mineraleve të shpëlara nga sipërfaqja e tokës në sistemet ujore si rezultat i aktiviteteve natyrore dhe i veprimtarisë së njeriut. Ky term zakonisht i referohet lëndëve në suspension (pezullive) që gjenden në ujëra apo lëndëve rishtazi të depozituara nga gjendja e tyre në suspension	Water quality	
Segment	A water body or portion of a water body that is individually defined and classified. A segment is intended to have relatively homogenous chemical, physical, and hydrological characteristics	Segment	Një trup ujqor apo një pjesë e një trupi ujqor i cili përcaktohet dhe klasifikohet në mënyrë individuale. Një segment i këtillë ka karakteristika kimike, fizike dhe hidrologjike relativisht homogjene	Water bodies	
Self purification, natural purification	A natural process of rivers, lakes or canals to recover the dissolved oxygen (DO) values (which is one of the best indicators of water quality), involving biological, chemical and physical processes working simultaneously on biological pollutants, oxidizing them	Vetëpastrimi, pastrimi natyror	Një proces natyror i lumenjve, liqeneve apo kanaleve për të rikuperuar vlerat e oksigjenit të tretur, i cili paraqet njërin prej treguesve më të mirë të cilësisë së ujit. Ky proces përfshin proceset biologjike, kimike dhe fizike që veprojnë njëherësh në të gjithë ndotësit biologjik duke i oksiduar ata	Water quality	
Senescence	The aging process of lakes. It describes lakes or other bodies of water in advanced stages of eutrophication	Plakja e liqeneve	Proces i plakjes së liqeneve, i cili i përshkruan liqenet apo trupat e tjerë ujqor në fazat e avancuara të eutrofikimit të tyre	Environmental problems	

⁵⁰ **Trajtim dytësor** - nënkupton trajtimin e ujërave të ndotura urbane me anë të proceseve të përgjithshme përfshirë trajtimin biologjik me procese sekondare apo procese të tjera (AI MESP No.30/2014 on Manners, Parameters and Limit Values of Wastewater Discharge into Public Sewage Network and in the Water Body, Article 4, point 1.14, Kosovan Legislation)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Sensitive areas	Water bodies that meet the following criteria: natural freshwater lakes, other freshwater bodies, estuaries and coastal waters which are found to be eutrophic or which in the near future may become eutrophic if protective action is not taken; surface freshwaters intended for the abstraction of drinking water which could contain more than the concentration of nitrate laid down under the relevant legislation concerning the quality required of surface water intended for the abstraction of drinking water if action is not taken; and areas where further treatment than that prescribed in the specific legislation is necessary to fulfil European legislation	Zona të ndjeshme	Zona të ndjeshme - trupat ujorë të cilët i përmbushin kriteret në vijim: (a) liqenet natyrore të ujërave të ëmbla, trupat e tjerë të ujërave të ëmbla, estuaret dhe ujërat bregdetare, të cilët janë në gjendje eutrofike ose mund të bëhen të tillë në një të ardhme të afërt nëse nuk ndërmerren masa mbrojtëse; (b) ujërat sipërfaqësore të destinuara për nxjerrjen e ujit të pijes, i cili mund të përmbajë një përqendrim më të madh të nitrateve sesa përqendrimi i tyre i specifikuar në legjislacionin përkatës (mbi cilësinë e kërkuar të ujërave sipërfaqësore të destinuara për nxjerrjen e ujit të pijes) në qoftë se nuk ndërmerren masa mbrojtëse; si dhe (c) zonat në të cilat është i nevojshëm një trajtim i mëtejshëm krahasuar me atë që është specifikuar në legjislacionin përkatës, për të qenë në pajtim me legjislacionin e BE-së	Protected areas	Directive 91/271/EEC
Sensitizing	Substances and preparations which, if they are inhaled or if they penetrate the skin, are capable of eliciting a reaction of hypersensitization such that on further exposure to the substance or preparation, characteristic adverse effects are produced	Sensitivizuese	Substancat dhe preparatet të cilat, po qe se nuhaten apo e depërtojnë lëkurën, kanë aftësi të shkaktojnë një reaktion hipersenzitiviteti (të tejndjeshmërisë), ashtu që gjatë ekspozimit të mëposhëm ndaj këtyre substancave apo preparateve, vjen deri te shfaqja e efekteve anësore karakteristike	Pollution	Directive 2008/98/EC
Septic tank	Underground receptacle for domestic waste water. The bacteria in the sewage decompose the organic wastes, and the sludge settles to the bottom of the tank and has to be removed periodically. The effluent flows out of the tank into the ground through drain lines	Gropë septike	Rezervuar (depozitë, kontejner) nëntokësor i ujërave të ndotura shtëpiake. Bakteret në ujërat e ndotura i dekompozojnë (zbërthejnë) mbeturinat organike (në Shqipëri - mbetjet organike), dhe lymi (llumi) fundërron në fund të rezervuarit, i cili në mënyrë periodike largohet prej aty. Efluenti rrjedh jashtë këtij rezervuari duke u shpërndarë në tokë nëpërmjet tubave të drenazhimit	Sewerage and waste water treatment	
Service interruption	Planned or unplanned service outage for customers that may be caused by defects, jams, or blockages of supply or sewer systems. It may also be caused by maintenance or construction deficiencies	Ndërprerje e shërbimit	Ndërprerje e planifikuar ose e paplanifikuar e shërbimit ndaj konsumatorëve që mund të shkaktohet si rrjedhojë e defekteve, ngecjeve, apo bllokimeve në sistemin e furnizimit apo të kanalizimit, gjithashtu mund të shkaktohet si pasojë e mangësive në mirëmbajtje apo në konstruksionin e tyre	Water supply	
Settlement process; settling	Retain sewage or waste water in a tank for a period of time (retention time) while the larger and heavier particles settle to the bottom before the liquid with its solutes and some smaller particulates is sent for further treatment or directly to the environment	Procesi i fundërrimit, fundërrimi	Paraqet mbajtjen e ujërave të ndotura shtëpiake në një rezervuar për një periudhë kohore (koha e retencionit), ashtu që grimcat më të mëdha dhe më të rënda në përbërjen e tyre të fundërronjë në fund të rezervuarit, para se ujërat e ndotura (që përmbajnë lëndë të tretura në to dhe grimca më të vogla) të dërgohen për trajtim të mëtejshëm, apo para se këto të shkarkohen drejtpërdrejt në mjedis	Sewerage and waste water treatment	
Settling lagoon; settling pond	An earthen or concrete structure using sedimentation to remove settleable matter and turbidity from waste water	Lagunë fundërrimi, pellg fundërrimi	Një strukturë dheu apo betoni e cila në anë të sedimentimit e bënë largimin e materieve të fundërrueshme dhe të turbiditetit nga ujërat e ndotura	Sewerage and waste water treatment	
Sewage	See the definition "Waste water (domestic)"	Ujëra të zeza (ujëra shkarkimi)	Shihni përkufizimin për "Ujërat e ndotura shtëpiake"	Sewerage and waste water treatment	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Sewer	A system of pipes, conduits and pumps used to convey sewage from its source generally to a treatment infrastructure but also to a ground disposal site or the natural environment	Sistemi i kolektorëve të ujërave të ndotura shtëpiake	Sistem tubacioni dhe i pompave që përdoren për të transportuar ujërat e ndotura shtëpiake nga vendi i gjenerimit të tyre gjerë tek infrastruktura përkatëse për trajtimin e tyre, përfshirë këtu edhe transportimin gjerë tek vend-deponimi i tyre nëntokë apo transportimin e tyre gjerë në mjedisin natyror	Sewerage and waste water treatment	
Shore	The land that is in contiguity with lakes, rivers, reservoirs and waterflows which affects or is affected by these water bodies	Breg	Është toka që puqet me liqenet, lumenjtë, rezervuarët dhe ujërrjedhat, e cila ndikon apo ndikohet nga këta trupa ujorë	Water bodies	
Significant and sustained upward trend	Any statistically and environmentally significant increase of concentration of a pollutant, group of pollutants, or indicator of pollution in groundwater for which trend reversal is identified as being necessary	Trend-në-rritje i konsiderueshëm dhe i qëndrueshëm	Çdo rritje e konsiderueshme statistikore dhe mjedisore e përqendrimit të një ndotësi, grupi ndotësish, apo treguesi të ndotjes në ujërat nëntokësore për të cilat përmbysja e këtij trendi është identifikuar të jetë e nevojshme	Pollution	Directive 2000/60/EC, Directive 2006/118/EC
Significant pressure	A pressure that, on its own, or in combination with other pressures, would be liable to cause a failure to achieve the environmental objectives set out in the river basin management plan	Presion i konsiderueshëm	Një presion, i cili si i vetëm, apo në kombinim me presionet e tjera, ka gjasa të shkaktojë një dështim në arritjen e objektivave mjedisore të përcaktuar në planet e menaxhimit të pellgjeve lumore (në Shqipëri- të baseneve ujore)	Pressure assessment	Directive 2000/60/EC
Siltation	A process by which water becomes polluted by sediments, with a particle size dominated by silt or clay. It refers both to the increased concentration of suspended sediments, and to the increased accumulation (temporary or permanent) of fine sediments on bottoms where they are undesirable. Siltation is most often caused by soil erosion or sediment spill	Mbushje me lym (llum)	Një proces në të cilin uji ndotet me sedimente me madhësi të grimcave që dominohen nga fundërresat apo balta. Ky term i referohet si rritjes së përqendrimit të sedimenteve të suspenduara (pezullive) ashtu edhe grumbullimit të përkohshëm apo të përhershëm të sedimenteve të imta në sipërfaqet fundore, aty ku ato nuk janë të dëshirueshme. Mbushja me lym më së shpeshti shkaktohet nga erozioni i tokës apo teptisja e sedimentit	Pollution	
Siphon	A tube used to convey liquid upwards from a reservoir and then down to a lower level of its own accord. Once the liquid has been forced into the tube, typically by suction or immersion, flow continues unaided	Sifon	Paraqet një tub që vetvetiu, pra pa ndihmë nga jashtë, i transporton lëngjet nga një rezervuar në drejtim nga poshtë lartë dhe më pas tatëpjetë në nivel më të ultë. Me t'u futur lëngu në tub, zakonisht përmes thithjes apo zhytjes (imersionit), rrjedhja e tij vazhdon vetvetiu pa u ndihmuar nga asgjë	Water supply	
Site	A geographically defined area whose extent is clearly delineated. Within the context of environmental management, it is a distinct geographic location under the management control of an organisation covering activities, products and services, including all infrastructure, equipment and materials	Vendnadhje	Një zonë e përcaktuar gjeografikisht gjerësia e së cilës është e kufizuar qartë. Në kontekst të menaxhimit mjedisor, paraqet një lokacion të veçantë gjeografik nën kontrollin menaxhues të një operatori, që përfshinë të gjitha aktivitetet, produktet dhe shërbimet e saja bashkë me të gjithë infrastrukturën, pajisjet dhe lëndët që ai i përdorë	Industry	Regulation (EC) No 1221/2009, Regulation (EC) No 166/2006, Directive 2006/21/EC, Directive 92/43/EEC

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Site of Community Importance	A site which, in the biogeographical region or regions to which it belongs, contributes significantly to the maintenance or restoration at a favorable conservation status of certain natural habitat types set out in the legislation and may also contribute significantly to the maintenance of biological diversity within the biogeographic region or regions concerned. For animal species ranging over wide areas, sites of Community importance shall correspond to the places within the natural range of such species which present the physical or biological factors essential to their life and reproduction	Zonë me rëndësi për Komunitetin	Është zona e cila, në rajonin apo rajonet biogeografike të cilave u takon, kontribuon konsiderueshëm në mbajtjen apo rivendosjen në një status të favorshëm ruajtjeje një tip të vendbanimit (habitatit) natyror apo të llojit ashtu siç përcaktohen në legjislacionin përkatës, e cila po ashtu mund të kontribuojë në koherencën e zonave të "Natura 2000" ⁵¹ të përcaktuara sipas legjislacionin përkatës, dhe/apo që kontribuon konsiderueshëm në ruajtjen e larmisë biologjike (biodiversitetit) brenda rajonit apo rajoneve biogeografike në fjalë. Për llojet e kafshëve që shtrihen në zona me shtrirje të gjerë, zonat me rëndësi për Komunitetin i përgjigjen vendeve të shtrirjes natyrore të këtyre kafshëve, të cilat përmbajnë faktorët fizikë apo biologjikë thelbësor për jetën dhe riprodhimin e tyre	Protected areas	Directive 92/43/EEC
Sludge	Solid matter that settles to the bottom of sedimentation tanks in a sewage treatment process and must be disposed of by digestion or other methods or recycled to the land	Lym (llum) ⁵²	Paraqet mbetjen e përbërë nga lëndët e ngurta, e cila fundërron në pjesën e poshtme të dekantuesve gjatë një procesi të trajtimit të ujërave të ndotura dhe e cila duhet të mënjanohet qoftë me zbrëthim apo me metoda të tjera, apo përmes riciklimit në tokë	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/271/EEC, Directive 86/278/EEC
Sludge conditioning	A process whereby sludge solids are treated with chemicals or various other means to prepare the sludge for dewatering processes, in other words, to improve dewatering characteristics of the sludge. There are two sludge conditioning approaches that can be used. Sludge can be conditioned by physical methods, such as heat treatment or addition of fly ash or by chemical methods, involving the addition of either coagulants and/or polymers	Kondicionimi i lymit (llumit)	Një proces ku lëndët e ngurta të lymit trajtohen me kimikate apo me një varg mjetesësh të tjera, për të përgatitur lymin për procesin e tharjes (dehidratimit), thënë ndryshe, për të përmirësuar karakteristikat dehidratuese të tij. Ekzistojnë dy metoda të kondicionimit të lymit të cilat mund të përdoren, kondicionimi i lymit me metoda fizike, siç është trajtimi me nxehtësi apo përmes shtimit të pluhurit të hirit, apo kondicionimi me metoda kimike, ku përfshihet shtimi i koagulesve dhe/apo i polimereve	Sewerage and waste water treatment	
Sludge dewatering	The reduction of floc-bound and capillary water content of sludges	Dehidratimi (tharja) e lymit (llumit)	Reduktimi i përbërjes së ujit në lym (llum), i cili gjendet qoftë në formë të ujit të lidhur për flok (grumbull papastërtish dhe bakteresh të formuara në fund të procesit të flokulimit) qoftë në formë të ujit kapilar	Sewerage and waste water treatment	
Sludge drying bed	An open area consisting of rectangular, concrete floored lagoons surrounded by walls (around 0.9 m high) and provided with land drains over the concrete, sometimes also with a decanting valve, for drying the digested sludge	Shtrat i tharjes së lymit (llumit)	Një sipërfaqe e hapur në të cilën hidhet lymi për tu tharë, e cila paraqet një lagunë drejtkëndëshe me dyshe me prej betoni dhe e rrethuar me mure rreth 0.9 metra të larta, e cila përmban tuba të perforuar drenazhues që shtrihen mbi dyshemën e saj të betonit, e ndonjëherë përmban edhe një valvul dekantimi	Sewerage and waste water treatment	

⁵¹ "Natura 2000" - Rrjeti Ekologjik i Zonave të Mbrojtura

⁵² **Llum** - nënkupton mbetje llumi, qoftë i trajtuar apo i pa trajtuar, nga impiantet për trajtimin e ujërave të ndotura (AI MESP No.30/2014 on Manners, Parameters and Limit Values of Wastewater Discharge into Public Sewage Network and in the Water Body, Article 4, point 1.5)

Lym - nënkupton lymi i mbetur nga impiantet e trajtimit të ujërave të ndotura urbane apo shtëpiake dhe nga impiantet e tjera të ngjashme; 1.1.1. lymi i mbetur nga gropat septike dhe pajisjeve/impianeteve të tjera të ngjashme për trajtimin e ujërave të ndotura; 1.1.2. lymi i mbetur nga impiantet e ujërave të ndotura të ndryshme nga ato të përmendura në nënparagrafin 1.1 dhe 1.2. të këtij neni (AI MESP No.29/2014 on Sludge Management by Treatment of Polluted Waters, Article 3, point 1.1)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Sludge incineration	It is a sewage sludge treatment process using incineration	Incinerim (djegje) i lymit (llumit)	Proces i trajtimit të lymit (llumit) përmes incinerimit (djegjes)	Sewerage and waste water treatment	
Sludge use	The spreading of sludge on the soil or any other application of sludge on and in the soil	Përdorim i lymit (llumit)	Shpërndarja e lymit në tokë apo çfarëdo aplikimi tjetër i tij mbi tokë apo në të	Sewerage and waste water treatment	
Sludge, treated	Residual sludge which has undergone biological, chemical or heat treatment, long-term storage or any other appropriate process so as significantly to reduce its fermentability and the health hazards resulting from its use	Lym (llum) i trajtuar	Mbetje lymi (llumi) që i është nënshtruar trajtimit biologjik, kimik apo termik, magazinimit afatgjatë apo çfarëdo procesi tjetër adekuat, për të reduktuar në masë të konsiderueshme fermentueshmërinë e tij si dhe rreziqet shëndetësore që mund të rezultojnë prej përdorimit të tij	Sewerage and waste water treatment	Directive 86/278/EEC
Snow	Precipitation in the form of branched hexagonal crystals, often mixed with simple ice crystals, which fall more or less continuously from a solid cloud sheet. These crystals may fall either separately or in cohesive clusters forming snowflakes	Borë	Reshje në formë kristalesh gjashtëkëndore të degëzuara, shpesh të përziera me kristale të thjeshta akulli, të cilat bien pak a shumë në mënyrë të vazhdueshme nga një shtresë resh solide. Këto kristale mund të bien veç e veç apo në formë tufash të bashkuara që formojnë fjollat e borës	Water management	
Soft water	Any water that does not contain a significant amount of dissolved minerals such as salts of calcium or magnesium	Ujë i butë	Çdo lloj uji i cili nuk përmban sasi të konsiderueshme të mineraleve të tretura në të, si p.sh. të kripërave të kalciomit apo magnezit	Water management	
Soil	The top layer of the Earth's crust situated between the bedrock and the surface. The soil is composed of mineral particles, organic matter, water, air and living organisms	Dheu (toka)	Është shtresa më e sipërme e korës së Tokës që gjendet ndërmjet shtresës shkëmbore dhe sipërfaqes. Toka përbëhet nga grimcat minerare, materiet organike, uji, ajri dhe organizmat e gjallë	Agriculture and irrigation	Directive 2010/75/EU
Solute	Any solid material that is dissolved in a liquid which is the solvent	Lëndë e tretur	Çdo lëndë e ngurtë e cila është e tretur në një lëngë i cili paraqet tretësin	Water quality	
Solvent	The liquid, usually water, in which solutes are dissolved, a substance that dissolves other substances, thus forming a solution	Tretës	Lëngu, zakonisht uji, në të cilin gjenden lëndët e tretura, një substancë e cila i tret substancat e tjera ashtu që formon një tretësirë	Water quality	
Sorption	A general term for the process of absorption and adsorption, often used to denote the occurrence of both	Thithje	Një term i përgjithshëm për procesin e absorbimit (përthithjes) dhe adsorbimit (ndajthithjes), që shpeshherë përdoret për të nënkuptuar që të dyja këto procese	Water quality	
Spawning	Term used to denote the process where fish, and other water dwelling organisms, deposit and fertilize eggs during reproduction	Lëshim vezësh peshku	Term i cili përdoret për të nënkuptuar procesin në të cilin peshqit dhe organizmat e tjerë ujqor i depozitojnë apo i fertilizojnë vezët gjatë riprodhimit të tyre	Protected areas	
Special area of conservation	A site of Community importance designated by the States through a statutory, administrative and/or contractual act where the necessary conservation measures are applied for the maintenance or restoration, at a favourable conservation status, of the natural habitats and/or the populations of the species for which the site is designated	Zonë e veçantë e ruajtjes	Zonë me rëndësi për Komunitetin, e përcaktuar si e tillë nga Shtetet Anëtare me një akt normativ, administrativ dhe/ose kontraktual, ku zbatohen masat e nevojshme të ruajtjes me qëllim të mbajtjes apo rivendosjes në një status të favorshëm ruajtjeje vendbanimet (habitatet) natyrore dhe/apo popullacionet (në Shqipëri - popullatat) e llojeve për të cilat zona është përcaktuar	Protected areas	Directive 92/43/EEC

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Species of Community Interest	Species which, within the territory of a State, are endangered, except those species whose natural range is marginal in that territory and which are not endangered or vulnerable in the western palearctic region; or vulnerable, i.e. believed likely to move into the endangered category in the near future if the causal factors continue operating; or rare, i.e. with small populations that are not at present endangered or vulnerable, but are at risk	Llojet me interes për Komunitetin	Llojet të cilat, brenda territorit të një Shteti, janë të rrezikuara, me përjashtim të atyre llojeve shtrirja natyrore e të cilave është e papërfillshme në atë territor dhe të cilat nuk janë të rrezikuara apo të cenueshme (prekshme) në regjionin palearktik perëndimor; apo të cenueshme (në Shqipëri - të prekshme), d.m.th. që ka gjasa të bëhen pjesë e kategorisë "të rrezikuara" në një të ardhme të afërt nëse faktorët shkaktarë vazhdojnë të veprojnë; janë të rralla, d.m.th. janë lloje me popullacione (në Shqipëri - popullata) të vogla, që edhe pse për momentin nuk janë të rrezikuara apo të cenueshme (të prekshme), sidoqoftë janë në rrezik	Protected areas	Directive 92/43/EEC
Specimen	Any animal or plant, whether alive or dead, of the species, any part or derivative thereof, as well as any other goods which appear, from an accompanying document, the packaging or a mark or label, or from any other circumstances, to be parts or derivatives of animals or plants of those species	Mostër (në Shqipëri - kampion)	Çdo kafshë apo bimë e një lloji, qoftë e gjallë apo e vdekur, çdo pjesë apo derivat i tyre, si dhe çdo produkt tjetër, të cilat, në dokumentin shoqërues të tyre, në paketimin apo në shenjën ose etiketën shoqëruese të tyre, apo nga çfarëdo burimi tjetër, rezultojnë se janë pjesë apo derivate të kafshëve apo bimëve të këtyre llojeve	Protected areas	Directive 92/43/EEC
Spillway	The channel or passageway around or over a dam through which excess water is diverted	Kanal shkarkimi	Kanali apo korridori përreth një dige apo sipër saj, nëpër të cilin devijohet uji i tepërt, d.m.th i ndryshohet drejtimi	Floods	
Spring water	Water that flows out of the ground where the water table intersects the land surface. Springs can occur in the low parts of the landscape, where a high permeability rock overlies a low permeability rock and where faults or fractures provide preferred pathways for groundwater flow. Spring water is usually water intended for human consumption in its natural state, and bottled at source according to the specific European legislation on the exploitation and marketing of natural mineral waters	Ujë burimi	Uji i cili buron nga toka aty ku tabloja e ujit e ndërpret sipërfaqen e tokës. Burimet mund të ndodhen në pjesët e ulta të peizazhit, ku një shkëmb me permeabilitet (përshkueshmëri) të lartë shtrihet mbi një shkëmb me permeabilitet (përshkueshmëri) të ultë, dhe ku plasaritjet apo të çarat sigurojnë shtigjet e preferuara për rrjedhjen e ujërave nëntokësorë. Uji i burimit zakonisht është ujë i destinuar për konsum nga njerëzit në gjendjen e tij natyrore, dhe i cili ambalazhohet në shishe në vendin e burimit në përputhje me legjislacionin specifik evropian mbi shfrytëzimin dhe tregtimin e ujërave minerale natyrale	Drinking water	Directive 2009/54/EC
Stabilisation (stabilization) of sludge	A chemical or biological process that stops the natural fermentation of the sludge so that it will stabilize the solids in terms of odor and pathogen removal. Usually the process involves prolonged storage in either specially designed large process buffer tank or even clarification basins depending on the size of treatment system	Stabilizim i lymit (llumit)	Një proces kimik apo biologjik i cili e ndërpret fermentimin natyror të lymit ashtu që i stabilizon lëndët e ngurta në përbërje të tij me largimin e erërave të këqija dhe patogjenëve. Ky proces zakonisht përfshinë një magazinim të tyrin të prolonguar (të zgjatur) qoftë në rezervuarët e mëdhenj buferikë të projektuar në mënyrë specifike, apo edhe në basenet e pastrimit (sedimentimit) që gjenden në vendndodhjen e sistemit të trajtimit	Sewerage and waste water treatment	
Stabilization lagoon	Waste or waste water stabilization ponds are large, man-made water bodies in which blackwater, greywater or faecal sludge are treated by natural occurring processes and the influence of solar light, wind, microorganisms and algae	Lagunë stabilizimi	Pellgjet e stabilizimit të mbeturinave (në Shqipëri - mbetjeve) apo të ujërave të ndotura të cilat janë me përmasa të mëdha, që paraqesin trupa ujqorë të ndërtuar nga njeriu ku ujërat e zeza, ujërat gri apo llumrat fekale trajtohen përmes proceseve natyrore si dhe nën ndikimin e dritës së diellit, erës, mikroorganizmave dhe algave	Sewerage and waste water treatment	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Stagnation	Lack of motion in water that holds pollutants in place	Stagnim (amulli)	Mungesë e lëvizjes në ujëra e cila i mban ndotësit në vend	Water quality	
Stakeholder	A person, group or organization that has interest or concern or plays a role or is affected by the service or achievement of an organization's objectives. This includes employees, consumers, suppliers, communities, individuals, and even competitors	Grupe interesi	Një person, grup apo organizatë të cilët kanë interes, apo shqetësohen, apo luajnë rol ose ndikohen nga shërbimi apo arritja e objektivave të një organizate. Këtu përfshihen punonjësit, konsumatorët, furnizuesit, komunitetet, individët e veçantë madje edhe konkurrentët	Public information, consultation and participation	
Status (surface waters and groundwater)	Status of a body of surface water, determined by the poorer of its ecological status and its chemical status, or for groundwater, determined by the poorer of its quantitative status and its chemical status	Statusi i ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore	Statusi i ujërave sipërfaqësore - është shprehja e përgjithshme e gjendjes së një trupi ujqor sipërfaqësor, që përcaktohet nga statusi i tij ekologjik dhe kimik më i varfër Statusi i ujërave nëntokësore - është shprehja e përgjithshme e gjendjes së një trupi ujqor nëntokësor, që përcaktohet nga statusi i tij sasior dhe kimik më i varfër	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Steady flow	A flow that is not a function of time. It refers to the condition where the fluid properties at a point in the system do not change over time	Rrjedhje e qëndrueshme	Një rrjedhje në të cilën shpejtësia e lëvizjes së thërrmijave nuk varet nga koha. Ky term i referohet gjendjes ku karakteristikat e fluidit në një pikë të caktuar brenda sistemit nuk ndryshojnë me kalimin e kohës	Hydraulics	
Storage	The presence of a quantity of dangerous substances for the purposes of warehousing, depositing in safe custody or keeping in stock	Magaznim (depozitim)	Prania e një sasive substancash të rrezikshme për qëllime ruajtjeje në depo, depozitimi të sigurt ose mbajtjeje në gjendje stoku	Pollution	Directive 2012/18/EU
Storage coefficient (aquifer)	The volume of water released from storage with respect to the change in head (water level) and surface area of the aquifer	Koeficienti akumulues i akuiferit	Paraqet vëllimin e ujit që lëshohet (shkarkohet) nga një depozitë brenda akuiferit, për njësinë e rënies së shtypjes hidraulike në akuifer si dhe për njësinë e sipërfaqes së akuiferit	Water management	
Storm discharge	Precipitation that does not infiltrate into the ground or evaporate due to impervious land surfaces but instead flows onto adjacent land or water areas and is routed into drain/sewer systems	Shkarkim i ujërave të rrebeshta (të rrëmbyeshme)	Reshjet të cilat nuk depërtojnë në tokë dhe nuk avullojnë për shkak të sipërfaqeve tokësore të papërshkueshme, por që rrjedhin nëpër sipërfaqet e afërta të tokës apo ujit, dhe që më pas drejtohen për në sistemet e drenimit/sistemet e kolektorëve	Sewerage and waste water treatment	
Storm overflow device	Structure that is built on a separate storm sewer system to spill to a receiving water course or a relief system	Pajisje për kontrollin e ujërave të rrebeshta	Një strukturë e ndërtuar në një sistem të veçantë të kolektorëve të ujërave të rrebeshta, për t'i shkarkuar ato në një rrjedhë ujore pritëse apo në një sistem shkarkimi	Sewerage and waste water treatment	
Stormwater	Water which is primarily surface runoff from streets and other impervious surfaces associated with urbanization or other anthropogenic activities	Ujë i rrebeshtë (i rrëmbyeshëm)	Ujë i cili kryesisht paraqet një rrjedhë sipërfaqësore të ujërave të reshjeve që rrjedhin nëpër rrugë dhe sipërfaqe të tjera të papërshkueshme nga uji, e që ndërlidhen me urbanizimin dhe me aktivitetet e tjera antropogjene	Sewerage and waste water treatment	
Strategic environmental assessment	The evaluation of the likely environmental, including health, effects, which comprises the determination of the scope of an environmental report and its preparation, the carrying out of public participation and consultations, and the taking into account of the environmental report and the results of the public participation and consultations in a plan or programme	Vlerësimi strategjik mjedisor	Nënkupton hartimin e një raporti mjedisor ku vlerësohen pasojat e mundshme në mjedis (përfshirë shëndetin e njeriut) të një plani apo programi, realizimin e konsultimeve publike me grupet e interesit, si dhe marrjen parasysh të rezultateve të këtij raporti mjedisor dhe të konsultimeve në marrjen e vendimit përfundimtar për planin apo programin, në përputhje me procedurat e përcaktuara me ligj	Environmental assessment	Directive 2001/42/EC
Stratification	Vertical separation of water bodies into layers with different characteristics caused by different temperature and density of the layers	Shtresëzim (stratifikim)	Ndarja vertikale në shtresa e trupave ujqorë, ku këto shtresa kanë karakteristika të ndryshme të shkaktuara nga temperatura dhe densiteti i ndryshëm i tyre	Water management	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Stream	A general term for a body of flowing water; natural water course containing water at least part of the year. In hydrology, it is generally applied to the water flowing in a natural channel as distinct from a canal	Ujërrjedhë	Një term i përgjithshëm që përdoret për një trup të ujërave rrjedhëse. Përndryshe paraqet një rrjedhë ujore natyrore e cila është e mbushur me ujë të paktën për një pjesë të vitit. Ndërsa, në aspektin hidrologjik, ky term kryesisht i referohet ujërave që rrjedhin nëpër një kanal natyror ndryshe prej rrjedhjes së tyre nëpër një tub (kanal artificial)	Water bodies	
Sub-basin	The area of land from which all surface run-off flows through a series of streams, rivers and, possibly, lakes to a particular point in a water course (normally a lake or a river confluence) and that is a portion of a river basin	Nën pellg (në Shqipëri - "Nën-basën ujqor")	Sipërfaqja e tokës prej ku, nëpërmjet një numri të ujërrjedhave ("përrenjve"), lumenjve, dhe eventualisht liqeneve, të gjitha rrjedhat sipërfaqësore derdhen në një pikë të posaçme në një rrjedhë uji (normalisht në një liqen apo në një bashkim lumenjsh)	Water management	Directive 2000/60/EC
Sub-legal act	Acts issued by the Ministry or the Government, including administrative instructions, regulations, decisions, etc.	Akt nënligjor	Aktet e lëshuara nga Ministria apo Qeveria, që përfshijnë udhëzimet administrative, rregulloret, vendimet, etj.	Institutional and legal aspects	
Sublimation	The change of state of water from solid directly to gas	Sublimim	Ndryshimi i gjendjes agregate të ujit nga gjendja e ngurtë në të gaztë	Water quality	
Subsidence	Sinking down of part of the earth's crust due to underground excavation, such as removal of the groundwater	Ulje e dheut	Rrëshqitje poshtë e një pjesë të korës së Tokës për shkak të gërmimit nëntokësor, si p.sh. për shkak të largimit të ujërave nëntokësore	Environmental problems	
Substance	Any chemical element and its compounds, with the exception of radioactive substances	Substanca	Paraqet çdo element kimik dhe komponimet e tij, me përjashtim të substancave radioaktive	Pollution	Regulation (EC) No 166/2006
Subsurface flow wetland	A type of constructed wetland in which primarily treated waste flows through deep gravel or other porous substrate planted with wetland vegetation. The water is not exposed to the air, avoiding problems with odor and direct contact.	Ligatinë me rrjedhje nësipërfaqësore	Paraqet një lloj ligatine artificiale në të cilën ujërat e ndotura, të cilat më parë i janë nënshtruar trajtimit primar, rrjedhin nëpër zhavorrin apo nëpër substratet e tjera poroze në thellësi të ligatinës, në të cilën është mbjellë vegetacioni karakteristikë për të. Për më tepër, ujërat e ndotura nuk ekspozohen në ajër, çka bënë që të shmangen problemet me erën e tyre të keqe dhe kontaktin direkt me to	Sewerage and waste water treatment	
Suction pipe	The pipe leading from the bottom of a pump-barrel or cylinder to the well, cistern, or reservoir from which the water or other liquid is to be drawn up	Tub thithjeje	Tub i cili shtrihet nga fundi i një cilindri pompe, trupi pompe deri tek pusi, cisterna, apo rezervuari, prej nga uji apo ndonjë lëngë tjetër tërhiqet apo nxirret	Water supply	
Supply System, Water	System of engineered hydrologic and hydraulic components which provide water supply for different uses. The supply of water is a service of general interest	Sistem i furnizimit me ujë	Sistem i komponenteve të inxhinieruara hidrologjike dhe hidraulike të cilat sigurojnë furnizimin me ujë për përdorime të ndryshme. Furnizimi me ujë është një shërbim me interes të përgjithshëm	Water supply	
Surface water	Inland waters, except groundwater; transitional waters and coastal waters, except in respect of chemical status for which it shall also include territorial waters	Ujëra sipërfaqësore	Ujërat e brendshme, përveç ujërave nëntokësore; ujërat kalimtare (në Shqipëri - "ujërat e perkohshme") dhe ujërat bregdetare, përveç kur ka të bëjë me statusin kimik me ç'rast duhet të përfshijë edhe ujërat territoriale	Water bodies	Directive 2000/60/EC
Surface water status	The general expression of the status of a body of surface water, determined by the poorer of its ecological status and its chemical status	Statusi i ujërave sipërfaqësore	Është shprehja e përgjithshme e gjendjes së një trupi ujqor sipërfaqësor, që përcaktohet nga statusi i tij ekologjik dhe kimik më i varfër	Water bodies status	Directive 2000/60/EC
Surge tank, Surge chamber	A standpipe or storage reservoir at the downstream end of a closed aqueduct, feeder, dam, barrage pipe to absorb sudden rises of pressure, as well as to quickly provide extra water during a brief drop in pressure	Rezervuar nivelues, rezervuar barazimi	Një tub i ngritur vertikalisht apo një rezervuar magazinues (ujëmbajtës) në fundin e rrjedhës së poshtme të një kanali ujësjellës të mbyllur, të një kanali prurës, dige, tubi barazhi (pengues), i cili shërben për të absorbuar rritjet e papritshme të presionit, si dhe për të ofruar ujë shtesë gjatë një rëniesje të shkurtër të presionit	Sewerage and waste water treatment	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Surveillance monitoring programme	Monitoring established for the characterization and impact assessment to provide information for: supplementing and validating the impact assessment procedure applied to the bodies of water designated in the river basin management plan; the efficient and effective design of future monitoring programmes, the assessment of long-term changes in natural conditions, and the assessment of long-term changes resulting from widespread anthropogenic activity	Programi monitorues mbikëqyrës	Vendosja e monitorimit për karakterizimin dhe vlerësimin e ndikimit në mënyrë që të sigurohet informacioni për: (a) plotësimin dhe vërtetimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit, e cila procedurë aplikohet për trupat ujorë të përcaktuar në planin e menaxhimit të pellgut lumor (në Shqipëri - basenin ujor), (b) hartimin eficient dhe efektiv të programeve të ardhshme të monitorimit, (c) vlerësimin e ndryshimeve afatgjate në kushtet natyrore, dhe (d) vlerësimin e ndryshimeve afatgjate që rezultojnë nga një aktivitet antropogjenik i gjithëmbarshtëm	Monitoring	Directive 2000/60/EC
Suspended solids	The small solid particles in water that are not in true solution and cause turbidity. They include settleable and non-settleable solids. Particles of suspended solids tend to settle at the bottom, but upward currents in turbulent flow counteract gravitational settling	Lëndët e ngurta të suspenduara (në pezulli)	Grimcat e vogla të ngurta në përbërje të ujit, të cilat nuk formojnë 'tretësirë të vërtetë' dhe të cilat shkaktojnë turbiditet. Këto lëndë përfshijnë lëndët e ngurta të sedimentueshme dhe jo të sedimentueshme. Grimcat e lëndëve të ngurta të suspenduara (në pezulli) kanë tendencë të fundërrojnë në sipërfaqet fundore, mirëpo rrymat ngjitëse tek rrjedhjet turbulente i kundërvihen fundërimit nën veprimin e gravitetit	Water bodies status	
Sustainable management (of water)	Type of water management that seeks that water resources are allocated efficiently and equitably and used to achieve socially, environmentally and economically beneficial outcomes	Menaxhim i qëndrueshëm i ujërave	Një lloj menaxhimi i ujërave ku kërkohet që resurset (në Shqipëri- burimet) ujore të alokohen në mënyrë eficiente dhe të drejtë, dhe të përdoren për të arritur rezultate të dobishme sociale, mjedisore dhe ekonomike	Water management	Directive 2000/60/EC

4.20 Tt

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Tailings	The waste solids or slurries that remain after the treatment of minerals by separation processes (e.g. crushing, grinding, size-sorting, flotation and other physico-chemical techniques) to remove the valuable minerals from the less valuable rock	Mbeturinë (mbetje) e mineralit	Lëndët e ngurta të mbeturinave (mbetjeve) apo suspensionet (pezullitë) e tyre, të cilat mbesin pas trajtimit të mineraleve me proceset e ndarjes (separimit) (p.sh. me thërmim/copëtim, bluarje, klasifikim sipas madhësisë, flotacion dhe teknika të tjera fiziko-kimike) për largimin e mineraleve të vlefshme nga gurët më pak të vlefshëm	Pollution	Directive 2006/21/EC
Tariff	A water tariff is a price assigned to water supplied by a public utility through a piped network to its customers. The term is also often applied to wastewater tariffs	Tarifë	Tarifa e ujit paraqet çmimin e caktuar për ujin me të cilin furnizohen konsumatorët nga një ndërmarrje (kompani) publike nëpërmjet rrjetit të saj shpërndarës. Po i njëjti term po ashtu aplikohet edhe për tarifën e ujërave të ndotura	Economic analysis	
Technical losses	See the definition for Real Losses	Humbjet teknike	Shihni përkufizimin për "Humbjet e Vërteta"	Water supply	
Tertiary treatment	Treatment of urban waste water to remove unwanted elements such as SS, COD (solid and colloidal), phosphorus and specific compounds (pesticides, metals, detergents, etc.). It is designed to improve the quality of purified water so that it can be discharged into the natural environment or re-used	Trajtim terciar	Është trajtimi i ujërave të ndotura urbane për largimin e elementeve të padëshiruara siç janë lëndët e ngurta inorganike (SS), NKO (Nevoja Kimike për Oksigjen), komponimet e fosforit, si dhe komponimet specifike (pesticidet, metalet, detergjentet, etj.). Ky trajtim është i paraparë të përmirësojë cilësinë e ujërave të pastruara, ashtu që ato të mund të shkarkohen në mjedisin natyror apo të ripërdoren	Sewerage and waste water treatment	
Thermal conditioning of sludge	Process for dewatering sludge. There are two basic processes: one, wet air oxidation, is the flameless oxidation of sludges at temperatures of 450 to 550°F and pressures of about 1200 psig; the other type, heat treatment, is similar but carried out at temperatures of 350 to 400°F and pressures of 150 to 300 psig	Kondicionim termal i lymit (llumit)	Paraqet procesin e dehidratimit (tharjes) së lymit, ku dallohen dy procese themelore të kondicionimit të këtyre: (1) oksidimi me ajër të njomë, i cili konsiston në oksidimin pa flakë të llumrave në temperaturë prej 450°F deri në 550°F dhe në presion prej rreth 1200 psig; si dhe (2) trajtimi me nxehtësi, i cili është krejtësisht i ngjashëm me të mëparshmin vetëm se ky kryhet në temperaturë prej 350°F deri në 400°F dhe në presion prej 150 deri në 300 psig	Sewerage and waste water treatment	
Thermal pollution	A reduction in water quality caused by increasing its temperature, often due to disposal of waste heat from industrial or power generation processes, causing death or injury of aquatic organisms	Ndotje termale	Një zvogëlim i cilësisë së ujërave që shkaktohet nga rritja e temperaturës në to, shpeshherë si rezultat i lirimt në to të nxehtësisë nga proceset industriale apo nga proceset e gjenerimit të energjisë elektrike, duke shkaktuar kështu vdekjen apo dëmtimin e organizmave ujorë	Pollution	
Thermocline	An abrupt temperature gradient in a body of water such as a lake, marked by a layer above and below which the water is at different temperatures	Rënie termike	Një shpejtësi e ndryshimit të menjëhershëm të temperaturës në një trup ujor siç është p.sh. një liqe, i cili karakterizohet me një shtresë mbi dhe nën të cilën uji ka temperaturë të ndryshme	Water quality	
Thickening of sludge	The process of reducing the free water content of sludges; whereas, dewatering refers to the reduction of floc-bound and capillary water content of sludges	Dendësim (trashje) e lymit (llumit)	Është procesi i reduktimit të përbërjes së ujit të lirë në lym. Për dallim prej këtij procesi, dehidratimi apo tharja e lymit i referohet reduktimit të përbërjes së ujit në lym i cili gjendet qoftë në formë të ujit të lidhur për flok (grumbull papastërtish dhe bakteresh të formuara në fund të procesit të flokulimit) apo në formë të ujit kapilar	Sewerage and waste water treatment	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Threshold value	A specific environmental quality standard (EQS) set by States in legislation (see environmental quality standard)	Vlerë e pragut	Një standard specifik i cilësisë mjedisore i përcaktuar nga Shtetet Anëtare në legjislacionin përkatës të tyre (shihni përkufizimin për " environmental quality standard" - "standard i cilësisë mjedisore")	Impact assessment	Directive 2006/118/EC
Tidal station	Location where tidal observations are made. There are both primary and secondary tidal stations. A primary tidal station is the name used for a tidal station where continued observations are to be taken over a number of years to gain basic data on the tides for the area. A secondary tidal station is used over a shorter time frame to gather data for a particular purpose	Stacion observimi i baticë-zbaticës	Lokacioni ku bëhen observimet e ciklit të baticë-zbaticës. Ekzistojnë stacione të këtuilla primare dhe sekondare. Stacion primar quhet ai stacion ku bëhen observime të vazhdueshme përgjatë disa viteve me qëllim të fitimit të të dhënave bazike mbi ciklet e baticë-zbaticës në një zonë. Ndërkaq, një stacion sekondar quhet ai stacion i cili shërben për grumbullimin e të dhënave për qëllime të caktuara për periudha më të shkurtra kohore	Monitoring	
Tidal waters	Any water whose level changes periodically due to tidal action	Ujëra baticë	Çdo ujë niveli i të cilit ndryshon periodikisht në saje të veprimit të rrymës së baticës	Water bodies	
Total dissolved solids	A measure of the combined content of all inorganic and organic substances contained in a liquid in molecular, ionized or micro-granular (colloidal sol) suspended form	Lëndët totale të ngurta të tretura	Masë matëse e përbërjes së kombinuar të të gjitha substancave inorganike dhe organike, të cilat gjenden në suspension në një lëngë në formë molekulare, të jonizuara apo mikrogranulare (tretësire koloidale)	Water quality	
Total or bulk deposition	The total mass of pollutants which is transferred from the atmosphere to surfaces (e.g. soil, vegetation, water, buildings, etc.) in a given area within a given time	Depozitim total apo depozitim voluminoz	Masa totale e ndotësve e cila transferohet nga atmosfera në sipërfaqen e tokës, në vegjetacion, në sipërfaqen e ujit, të ndërtesave, etj. në një zonë të caktuar brenda një kohe të caktuar	Pollution	Directive 2004/107/EC
Total organic carbon	The amount of carbon found in an organic compound and it is often used as a non-specific indicator of water quality	Karboni total organik	Sasia e karbonit të ndodhur në një komponim organik dhe që shpeshherë përdoret si tregues jospesifik i cilësisë së ujërave	Water quality	
Total solids	All the solids in water, including suspended solids and filterable solids. It is measured as the weight of all present solids per unit volume of water and it is usually determined by evaporation	Lëndët e ngurta totale	Të gjitha lëndët e ngurta që gjenden në ujë, përfshirë lëndët e ngurta në pezulli dhe lëndët e ngurta të filtrueshme. Këto lëndë shprehen si pesha e të gjitha lëndëve të pranishme të ngurta për njësi vëllimi të ujit, që zakonisht varet nga procesi i avullimit	Water quality	
Total suspended solids	The dry-weight of particles trapped by a filter. It is a water quality parameter used for example to assess the quality of waste water after treatment in a waste water treatment plant	Lëndët totale të ngurta në pezulli	Pesha e thatë e grimcave të ngecura në një filtër. Paraqet një parametër të cilësisë së ujërave i cili përdoret për shembull për të vlerësuar cilësinë e ujërave të ndotura pas trajtimit të tyre në një impiant të trajtimit të ujërave të ndotura	Water quality	
Toxic	Substances and preparations (including very toxic substances and preparations) which, if they are inhaled or ingested or if they penetrate the skin, may involve serious, acute or chronic health risks and even death	Toksike	Substancat dhe preparatet (përfshirë substancat dhe preparatet shumë toksike), të cilat nëse nuhaten apo gëlltiten apo nëse e depërtojnë lëkurën, mund të paraqesin rreziqe serioze, akute apo kronike për shëndetin e njeriut përfshirë edhe vdekjen	Pollution	Directive 2008/98/EC
Toxic for reproduction	Substances and preparations which, if they are inhaled or ingested or if they penetrate the skin, may induce non-hereditary congenital malformations or increase their incidence	Substancat teratogjene (reprotoksike)	Substancat dhe preparatet të cilat nëse nuhaten apo gëlltiten, apo nëse e depërtojnë lëkurën, mund të shkaktojnë malformacione kongjenitale johereditare (jo të trashëgueshme) ose mund të rrisin incidencën e tyre	Pollution	Directive 2008/98/EC
Transboundary	Anything crossing international political border, thus its origin is in one State but it also affects to a neighbour State (e.g. River Basin District, body of water, impact, etc.)	Ndërkufitar	Çdo gjë që kalon një kufi ndërkombëtar politik, ashtu që origjina e tij ndodhet në një Shtet por që e shpreh efektin e vetë edhe në një Shtet tjetër fqinj (p.sh. një Rajoni të Pellgut Lumor (në Shqipëri -Rajoni të Basenit Ujor), një trupi ujor, ndikim, etj.)	Transboundary issues, international agreements	Directive 2000/60/EC

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Transboundary consultation	Where a State considers that the implementation of a project, plan or programme being prepared in relation to its territory is likely to have significant effects on the environment in another State, or where a State likely to be significantly affected so requests, the State in whose territory the plan or programme is being prepared shall, before its adoption or submission to the legislative procedure, forward a copy of the draft project, plan or programme and the relevant environmental report to the other State. If the other States concerned wish it, they shall enter into consultations concerning the likely transboundary environmental effects of implementing the project, plan or programme and the measures envisaged to reduce or eliminate such effects	Konsultime ndërkufitare	Kur një Shtet konsideron se implementimi në territorin e tij i një projekti, plani apo programi i cili përgatitet, ka gjasa të ketë efekte të konsiderueshme në mjedisin e një Shteti tjetër, apo me kërkesë të një Shteti i cili ka gjasë të ndikohet konsiderueshëm, Shteti tjetër në territorin e të cilit projekti, plani apo programi përgatitet, duhet që t'ia dorëzojë këtij Shteti një kopje të tyre bashkë me raportin mjedisor përkatës, përpara çfarëdo miratimi apo nënshtrimit të projektit, planit apo programit procedurave ligjore. Nëse Shtetet e tjera të ndikuara, e dëshirojnë një gjë të tillë, ato duhet të hyjnë në konsultime lidhur me efektet e mundshme mjedisore ndërkufitare që rezultojnë nga implementimi i projektit, planit apo programit, si dhe lidhur me masat e parapara për reduktimin apo eliminimin e efekteve të tilla	Transboundary issues, international agreements	Directive 2001/42/EC, Directive 2003/35/EC
Transboundary impact	Any significant adverse effect on the environment resulting from a change in the conditions of transboundary waters caused by a human activity, the physical origin of which is situated wholly or in part within an area under the jurisdiction of a Party, within an area under the jurisdiction of another Party. Such effects on the environment include effects on human health and safety, flora, fauna, soil, air, water, climate, landscape and historical monuments or other physical structures or the interaction among these factors; they also include effects on the cultural heritage or socio-economic conditions resulting from alterations to those factors	Ndikim ndërkufitar	Çfarëdo efekti negativ i konsiderueshëm në mjedis, që rezulton nga një ndryshim në kushtet e ujërave ndërkufitare shkaktuar nga një aktivitet njerëzor, origjina fizike e të cilit gjendet tërësisht ose pjesërisht brenda një zone që i takon juridiksionit të një Pale, brenda një zone nën juridiksionin e një Pale tjetër. Efektet e tilla në mjedis përfshijnë efektet në shëndetin dhe sigurinë e njeriut, në florën, faunën, tokën, ajrin, ujin, klimën, peizazhin dhe monumentet historike apo në strukturat e tjera fizike, apo në bashkëveprimin në mes këtyre faktorëve; ato po ashtu përfshijnë efektet në trashëgimin kulturore apo në kushtet socio-ekonomike që rezultojnë nga ndryshimet në këta faktorë	Transboundary issues, international agreements	Directive 2000/60/EC
Transboundary waters	Any surface or ground waters which mark, cross or are located on boundaries between two or more States; wherever transboundary waters flow directly into the sea, these transboundary waters end at a straight line across their respective mouths between points on the low-water line of their banks	Ujëra ndërkufitare	Janë ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore, të cilët shënojnë, përshkojnë ose janë të lokalizuara në kufijtë midis dy ose më shumë shteteve; kudo që këto ujëra ndërkufitare derdhen drejtëpërdrejtë në det, këto ujëra ndërkufitare përfundojnë në një vijë të drejtë që kalon mepërmes grykëderdhjeve të tyre përkatëse, ndërmjet pikave në vijën-ujore-të-poshtme të brigjeve të tyre	Transboundary issues, international agreements	Directive 2000/60/EC
Transitional waters	Bodies of surface water in the vicinity of river mouths which are partly saline in character as a result of their proximity to coastal waters but which are substantially influenced by freshwater flows	Ujërat kalimtare	Trupa ujorë sipërfaqësorë në afërsi të grykëderdhjeve të lumenjve në det, që për nga karakteri janë pjesërisht të kripshme, për shkak të afërsisë së tyre me ujërat bregdetare, por që në masë të madhe ndikohen nga rrjedha e ujërave të ëmbla	Water bodies	Directive 2000/60/EC
Transmissivity	The rate at which groundwater can flow through an aquifer section of unit width under a unit hydraulic gradient. It describes the ability of the aquifer to transmit groundwater throughout its entire saturated thickness	Përkueshmëri (depërtueshmëri)	Shkalla e rrjedhjes së ujërave nëntokësore nëpër njësinë e prerjes së tërthortë të një akuiferi nën njësinë e gradientit hidraulik. Përkueshmëria tregon për aftësinë e akuiferit për të shpërndarë ujërat nëntokësore nëpër gjithë trashësinë e saturimit të vetë	Hydraulics	

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Trap	A device which uses a bending path to capture water to prevent sewer gases from entering buildings, while allowing waste to pass through	Gazveçues	Një pajisje e cila përmes një lakese në formë sifoni e kap ujën duke penguar në këtë mënyrë që gazet që gjenden në tubat e kanalizimit të futen në ndërtesa, përdërisa e lejon kalimin nëpër të të ujërave të ndotura	Sewerage and waste water treatment	
Treatment	The mechanical, physical, biological, thermal or chemical process or combination of processes carried out on materials or liquids (e.g. mineral resources, solid waste, waste water, etc.), that change its characteristics in order to reduce its volume, concentrations of pollutants or hazardous nature, facilitate its handling or enhance recovery	Trajtim	Proceset mekanike, fizike, biologjike, termike apo kimike, apo kombinimi i proceseve që aplikohen në lëndët apo lëngjet (p.sh. burimet minerare, mbeturinat (mbetjet) e ngurta, ujërat e ndotura, etj.), të cilat i ndryshojnë karakteristikat e tyre me qëllim të zvogëlimit të vëllimit të tyre dhe përqendrimit të ndotësve në to, apo me qëllim të ndryshimit të karakterit të rrezikshëm të tyre, lehtësimit të manovrimit me to apo për të shtuar rikuperimin e tyre	Measures	
Tributary	A stream or river which flows into another river (a parent river) or body of water but which may not flow directly into the sea	Degë e ujërrjedhës	Një ujërrjedhë apo lumë i cili rrjedh në një lumë tjetër apo trup ujour tjetër, i cili mund të mos derdhet drejtpërdrejt në det	Water bodies	
Trickling filter	A type of waste water treatment system consisting of a fixed bed of rocks, lava, coke, gravel, slag, polyurethane foam, sphagnum peat moss, ceramic, or plastic media over which sewage or other waste water flows downward and causes a layer of microbial slime (biofilm) to grow, covering the bed of media. Aerobic conditions are maintained by splashing, diffusion, and either by forced-air flowing through the bed or natural convection of air if the filter medium is porous	Biofiltrër	Një lloj i sistemit të trajtimit të ujërave të ndotura që konsiston në një shtrat të fiksuar me mediet filtruese siç janë gurët, lava, koksi, zgjyra, zhavorri, shkuma poliuretane, myshku i bardhë torfik, qeramika apo plastika, sipër të cilave rrjedhin ujërat e ndotura shtëpiake apo ujërat e tjera të ndotura, duke bërë që në këto mediet filtruese të rritet një shtresë e mikrobeve (që paraqet biofilmin) e cila e mbulon shtratin e mediumit filtrues. Kushtet aerobe ruhen përmes spërkatjes e difuzionit të ajrit, si dhe qoftë edhe përmes futjes së ajrit i cili qarkullon nëpër shtrat apo përmes konveksionit natyral të ajrit në rast se mjeti filtrues është poroz (me vrima)	Sewerage and waste water treatment	
Trunk sewer	It serves as the main arteries of the waste water collection system. They collect and convey the waste water from numerous main sewer lines either to a water quality treatment center or to an interceptor sewer	Kolektor i përgjithshëm i kanalizimit	Shërben si një prej arterieve kryesore të sistemit të grumbullimit të ujërave të ndotura. Këta kolektorë i grumbullojnë ujërat e ndotura prej në numri tubash kolektorë kryesor dhe i çojnë në një qendër të trajtimit cilësor të ujërave apo në një kolektor derdhjeje	Sewerage and waste water treatment	
Turbidity	The amount of solid particles that are suspended in water and that cause light rays shining through the water to scatter. Thus, turbidity makes the water cloudy or even opaque in extreme cases. Turbidity is measured in nephelometric turbidity units (NTU)	Turbiditet	Sasia e grimcave të ngurta të cilat janë të suspenduara në ujë, të cilat bëjnë shpërhapjen e rrezeve të dritës që depërtojnë nëpër ujë. Andaj, turbiditeti shkakton turbullim të ujit apo në raste ekstreme i bënë ato të patejdukshme. Turbiditeti shprehet në njësinë neflometrike të turbiditetit (NTU)	Water quality	
Turbulent flow	A flow regime in fluid dynamics characterized by chaotic changes in pressure and flow velocity. It is in contrast to a laminar flow regime, which occurs when a fluid flows in parallel layers, with no disruption between those layers	Rrjedhje turbulente	Një regjim i rrjedhjes në dinamikën e fluideve që karakterizohet me ndryshime kaotike në shtypjen dhe shpejtësinë e rrjedhjes (rrymimit) të një fluidi. Kjo rrjedhje është e kundërt me regjimin e rrjedhjes laminare, e cila ndodh kur një fluid rrjedh në shtresa paralele pa asnjë pengesë që do të çrregullonte rrjedhjen e këtyllë të tyre	Hydraulics	

4.21 Uu

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Ultra-filtration	A variety of membrane filtration in which forces like pressure or concentration gradients lead to a separation through a semi-permeable membrane. Suspended solids and solutes of high molecular weight are retained in the so-called retentate, while water and low molecular weight solutes pass through the membrane in the permeate (filtrate). The pressure at which the filter works is 3 to 12 bar, which is lower than nanofiltration and is higher than microfiltration. Ultrafiltration can be used during the treatment of contaminated waters to remove the colors and microorganisms from the water	Ultrafiltrim	Një varg filtrimesh membranore ku forcat: si gradienti i presionit (shtypjes) apo gradienti i përqendrimit, çojnë në ndarjen e substancave me anë të një membrane semipermeabile (gjysmë të përkueshme). Lëndët e ngurta të suspenduara (pezullitë) dhe substancat e tretura me peshë të madhe molekulare mbesin në të ashtuquajturin retentat, ndërsa uji dhe substancat e tretura me peshë të ultë molekulare depërtojnë nëpërmjet të membranës në filtrat. Presioni nën të cilin funksionon filtri sillet prej 3 deri në 12 bar, i cili është më i ultë sesa te nanofiltrimi dhe më i lartë sesa tek mikrofiltrimi. Ultrafiltrimi mund të përdoret gjatë trajtimit të ujërave të kontaminuara (ndotura) për largimin e ngjyrave dhe të mikroorganizmave nga uji	Drinking water	
Ultraviolet disinfection	A process that involves exposing contaminated water to radiation from UV light. Ultraviolet light provides rapid, effective inactivation of microorganisms as it penetrates an organism's cell walls and disrupts the cell's genetic material, making reproduction impossible	Dezinfektim ultraviolet	Një proces i cili përfshinë ekspozimin e ujërave të kontaminuara ndaj rrezeve ultraviolete të prodhuara nga drita ultraviolete. Drita ultraviolete e bënë inaktivizimin e shpejtë dhe efektivë të mikroorganizmave meqë e depërton murin qelizor të tyre dhe e shkatërron materialin gjenetik të tyre, duke ua pamundësuar kështu riprodhimin	Drinking water	
Unconfined aquifer	A section of rock or sand that does not have a confining layer (e.g. clay aquitard) on top of it. An unconfined aquifer is often shallow	Akuifer i pakufizuar (i pakonturuar)	Një pjesë e një shkëmbi apo një zonë rëre e cila nuk përmban një shtresë kufizuese (si p.sh akuitard argjilor) mbi të. Një akuifer i pakonturuar zakonisht është i cektë	Water bodies	
Up flow	A pattern of water flow in which a solution (water usually) enters at the bottom of the vessel or column and flows out at the top of the vessel or column during any phase of the treatment unit's operating cycle	Rrjedhje me ngjitje lart	Një formë e rrjedhjes së ujit ku një tretësirë (zakonisht ujë) futet në pjesën e poshtme të një ene apo një shtylle dhe rrjedh duke u ngjitur prej poshtë lart, gjerë tek pjesa e sipërme e saj, në çdo etapë të ciklit të operimit të njësisë së trajtimit të këtij uji	Hydraulics	
Upstream	Moving or situated in the opposite direction from that in which a stream or river flows; nearer to the source	Rrjedhë e sipërme	Pjesa e sipërme e rrjedhës së lumit - Levizja në drejtim të kundërt nga ai në të cilin rrjedhë një ujërrjedhë apo lumë, do të thotë më afër burimit	Hydraulics	
Urban runoff	Surface runoff of rainwater caused by urbanization. Impervious surfaces (roads, parking lots and sidewalks, built from materials such as asphalt and concrete), along with rooftops, carry polluted stormwater to storm drains, instead of allowing the water to percolate through soil, therefore urban runoff is a major source of flooding and water pollution in urban communities	Rrjedhje sipërfaqësore urbane	Rrjedhja sipërfaqësore e ujërave të reshjeve e cila është krijuar si rezultat i urbanizimit, ku uji i reshjeve në vend se të kullohet në tokë ai derdhet nëpër kanalet e drenazhimit të ujërave të shiut, gjë që ndikon në reduktimin e tablos ujore nëntokësore (meqë ujërat nëntokësore nuk rimbushen) dhe për pasojë shkakton përmbytje. Andaj rrjedhjet sipërfaqësore urbane konsiderohen si një ndër shkaktarët kryesorë të përmbytjeve dhe të ndotjes së ujit në zonat urbane	Environmental problems	

4.22 Vv

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Vacuum pump	A device that removes gas molecules from a sealed volume in order to leave behind a partial vacuum	Pompë vakumi	Një pajisje e cila i largon molekulat e gazit nga një vëllim i mbyllur me qëllim të krijimit të një vakumi të pjesërishtëm	Hydraulics	
Vadose water	See the definition "gravitational water"	Ujërat e zonës së pasaturuar (zonës së cektë)	Shihni përkufizimin për 'gravitational water'- 'ujë gravitacioni'	Agriculture and irrigation	
Vapour	The gaseous phase of substances such as water	Avull	Gjendja agregate e gaztë e substancave siç është uji	Water management	
Venturi	The reduction in fluid pressure that results when a fluid flows through a constricted section (or choke) of a pipe	Venturi	Reduktimi i shtypjes së fluidit kur një fluid rrjedh nëpër një seksion të ngushtuar të një tubi (gypi)	Hydraulics	
Viscosity	A fluid is a measure of its resistance to gradual deformation by shear stress or tensile stress. It is a property of the fluid which opposes the relative motion between the two surfaces of the fluid in a fluid that are moving at different velocities	Viskozitet	Viskoziteti i një fluidi paraqet rezistencën e tij ndaj deformimit gradual nën veprimin e forcave të tendosjes apo forcave elastike. Viskoziteti është veti e fluidit i cili shprehë rezistencë ndaj lëvizjes relative ndërmjet dy sipërfaqeve të fluidit që lëvizin me shpejtësi të ndryshme	Hydraulics	
Volatile organic compounds	Organic chemicals that have a high vapor pressure at ordinary room temperature. Their high vapor pressure results from a low boiling point, which causes large numbers of molecules to evaporate or sublimate from the liquid or solid form of the compound and enter the surrounding air, a trait known as volatility. Most scents or odors are of Volatile Organic Compounds (VOCs)	Komponime organike shpejtë të avullueshme (në Shqipëri - Komponime volatile organike)	Kimikate organike të cilat në temperaturë dhome karakterizohen me një shtypje të lartë të avullit. Shtypja e tyre e lartë e avullit vjen si rezultat i pikës së tyre të ultë të vlimit, e cila bënë që një numër i madh i molekulave të avullojnë apo të sublimojnë prej komponimit në formë të lëngët apo të ngurtë, dhe të depërtojnë në ajër, një tipar i njohur si avullueshmëri (paqëndrueshmëri). Shumica e aromave apo erërave të këqija paraqesin komponime organike shpejtë të avullueshme (komponime volatile organike)	Pollution	
Vulnerable zone	Areas of land which contribute to pollution and drain into the waters affected by pollution and waters which could be affected by pollution if action is not taken (see "action programme")	Zonë e ndjeshme	Sipërfaqet e tokës që kontribuojnë në ndotje dhe të cilat kullohen (drenazohen) në ujërat e ndikuara nga ndotja, si dhe në ujërat të cilat mund të ndikohen nga ndotja po qe se nuk ndërmerret ndonjë veprim (shihni përkufizimin për 'action programme' - 'programi i veprimit')	Pollution	Directive 91/676/EEC

4.23 Ww

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Waste	Any substance or object which the holder discards or intends or is required to be discarded	Mbeturinë (në Shqipëri - mbetje)	Është çdo substancë apo objekt që zotëruesi i saj e hedh, ka për qëllim ta hedh, apo është i detyruar ta hedh	Pollution	Directive 2008/98/EC, Directive 1999/31/EC, Directive 91/689/EEC, Regulation (EC) No 166/2006
Waste (H12)	Waste which releases toxic or very toxic gases in contact with water, air or an acid	Mbeturina (mbetje) H12	Mbeturinat (në Shqipëri - mbetjet) të cilat lirojnë gazra toksike apo shumë toksike në kontakt me ujën, ajrin apo ndonjë acid	Pollution	Directive 2008/98/EC
Waste collection	The gathering of waste, including the preliminary sorting and preliminary storage of waste for the purposes of transport to a waste treatment facility	Mbledhja (në Shqipëri - grumbullimi)	Është mbledhja e mbeturinave (mbetjeve), përfshirë klasifikimin paraprak dhe magazinimin paraprak të mbeturinave (mbetjeve) me qëllim të transportimit të tyre deri në impiantet e trajtimit (në Shqipëri - përpunimit) të mbeturinave (mbetjeve)	Pollution	Directive 2008/98/EC
Waste facility	Any area designated for the accumulation or deposit of extractive waste, whether in a solid or liquid state or in solution or suspension	Objekt i mbeturinave (në Shqipëri - mbetjeve)	Çfarëdo hapësire e caktuar për akumulimin apo depozitimin e mbeturinave (mbetjeve) nga industria ekstraktive, qoftë në gjendje të ngurtë apo të lëngët, apo qoftë në tretësirë apo suspension	Pollution	Directive 2006/21/EC
Waste holder	The producer of the waste or the natural or legal person who is in possession of it	Zotërues i mbeturinës (në Shqipëri - zotërues i mbetjeve)	Është prodhuesi (krijuesi) i mbeturinave (mbetjeve) ose çdo person që e posedon (zotëron) mbeturinën (mbetjen)	Pollution	Directive 2006/21/EC
Waste incineration plant	Any stationary or mobile technical unit and equipment dedicated to the thermal treatment of waste, with or without recovery of the combustion heat generated, through the incineration by oxidation of waste as well as other thermal treatment processes, such as pyrolysis, gasification or plasma process, if the substances resulting from the treatment are subsequently incinerated	Impiant i incinerimit të mbeturinave (në Shqipëri - mbetjeve)	Është çdo pajisje dhe njësi teknike, e palëvizshme ose e lëvizshme, që përdoret për trajtimin termik të mbeturinave (mbetjeve), me ose pa rikuperim të nxehtësisë së krijuar nga djegia, përmes incinerimit me oksidim të mbeturinave (mbetjeve), si edhe proceset e tjera të trajtimit termik, si piroliza, gazifikimi ose proceset e plazmës, nëse substancat që përfitohen nga ky trajtim incinerohen më pas	Pollution	Directive 2010/75/EU
Waste management	The collection, transport, recovery and disposal of waste, including the supervision of such operations and the after-care of disposal sites, and including actions taken as a dealer or broker	Menaxhimi i mbeturinave (mbetjeve)	Është mbledhja (grumbullimi), transporti, rikuperimi dhe deponimi (në Shqipëri - asgjësimi) i mbeturinave (mbetjeve), përfshirë mbikëqyrjen e këtyre operacioneve dhe kujdesin e mëpastajshëm të vendeve të deponimit (asgjësimit), përfshirë edhe veprimet e ndërmarra në cilësinë e tregtarit dhe ndërmjetësit	Pollution	Directive 2008/98/EC
Waste oils	Any mineral or synthetic lubrication or industrial oils which have become unfit for the use for which they were originally intended, such as used combustion engine oils and gearbox oils, lubricating oils, oils for turbines and hydraulic oils	Vajrat mbeturinë (në Shqipëri - vajrat e përdorura)	Janë të gjithë vajrat mineralë, vajrat lubrifikues sintetikë apo vajrat industrialë të cilët janë bërë të papërshtatshëm për përdorimin për të cilin ishin destinuar fillimisht, siç janë vajrat e përdorur të motorëve me djegie të brendshme, vajrat e përdorur të kutisë së ndërruesit të shpejtësisë (në Shqipëri - të ndërrimit të marsheve), vajrat lubrifikues, vajrat për turbina dhe vajrat hidraulike	Pollution	Directive 2008/98/EC

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Waste producer	Anyone whose activities produce waste (original waste producer) or anyone who carries out pre-processing, mixing or other operations resulting in a change in the nature or composition of this waste	Prodhuesi i mbeturinës (në Shqipëri - krijuesi i mbetjeve)	Është çdo person, veprimtaritë e të cilit krijojnë mbeturina (mbetje) (prodhuesi/krijuesi fillestar i mbeturinave/mbetjeve) ose çdo person, që kryen përpunimin paraprak, përzierjen ose operacione të tjera që çojnë në ndryshimin e natyrës ose të përbërjes së kësaj mbeturine (mbetjeve)	Pollution	Directive 2008/98/EC
Waste water	Urban, domestic and industrial waste water and any other used water which is subject, because of the substances or objects it contains, to regulation laws	Ujërat e ndotura	Ujërat e ndotura shtëpiake, ujërat e ndotura urbane dhe ujërat e ndotura industriale, si dhe çdo ujë tjetër i përdorur, të cilat ujëra i nështrohen ligjeve rregulluese për shkak të substancave dhe objekteve që ato përbajnë	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/271/EEC, Regulation (EC) No 166/2006
Waste water (domestic)	Waste water from residential settlements and services which originates predominantly from the human metabolism and from household activities	Ujërat e ndotura shtëpiake⁵³	Janë ujërat e ndotura nga vendbanimet dhe shërbimet rezidenciale, të cilët ujëra origjinojnë kryesisht nga metabolizmi i njeriut dhe nga aktivitetet shtëpiake	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/271/EEC
Waste water (industrial)	Any waste water which is discharged from premises used for carrying on any trade or industry, other than domestic waste water and run-off rain water	Ujërat e ndotura industriale	Janë të gjitha ujërat e ndotura që shkarkohen nga objektet në të cilat kryhen veprimtari tregtare apo industriale, me përjashtim të ujërave të ndotura shtëpiake dhe rrjedhjeve të ujërave të shirave	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/271/EEC
Waste water (urban)	Domestic waste water or a mixture of domestic waste water with waste water which is discharged from premises used for carrying on any trade or industry (industrial waste water) and/or run-off rain water	Ujërat e ndotura urbane	Janë ujërat e ndotura shtëpiake, apo përzierja e ujërave të ndotura shtëpiake me ujërat e ndotura industriale dhe/apo me ujërat e shirave	Sewerage and waste water treatment	Directive 91/271/EEC
Waste water reuse	The process of converting waste water into water that can be reused for other purposes. Reuse may include irrigation of gardens and agricultural fields or replenishing surface water and groundwater	Ripërdorimi i ujërave të ndotura	Procesi i shndërrimit të ujit të ndotur në ujë i cili mund të ripërdoret për qëllime të tjera. Ripërdorimi i ujërave të ndotura mund të përfshijë p.sh. ujitjen e kopshteve dhe të tokave bujqësore apo rimbushjen (pasurimin) e ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore	Sewerage and waste water treatment	EU Blueprint
Waste water treatment plant	Infrastructure for waste water treatment by the removal of pollutants or contaminants for the protection of public health and the environment. A typical municipal waste water treatment plant in an industrialized country includes several treatment unit processes including, but not limited to, one or more of: grit removal, screening, coagulation-flocculation, sedimentation, biooxidation, biofiltration, carbon adsorption and disinfection by which pollutants are transformed and removed from wastewater streams. Treatment levels may be categorized as preliminary or pretreatment, secondary and tertiary treatment, depending on degree of processing	Impiant i trajtimit të ujërave të ndotura	Infrastruktura për trajtimin e ujërave të ndotura me largimin e ndotësve dhe lëndëve kontaminuese prej ujërave të ndotura, me qëllim të mbrojtjes së shëndetit të njeriut dhe të mjedisit. Nje impiant tipik i trajtimit të ujërave të ndotura urbane në një vend të industrializuar nënkupton tërësinë e operacioneve të trajtimit të cilat përfshijnë, por nuk janë të kufizuara vetëm me, largimin e gurëve ranor (rërës), filtrimin (sitjen) me sitë me grila (vrira) të të mëdha apo të vogla, koagulimin (ngjizjen)-flokulimin (flokëformimin), sedimentimin, biooksidimin, biofiltrimin, adsorbimin (ndajthithjen) me karbonin e aktivizuar, dhe dezinfektimin, me anë të të cilave ndotësit transformohen dhe largohen nga ujërat e ndotura. Nivelet e trajtimit të ujërave të ndotura varësisht nga shkalla e përpunimit të tyre mund të kategorizohen në: trajtimin preliminar apo paratrajtimin, trajtimin sekondar dhe trajtimin terciar	Sewerage and waste water treatment	

⁵³ a) **Ujërat e ndotura shtëpiake** - nënkupton ujërat e ndotura nga banorët e atyre vendbanimeve dhe shërbimeve të cilat kryesisht kanë origjinë nga metabolizmi i njerëzve dhe nga aktivitetet shtëpiake (**AI MESP No.30/2014 on Manners, Parameters and Limit Values of Wastewater Discharge into Public Sewage Network and in the Water Body, Article 4, point 1.16** (Kosovan Law))
 b) **Ujërat e ndotura shtëpiake** - janë ujërat e përdorura nga zonat rezidenciale dhe sektori i shërbimeve, që e kanë origjinën kryesisht nga metabolizmi i njeriut dhe veprimtaritë e sektorit shtëpiak (**Law on Integrated Management of Water Resources No.111/2012, Article 4, point 78**)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Water accounts	The Water Account represent a useful tool for guiding water policy and management at different decision making scales, in particular with regards to the quantitative management and efficient allocation of water resources at the river basin level	Llogaria e sasisë së ujit	Llogaria e ujit paraqet një instrument të dobishëm për udhëheqjen e politikave ujore dhe të menaxhimit të ujërave në shkallë të ndryshme të vendimmarrjes, në veçanti sa i përket menaxhimit sasior dhe alokimit eficient të resurseve (në Shqipëri - burimeve) ujore në nivel të pellgut lumor (në Shqipëri- basenit ujour)	Economic analysis	
Water balance	Is defined as the numerical calculation accounting for the inputs to, outputs from, and changes in the volume of water in the various components (e.g. reservoir, river, aquifer) of the hydrological cycle, within a specified hydrological unit (e.g. a river catchment or river basin) and during a specified time unit (e.g. during a month or a year), occurring both naturally and as a result of the human induced water abstractions and returns	Bilanci i ujërave	Përcaktohet si llogaritje numerike e cila përfshinë hyrjet në, daljet nga, si dhe ndryshimet në vëllimin e ujit në një varg komponentesh të ciklit hidrologjik si p.sh. në rezervuar, lumë, apo akuifer, brenda një njësie të caktuar hidrologjike (p.sh. një ujëmbledhësi lumi apo pellgu lumor) si dhe për një njësi të caktuar kohore (p.sh. gjatë një muaji apo një viti), që ndodhin në mënyrë të natyrshme ose si pasojë e nxjerrjeve dhe shkarkimeve (kthimeve) të ujit të shkaktuara nga njeriu	Water management	EU Water Framework Directive (WFD)
Water charges	Water charges/pricing embraces a range of distinct policy instruments that ideally, should reflect financial costs of service delivering water infrastructure, environmental costs arising from harm induced to ecosystems and ecosystem services, and resource costs	Pagesat (tarifat) e ujit	Vënia e tarifës për ujë (tarifimi) përfshinë një varg instrumentesh politike të ndryshme të cilat mundësisht duhet të pasqyrojnë kostot financiare të shërbimit që e ofron infrastrukturën ujore, pastaj kostot mjedisore që rrjedhin nga dëmet e shkaktuara në ekosisteme dhe në shërbimet e ekosistemeve, si dhe kostot e resurseve (burimeve) të shfrytëzuara	Economic analysis	
Water disinfection	A process where a significant percentage of pathogenic organisms in waste water or potable water are killed or controlled	Dezinfektimi i ujërave	Proces në të cilin bëhet asgjësimi apo kontrollimi i një përqindjeje të konsiderueshme të organizmave patogjenë të pranishëm në ujërat e ndotura apo në ujin e pijes	Water quality	
Water distribution system	Public water distribution systems provide an uninterrupted supply of pressurized safe drinking water to all consumers	Sistemi i shpërndarjes së ujit	Sistemet publike të shpërndarjes së ujit ofrojnë një furnizim të papenguar me ujë të sigurt të pijes për të gjithë konsumatorët	Water supply	
Water intended for human consumption	Any of the following: all water either in its original state or after treatment, intended for drinking, cooking, food preparation or other domestic purposes, regardless of its origin and whether it is supplied from a distribution network, from a tanker, or in bottles or containers; all water used in any food-production undertaking for the manufacture, processing, preservation or marketing of products or substances intended for human consumption unless the competent national authorities are satisfied that the quality of the water cannot affect the wholesomeness of the foodstuff in its finished form. This excludes water intended for human consumption from an individual supply providing less than 10 m3 a day as an average or serving fewer than 50 persons, unless the water is supplied as part of a commercial or public activity	Uji i destinuar për konsum nga njerëzit	Përfshinë cilëndo nga të mëposhtmet: (a) të gjitha ujërat qoftë në gjendjen e tyre fillestare apo pas trajtimit, të destinuar për pije, gatim, përgatitje të ushqimit apo për qëllime të tjera shtëpiake, pavarësisht origjinës së tyre, si dhe nga se furnizohen: nga ndonjë rrjet i shpërndarjes, cisternë, apo në shishe ose kontejner (depozitë); (b) të gjitha ujërat që përdoren në cilëndo ndërmarrje të prodhimit ushqimor për prodhimin, përpunimin, konservimin apo reklamimin e produkteve apo substancave që synohen për konsum nga njeriu, përveç nëse autoritetet kompetente kombëtare janë të kënaqura me atë që cilësia e ujit nuk mund të ketë ndikim mbi shëndetshmërinë e gjërave ushqimore në formën e tyre të fundit. Këtu përjashtohet furnizimi i ujit të destinuar për konsum nga njerëzit nga një furnizues individual i cili ofron mesatarisht më pak se 10 m ³ ujë në ditë apo i cili i shërben me ujë më pak se 50 persona, përveç nëse uji furnizohet në kuadër të një veprimtarie komerciale apo publike	Water supply	Directive 98/83/EC, Directive 2000/60/EC

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Water loss	Water loss control includes utility efforts to manage leakage to economically low levels, and reducing metering and billing errors such that reliable measures of customer consumption are attained and sufficient revenue is gained by the water utility	Humbjet e ujit	Kontrolli i humbjeve të ujit konsiston në përpjekjet e ndërmarrjeve (kompanive) për të menaxhuar rrjedhjet në nivele ekonomikisht të ulta, dhe zvogëlimin e gabimeve në matje dhe faturim, ashtu që të arrihen masat e besueshme të konsumit të konsumatorëve dhe të fitohen të ardhura të mjaftueshme nga ndërmarrjet e ujit	Water supply	
Water management	Integrity of activities, decisions and measures related to waters that are planned and implemented, with the aim of achieving the objectives for the development of water resources	Menaxhim i ujërave	Paraqet tërësinë e aktiviteteve, vendimeve dhe masave që lidhen me ujërat, të cilat planifikohen dhe zbatohen me qëllim të arritjes së objektivave për zhvillimin e resurseve (në Shqipëri - burimeve) ujore	Water management	
Water pricing	Setting the price of water is a key tool used to support water management decisions; to recover the cost of water services as a means of promoting sustainable and efficient water use	Tarifimi i ujit	Caktimi i çmimit të ujit është instrument kyç i cili përdoret për të mbështetur vendimet lidhur me menaxhimin e ujërave; për të kthyer koston e shërbimeve të ujit si mënyrë e promovimit të përdorimit eficient dhe të qëndrueshëm të ujërave	Economic analysis	
Water protection zones	These zones are defined for groundwater sources such as wells, boreholes and springs used for public drinking water supply or along the rivers	Zonat e mbrojtura ujore	Këto zona përcaktohen për burimet e ujërave nëntokësore siç janë puset, vrimat e shpuara dhe burimet e ujit të cilat përdoren për qëllime të furnizimit publik me ujë të pijshëm, apo zonat e mbrojtura ujore përcaktohen përgjatë lumenjve		
Water quality	The chemical, physical, and biological characteristics of water with respect to the amount of impurities in it, usually in respect to its suitability for a particular purpose	Cilësi e ujërave	Karakteristikat kimike, fizike dhe biologjike të ujërave lidhur me sasinë e papastërtive që ato e përmbajnë, gjë që ndërlidhet me atë se sa janë ato të përshtatshme të përdoren për një qëllim të caktuar	Water quality	
Water quality standards	The quality standards concerning the presence in surface water of certain substances or groups of substances identified as priority pollutants	Standarde të cilësisë së ujërave	Standardet e cilësisë lidhur me praninë në ujërat sipërfaqësore të disa substancave të caktuara apo grupeve të substancave të identifikuar si ndotëse prioritare	Water quality	Environmental Quality Standards Directive
Water resources	All inland surface and underground waters and atmospheric rainfalls that are potentially useful	Resurse ujore (në Shqipëri - burime ujore⁵⁴)	Janë të gjitha ujërat e brendshme sipërfaqësore dhe nëntokësore, si dhe reshjet atmosferike të cilat janë potencialisht të përdorshme	Water management	
Water services	All services which provide, for households, public institutions or any economic activity, the following: abstraction, impoundment, storage, treatment and distribution of surface water or groundwater and wastewater collection and treatment facilities which subsequently discharge into surface water	Shërbime të ujit	Janë të gjitha shërbimet që sigurojnë për ekonomitë familjare, institucionet publike apo për çfarëdo veprimtarie ekonomike: nxjerrjen, mbajtjen, ruajtjen, trajtimin dhe shpërndarjen e ujërave sipërfaqësore apo nëntokësore; impiantet për grumbullimin dhe trajtimin e ujërave të ndotura, të cilat më pas shkarkohen në ujërat sipërfaqësore	Water management	Directive 2000/60/EC
Water supply	The provision of water by public utilities commercial organisations, community endeavors or by individuals, usually via a "water supply system"	Furnizim me ujë	Ofrimi i ujit nga shoqëritë tregtare të kompanive publike, nga iniciativat e komunitetit apo individët, të cilat furnizohen përmes një "sistemi të furnizimit me ujë"	Water supply	
Water stress	When the demand for water exceeds the available amount during a certain period or when poor quality restricts its use	Stresi (tensioni) ujqor	Kur kërkesa për ujë tejkalon sasinë e disponueshme gjatë një periudhe të caktuar ose kur cilësia e dobët e tij e kufizon përdorimin e tij	Water management	

⁵⁴ **Burimet ujore** - janë të gjitha ujërat e brendshme detare, ujërat territoriale, vija bregdetare, zona ekonomike ekskluzive, shelfi kontinental, ujërat sipërfaqësore e nëntokësore, së bashku me shtresat ujëmbajtëse, reshjet atmosferike, nën juridiksionin dhe kontrollin e Republikës së Shqipërisë (**Law No 111/2012 on Integrated Management of Water Resources, Article 4, Point 9, Albanian Law**)

English-Albanian Water Glossary (EAWG)

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Water table	The surface between the saturated and unsaturated zones. It is the top of an unconfined aquifer. Watertable maps indicate groundwater flow direction	Pasqyrë uji	Sipërfaqja ndërmjet zonës së saturuar (të ngopur) dhe të pasaturuar (të pangopur). Pasqyra e ujit paraqet kufirin e sipërm të një akuiferi të pakonturuar (të pakufizuar). Hartat e pasqyrave të ujit tregojnë drejtimin e rrjedhjes së ujërave nëntokësore	Water bodies	
Water use	Water use refers to use of water by agriculture, industry, energy production and households, including in-stream uses such as fishing, recreation, transportation and waste disposal	Përdorimi (shfrytëzimi) i ujit	Shfrytëzimi i ujit në bujqësi, industri, prodhim të energjisë dhe amvisëri, përfshirë - përdorimin e ujit në ujërrjedha si p.sh. për peshkim, rekreacion, transport dhe deponim (në Shqipëri- asgjësim) të mbeturinave (mbetjeve)	Water management	Directive 2000/60/EC
Watershed	The land area that drains water to a particular stream, river, or lake. It is a land feature that can be identified by tracing a line along the highest elevations between two areas on a map, often a ridge	Ujëndarëse	Sipërfaqja e tokës e cila i kullon (drenazhon) ujërat në një ujërrjedhë të caktuar, lumë apo liqe. Paraqet një veçori të tokës e cila mund të identifikohet me gjurmimin e një linje (vije) përgjatë lartësive më të larta midis dy zonave në një hartë, që shpeshherë paraqet një vargmal	Water management	
Waterway	Any navigable body of water, thus it serves as a route or way of travel or transport	Kanal i lundrueshëm	Çdo trup ujour i lundrueshëm, i cili shërben si rrugë apo linjë udhëtimi apo transporti	Water management	
Weather	The condition of the earth's atmosphere over a brief period of time, like a day or a week	Mot	Gjendja e atmosferës së Tokës brenda një periudhe të shkurtër kohore (brenda një dite apo një jave)	Risk	
Weir	It is a low dam built across a river to raise the level of water upstream or regulate its flow	Kapërderdhës (pritë kapërderdhëse)	Paraqet një digë të ultë të ndërtuar tejprtej një lumi për të ngritur nivelin e ujit në rrjedhën e sipërme të tij apo për të rregulluar prurjen e tij	Hydraulics	
Well	An artificial excavation put down by any method for the purposes of withdrawing water from the underground aquifers	Pus	Një gropë e thellë dhe e ngushtë e gërmuar në mënyrë artificiale me çfarëdo metode që ka për qëllim nxjerrjen e ujit nga akuiferët nëntokësorë	Water supply	
Wetland	An area that is saturated by surface water or groundwater, with vegetation adapted for life under those soil conditions	Ligatinë⁵⁵	Një zonë e cila është e ngopur me ujëra sipërfaqësore apo nëntokësore, me vegjetacion të përshtatur për jetesë nën kushtet që mbizotërojnë në të	Protected areas	
Wet scrubbers	Wet scrubbers are effective air pollution control devices for removing particles and/or gases from industrial exhaust streams, operating by introducing the dirty gas stream with a scrubbing liquid – typically water	Skruberë të njomë (pastrues gazesh)	Pastruesit e gazeve apo skruberët e njomë janë pajisje efektive në kontrollin e ndotjes së ajrit ashtu që bëjnë largimin e grimcave dhe/apo gazeve nga tubat industrial të shkarkimit të gazeve. Skruberët e njomë funksionojnë duke e njomur rrymën e gazeve të ndyta me një lëngë pastrues - zakonisht me ujë	Water management	
Withdrawal (water)	Water removed from a ground- or surface-water source for use	Nxjerrje (marrje) e ujit	Uji i cili merret nga burimet e ujërave nëntokësore apo sipërfaqësore me qëllim përdorimi	Water supply	

⁵⁵ **Ligatinat** - paraqesin zona të kënetave, moçaleve, tokave torfike, ujërave natyrore ose artificiale, të përhershëm ose të përkohshëm, me ujëra të rrjedhshëm ose amull dhe të freskët ku thellësia e rrjedhës së poshtme nuk kalon gjashtë (6) metra. (Law No. 03/L-233 on Nature Protection, Article 7, Point 1.14, Kosovan Law)

4.24 Xx

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
X					

4.25 Yy

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Yield (specific)	The volume of water released from storage by unconfined aquifer per unit surface area of aquifer per unit decline of the water table	Prodhim specifik	Paraqet vëllimin e ujit të cilin një akuiferi i pakufizuar (i pakonturuar) e shkarkon (lëshon) nga depozita e tij, për njësi të sipërfaqes së akuiferit, si dhe për njësi të rënies së tablos ujore	Hydraulics	

4.26 Zz

 ENGLISH		 ALBANIAN		Topic	Main references
Term	Definition	Term	Definition		
Zero discharge water	Expression that implies the reuse of the effluent from a waste water treatment plant instead of being discharged into the water environment	Shkarkim zero i ujërave të ndotura	Nënkupton ripërdorimin e efluentit nga një impiant i trajtimit të ujërave të ndotura, në vend të shkarkimit të tij në një mjedis ujor	Pollution	
Zooplankton	Very small organisms drifting in oceans, seas, and bodies of fresh water	Zooplankton	Organizma shumë të vegjël të cilët pluskojnë në ujërat e oqeanëve, deteve, dhe trupave të ujërave të ëmbla	Water bodies status	

5 REFERENCES

- [1] D. J. Poehls, Gregory J. Smith. 2009. Encyclopedic Dictionary of Hydrogeology
- [2] European Water Stewardship. 2011. Glossary v2.10.
- [3] Goulburn-Murray water. 2015. Groundwater. Terms and definitions, version 8.
- [4] He Chen, Lekuan Ma, Wei Guo, Ying Yang, Tong Guo, and Cheng Feng. Linking Water Quality and Quantity in Environmental Flow Assessment in Deteriorated Ecosystems: A Food Web View. In <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3722155/>
- [5] Megh R. Goyal. 2014. Sustainable Micro Irrigation: Principles and Practices
- [6] Michael Allaby. 2015. A Dictionary of Ecology. Fifth Edition
- [7] In <http://oxfordindex.oup.com/view/10.1093/oi/authority.20110803095904742>
- [8] Paul G Smith. 2005. Dictionary of Water and Waste Management
- [9] United States Environmental Protection Agency, Water Office. 2003. Wastewater Technology Fact Sheet.
- [10] Polytechnic Dictionary, Sabaudin Kurti, Ramazan Hysa, Çezar Kurti
- [11] <http://drought.unl.edu/DroughtBasics/Glossary.aspx>
- [12] <http://ec.europa.eu/environment/water>
- [13] <http://wst.iwaponline.com/content/55/8-9/83>
- [14] <http://www.apf-aquasystem.de/en/information>
- [15] <http://www.lennotech.com/water-glossary.htm>
- [16] http://www.water.ca.gov/groundwater/groundwater_basics/groundwater_glossary.cfm
- [17] <http://www.wcponline.com/glossary/freeboard/>
- [18] <https://www.aquascience.net/glossary/>
- [19] <https://www.cdc.gov>
- [20] https://www.eea.europa.eu/help/glossary#c0=all&c4=10&b_start=0&c2=aquifer
- [21] <https://water.usgs.gov/edu/dictionary.html>
- [22] Viola Saliasi, "Water Sector Technical Dictionary", GIZ, September 2012

REPUBLIC OF KOSOVO

**Inter Ministerial Water Council
Ministry of Environment and Spatial Planning**

The SIDA Framework Environmental Programme For Kosovo

C8
A8.03
D8.03.01

Technical Assistance provided by
**FCG (Lead Company) in Consortium with
EPTISA Servicios de Ingenieria (Partner)**
Address:
Dalagatan 7 – 11123 Stockholm (Sweden)
Tel.: +46-(0)8-4067627 /
Fax: +46-(0)8-210269

**Sweden
Sverige**

The project is funded by the
Swedish International Development Agency and
managed by the **Swedish Embassy in Kosovo**
Address:
Str. Perandori Justinian, No. 111, Pejton – 10000 Pristina
Tel.: +381-(0)38-245795
Fax: +381-(0)38-245791